

107

LIBRI I. PARS III.

DE AITIOLOGIKH, HOC EST,

DE CAVSIS EFFICIENTIBVS.

**FINITA secunda Medicinae parte, nempe Pathologia, ad tertiam, nidelice
AITIOLOGIKH, que causarum efficientium ra-
tionem obtinet, perueniendum est.**

Primaria, DEVS optimus maximus.

<i>Imperium</i>	<i>Doctrina. Sic Medicus sit doctus, atque disciplinarū gnarus: uidelicet</i>	<i>Logica artis.</i>
		<i>Philosophie</i> { <i>Naturalis.</i> <i>Moralis.</i>
<i>Secundaria, Medicus, cuius differentiae sumuntur à</i>	<i>Experiens. Sit itaq; multa experientia Medicus exercitatus, in ijs præstissim, quæ certa ratione excoigitata sunt, & frequenti usu confirmata.</i>	
		<i>Solus & promptus in remedij inveniendis.</i>
<i>Ingenio, Sic Medicus sit</i>	<i>Tenaciter memoria.</i>	
	<i>Reminiscentia facilis.</i>	
<i>Moribus. Sic Medicus sit</i>	<i>Reflexus iudicio.</i>	
	<i>Dexter in operibus, &c.</i>	
<i>Erit itaq; causa effi- cientis aut</i>	<i>Audax & animo intrepidus in rebus tutis & necessariis.</i>	
	<i>Non admodum præcepis in rebus dubijs & pericolosis.</i>	
<i>Pharmacopola, q dextra qua si manus Me- dici est. Horū differentiae su- muntur à</i>	<i>Comitis ac affabilis erga ægrotantes.</i>	
	<i>Mansuetus ac facilis erga suæ artis homines.</i>	
<i>Objegmenta, uel</i>	<i>Prudens ac circumspectus in præagiendo.</i>	
	<i>Castus ac temperans.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Misericors erga pauperes.</i>	
	<i>Pecunia non nimis cupidus.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Liberalis.</i>	
	<i>Amator</i> { <i>Dei.</i> <i>Veritatis, &c.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Sit Latinæ linguae peritus medicocriter.</i>	
	<i>Sit expertus in medicamentorum simplicium cognitione.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Sit doctus in manuario officio.</i>	
	<i>Sciat quo genere uasculorum & instrumentorum unaquæq; medicina fit coquenda, tractanda & conseruanda.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Sciat quo tempore medicamina sint colligenda, & quo in loco seruanda.</i>	
	<i>No temerè cōfidat ingenio suo in succedaneis eligēdis, sed peritū medicū cōfusat,</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Et opiatis confidēdis & similibus præstantibus, ac magni momenti medicinis</i>	
	<i>Medicū tanquam iudicem ac præceptorem adhibeat.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Singulis mensibus omnia p̄t̄lustret simplicia, & putrida, corrupta, exoleta, muco- laq; rejiciat.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Vigilans ac circumspectus.</i>	
	<i>Liberalis.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Ab auaritia sordibusq; alienus.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Aleuel similibus ludis</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Compotationibus</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Vino</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Fædū amorphibus</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Non deditus.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Ab omni ueneficio alienus, ad quod nec metu, nec gratia, nec prece, nec precio impellatur.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Prudentes.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Pacifici.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Fideles, &c.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Medico pareant non secus ac seruus domino, & in nullo sua indulgeant uoluptati.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Aegrantes, Hi</i> { <i>Fidant Medico & Chirurgo.</i>	
<i>Obje- menta</i>	<i>Patienter ferant omnia, quæ fiant à Medico dogmatico & experto, &c.</i>	
<i>Instrumentum.</i>	<i>De instrumentis salubritatis & insalubritatis hic non ut sunt salubria & insalubria, sed ut in genere in corpus humanum agere possunt, siue salubritatem, siue insalubritatem introducant, siue hinc diæta, siue pharmaca, siue chirurgica. & sic Aitologia in ge-</i>	<i>Aere, Cibo.</i>
	<i>nere triplici</i>	<i>Potu, Motu.</i>
<i>Instrumentum.</i>	<i>de Rebus nō naturalibus: uidelicet de</i>	<i>Quiecie, Somno.</i>
		<i>Vigilia, Insomnio.</i>
<i>Instrumentum.</i>	<i>Animi affectibus.</i>	<i>Animi affectibus.</i>
		<i>Repletione.</i>
<i>Instrumentum.</i>	<i>Diætæ, quæ tractat</i>	<i>Inahitione.</i>
<i>Instrumentum.</i>	<i>de Medicamentis.</i>	
<i>Instrumentum.</i>	<i>Chirurgicis, quæ de Instrumentis Chirurgicis.</i>	
		<i>De Aere</i>

LIBRI I. PARS III.

De Aere, in genere.

Substantia: atq; sic uel	Purus & mundus: huiusmodi	Salubris est. Sanitatem conseruat. Cordis calorem contemperat.	Pestem infert. Humore corruptum. Cor inficit. Friges corruptum. Spiritus deicxit. Calorem mutat.
	Impurus & immundus:	Corruptus & putridus: qualis est cōclusus, & uicinus aquis, in quibus linum & canabis macerantur, & qui ex cloacis uitii contraxit. Huiusmodi namq;	Tristem animum efficit. Humores commiscet.
	Crassus & nebulosus, seu turbidus		
	Calidus	Calefacit. Sitim excitat. Dissolut, laxat. Colorem alterat. Spiritus resolut. Sudorem provocat. Urinam minuit. Coctionem impedit. Virtutem deicxit. Corrigitur infrigidantibus.	
	Frigidus	Frigescit, Morificat. Corporis imbecillibus nocet. Flacciones excitat. Nervos debilitat. Tracheam arteriam exasperat. Corrigitur calefacentibus.	
	Humidus	Cutim lenit. Corpus humectat. Corrigitur exiccatibus.	
	Siccus	Cutim siccatur & denigrat. Corrigitur humectantibus.	
	Tepidus quo dāmodo: ui- delicet qua- sub aquino- ctiali, plaga habentur: & uel	Orientali: Aer salubrior efficitur, tum propter solem oriētem, qui aetem ijs in regionibus magis clarificat resoluendo uapores, & parvo tēporis interuallo recedit ab eis ad oc- cidentem tendens: tum propter exuffationem subtilium uentorum, quos præmitit eis sol, quo sit ut non inducat, superfluum calorem. Occidentali: Aer fit humidus & temperatè calidus. Nam quan- do sol peruenit ad ipsas, nō eis appropinquando incedit, sed postquam inualuerit ad calefaciendum clima. Quo sit ut ipse iam descendens, aerem neq; ibi subtiliet, neq; uehe- menter exiccat. Ob hoc igitur eiusmodi regionum aer cū humidus ac crassus existat, eo insalubrior extitit, qui in Orientalibus regionibus percipitur. Hinc fit, ut incolae se penumerē raucedine afficiantur.	
	Climati: ex his enim re- gionū aliae fi- unt	Meridionale: Aer calidus admō- du, ut in ijs re- gionibus est, q sub climate ter- tio & quarto ha- betur: ferè inha- bitabiles. Qua- rum incolae	Sensus graues Membra laxa Ventre fluidos } Appetitum debilem Capita humida Sanguinis profluvia Hemorrhoides Lippitudines Fluxionibus, Resolutionibus Afflante Febribus contumacibus } Habent.
	Intercala-		
	Superioribus, seu coelestib. cum illa cor- pora perpe- tuō motu & lumine ua- riè aerē mu- tare depre- hendantur. Inde uari- tas oritur uel ratione	Septentrionales. Hinc fit aer frigidus supra mo- dum, ut in regionib⁹, que sub quinto, sexto & septimo habentur climate. Harum	Humores in oculis multos coaceruant. Valenter concoquunt. Diu uiuunt. Sanguinis fluxionem ex naribus patiuntur. Mores lupinos habent.
		Ventorum. Vide in seq. sign. A.	
		Inferioribus. Vide in seq. sign. B.	A' mensuris non perfectè purgantur. Steriles existunt. Difficile pariunt. Pauco latice sunt referatae. Phthisim patiuntur. Ranunculus ab dominis afficiuntur. Tetanus patiuntur.
		Tempore. Vide in seq. sign. C.	Pueri aquofas ramicē patiuntur. Puella aqua in ventre & matrice afficiuntur.

Orientalium. Hinc aer efficitur calidior & siccior, temperatè tamen.

Occidentalium: fit aer frigidior & humidior.

*Sensisse grauat.
Fortitudinem laxat.
Poros aperit.
Humores agitat.
Recrudescere facit.
Epilepsiam commouet.
Somnum inducit.
Febres putridas generat.*

Indurat.

Prohibet.

Corroborat.

Vrnam prouocat.

Poros claudit.

Concoctionem auger.

Ventrem stringit.

Aerem pestilentem sanat.

Coflarum ægritudines efficit.

Pleuritidem generat.

*Nervorum dolores
Tussum
Peripneumoniam*

inducit.

A.
*Aeris uarietas oritur
ratione uentorum, co-
rumque uel*

*Meridionalium: efficitur ca-
lidus & humidus: qui*

*Septentrionalium: fit aer fri-
gidus & siccus: qui*

ANNOTATIO EX CARDANO LIB. I. CAP. VIII.

De uarietate rerum.

EX Ventis Auster omnibus gravis esse uidetur, hominibus morbos parit: autumno primum ea parte folia arboribus decidunt: edificia collabuntur, atque ruunt: semina gurgulione ac uerme exeduntur: fructus putrescent. Porro uenti ualidi omnia quassant, fructus, semina, plantas, edificia, etiam arces, montes quoque, homines.

B.
A locis inferioribus
aeris quoque diffe-
rentiae sumuntur: ut
delicet ab

*Vribus, uel
uillis. Nam
si fuerint*

Aerem humidorem tentiunt.

*Maritime, ta-
les inhabi-
tantes*

*Molliores sunt.
Minus ad labores ualentes, tum ob nimiam ambientis humiditatem, tum ob
frequenter pescium clausam.*

Minime sanitati seruandæ sunt oportuni.

Mediterraneæ. Vide in sequentibus signum

*Profunda seu inferiora, quorum pavimentum est terra: saluti inimica sunt, maxime
si non perlentur.*

*Domicilios,
quorum a-
lia magis co-
moda sunt*

*Habita-
tioni:
& hæc
aut*

*Alta, & subla-
ta à terra, tabu-
lata: salubria
sunt: quorum*

*Aeli-
ua, ha-
beant*

*Situm, seu fenestras uersus Septentrionem: si hæc do-
mus pars sublimior, ut à Borez incursu tueatur.*

*Spatum, & qui-
dem in*

*Longitude, 35
Amplitudine, 18
Altitudine, 20*

Pedum.

*Elymatis:
hæc habe-
ant*

*Situm, seu fenestras uersus Meridiem: fitq: humilior.
hæc domus pars, ut è Sole hyemali lufretur.*

Spatum

*Latitude, 18
Longitude, 20
Altitudinis, 18*

Pedum.

Exercitationi. Sic Aulae sint

*Longe, 40
Late, 18
Alte, 22*

Pedes.

k

 Aeris

LIBRI I. PARS III.

Calida	Nigros Crispos Facultatem concetricem imbecillum Corpora lenia	Habent incolae,
	Tantum, habitantes Fortiores Audaciores Optime concoquunt.	
Frigida	Crafti Carnosi Pinguis Albi Teneris Facie pulchri	Sunt inhabitantes.
	Venae Articulorum compagines	Occultas habent.
Plane, & aut	Cute leues Facie pulchri	Sunt.
	Laborem difficile tolerant. Calorem in aestate Frigus in hyeme Febribus diuturnis afficiuntur.	
Humida	Ventru Menstruorum Hemorrhoidarum Sanguinis Ulcerarum Putredines Fistulae Epilepsia	Fluxu afficiuntur. Multiplicantur.
	Sicci sunt Colore sunt fusci Aeris ardenter Hyemem frigidissimam Cerebrum citò siccatum sentiunt Duri Solidi Fortes Crafti abundant Superbi Acuti Bellatores Vigilantes Solerter Immorigerati	Incolae.
Sicca, uel arenosa	Calidiorum & humidiorum aerem sentiunt Morbis à putredine ortis obnoxij sunt Sine ullo uentorum perflatu ferè semper in modestia uiuunt	
	Proceri sunt grandiores. Sanis Fortes Laboriosi Longani	
Montana	Edite, alta & montuosa	Viuunt magis uel minus, prout locus alius huic, alius illi uento magis expositus fit.

ANNOTATIO EX CARDANO LIB. I. CAP. VIII.

De uarietate rerum.

AERE M qualis sit, cū uolueris explorare, spongiam bene siccā ac mundam sub diuō per noctem sereno calo exponito: mane, si siccā inneneris, aer quoq; talis est: si madidā, nimbosus: si molliter uāda, humidus ac roridus. Si uero panem sic recentem exposueris, à corrupto sitū contrahit, à secco siccescit, ab humido in suo statu manet. Corympuntur & carnes facile, ubi pestilens sit aer, & colorem mutant à rubro caro, ab albo autem adeps. Crafti aut aeris marmora & stlices leues, qui facile & sape ac multum madent: à tenui enim aere non haec adeo sunt, tametsi humidus sit, ac nubilosus. Vesicas et uacuas exquisitiſimē tentabis, cuius sint ponderis, easdem statim ad extreum inflatas, & differentiā obſerua. Cuius enim regionis maius fuerit discriminē aut temporis, eius aer crassior est: atq; eo crassior, quo magis iuxta proportionem fuerit. Oportet autem experimentum sumi sereno aere, eodemq; anni tempore tenuissimis & amplissimis uescis, libraq; exquisitiſima. Alias uero boni maligi aeris argumenta ex habitu animaliū, tum uisceribus eorum, maximē iecore, docui.

C. Aeris

ΑΡΤΙΟΛΟΓΙΚΗ.

212

C. <i>Aeris differentijs sumuntur etiam à tempore</i>	Annī	Secundum naturam: atq; sic	Partiū: & uel	Calidus, fient { Febres acutæ , Mania , Apostemata acuta } In corporibus biliosis.
				Frigidus, orientur { Morbi comitiales , Apoplexie, Paralyse , Suores, Tremores, Spasmi .
				Humidus, fient { Febres contumaces , Alis profluvia , Putredines, Apoplexie, Anginae , Morbi comitiales .
				Siccus, generabuntur { Tabes, Lippitudines , Articulorum dolores, Vrinxæ stolidicidias , Intestinorum difficultates .
	Ver temperatū est, calidū & humidum quibusdā, calori natu- rati similiſ: saluberrimum. Est à principio mēſis Martij, aut ab æquinoctio usq; ad Solstitium. Hoc tempore oriuntur	Aeris, calida est & siccā. Est à Solsti- tio æstiuo usque ad æquinoctium autumnale, siue ab initio Iunij in fi- nem Augusti. Hoc tempore ſæpe ge- nerantur	Leptæ, Vitiligines, Impetigines, Puſtule ulcerofæ, Articulæn dolores?	Leptæ, Vitiligines, Impetigines, Puſtule ulcerofæ, Articulæn dolores?
				Morbi biliosi & acuti, Febres ardentes, Tertiane exquisitæ, Choleræ, Ophthalmiae, Ventre profluvia, Aurium dolores, Genitalium putredines.
				Morbi melancholici, Manie, Melancholie, Lienis tumores, Hydroper, Tabes, Difficultates intestinorum, Aſthma, Anginae, Comitiales, Febres quartanae, Febres erraticæ,
				Morbi longi. Laterales morbi, Pulmonia, Grauedines, Rauedines, Tuſſes, Apoplexie, Vertigines,
	Hyems, est frigida & hu- midia, pluviola. Incipit ab initio Decembris, & usque in finem Februarij metitur. Hoc tempore fi- unt ſæpe	Laterum { Dolores, Pectoris } Capitis { Dolores, Lumborum }	Laterum { Dolores, Pectoris } Capitis { Dolores, Lumborum }	Laterum { Dolores, Pectoris } Capitis { Dolores, Lumborum }
				Calidus Humidus
				Euadit. Inde uarij oriuntur morbi, præſertim pernicioſi & mali indicij. Quod fidum præſagium future peltis est, qua frequentius ex humida aeris conſtitutione oritur, ra- rius in luccis, cum putreficit, mixtis putridis uaporibus ex aqua & terra eleuatis.
				Hijems calida Aeris frigida Ver frigidum Autumnus { Calidus Humidus }
Dici. Nam	Nox frigidior est ob Solis receſſum.	Meridies calidior eſt.	Matutinum tempus frigidius. Nam hora matutina Sol non calefecit aerem sua præſentia.	Vesperinum, frigidius. Nam nondum ob absentiam refrigeratum eſt, atque perinde ex noctis partibus prior minus frigida eſt posteriore.

ΑΝΝΟΤΑΤΙΟ.

ΑΕΡΕΜ cum sanie uitare non poſſint, ſed multis ab eo modis alterentur, mutenturq; eius lapsos
 per uitum emendandus uenit. Definito nāg, lapsu aeris, atq; cognita alteratione, quam in corpus
 humanum facere poſteſt, facile erit in cibo aut potu, aut ſomno aut uigilijs parem obijcere contra-
 riam uim, que omnino impediet, & attemperabit aeris actionem, atq; potentiam.
DE Aeris differentijs in ſpecie, uide inferius, in particularium morborum curationibus, &c.

k 2 De Ci-

LIBRI I. PARS III.

De Ciborum differentijs, in genere.

Nutientes, sanguinē; tenuē generantes. Sunt autē huiusmodi qui facilē digeruntur, leui negotio in sanguine conuertuntur, facilē à membris labuntur, & in uentriculo nō corrūpuntur. Cōueniunt hi politicis, delicatis, quiescentibus, caloris naturalis imbecillitate affectis, dispositisq; ad nutritiōrū & spiritualiū membrorū, ac cerebri obstrunctiones, cū magna eorū quātitas parum tribuat alimenti. Ex horum genere sunt

*Perdices.
Phasiani.
Pulli gallinacei.
Atagene.
Ale auī omniū.
Pisces parui.
Cucurbitae, &c.*

*Cape.
Pastinace.
Raphanus, &c.*

<i>Subtiles, leues, seu tenues: & uel magis</i>	<i>Alterantes. Horum enim alij crassa et pituita quoque attenuat, subtiliant, uel sua</i>	<i>Acredine & caliditate</i>	<i>Subiliando, quāquam crassi succi existant, cuiusmodi sunt</i>	<i>Sinapis, Nasturtium, Porrum.</i>
			<i>Inciden-do: cuius generis sunt</i>	<i>Allium, Eruca, Foeniculus.</i>
				<i>Origanum, Anethum, &c.</i>
			<i>Dulcedine & tenuitate, mūdificando: ut sunt</i>	<i>Aqua hordei, Amygdalæ.</i>
				<i>Ficus sicca, Phitisci.</i>
				<i>Saccharum, Mel, &c.</i>
			<i>Salcedine, quæ in ipsis cibis inuenitur, dissoluendo, attenuan-</i>	<i>Pisces salti.</i>
			<i>do: ut sunt</i>	<i>Muria.</i>
				<i>Nitrofa omnia, &c.</i>
			<i>Acetositate, quæ in ipsis alimentis reperitur, inciden-</i>	<i>Acetum,</i>
			<i>do: ut sunt</i>	<i>Citrorum succus.</i>
				<i>Vinum malorum punicorum.</i>

Aegrè concoquuntur.

Bonum iurecōe sanguinem generant, si di-

gerantur.

Obstrunctiones faciunt, cū non probè conco-

quantur.

Medi temperamenti, nulla eximia qualitate prædicti, hi merè alimenta dici possunt: nam aluum neq; sol-

lunt neq; retinent, uentriculo neq; robur neq; languorem inducunt, sudores & urinas neq; prouocant

neq; coercent, nullam intemperiem inducunt, sed tale corpus affluerunt, quale acceperunt.

GAL. LIB. I. DE ALIMENT. FAC. ET. LIB.

De dissolutione cont.

FIT equidem aliquando, ut celerius buble carnes, quam saccatiles pisces, à quibusdā in uentriculo concoquantur. quod forsitan mirum nonnullis apparebit: uerū id euenire sciat in hisce tātū corporibus, quorū uetriculus bile flava quam plurima, uel à qua piam praua temperie, uel peculiari constitutione collecta, refertus est. Nā ex huiusmodi affectibus, & crassa concoqui, & tenuia corrumpi non ignorent.

Qualitate. Vide in sequentibus, sub signo A.

Quantitate. Vide in sequentibus, sub signo B.

Tempore. Opportunitas sumendi alimenta est, cum adeat in opia: hand autem in bene ualentibus famēs do-

cet. Fames autem est appetitus quidam calidi & seci: sitis autem appetitus frigi & humidi. uel Fames est sensus tristis. In omni namque fame, quæ natura fit, quinq; motus sunt, quorum primus est, membrorum inanitio, quæ secundum naturam fit, naturali calore agente, ac dissolvente humidum membrorum: hæc uero naturali facultate secundo loco appetunt: deinde tractice trahunt: tertio loco à uenis & iecore & uentriculo: quarto loco sequitur sensus tristis, quo uenter sentit suctionem: quinto sequitur appetitus animalis. Quartum horum, nempe sensus suctionis famēs est. Cum itaque hominem famē tentari necessum sit, ex erit ciborum adhibendorum opportunitas. ante id. n. bene ualentibus indicium est, in uentre cibum contineri, aut in uenis. eo tis itaque cibis atque digestis, & congrua exercitatione præcedente, famē excitatur, & cibi adeat opportunitas. Melior autem horarum in accipiendo cibum, est, hora frigiditatis propter aggregationem caloris naturalis, in interioribus corporis. Sed in hora caliditatis, oportet, ut dimittatur acceptio cibi, quia caliditas aeris trahit calorem naturalem ad exteriora, quo sit ut diminuto interiore calore diminuatur & concoctrix facultas. Ideo q; præcipitant antiqui, ut plus alimenti in cena, quam in prandio exhibendum esset, cum calor naturalis frigiditatem noctis, magis in interioribus delitescat, & concoctiones in somno meliores fiant in uentre, facultasq; concoctrix se intrè recipiat magis & in altum, & sanguis in somno magis ad interiora refugiat. Verumtamen oportet, ne quis comedat, nisi concoctis prioribus alimētis, & nisi aduenerit prius comedendi desiderium, quo d cum ebullierit, non proogetur hora comedendi. Nam diutius tolerare famē, uentriculum malis replet humoribus. Reliqua vide hoc signo 5.

*Actate. Nam edulia { Novella, meliora & humidiora sunt.
Antiquiora, sicciora sunt & duriora.*

Ordine. Vide in sequentibus, sub signo C.

Preparatione. Vide in sequentibus, sub signo D.

Specie. Vide in sequentibus, sub signo E.

Quibus

*Genere innotescit
invenientur à*

*Cib⁹ est essentie siccioris, quæ deperi-
rit, refre-
ctio: uel
cibus,
seu ali-
mētum
est, qđ
substā-
tiā no-
strā au-
gere po-
test. Ho-
rum dif-
ferentie
tum in*

*Acci-
denti-
bus:
uide-
licet*

Quibus omnib. hoc accedit etiam, ut consuetudo non aspernatur: quoniam qui consuevit uti prandio, & dimittit illud, estq; contentus cena tantum, magnificat nocturnū cibi: & qui consuevit sumere cibum aliqua hora determinata, & mutatur ad aliam, præter istam declarabitur sibi hæc permutatio noctua. Nam quæ ex longo tempore consueta sunt, etiæ deteriora sunt, insuetis minus molestare solent. Ceterum ciborum diuersitas in unica mensa in hominum est conuenientia, non sine magno detrimento salutis. Nam aut miscere legumina carnibus, aut carnes pescibus, malum est. ex alimentis enim quædam sunt pituitosæ, quædam biliose, aut alterius naturæ, quædam etiæ ex eis citè, & quædam tare coquuntur, ita ut coctum crudo miscetur. Quod si retineantur amplius, id quod coctum est, corrupteret, & periret non gubernatum à natura: quod si uenter eadem expellere tentet, crudum cocto mixtum expelletur, ac per intestina deducetur, aut ad iecur etiam ipsum: inde multi & uarij oriuntur morbi. Porro longa etiam mora in mensa ualde perniciosa. Quoniam interim dum postrema alimenta mensæ apponuntur, priora sunt probè cocta, &c.

Dulces, qui naturæ plurimum amicantur. Nam omne dulce, etiæ calidum sit, non tamen immodecum calorem nostrum exuperat. Constat enim gratissimam humanæ naturæ esse dulcedinem, ceterisq; saporibus delectabiliorum, & complexione nutriendæ uiciniorem. Nam quicquid nutrit, aut dulce simpliciter est, aut modicæ. Quippe cum nutritio sit euacuatio refectio, qui humanæ naturæ familiaris extiterit, necesse equidem est, ut id quod nutrit familiare existat. Verum id, quod in cibis minus erit dulce, minus etiam calidum erit: quod uero magis tanto calidius, quanto uidelicet dulcior. Ideoq; cibus dulcis

In bilē facile exoluitur.
Simplicer & Hepat obstruit.
exquisiti Ziensi obest.
tē Ventrículum emollit.
Inueniens inimicatur.

Gustu amicatur.
Corpus impinguat.
Calorem auger.
Satiat.
Digerit.
Molla dura.
Molla condensat.
Hepati confert.

Mundificant, Abstergunt.
Incidunt, Exrenuant.
Obstructiones resecant.
Exasperant.
Tinea interimunt.
Sanguinem adurunt.
Bilem rubeam gignunt.

Amari, qui non nutrit corpus, præsertim si amari simpliciter fuerint. Nam que exactè sunt amara, omnibus animalibus, nedum hominibus sibi inepta sunt, cum secca & terrestria habeantur. Ideoq; in cibis amara hand commisenda erunt, cùm potius medicina, quām nutritioni competant. Nam

Corpus exic-
cant.
Calescunt.
Subtiliant.
Aggregant.
Obstruunt.
Bilem gene-
rant.

Corrodunt, Incidunt.
Subtiliant, Instaurant.
Attrahunt, Resolunt.
Cogitatiū facultatē de-
struunt.
Ventrículo
Visceribus } Obsunt.
Oculis

Sæsi, qui etiæ aliquando appetitus gratia commendentur, amari tamen propinqui sunt. Terre-
ni enim ambo sunt, & calidi, non obscura tamen diuersitate dissidentes, cùm sapor amarus à ca-
lore arido potius sit & extenuatus, & elaboratus. Nam si quod falsum excalefeceris plurimum,
amarum tibi facile euadet: ut Mari Syriæ Palæstinæ, quod mortuum uocant, à Solis ardore æ-
state magis, quām hyeme compertum est euenire. Cum igitur sapor falsus parum ab amaro
dissentiat, eo parcus quidem uescendum erit. Nam cibi huiusmodi

Incidunt crassa.
Obstructiones referant.
Sordida mundant.
Bilesis conferunt febribus.
Potredines abiiciunt.
Vomitum compellunt.
Nervis aduerfantur.
Infrigidant, Exrenuant.
Melancholicus obsunt.
Senium accelerant.
Concoctricem facultatem attenuant.

Extenuat, Infrigidat.
Crassa concipit.
Sanguinem minuit.
Mucis afficit.
Arabiliarium generat succum.
Aluum fistit.
Ventrículum confortat.
Fluxiones reprimit.
Vicera solidat.

Acri, qui frigiditate, siccitateq; constant, & cor-
poris tenuitatem pollent. Quo fit, ut nutrimenti
quidem parum, & excrementorum plurimum a-
cidus uictus corporibus contribuat:

Austeri, & acerbi, qui cùm parum inter se differant, sub uno & eodem genere
componendi sunt. Nam austri nil aliud esse comperimus, quām acerbū
exolutum. Ideoq; austri & acerbū uictus cum terrestriis & crassi existat
temperamenti, necesse est ut parum nutrimenti corporibus subministret.
Nam

Gastris.
Sic nā-
que ci-
borum
alijs sūt

A.
Ciborum
quali-
tas su-
mitur
nēl à

Tactu. Vide in sequentibus sub signo *a.*

HIPP. ET GAL. II. APH. XXXVIII. ET AVIC. III.
primi doct. secunda, cap. 7.

TANTIS suauiora edulia uiribus pollent, ut nonnunquam deterioræ excellentioribus anteferantur, cùm
parum deterior potius aut cibus, suauior autem, melioribus quidem, sed minus suauibus sit preferendus.
Quod non ob id solum faciendum est, ut agro gratificemur, sed etiam quod utiliora ipsi existant. Nam
quacunq; cum uoluptate assumentur, ista uentriculus amplexatur & magis concoquit, sicut illa qua-
displacent, refugit. Unde & nauæ, & flatus, & fluctuationes subsequuntur, tamen ea esse probæ sub-
stantie, & partes quidem principales salubres omnes necesse est.

LIBRI I. PARS III.

Calidi, tum actu, tum potentis frigiditate affectis corporibus, in frigidis commorantibus locis, & in anni temporibus frigidis, competitunt. Ideo que corpora, quæ caliditate plurima referta sunt, ab eiusmodi uictus ratione abstineant, præfertimque in anni temporibus & regionibus calidis. Nam cibi tales

Corpora { Calefaciunt.
Siccavt.
Sanguinem comburunt.
Elephantiasim
Vitiligines
Lichenas
Calculos
Hælicam febre } Generant.

IN sanis enim simili, non contraria qualitate prediti cibi assumendi sunt, us naturale temperamentum eorum, qui recte ualent, per similia conseruetur. Nam quæ in presenti tabula conscripta sunt, ad ea hominum temperamenta referuntur, quæ ultra limites naturales, iam collapsa iudicantur.

Ciborum differentiae à qualitate sensus tactus sumptus, uaria sunt. Eorum namq; alij

Frigidi ualde tum actu, tum potentia, uelut nix, omnino reprobandi sunt. Quoniam eti ex eis in iuuenium corporibus statim non apparet noxumentum, eorum tamen malefica qualitas, paulatim, insensibiliterq; operatur, neque nisi aduentante senectute detegitur. Ideoq; frigi cibi ijs tantum corporibus competere uidentur, quæ exuberante caliditate afficiuntur, atque ijs, quæ in calidissimis commorantur regibus, in anni temporibus calidis: aliter sui frigiditate

Ventriculo
Nervis
Cerebro
Articulis
Ostibus
Dentibus
Locinori
Matrici
Testibus } Maximè nocet.

Sic tum actu, tum potentia insalubres esse censemur. Quanquam humidis corporibus, humidisq; incolentibus regiones, & in anni temporibus humidis competere uideantur. Nam

Succum sanguinis depascunt.
Sanguinem generant { Crassum.
Corpus exiccat.
Vires deiciunt. Frigidum, si frigi fuerint.
Calidorem, si calidi fuerint.

Humidi tum actu, tum potentia lubrifici, glutinosi crassiique, morbos si iudicantur. Quanquam siccis corporibus, in siccis morantibus regionibus, & anni temporibus siccis, compete uideantur. Verius cū putrescibles & crassi existant,

Obstruunt.
Putreficiunt.
Febris generant.

AVIC. PRIMA QVARTI, CAP. XXVI.

CIBI qui ingerendi sunt, sicut actu calidissimi, ita etiam & tepidi esse non debent. Nam tepida omnia robur uentriculi soluunt. Quamobrem mediocriter calido uictu uescendum erit.

GAL. LIB. I. DE ALIMENT. FAC. CAP. DE LVPINO.

OMNIA quæ humidioris sunt substantie, exiguum corporis alimoniam largiuntur, quod celeriter in halitus exhauiuntur, ac digeruntur, ut rursus also non multo post sit opus. Contrà dura & terrestria, perdurable, copiosum, ac uix diffabile alimentum ex se præbent. Quod si glutinis nonnihil habeant, multò hæc omnia perficiunt efficacius. Constat item hec non expedite, prompte, concoqui, ceu utique nec in sanguinem commutari, nec assimilari solidis animalis partibus; ideoq; citè nutritre. Cum uero perdomita, confectaq; fuerint, corporibus haud parum contribuent nutrimenti.

B.
Alimentorum
seu ciborum
quantitas
concoctricis
facultatis mi-
ribus cōpa-
zari debet.
Nam

Moderata, uidelicet secundum concoctricis facultatis robur, ea est, quæ cū ingesta est, grauitatē nō afferat, neq; in uentriculo natet, naufragiū nō cōmoueat, neq; caninū comedendi desideriū, neq; in genij pigritia, neq; insomnias, neq; ipsius sapor in ructib, post tēp reperiatur. Huiusmodi nāq; cocquuntur bene.

Bene nutrit.
Fortificat.
Impinguat.
Sanctatē tuerit.

Multa, eti alimenta sint optimi, & plurimi succi, frigidos tamē morbos excitabit. Est enim repletio immodica tā cibi quam potus omnino pernicioſa. Quā plurimi nāq; homines nimia repletione suffocati interiē. Alimento rum enim abundantia eo pacto naturalem nostri corporis calorem suffocat, quo magna lignorum strues incensum ignem, & olei plus, quam par sit lucerne, & lam padiis flammam extinguit. Ideoq; eiusmodi immoderatus uictus

Cruditates generat.
Ventriculo dolores procreat.
Ructus commouet, Suffocat.
Iecur
Lenem } Obstruit.
Compaginet afficit.
Calculum in renibus generat.
Melancholicos morbos generat.
Aegritudines pituitofas procreat.
Maior parit abscessus, Nauseam commouet.
Ventriculi & intestinorum profluvia excitat.
Intellexum & reliquas animales facultates destruit.
Colicam facit, Humores omnes corruptit.

Pauca, eti alimenta fuerint boni succi & ualde nutrientia, & tamē quoad cōcoctricis facultatis robur immodica & insufficiē, corpus omnino destruetur. Nā quemadmodū à multo suffocatur, ita etiā à paucō calor natius tabescere cogitur. Itaq; pauca quantitas ciborum

Corpus arescit atque extenuat.
Vitam corripit, Vires deicit.
Hælicam inducit.
Matie afficit.
Semen exiccat.
Bilem tuta flauam tuta atrata procriat.

C. C. C.

C.
Nam ciborum diuersitatem uitare haec etate fit difficile, ac penè impossibile, ordinem in eis obseruare decet, quo uti expedit in diuersorum alimentorum usu, in eadem mēsi. Huius autem rei cationes inter se pugnantes sunt. Quidam enim uoluerunt anteponenda esse alimenta difficultoris concoctionis, eis quæ facilius coquuntur: quoniam uenter calidior est in fundo, ea parte, qua carnoles & iecori propior: tali igitur ordine alimenta sunt ingerenda, ut æquo tempore omnia coquantur, ne crudum cito misceatur: id uero fiet, ubi quod difficilius coquitur antecedat, & imam uentris partem, quæ calidior est præoccupat: quod uero facilius coquitur, superiorum & minus calidam. Quidam contrarium afferunt. Nam ea alimenta primo loco assumentia esse, quæ facilius coquuntur, ut cocta descendant, & reliqua deinde coquuntur, nā si ea antecedant, quæ difficilius coquuntur, ea quæ facilius coquuntur intehim superata & cocta non descendant, inferioribus nondum coctis: duæq; inde sequentur non æ prima, quodd coctum crudo miscebitur: secunda, quoniam retentum, quod iam coctum est, corruptitur, non gubernatum à natura. Veridam cum quiuis facile agnoscar, plus quam diuorum horarum tempore, uentre onus in intestina deponere, quo tempore leior sensim redditur uenter, & alimentū iam coctum corrupti, si diutius quā partit, retineatur, consentaneum est ea alimenta, quæ facilioris concoctionis sunt, præcedere debere. Sint itaq; ex alimenteriorum diuersitate alia

Præcoquidicit:	Contocita facilia	
	Liquida	Hæc enim prius sumpta celeriter pertrahunt, & alijs commode præeunt, & quasi uia maniunt.
	Subtilia	Postremò autem accepta una secum alias in corruptionē trahunt, cùm concoctu facilia sint.
	Humida	
	Citò permeatia	
	Corruptibilis	
	Cacochimica	
Postremo midicent:	Coccoles difficilia	
	Crasia	Cum longiori tempore concoqui debant.
	Astringentia	
	Sicca	
	Aromaticæ:	

AVICENNA III. PRIMI DOCT. SECUNDA, CAP. II.

NIHIL deterius est, quām diuersa nutrientia similiter adiungere, & in comedendo tēpus prorogare, quoniam cùm postremū aduenit nutriens, primus iam incipit digeri cibus.

Elikantur	Omnium sunt meliores. Nam elixatione omnia excrementsa deponunt.	
	Facilius concoquuntur.	
	Celerius peruentrem descendunt.	
	Minus alunt.	
Affantur	Exterius redduntur humidiora, interius sicciora.	
	In uero, uel funo	In bonitate secundum locum obtinent.
		Difficilius coquuntur, digeruntur, atq; descendant.
		Valde nutritur.
Sapientur	Constantius præbēt alimentum.	
	Siccescant exterius, interius humescunt.	
	Saper prunas, uel iuxta prunas	
	Omni modo sicciora redduntur. Difficiliter concoquuntur. Ventre libunt. Contrahunt ignis quandam actionem.	
Alterationem seu coctionem. Namque	Tertium in bonitate locum habent.	
	Omnes prauum succum præstant.	
	Difficiliter superantur à natura. Quapropter ius tantum edendum est, quoniam multum præbēt alimenti. Caro uero prauum succum præstant, & ori uentris, & cordi nocet. Pisces uero si sufficiunt ueneno si sunt, & praua inferunt symptomata, & quandoque mortem.	
	Friguntur in butyro uel oleo	
Præparatio eduliorum nitrę alimenticias uariat: & uel secundum	Postremū in bonitate locū habet.	
	Difficiliter concoquuntur.	
	Dura redduntur ac siccata.	
	Nidorem referunt.	
Seruantur sale, aceto & aqua, deinde coquuntur	Nauseam concitant.	
	Præsumuntur.	
	Caput gravant.	
	Facilius coquuntur.	
Missionem. Vide in sequentibus sub signo 8.	Appetitum vetriculi excitant.	
	Vim siccandi habent.	
	Senectutem celerius inducunt.	

ANNOTATIO EX AVICENNA III. PRIMI DOCT. II. CAP. VII. ET
canticorum Par. secunda, textu decimonono.

Nutrientia que temperaturam natę sunt remotiore, ne corporibus à quibus ingeruntur officiat. suis contrarijs corrigenda sunt: nā calida cum frigidis, siccata cum humidis, obstruentia cum apertientibus, dulcia cum acetosis, pinguis cum falsis ac acridibus commisceri debent.

LIBRI I. PARS III.

216

<p><i>Pinguis: ut o-</i> <i>leum</i></p> <p><i>Liquidi</i></p> <p><i>Succo</i></p> <p><i>No pin-</i> <i>gues: &</i> <i>uel</i></p>	<p><i>Recent</i></p> <p><i>Immaturum seu</i> <i>omphacinum</i></p> <p><i>Antiquum</i></p> <p><i>Aciis:</i> <i>ut</i></p>	<p><i>Maturum,</i> <i>dulce</i></p> <p><i>Maturum</i></p> <p><i>Immaturum, dum reliquum quippiam seruauerit astrictionis, mi-</i> <i>ste permanet facultatis: ubi uero illam prorsus abiecerit, rel-</i> <i>quo sit simile.</i></p> <p><i>Omphacinum,</i> <i>succus est uox</i> <i>acerbae seu im-</i> <i>maturae:</i></p>	<p><i>Flumidum est & moderatè calidum.</i> <i>Hepar impinguat & auget.</i> <i>Alum lenit.</i> <i>Cibi appetentiam prosternit.</i></p> <p><i>Astringit & frigefacit.</i> <i>Ventriculum roborat.</i> <i>Alum cohibet.</i> <i>Sans corporibus aptissimum est.</i></p> <p><i>Calidus & potentius existit.</i> <i>Inflammatur.</i> <i>Gutturi incendium infert.</i> <i>Ciborum condimentis minimè conuenit.</i></p> <p><i>Refrigerat, incidit, penetrat, subtiliat atq; exiccat.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Concoctionem iuuat.</i> <i>Quam inter cutem generat affationem bibitum.</i> <i>Situm extinguit.</i> <i>Nervis</i> <i>Ventriculo frigido</i> <i>Melancholicis</i> <i>Famineis</i> <i>Vtero</i></p> <p><i>Frigidum est & siccum.</i> <i>Cibi auditatem excitat.</i> <i>Ventriculum roborat.</i> <i>Iecur calidius recreat.</i> <i>Inflammatur</i> <i>Adustus</i></p> <p><i>Confus magis quam acetum.</i></p> <p><i>Cholerica</i> <i>Sanguineis</i></p> <p><i>Cibis</i> <i>Calidis recte</i> <i>Frigidis non recte</i></p>	<p><i>Mire expetitur.</i></p> <p><i>Appetitum comedendi excitat.</i></p> <p><i>Cibus ori gratissimus.</i></p> <p><i>Ventriculum confirmat.</i></p> <p><i>Gustus mo-</i> <i>uet.</i></p> <p><i>Appetitum exci-</i> <i>tat.</i></p>
				<p><i>Murelo seu muriola, est ius, in quo decoquuntur</i> <i>pisces, quo utuntur ad intinctus, praesertim in</i> <i>mandendo syimbrio agresti, seu nasturtio aqua-</i> <i>tico, &c.</i></p>
				<p><i>Virenius segetis succus. Segetem nuper pullulantem in morta-</i> <i>rijs terunt culinæ, quam prementes, succum eliciunt, cui mo-</i> <i>mentum aceti aut omphacini, succi ue oxalidos adiiciunt, pre-</i> <i>terea polline piperis, gingiberis, nucis moschatae, cariophyl-</i> <i>lorum, aut id genus aliorum condunt. Nostræ uitulinam, ha-</i> <i>dinam, ueruecinam, gallinaceam, intingunt.</i></p>
				<p><i>Dulces. Vide in sequentibus sub signo ȝ.</i></p>
				<p><i>Concreti. Vide in sequentibus sub signo ȝ.</i></p>
				<p><i>Aromata. Vide in sequentibus sub signo ȝ.</i></p>

ȝ. Succo

<i>Succi liquidi dulces sunt</i>	<i>Mel</i>	<i>Aere, Man- na appellatur</i>	<i>Alt, sed minus saccharo. Magis quam saccharum detergit. Emollit ventrem. Infantium Vtero gerentium</i>	<i>Ventre purgat, quantitate unius aut duarū unciarum in iure dissolutarū.</i>
	<i>Aquam . aut</i>	<i>Cocum cū aqua, quo- usq; spumam omne obiecerit. Hoc</i>	<i>In { Calidis corporibus facilē in bilem uertitur. Frigidis naturis accommodatisimum est. Facilē in corpus digeritur. Ad concoctionem & distributionem conuenientissimum, Vrinam mouet, Pectus mundificat. Bellè nutrit si concoquatur. Obstruit affatum sumptum.</i>	
<i>Sapē, seu ui- num coctū</i>	<i>Nigrum</i>	<i>Gastris acre existit. Crudum { Album ad excretionem proritat. Vomitum excitat, Intestina flatibus replet,</i>		
	<i>Album</i>	<i>Multum alit. Craſsum p̄fstat succum. Ventrī reumatissimum tollit. Obſtruit ualentius. Ventri uolo aduersatur. Inflat, Difficilē coquitur.</i>	<i>Nigro tenuius est. Magis quam cætera emollit aluum. Craſsum succum p̄fstat. Inflat, Aegre conficitur. Pectori Pulmoni } Conficit.</i>	<i>Contra uenena, quæ exulcerando necant, cum oleo potum : item { Cicutam, Meconium, Phanicum Concretum in grumos lac Toxicum } Non parum ualeat,</i>
<i>Succi concre- ti sunt</i>	<i>Saccharum, ad pluri- ma obſonia admit- titur :</i>	<i>Calidum est moderatē. Detergit. Ne. litim efficit. Nec fromacho noxium est. Magis melle alit. Prodeſt multis thoracis & pulmonis morbis. Digest Deficcat } Sicut mel. Guttur, Pectus Pulmones } Lenit. Aluum Acida retundit. Salsa suauiora reddit. Austeritatem uincit. Acerba mitescere docet. Fatus & infipidis sensum tribuit. Omnium saporum domitor est.</i>	<i>Marinum</i>	<i>Calidum & ficcum. Abſtergit, Digerit. Reſoluit, Aſtringit. Exiccat, Attenuat. Aluum stimulat. Appetitum excitat. Inflammat. A putredine conſeruat.</i>
	<i>Sal, inter condimenta pri- mum & præcipuum locū obtinet. Nam uita huma- na sine eo degere nequit, &c. estque aut</i>		<i>Marino { Craſsus est. Magis aſtrigit. In medicamentis magis competit.</i>	<i>Laudabilius quod calculis caret.</i>

GAL. LIB. IV. DE SIM. MED. FAC.

OMNI sali obscura quedam astringendi uis ineſt, qua eas, que coniuntur carnes conſtringit, densatq; potiſſimum ubi durus & minimè fragilis extiterit. Talis est exactissimus quidem foſſilis ferè omnis, minus autem illo marinus, tum qui multis in locis aquis leniter ſalſis areſcenti- bus prouenit.

e. Aroma-

LIBRI I. PARS III.

Cinnamomum { *Calidum est & siccum.*
Concoquit, Emollit.
Vrinam mouet, Venenis resistit.
Cerebrum, Ventriculum, } *Raborat,*
Hepar, Spleen
Oculos clarificat.
Renibus } *Conuenit.*
Vesica

Galanga { *Calida est & siccata.*
Frigido ventriculo operam fert.
Ruclus acidos emendat, Attenuat.
Flatus expellit & consumit.
Dolores { *Renum* } *Mitigat.*
Coli
Venerem stimulat, Vrinam pellit.

Carnophylli { *Calidi sunt & siccii, Ventriculum roborant.*
Omnibus membris principalibus robur inducunt;
Aluum cohibent, Vomitum reprimunt,
Oris halitum emendant.

Matin { *Calidus est & siccus.*
Ventriculum roborat,
Vomitum prohibet, Aluum fistit,
Vrinam mouet.
Nas moschatæ facultates possidet.

Nax myristica, seu Moschata { *Calida est & siccata, Astringit.*
Ventriculum roborat,
Vomitum atq; nauseam sedat,
Oris halitum commendat,
Oculos clarificat.
Fistepati } *Conserit.*
Spleni
Vrinam mouer, Aluum cohibet.
Flavofistates dissoluit.

Aromata: sunt { *Nigrum* { *Calidum est & siccum.*
Concoquit, Abstergit, Resoluit.
Appetitum excitat, Flatus resoluit.
Frigidas partes calefacit.
Piper { *Album* { *Nigro acrius est.*
Venerem stimulat.

Longum, est cæteris { *Hamidius.*
Ationis acre.

Gingiber { *Calidum est & humidum, Flavofistates discutit.*
Longiore tempore calefacit quam piper.
Ventriculo plus conuenit frigido.

GAL. VI. DE SIM. MED. FAC.

VBI totum corpus celeriter calefacere consiliū est, ea tunc exhibenda sunt, quæ & celeri me à caloris nostri contactu incalescant, & promptissimè undiquaq; ferantur, quod à pipere sum albo tum nigro facile perspicitur. Verum ubi partem quamvis refrigeratæ calefacere studemus, contrà agendum: nimirum qua tardè calescentia plurimo tempore perdurent, ea præbendo. Quod gingiber & longum piper agere facilius ualent: quoniam hec plus humiditatis, illa uero plus siccitatis in se continent. Nā sicut ab aridis calamis flama simul celerrimè accenditur, & undequaq; dispergitur: eundem in modum, quæ à siccis potestate medicamentis editur caliditas. At quæ prodit ab humoribus, seu ligna sunt uiridia, & tardius accenditur, & durat diutius.

Crocum { *Concoquit, Emollit, Substringit, Vrinam cit.*
Elegantem colorem præstat.
Crapula aduersatur ex passo bibitum.
Venerem stimulat, Cor roborat.
Obstructiones aperit, Pectus dilatat.
Somnum inducit, Partum accelerat, &c.

Anijum { *Calfacit & exciccat, Oris halitum iucundum facit.*
Vrinam mouet, Flatus discutit.
Læc multieribus præbet, Venerem stimulat, Stomacho utile est.

Coriandrum { *Largius sumptum, mentem non sine periculo mouet, quare à copioiore eius usu abstinendum.*
Ex contrarijs compositum est facultatibus.

E. Diffe-

Plantis : atq; uel	Semini- bus	<i>Triticum.</i> <i>Hordeum.</i> <i>Alica.</i> <i>Zea.</i> <i>Typha.</i> <i>Far.</i> <i>Secale.</i> <i>Anena.</i> <i>Aticum.</i>	De quibus omnibus ordine in sequenti- bus.	
	Leguminos: sunt	<i>Fabe.</i> <i>Pifa.</i> <i>Phaseoli.</i> <i>Lentes.</i> <i>Orjza.</i> <i>Cicera.</i> &c.		
	Foliis seu herbis : ut	<i>Lactuca.</i> <i>Intubus.</i> <i>Braisia.</i> <i>Beta.</i> <i>Spinacia.</i> <i>Blattum.</i> <i>Atriplex.</i> <i>Portulaca.</i> <i>Maluza.</i>		
	Floribus: ut	<i>Buglossa.</i> <i>Borragina.</i> <i>Genista.</i> <i>Sambuci.</i> <i>Violarum.</i>		
	Fruitibus	<i>Cucurbita.</i> <i>Melones.</i> <i>Cucumeres.</i> <i>Pepones.</i> <i>Fraga.</i>		
	Arborum: ut	<i>Ficus.</i> <i>Vua.</i> <i>Vitis.</i> <i>Mala.</i> <i>Pira.</i> <i>Cerafa.</i> &c.		
	Radicibus: ut	<i>Rape.</i> <i>Napi.</i> <i>Raphani.</i> <i>Pastinace.</i> <i>Petroclini.</i> &c.		
	Integris: uidelicet	<i>Arboribus.</i> <i>Fruitibus.</i> <i>Suffruticibus.</i> <i>Herbis.</i> &c.		
	Gryphibus	<i>Vitulus.</i> <i>Agnum.</i> <i>Hircus.</i> <i>Ovis.</i> <i>Verex.</i> <i>Porcus.</i> <i>Bos.</i> <i>Vaccus.</i> <i>Hircus.</i> <i>Capra.</i> &c.		
	Terrestribus			
Animalibus: &c uel	Sylvicibus: ut	<i>Aper.</i> <i>Lepus.</i> <i>Cervus.</i> <i>Capreolus.</i> <i>Vulpes.</i> <i>Dama.</i> <i>Capra sylvestris.</i> <i>Vix.</i>	Triticum	
	Reptilibus: ut	<i>Limaces.</i>		
	Integris	<i>Gallus.</i> <i>Gallina.</i> <i>Pullus.</i> <i>Capus.</i> <i>Anas.</i> <i>Anter.</i>		
	Aeris seu uolatilib.			
	Domesticis: ut	<i>Phasianus.</i> <i>Perdix.</i> <i>Fringillanus.</i> <i>Coturnix.</i> <i>Turtur.</i> <i>Tetrago.</i> <i>Grus.</i> <i>Merula.</i> <i>Turdus.</i>		
	Sylvicibus: ut			
	Marinis.			
	Fluminibus.			
	Stagnatibus.			
	Palustribus.			
Partibus corundem, Vide signum 13				

LIBRI I. PARS III.

De Tritico, in genere.

Qualitate, Sic aliud	Ponderosum. Durum. Densum. Plenum. Flavum. Nō friabile.	Huiusmodi primum locum habet, & laudabilis est. Quoniam	Calefacit. Copiosissimi est alimenti.
	Leue. Rarum. Molle. Vacuum. Friabile.	Huiusmodi & minus bonum est. Siquidem	Crassum ac lentum succum praestat.
Quantitate. Nam aliud est	Auctu amplum, multumq; reddens;	Minus alit,	
	Ieiunum quoddam, parumq; ferens,	Minus crassum ac lentum succum praestat.	
Loco, Sic aliud est aut	Siculum. Aphricum. Thracium. Assyrium. Aegyptium. Germanicum. Gallicum. Balicum.	Inter hæc quinque genera, locum habet	Primum. Secundum. Tertium. Quartum. Vulum.
		Ex his præfertur Italicum.	
	Ponticum, &c. omnium leuissimum est, &c.		
Tempore. Nam ex triticis aliud prouenit	Præcocissim: cuiusmodi est in	Eubea genus quoddam, quod intra dies quadraginta crassatur atque perficitur.	
	Achaia. Sicilia. Thracia.	Bimestre.	
	Serius: cuiusmodi est trimestre, ubiq; uulgatissimum & notissimum. Nam mense Martio satum, terno hinc mense planè maturescit, atq; metitur paucis radibus paucisq; culmis omnino consistit. Tenui solo seri debere agricolationis prudentiores existimant. Nos siueis crassa ac pingui terra satum, felicissimè prouenisse uidimus.		
Preparatione, quæ uaria est. Ex tritico namque per uariam alterationem & mistionem diversa ciborum genera conficiuntur. Paratur enim aut	Coquitur: fit triticum elixum, quod ad saginandas porcos conductit: & rusticorū potius est cibus. Nam	Ventriculum valde grauat, eiq; languorem infert. Difficile concoquitur. Fiatu generat. Caputi dolorem infert. Oculus obtenebrat. Obstruit suo lentore. Tinea in alio generat. Crassum & lentum succum praestat, si superetur.	
	Integru: idque cum aqua aut	Pecloris & asperæ arteriæ asperitates levigat. Exiguum corpori præbet alimentum. Non excalfacit.	
	Macratur, & deinde exprimitur eius fucus, quo deniq; calore foliis ficcato, fit Amylum:	Panibus lotis similem habet facultatem. Cibus gratus. Vulnus cibus spuendis humoribus qui sunt in thorace, Commodè nutrit.	
	Fraculum. Vide in sequentibus signum 6*	Lentum succum praestat.	Si cum lacte, aut aqua aut iure carnis & saccharo coquatur.

6* Tritico

<i>Maioris</i> : sicut panes, qui in furno asfiantur. Hi sunt ex farina triticia bene molita, moderata quantitate fermenti atque salis & aquae, abunde subacti, bis tamen. Primo ante fermentationem tora massa in magnū deducta globum: secundò singuli panes uehemētius subigendi sunt: deinde pannis cōregendi, ne ab ambiētē tangātur adhuc calido, fietq; ut interim singuli panes iterum fermententur, & in tumorem attollantur: ea uero est occasio mittendi panem in furno, cui non infit uehemens flamma: siquidem ea præsentem panis extrempartes uruntur, int̄mis adhuc crudis, sicuti & tenuis ignis nunquam panes perficiet. Horum differentiæ tum in	<i>Preparatione</i> , Sic panis aut	<i>Recurrit</i>	<i>Nocivus</i> est. <i>Flatuosus</i> est. <i>Tardè concoquitur.</i> <i>Acrogé descendit.</i> <i>Ventri glutinis modo inhaeret.</i>
			<i>Frigidus</i> : uidelicet transactis sex uel duodecim horis post quā à cibano extractus fuerit. Huiusmodi namq;
<i>Aqua ita, ut formā acquirat aut</i>	<i>Specie: quæ per diuersa materia, ex qua sit, uariam fortitur appellatioem. Vnde aliud dicitur.</i>	<i>Antiquus</i>	<i>Eſū aptus</i> est. <i>Probē concoquitur.</i> <i>Probē alit.</i> <i>Facile descendit.</i>
			<i>Difficile coquitur.</i> <i>Parcus alit.</i> <i>Ventrem retinet.</i>
<i>Triticum fractū, seu in tenuissimā farinā redactū, paratur aut cū</i>	<i>Minori: sicut apud Italos Vermiculi, Laganæ, Macarones, qui in iure carnium coquuntur.</i>	<i>Lotus</i>	<i>Refrigerat.</i> <i>Parum nutrit.</i> <i>Ab omni noxa obstructionis longissime absit.</i>
			<i>Bis assus, quos Bisco- etos appellant</i>
<i>Lalle, uel sapa, additis ouis & sale: & in forma uel</i>	<i>Pulus</i>	<i>Difficilis omnī coquitur.</i> <i>Siliginis, ex purissima & tenuissima farinæ parte, absque fermento, fit panis albiissimus</i>	<i>Dimissus seruatur.</i> <i>Nauigantium est cibus.</i>
			<i>Atinus in uentre detinetur.</i> <i>Atinus alit.</i> <i>Atoderatū habet naturam.</i> <i>Probē alit.</i>
<i>Melle, additis aromatibus: sicut Bellaria seu liba, in furno coquenda</i>	<i>Pulus</i>	<i>Autowue, ex toto ipso tritico conficitur</i>	<i>Nigrier est.</i> <i>Minus alit alijs.</i> <i>Celerius per uentrem transit.</i>
			<i>Sordidus fit tenuiore parte farinæ sublata, multo furfure relicto cum pauca farina. Vocatur etiam panis medius</i>
<i>Craſſi sunt succi.</i> <i>Tardè permeant.</i> <i>Hepar obſtruunt.</i> <i>Calculos generant.</i>	<i>Fit polenta</i>	<i>Minus adhuc alit.</i> <i>Celerius adhuc per uentrem transit.</i>	<i>Craſſi sunt succi.</i> <i>Lenti sunt succi.</i> <i>Craſſum succum præstant.</i> <i>Tardè per uentrem descendant.</i> <i>Difficile coquuntur.</i>
<i>Lenti ac craſſi sunt succi.</i> <i>Difficile coquuntur. Dentibus nocent.</i> <i>Hepar obſtruunt atq; inflammant.</i> <i>Senibus tamen, & uentriculum frigidum uel pituitosum habentibus conducunt, in pauca quantitate sumpta.</i>	<i>Pasta: sicut placenta uariæ, quæ in butyro uel olco friguntur</i>	<i>Deſc.</i>	

GAL. I. DE ALIMENT. FAC.

PVRI panes ampliori fermento saturare, omniumq; maximè subigere par est, nec illico post fermentum & subactionem coqui debent. Furfuracei uero paucum fermentū, leuis elaboratio brevē, intervalum sufficit. Coquuntur item prolixius puri, citius furfuracei. Et eodem loco:

PANES autem ad concoctionem appgitissimi sunt, qui plurimum fermentati, & approbè elaborati, in cibano igne moderato percoquuntur. Nam profusior ignis primo statim occursu adurens exteriorum superficiem, & in teste modum indurat, crudus incoctusq; remanentibus interioribus partibus, quo fit ut panistum inceptus praus euadat. Qui autem longiore spacio undig, equaliter præassatur, hic & probè in uentriculo concoquitur, atq; ad sequentes functiones accommodissimus euadit.

1 Deſc.

LIBRI I. PARS III.
De Seminibus cerealibus.

HORDEVM matuarius feritur quam triticum, & primū ex omnibus frumentis, erumpit à primo satu die plurimum septimo, magisq; festinat, quam triticū. Exit uno folio. sed uero est arundinaceum, ut ceterorum frumentorum, latissim; folio tritici, scabrum, nisi turper multis praetenu busq; fibris, sive radicibus. Caulis erectus & humilior, quam tritico asperior, rupruq; facilior, & non geniculatus articulis. Sed non ante supra dictum geniculorum numerum cocepit est spica. Præterea quando folliculo absolute fuerit spica, quarto aut quinto die florere auunt: totidemq; diebus ferē florēt: deflorescit autem cum rardissimè septem, flos autem ei lanuginosus, ut omnibus gerentibus spicam. Postquam uero desoloruit, crassatur, perficiturque cùm plurimum intra dies quadraginta. Spicatur in uersus, spicā; illi minus eminet à folijs. Habet in cacumine folium. Sunt autem eius folia scabra, granū in stipula, crinito textu spicatur, munitur; nullo aristarum, alijs duplici, alijs quadruplici. Huius differentiae sumuntur 2.

ALICA (inquit Plinius) res Romana est: hancq; palam frugum indubitanter Italiam contingere: fieri autem pluribus locis, sicut Veronensi Pisanoq; agro: sed laudissimam in Campano, eile autē Zeam, hoc est, semen ex qua conficiatur, que feliciter prouenit in Campania. Plerique omnes eruditiores aliam Romanam eandem esse cum chondro Graecorum putant: feciq; omnes medicorum Graecorum interpretes chondron, Alicam interpretantur. Huius uires alimentitia uariant, tum quantum sumuntur 2.

<i>Natura.</i>	<i>Densum Ponderosum Plenum</i>	Probūm ac laudabile est. Huīusmodi namq; Gratile <i>Rugosum</i> <i>Laxum</i> <i>Leue</i>	<i>Frigidum</i> est & siccum, in gradu primo. Tenet succum, & nō malum generat.
<i>Arte.</i>	<i>quatenus sci- licet ex eo ua- riacibo- rum ge- nera p- paran- tut. Pa- ratur e- nī uel</i>	<i>In munda-</i> <i>In farina-</i> <i>re- dactū,</i> <i>cum a- qua, in</i> <i>forma</i> <i>uel</i>	<i>Intumescere</i> valde: sit aqua hordei: uidelicet triginta partibus aqua & una hordei mundi, in olla lento igne coctis. <i>Vna cū</i> <i>cortici- bus, id- que cū</i> <i>aqua co- quitur,</i> <i>donec</i> <i>grana</i> <i>aut</i>
			<i>Rumpatur</i> , sit tremor hordei: ui delicet uiginti partibus aqua una hordei mundi, tandi coctis, donec grana non solū intumescant, sed etiā rumpantur.
			<i>Atundatum</i> à corticibus: sit ptisana hordeacea: uidelicet uigintiquinq; partibus aqua & una hordei hordeum prium imacerantes in aqua, & hordeum ipsum à cortice atundamus exteriori, deinde lento igne ebullire permittim⁹, donec aqua & hordeū in unam consipient substantiā, quae æqualis, molles, & lenis sit. Adimus interim salis & aceti parum, s̄epe etiam saccharum.
			<i>Pasta:</i> fit pa- nis <i>In farina-</i> <i>re- dactū,</i> <i>cum a- qua, in</i> <i>forma</i> <i>uel</i>
			<i>Sanis</i> non utilis, nisi in magna annone caritate cōficitur. Parum corpori prabet alimentum. <i>Refrigerat.</i> <i>Aegrotantibus</i> præfertim hecticis confert, cum fermento & sale confectus. <i>Vtū his</i> , qui iecoris calida intemperie laborant.
			<i>Pulcis</i> , fit polenta: uidelicet farina hordei depurata & aqua addito sale, quā dein de lento igne paramus, addētes saccharū
			<i>Cibus</i> utilis extenuatis ui caloris. <i>Infrigidat.</i> <i>Humeclat.</i>
<i>Natura simplici.</i>	<i>Sic</i>		<i>Valenter</i> alit. <i>Succum</i> parit lentum. <i>Alium</i> cohibet.
<i>Arte.</i>	<i>uarij enim cibi ex ea cōfi- ciētur. Prapa- ratur. enim aut</i>	<i>Integri;</i> & mundatū, ptisane hordeacea modo <i>In farinam redactū:</i> <i>cum aqua</i> <i>in forma</i>	<i>Multum</i> alit. <i>In</i> temperaturis biliosis proximū à ptisanæ alimento est.
			<i>Abundē</i> nutrit. <i>Craffum</i> & lentum succum præstat. <i>Tierdus</i> subdit.
			<i>Affanda</i> <i>in</i> <i>furno:</i> fit panis <i>In farinam</i> <i>redactū:</i> <i>cum aqua</i> <i>in forma</i>
			<i>Noxiu, quibus</i> <i>Iecur</i> facilē obstruitur. Renes ad calculos gignendos apti sunt.
			<i>Frigenda</i> in butyro uel oleo, sunt placentæ, s̄a Italies Frittelli appellantæ
			<i>Craffū</i> sunt sucul. <i>Dificilē</i> coquuntur. <i>Aegri</i> descendunt.
			<i>Fulcis</i> addito multo aut safa, & sale, fit polenta.
			<i>Craffum</i> & lentum generat succum. <i>Valenter</i> alit. <i>Iecur</i> obstruit. <i>Calculos</i> generat, &c.

ZEA

ZEA apud Romanos summo in honore fuit: ex ea præstantissima atq; saluberrima Alica cōficitur. Hæc multæ Italæ locis proueniebat, lætissimè sed præcipue in Campania laudatissima erat. Quidam non indocti putant Zeam hodie esse, quam Itali speltam uulgò uocitant. Semen tritico perquam simile. Maturè seri debet, solo pingui & lato. Radice est multiplici, atq; alta, culmo q; numero lo constat. Granum tunica multiplici integratur, quod & facilissimum, & omnibus animalibus gratissimum traditur. Multi pro Farre eo utuntur.

*Hordeo ualentius nutrit.
Ori gratiior hordeo existit.
Ventriculo quam hordeum utilior est.
Panis ex ea factus minus alit quam triticus.*

IDE M de olyra persuadeas. Nam species est & ipsa Zea, uerùm minus nutrit.

TYPHA tritico perquam similis est: maturè seritur, intraq; dies quadraginta cùm pluri mūm, posteaquam defloruerit, crassatur, perficitur, & omnium leuisima, nam & in simplici culmo affluit, & solo proinde tenui contineatur, nec solum pingue lætumque desiderat. In Asia largè prouenit. Huius quoq; uires uariat. Nam considerata secundum

<i>Naturam suam</i>	<i>Manifestè calefacit.</i>
	<i>Multum nutrit.</i>
<i>Preparationis modum, uariè mutatur. Nam parata</i>	<i>Non magno negocio conficitur.</i>
	<i>Ventriculum ualde grauat.</i>
<i>Integra, & cum aqua, addita sapa, aut defruto sa leq; (ut triticu elixum) coquitur</i>	<i>Difficiliter concoquitur.</i>
	<i>Aegrè à ventriculo descendit.</i>
<i>Fracia seu pinsita, aut molita, cum aqua, modo fermento & sale, in panes</i>	<i>Nutrit admodum si superetur.</i>
	<i>Succum parit melancholicum.</i>
<i>Panis</i>	<i>Non boni odoris.</i>
	<i>Niger.</i>
<i>Ruficorum cibus,</i>	
<i>Natura</i>	<i>Triticu serè correspondet.</i>
	<i>Facilius cōcoquitur quam triticum.</i>
<i>Accidens seu preparatio illius seminis facultatem retinet, ex quo conficitur.</i>	<i>Bonum generat succum.</i>

PAR inter hyberna frumenta adnumeratur: quod purgari non potest nisi tostum, in uaginulis suis seruatur ad satus, atq; non torretur. Genicula sénā habet: caret autem arista. Ex omni genere frumentorum durissimum, & cōtra hyemes firmissimum: patiturq; frigidissimos locos, & minus subactos, uel astuosos, sifientesq; Far hordeo ponderosius, uulgatissimum frumentum Romanis extitit. Farris itaq;

HAC etate non modo far ipsum naturale semicontusum esit, uerùm ex Zea & Alica confectum mandant.

SECALE, subalpinis gentibus familiare, secundum, sed gracili stipula, nigritia triste, sed pondere præcipuum. Nascitur qualcumq; solo, cum centesimo grano: maximè uero solum gracie desiderat. Pingui autem terra & lata gaudet, raro seritur, nisi ad aliarum frugum uincendos manipulos. Nam & culmo aqua madefacto & stipula utuntur quidam uite festu candis uitibus. Vulgatissimum & commune multis terris & prouincijs hyemalibus frumentum. Stipula & culmo est tritico, graciliore ac proceriore, spica nō erecta, sed inclinante semper, quia longior: quare ærugine infestari non debet. Item aristis non minus horrida, granum quoque gluma uestitur, quod explicitum sublongum & fuscum apparet, tenui, triste & striatum. Huius uires sumuntur à

<i>Natura propria Sic</i>	<i>Difficilè coquitur.</i>
	<i>Flatuofis spiritus parit.</i>
<i>Glutinosum succum generat.</i>	<i>Flatuofis spiritus parit.</i>
	<i>Glutinosum succum generat.</i>
<i>Panel qui Secalacei uocantur</i>	<i>Rufisticis & insimæ mediæq; plebi parvorum urbium gratissimus cibus.</i>
	<i>Potentiorum & procerum mensis abdicator.</i>
<i>Accidentali, præparatiōe acquirit. Conficiuntur enim ex eius farina</i>	<i>Triticu mixtus aluum emollit.</i>
	<i>Nigri & ponderosi sunt.</i>
<i>Bellaris seu Liba cum melle & aromatibus</i>	<i>Dentibus lentorem repræsentant.</i>
	<i>Stomachus ingratii.</i>
<i>Crassum ac lentum succum generat.</i>	<i>Ociois ac studiosis insignem gravitatem affuerunt.</i>
	<i>Difficiliter conficiuntur.</i>
<i>Hepar obstruunt.</i>	<i>Obstructionibus uiscera implicant.</i>
	<i>Calculos in renibus gignunt.</i>
<i>Dentibus nocent.</i>	<i>Atali, crassi, lenti & melancholici sunt succi.</i>
	<i>Rufisticorum corpora ualidiora reddunt.</i>
<i>Aegrè conficiuntur.</i>	<i>Crassum ac lentum succum generat.</i>
	<i>Hepar obstruunt.</i>

LIBRI I. PARS III.

A V E N A genicula quadam haberet, & folio & stipula triticum imitatur, & in cocominibus dependentes parvulas veluti locutus gerit, in quibus semen continetur. Semen continuum & bifidum continetur, acerbiq; est saporis. Melius cultis crumpit, & nonnunquam que prius germinis infuscunda esset, si diligenter colatur, germinat, copiosaq; reditur: in torumq; frugale solum desiderat. Seritur mense Martio, & metitur post triticum, secale atq; hordeum demessum. Spica est rara, & molli, flore candidate, semine viscoso & multipliciter tunicato, radiceq; multiplice, & numerosa, &c. Huius uires alimentitiae sumuntur ab

<i>Allione,</i> seu natura propria	<i>Egregie calefacit.</i> <i>Exsiccat.</i> <i>Tenuiss alit corpus quam typha.</i> <i>Egurorum cibus est.</i> <i>Ad laginando anseres conductit, &c.</i>
<i>Preparatio-</i> <i>ne acciden-</i> <i>tali. Para-</i> <i>tur enim</i> <i>uel</i>	<i>Integra mundata a corticibus: atq; co-</i> <i>quitur uel in iure carnium, uel in a-</i> <i>qua, additis butyro & sale. Et sic</i>
<i>In farin-</i> <i>nam re-</i> <i>dacta</i> <i>cum a-</i> <i>qua in</i> <i>forma</i>	<i>Mali est succi.</i> <i>Tenuiter alit.</i> <i>Difficiliter concoquitur.</i> <i>Influant est, &c.</i>
<i>Pulus</i>	<i>Craffioris, additis butyro, sa-</i> <i>le, aut etiam iure carnium:</i> <i>fit apud Germanos cibus</i> <i>(dictus haberinus)</i>
<i>Natura pro-</i> <i>pria</i>	<i>Non ingratus.</i> <i>Saluberrimus.</i> <i>Exsiccat.</i> <i>Calefacit.</i> <i>Flatus dissipans.</i> <i>Ventrem fistens.</i> <i>Catarrhosis conue-</i> <i>niens.</i>
<i>Preparatio-</i> <i>ne acciden-</i> <i>tali. Siqui-</i> <i>dem para-</i> <i>tum</i>	<i>Frigidum est & siccum.</i> <i>Parvum alit.</i> <i>Mali est succi.</i> <i>Ventrem suppeditat.</i>
<i>Integru-</i> <i>atque</i> <i>uel in</i>	<i>Magni alit</i> <i>Promptius concoquitur</i> <i>Minus aluum cohobet</i>
<i>Agna, &</i> <i>in formam</i> <i>pasta sub-</i> <i>aestum, fit</i> <i>panes qui</i>	<i>quam panicum.</i>
<i>Fraulum,</i> <i>seu pin-</i> <i>strum,</i> <i>cum</i>	<i>Iure carnium: sunt apud nos offe</i> <i>Aluum astringit.</i> <i>Non boni est succi,</i>
<i>Laciferis</i> <i>cibus</i>	<i>Non ingratus.</i> <i>Aluum cohobens.</i> <i>Non admodum mali succi.</i> <i>Vrinam cit.</i>
<i>Leuiter</i> <i>alunt.</i>	
<i>Refrigerant.</i>	
<i>Omnino expertes sunt lentois atq; pinguedinis.</i>	
<i>Aridi & friabiles sunt.</i>	
<i>Alio humentiori reficanda admodum idonei.</i>	
<i>Minus ceteris frugibus nutrit.</i>	
<i>Rufitorum & pauperum cibus.</i>	
<i>Ingrati.</i>	
<i>Magis nutrit, quam in aqua coctum.</i>	
<i>Magis craffum & lentum succum generat.</i>	
<i>Minus mali succi est.</i>	
<i>Aluum astringit.</i>	
<i>Vrinam cit, &c.</i>	

P A N I C U M simile est milio, minus tamen nutrit.

G A L. X. D E A L I M. F A C.

M I L I V M ad omnia panico est prestantius, suauiusq; editur, facile concoquitur, uen-

trem minus fistit, magis nutrit.

De Le.

ΑΡΤΙΟΛΟΓΙΚΗ. De Leguminibus.

125

Legumina sunt, ex quibus panes non fiunt, inter quae F A B AE maxima semper fuit auctoritas. Atq; hæc aut

<i>Cruda</i>	<i>Frigida est & humida.</i> <i>Flatuosa est magis.</i> <i>Humidiorem & excrementosiorum succum generat.</i> <i>Ventriculum grauat.</i> <i>Spiritus & prauas inducit meditationes.</i> <i>Crudos, crassos & pituitosos succos generat.</i>
	<i>Colla cum carnibus bouinis, uel in iure carnium, aut in aqua, butyro & sale, addito petroselino</i>
<i>Viridis seu recens</i>	<i>Non admodum flatuosa.</i> <i>Leuius alit quam sicca.</i> <i>Paucum succum, sed inconstantem praestat.</i> <i>Humidius alimentum praestat & excrementosius;</i> <i>Ocus aluum subit quam sicca.</i>
	<i>Cola cum carnibus bouinis, uel in iure carnium, aut in aqua, butyro & sale, addito petroselino</i>
<i>Integra</i>	<i>Flatuosa admodum est.</i> <i>Fungoam generat carnem.</i> <i>Craffum generat succum.</i> <i>Caput dolore tentat.</i> <i>Aegrè concoquitur.</i>
	<i>Tofta</i>
<i>Sicca: & uel</i>	<i>Minus flatuosa.</i> <i>Craffiorum succum praestat.</i> <i>Dificillius coquitur.</i>
	<i>Fralfa seu molita, aut mode</i>
<i>Fralfa seu molita, aut mode</i>	<i>Pressa ab Italis appellatur.</i> <i>Minus quam integra inflat.</i> <i>Paucum alimentum, sed inconstantem praestat.</i>
	<i>Tenui. Ex eius namq; farina, butyro & sale fit puls</i>
<i>Viridia & recēta</i>	<i>Detergit intestina.</i> <i>Cum melle faciei maculas delet.</i>
	<i>Magis sunt flatuosa.</i> <i>Non infimam auctoritatem in meis elegantioribus obtinent.</i>
<i>Sicca & adulta</i>	<i>Humidiorem & excrementosiorum succum praestant.</i>
	<i>Minus flatuosa.</i> <i>Magis grata, & minus dura quam hæca.</i> <i>Ocus deorsum descendunt.</i> <i>Crudum, craffum, pituitosum & excrementosum succum generant.</i>
<i>Carnes suilla ad spissitudinem coquitor</i>	<i>Craffum & pituitosum praestant succum.</i> <i>Aegrè concoquuntur.</i> <i>Non æquè ut fabæ inflant.</i> <i>Ventriculum agrauant.</i> <i>Segnius quam fabæ per aluum sedent.</i> <i>Non detergunt.</i> <i>Cibus non ingratus.</i>
	<i>Aqua, butyro & sale: siuit iuscula, addito pane</i>
<i>Sine corticibus. Cocta enim colo transfunduntur, deinde cum butyro, sale, modico pipere & croco fit puls liquida, uel spissa, put placuerit</i>	<i>Minus nutrit.</i> <i>Facilius concoquuntur.</i> <i>Craffum ac lentum succum præstant.</i> <i>Ventriculum non aggrauant.</i>
	<i>Aluum emollient.</i> <i>Facilius descendunt.</i> <i>Excrementosiorum succum præstant.</i> <i>Aduomitioes idonei.</i>
<i>Sicci, eo modo quo pisa</i>	<i>Minus quam pisa inflant.</i> <i>Facilius quam pisa excernuntur.</i> <i>Non leuius pisis nutrit.</i> <i>Spiritus carent.</i> <i>Aegrè concoquuntur.</i>

PISVM in re escaria magnam habet gratiam. Est omnium maximè fragilissimum: quippe exuginē uehemētissimē lenti: quia multifolium, terrenum, amplum, vagum q; est: compleat enim locum totum, etiam si ample interuallo positum sit: & frigoribus & gelationibus id obnoxiiū maximè, quia radice imbecilla cohæreat. Seritur uerno tempore. Facilem & elutam terram desiderat, tepidamque, & coelum frequentis humoris. Caterūm pisa varie quoq; parantur, aut

PHASOLVS adolescit eousq; in hortis, ut rami sufficiant operi topario, filia fœnigræci longiore torofoiore q; in qua continentur semina, renunculus similia, nec colore uno, sed ex parte rufescens. Seruntur in omni terra ab idibus Octobris in calendas Nouembri. Hi autem præparantur aut

LIBRI I. PARS III.

LENS maximè inter legumina fertilius est: cuius duo genera in Aegypto inueniuntur, alterum rotundius nigrusq; alterum sua figura. Seritur mense Nouembri solo tenui magis quam pingui, & ccelo utiq; siccō. Huius quoq; uires alimentitiae sumuntur à	<i>Natura propria. Nam cū ex cortice & lente cōfiter, habet quidem</i>	<i>Cortex in</i>	<i>Summa superficie ulm irritandi & perturbandi uentrem, quod docet eius prima lentium elixatio.</i>
	<i>Lens uim</i>		<i>Corpo corticis uim non paruam astringendi.</i>
<i>Preparatio-nis modo. Coquitur enim aut</i>	<i>Cum suis cor-ticibus, atq; aut</i>	<i>Astringendi minus quam cortex.</i>	<i>Generandi crassum, terrenum & melancholicum humorem.</i>
	<i>Vehementer seu bis: in iure carnium, uelaqua, sale, & pauco aceto</i>	<i>Lentiter & gemel tantum cum aqua, & sale aut garo</i>	<i>Auum soluit. Parū aut nihil nutrit.</i>
<i>Absq; cor-ticibus: & uel cum</i>	<i>Tore car-nium</i>	<i>Alum ficit. Ventriculum & intestina mirè roboret. Menstrua ficit.</i>	<i>Lienterij } Medetur absq; aceto. Dysenterij }</i>
	<i>Carnibus optimis, uel cum illis sale conditis</i>	<i>Melancholicus. Quartanis. Cancri. Variolosa. Magis nutrunt. Minus astringunt. Crassum ac improbum pariunt succum.</i>	<i>Nocet.</i>
<i>Natura suæ: uidelicet quatenus sua natura constat. Sic namq;</i>	<i>Tere-ram</i>	<i>Bilem atram. Canorum. Elephantiasim. Tardè descendunt. Oculorum aciem aridis natura hebetat: humidioribus ueris uilum tuerit.</i>	<i>Generant.</i>
	<i>Integra: & uel cum</i>	<i>Carnis optimis, uel cum car-nibus pinguis fiunt iu-scula, addito pane</i>	<i>Pitia lentis sic maximè corrigitur. Cibus magis conueniens. Minus malum succum præstat.</i>
ORYZA seritur quibusdam Italio folijs carnosis, porro similibus, sed latioribus, altitudine cubitali, flore purpureo, radiceq; gemmeæ rotunditatis, magna parte temporis residens in aquis, milij modo effundens iubam. Huius uires uariant tum ratione	<i>Aris, quatenus scilicet uaria ex ea ciborū genera conficiuntur. Paratur enim</i>	<i>Terrenam habet substantiam. Astringit. Crassum præbat alimentum. Difficile concocitur.</i>	<i>Minus astringit. Minus terrenam habet sub-stantiam. Lentiter nutrit. Boni est succi.</i>
	<i>Lascie</i>	<i>Vaccina, atq; ad spissitudinem usq; co-eta, & deinde comesta cum saccharo & cinnamo.</i>	<i>Cibus ualde gratus. Magis astringit, quam si cum pingui iure elixatur. Medicriter nutrit. Boni est succi. Difficile concocitur. Difficile descendit. In postremis mensis exhibetur.</i>
<i>Pinha seu molita, cum butyro recenti, uitellis ouorum elixis, atq; discriptis cum caseo recenti, & saccharo, ualide interim ligneo instrumento subactis: fit cibis albus</i>	<i>Amygdalarū dulciū, addito saccharo</i>	<i>Melius nutrit. Bonum succum præstat. Cibus non ingratus. Astringit, &c.</i>	<i>Gustu grati- filius. Plurimum ali- mentū præ stat, sed crassum. Aegre concoc- quitur.</i>

CICER

CICERO Graci glentor appellant. Huius uires quoq; uariant tñ ratione	<i>Natura, N.</i>	<i>Maturum</i>	<i>Album</i>	<i>Alistergit, Inflat. Crassum generat succum. Semen auget. Venerem stimulat.</i>
		<i>Rubrum</i>		<i>Omnis albi facultates ualentius habet; Vrinam cit & menstrua.</i>
<i>Artie, quatenus ui- delicet variè præpa- ratur. Nam aut</i>	<i>Elixia cū</i>	<i>Nigrum</i>		<i>Calculos in renibus euidenter frangit. Vrinam & menstrua potentius dicit;</i>
		<i>Immaturum, recens & uiride</i>		<i>Alijs magis flatulentum. Alijs magis excrementosum.</i>
CICERO CYL, minuti est ciceris, inæquales angulos ha- bens, ueluti pifum. Seritur mēse Ianuario ac Februario, solo lato, colo q; humido.	<i>Frax seu tosta</i>	<i>Bare carnium, additis ra- dicib, petrofelinii, iuſcula</i>	<i>Detergunt. Renes mundificant. Vrinam</i>	<i>Ciunt. Menstrua</i>
		<i>Carnibus</i>		<i>Calculos in renibus frangunt; Arenib; excernunt, Colorens emendant, Partus expellunt.</i>
EUPINVS	<i>SESA- MVM</i>	<i>Craſſum & terrenam habet na- turam. Flatus generat. Non detergit. Renes non mundat. Aegrè concoquitur. Somnia horribilia repræsentat.</i>	<i>Calidum ordine primo, & humidum secundo. Pinguis est substantia. Citò fit oleofum. Stomachum subuertit. Craſſum præbet alimentum, & quod non facilè es- quatur.</i>	<i>Lac auget. Sitim excitat. Celeriter implet. Halitus grauitatem facit.</i>
		<i>Duram & terrestrem substantiam habet. Tardè concoquitur. Terrenum ac craſſum præbet alimentum. Descendit tardè per uentre. Ventrem neq; astringit, neq; laxat. Discolorēm hōniūm exhilarat. Vescitur à pauciūmis, & cum oleo, aceto & sale.</i>		
FOENVM GRAECVM	<i>VITEX, Gracis λύρα uel ἄγριον</i>	<i>Iumentorum pabulum est. Aluum emollit, ex aceto & garo mansum. Caput ferit. Ventrem subuertit. Vim absterioriam obtinet. Eundem in cibo usum præbet, quem lupinus.</i>	<i>Refrigerat & siccatur. Compescit uenereorum in- petus.</i>	<i>Compescit uenereorum in- petus.</i>
		<i>Pecudum pabulum est. Insuauie est. Craſſum ac prauū alimentū pre- Boſi saginandorū est cibus. (Rat. Cū melle paratū craſſos in thora- Co & pulmone humores expurgat</i>	<i>Nutrimentum corpori leue præbet. Inflationibus egregiè aduet satur. Capiti noxiū non est, ut canabis.</i>	
SEmen LI- NI, Gracis λίνο nocant.	<i>SEmen PAPAVE- RIS</i>	<i>Hodie in magno medicinæ usu est. Difficilè concoquitur. Graſſe substantia cibus est. Stomachum lædit. Aluum neq; mouet neq; cohibet.</i>	<i>Refrigerat non infigniter. Fluxiones tenues à capite fistit. Alimonia aut paratu aut nihil effatu dignum lug- gerit. Saporem affert, si immoderatus sumatur. Difficulter concoquitur. Somnium conciliat modicè sumptum. Quæ tuſi ex thorace & pulmone expuuntur, in- hibet.</i>	<i>In cibis hominum non idonea; Fastidium in cibatu adserit.</i>
		<i>Flatuſum est. Caput implet. Caput grauat. Difficilè concoquitur. Prati est succi. Stomachum lædit. Calidum & medicamentosum est.</i>		
SEmen CANABIS	<i>VICIA, Gracis σίκλιον dici- tur</i>		<i>Difficulter concoquitur. Aluum astringit. Improbum ac craſſum succum parit. Bilem atram generat.</i>	

LIBRI I. PARS III.
De Alimento, quod ab herbis seu plantarum folijs sumitur.

Quoniam autho
ritatem L A
C T V C AE
principiam in
ter olera Graeci
pariter ac Latini
nisi scripto
prodiderit, ab
ea meritò initiu
sumendum ue
nit. Est itaq; la
etica aut

INT Y B VS
seu Endiuia

Domestica, sativa: cuius alij tria tantum genera fa
ciunt. Vnum lati caulis: alterum rotundi: tertium Laconicon: cuius folium carduo simile esse. Alij
coloris genera complura tradunt: nigras enim es
se, albas & rubentes, item purpureas, crispas, Cap
padocas, Græcas, candidas olim ceteris prælatas
fatis conflat. Atra, à copia lactis soporiferi. Viren
tes & subfuscas cum exprobatione amaritudinis
pesimas appellant nostra secula: candidas uero
capite prægrandes, folio que innumeritas, & in or
bem porrectas gule proceres nunc probat, ut sua
uisissimas. Huius uires considerantur, tum ratione

Agrestis { *Refrigerat*
Prauum succum generat.
Febricitantibus utilis.
Genitale semen extinguit.

Sativa, seu hortensis. Seritur po
stremis Iunij diebus: aut primis
Iulij, item Augusto. Alter enim
satva ad semen properant. Huius
uires tum ratione

Agrestis, que Cicerium dicitur. Hac
etiam cum oleo, sale & aceto editur
in primis mensis: & uel

Natura suæ

Frigida est & humida in secundo ordine.
Mediocrem inter bonū & malum succū præstat.
Calorem & bilem attemperat.
Somnum inducit.
Ventrem compescit.
Alumen neq; astringit neq; laxat.
Situm sedat.
Cruda, cū o
leo, sale & a
ceto, editur
que in ace
tarijs.
Aritis, qua
tenus pre
paratur.
Paratur e
nim aut

Ardorem extinguit.
Per uentrem celerius descendit.
Magis infrigidat.
Oculus obtenebrat.
Ebrietatem arcit, si superingeratur alijs cibis.

Colla,
seu eli
xa, uel { *Simpliciter: & à*
quibusdā, sic
*editur in coe
na* } *Somnum cōciliat po*
tissimam senib.
Collus concouqui
tur quam cruda.
*Cum carni
bus pingui
bus* { *Bonum succū generat.*
Facile p uetrē descēdit.

*Natura pro
priæ* { *Frigida & sicca in secundo ordine.*
Subamara est.
Moderate astringit.
Intemperatus calidis ipsius hepatis utilis.
Bilem extinguit.

*Preparatio
nis. Nam
tempore* { *Hyberno, in fictilibus uasis cooperata seratur:*
*uel terra obruitar, ut eximum candore & sua
uem teneritudinem acquirat: quæ deinde edi
tur in acetarijs cum oleo, sale & aceto*

Frigida est in fine
primi,
Gastris insipida
est.
Hepati est amica.

Agrestis, editur cum
oleo, sale & aceto in
acetarijs { *Frigida* est in secundo:
Subamara est.
Bilem extinguit.
Hepati magis quam hyemalis confert.
Lachræ facultatibus correspondet.

Cruda { *Refrigerat.*
Appetitum excitat.
Obstrunctiones iecoris aufert.

Colla, præsertim cum
suis radicibus, { *Ab ijs edi debet, qui uentriculum non aded robu
stum & ualidum habent.*
Appetitum excitat.
Hepatis obstrunctiones aperit.
Bilis feruore q̄a extinguit.
Refrigerat.

B R A S S I C A à Latinis veterib. pri-
uatum olus dicitur: à quibusdā quasi
Passica dicitur, quod à s. p. minuta
tim præficitur, & passa fiat. Caules
etiam appellantur. Scrutur toto anno,
quoniam & toto se cantur, edunturq;
& præsertim Autumno, uindemiariū
tempore. Huius sunt plures species: aut

E X T E N S A	C r u d a	<i>Frigida est & siccata. Ebrietatem arcit. Urinam cit. Fiebat reddit urinam. Visum hebetat. Vapores supprimit, ne in caput ascendant, Vicera sanat, imposita.</i>
	E x t e n s a	<i>Semel tantum, in iure carnium. Nam prima elixationis aqua, cui oleum & sal additum fit</i>
C o c h a, seu elixia	C o c h a, seu elixia	<i>Ventrem emollit. Fiebat reddit urinam. Menses mouet cum melle.</i>
	B i s uel ter, prima aqua abiecta	<i>Ventrem fistit. Melancholium sanguinem generat. Visum hebetat. Animi mororem inducit. Cordis angustiam parit. Denib[us] & gingivis nocet.</i>
C a p i t a t a	C r u d a. Editur namq; in acetarijs cū oleo, sale & aceto	<i>Crapulam & ebrietatem arcit. Aegrè concoquitur. Ventriculum inflat. Appetitum excitat.</i>
	R e t e n s, c u m car- nibus suillis	<i>Craffum & melancholicum generat succum. Difficilē concoquitur. Visum hebetat.</i>
C o l l a; & uel	R e t e n s, c u m car- nibus suillis	<i>Somnia terribilia repræsentat.</i>
	S a l i t a, c u m carnibus porcinis	<i>Situm inducit. Inflat. Reticulae commouet. Atrum generat bilem. Difficiliter concoquitur. Putulatum generat succum.</i>
N a t u r a p r o p r i a	C a l i d a e s t & s i c c a i n p r i m o .	
	A b s t i n e n c i a e s t n a t u r æ .	
P r e p a r a t i o n i s m o d o . C o q u i t u r e n i m a u t	A l b u m ad excretionem stimulat.	
	P a u c u m a l i m e n t u m p r æ f t a t .	
B E T A E tris genera habentur, atrum, album & rubrum. Postre- ma in usus medicos tantum adhi- betur. Alba uero præficitur. Huius tires sumuntur à	L e u t e r, uel semel tan- tum: qua iuscula	<i>Detergant. Ventrem proritant. Iecur ab obstructionibus liberant. Cito per uentrem descendunt. Lentiflos iuuant. Pituitam è cerebro purgant naribus attracta, & maximè succus eius.</i>
	I n iure car- nium: & uel	<i>Ventrem comprimit. Stomachus noxia, Parum alimenti p[ro]batur.</i>
C u m f a b a s	D i s t i n t u s, ita ut eius sub- stantia tantum edatur	<i>Iecors obstructo prodest, si cum aceto & si- napi edatur.</i>
	C u m carnibus, addito pipere & sale	<i>Ventriculus minus noxius, Ventrem non nihil astringit. Pancum alimentum p[ro]ficit.</i>

SPINA

LIBRI I PARS III.

SPINACHIA, ut arbitror, à se
mīne spinoso & aculeato dici-
tur, ubiq; lētissimē prouenit, ma-
xime tamen locis riguis: ubi usq;
in admirationem amplitudinem
adipiscitur. Tonsura proficerē
certum est, hyemesq; uel horri-
das & inclementes tolerat. Hęc
diuerso modo paratur, aut

BLITVM, olus iners, ac sine sapore
aut acrimonia ulla. Paratur ex buty-
ro seu oleo, sale & acetō,

ATRIPLEX, Græcis ἀτρίπλι-
ξις dicitur, ubiq; prouenit. Hu-
ius uires sumuntur à

PORTVLACA, exit post cucurbitam, & Ianu-
rio mense seritur. eius sunt genera duo. Vnū quod
in uinetis paissim prouenit, & ternis quaternis sic
in terra seculibus colliculis serpere uidetur: quā
si excolatur, folia ampliat. Alterum uerò est, quod
satium appellatur, & ubiq; in hortis excolitur,
& in Autumnum perdurat. Folia huic mirè am-
pla, carnosaque, & caules ampliores emicant: utra-
que gustatu insulsa & satua sentitur. Editur aut

Integra : & uel	Elixat, in	<i>Iure carnium</i> , sunt iuscum la seu offe cum pane	<i>Refrigerat atque humectat primo ordine.</i> <i>Parum alit.</i> <i>Alum leuiter emollit.</i> <i>Pectori & pulmoni calido confert.</i>
		<i>Aqua</i> , cum pane crassè inciso: dein- de reiecta aqua, paratur cum butyro feruenti & sale, & editur	<i>Frigidum ac humidū paucumq; alimentum præstat.</i> <i>Alum lenit.</i> <i>Rauciati & asperæ arteriæ mor- bis confert.</i>
		<i>Affa</i> in pastillis, cum butyro, o- uis, sale & caseo recenti	<i>Magi nutrit.</i> <i>Minus uentrem mollit.</i> <i>Succum non innocentem præstat.</i> <i>Cibus non ingratus.</i>
		Minutum corticosa. Incoquitur primò aqua leniter: deinde cultel- lo minutum concisa, in globulos redigitur, sed prius manibus, aut afferculis aqua omni, & uligine lenta, que inest plurima, exactè expressa. Deinde aut coquitur in olla cum butyro lar- giori & sale, lento igne, ligulaq; identidem ueratur: aut frigi- tus in fartagine ex butyro & sale	<i>Leniter alit.</i> <i>Succum innocentiorē quam A- triplex aut blitum præstat.</i> <i>Alum quibusdam emollit.</i> <i>Thoracis uitijs prodest.</i> <i>Vefice nocet.</i>
		<i>Natura</i>	<i>Frigidum & humidum in secundo ordine.</i> <i>Exiguum corpori præbet alimentum.</i> <i>Alum emollit.</i> <i>Stomacho ingratum.</i> <i>Succum præstat aquosum, & cucurbitae similem, non tamen adeò frigidum,</i>
Preparatione. Coquiture- nī cum	<i>Iure carnium</i>	<i>Primo ordine refrigerat, secundo uerò humectat.</i> <i>Omnis qualitatis expers.</i>	
		<i>Butyro ac garo, addito a- ceto</i>	<i>Refrigerat atque humectat.</i> <i>Alum emollit.</i> <i>Ventriculum inficit.</i> <i>Vaginosam & aquatilem naturā obtinet.</i> <i>Parum alit.</i> <i>Hydroponis</i> } <i>Nocet,</i> <i>Uterice</i>
		<i>Cruda in acetarijs æ- stiuo tempore cum a- ceto, oleo, & sale</i>	<i>Ventriculum minus inficit.</i> <i>Exiguum corpori præbet alimentum.</i> <i>Frigidum & humidum alimentū præstat.</i> <i>Similem naturam blito obtinet.</i>
		<i>Cola cum gallinaceis pullis, aut lauторibus carnibus æstate</i>	<i>Frigescit.</i> <i>Stomachum corroborat.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Velutum hebat.</i> <i>Sitim extinguit.</i> <i>Biliosae uomitiones cohobet.</i> <i>Inflammationes extinguit.</i> <i>Parcissimè nutrit.</i> <i>Veneris desiderium fugat.</i>
Cibus utilis his, quibus os uentriculi, atq; cibis æstu q; incandescent.	<i>Cibus utilis his, quibus os uentriculi, atq; cibis æstu q; incandescent.</i>	<i>Refrigerat atque humectat.</i> <i>Cibus utilis his, quibus os uentriculi, atq; cibis æstu q; incandescent.</i>	
		<i>Parcissimè alit.</i>	
		<i>Venerem inhibet.</i> <i>Lentum succum præstat.</i> <i>Dentum stuporem persanat.</i> <i>Ardore extinguit.</i>	

MALVA

MALVA	Humida est. A' refrigerandi facultate manifestè abest, Lentum succum præstat. Facile subdu- } Præsertim si largissime ex oleo & citur garo sumatur. Venerem mollit Esui inepta, Moderatum calorem præstat. Ad clysteria conficienda utilis. Tuisim & pectoris asperitates lenit. Interaneas & uiscæ utilis.	Refrigerat. Ventriculi erosio- nes lenit. Lac elicit. Venenis repugnat.	APIVM, uulgæ pe- trofiliūm	Calidum est & siccum. Vrinam prouocat, Est inter cetera olera familiarissimum. Ori & stomacho est gratum. Flatus dissoluit. Hepatis obstrunctiones aperit.
				APIV M palustre, quod à Dioscor. Eleofiliūm ap- pellatur, & à uulgaribus Apiv, easdem p̄sidet fa- cultates, quas uulgo Petrosiliūm nuncupatū, tum ori insuauius est. qnamobrem non comedit: urnis coctum sit, sicut & siuum.
SONCHVM	aliqui asperam cicerbitam uocant: cuius sunt duo genera, alterum ly- næstre, spinis horridius: alterum tenerius, ac mollius, cibis expeditum.	Frigida est in primo, & sic- ca in secundo. Cibi auditatem auget. Gratiore scas reddit. Sitim extinguit. Paucum succum præstat, nec ualde malum. Ab humorum putredine præseruat cū aceto, tem- pore æstatis. Peste graffante utilis est,	SMYRNIUM	Calidius quam apium est. Calidum & siccum in tertio. Vrinas ualentius prouocat quam apium. Menses mulieribus mouet.
				Ori gratum est atq; suave. Apio longè acerius & calidius existit, longeq; efficacius urinam mouet. Menses mulieribus ciet. Obstructiones tum hepatis tum lie- nis aperit.
OXALIS	lapathi, seu ruminis ge- nus est: cuius sunt genera duo. uni quod longioribus est folijs, & syl- uestris in pratis nascenti similis: al- terum rotundioribus & acidiore- bus. Recentiores utrasque acetosas & acidulas appellant. Vero præser- tim & æstatis caloribus carnes, pi- ces & oua ex earum succo edun- tur. Tonderibis terq; in anno mi- rè gaudet, latiusq; sic prouenit.	Manifestissimè calfacit. Cum lactuca comedenda est. nam ita, fenuori pat- frigus admixtum temperamentum æquat. Gentile semen auger. Cœundi appetitum excitat. Capiti dolorem infert. Sanguineis & bilosis est inimica.	HIPPOSELINVM	HIPP O'SELIN VM
				Calidum est & siccum. Pulmonem mundificat. Asthmaticos iuuat. Hepar & uentriculum calfacit. Venerem excitat.
SOLANVM	Esui ineptum. Praui succi est Valde refrigerat, nimirum ordine secundo. Exigui est alimenti.	Calida & humida in primo. Stomacho utilia. Trifidiam & tremorem cor- dis remouent. Melancholicis conferunt. Cordis affectibus prosunt. Cor exhilarant. Sanguinem purificant.	VRTICA	NASTVR TIV M
				Calida est & siccata. Tenuibus constat partibus. A nemine ut cibus sumi meretur. Vt obsonium ac medicamentum aluum deiicit.
BVGLOSSVM & Borrago	cruda cum reliquis herbis in acetarijs eduntur. Item pacata cum saccharo, in forma syrupi uel conseruæ, aut cum iure car- nium, Sunt	Stomachum admodum iuuat. Collapsam appetentiam, si cum aceto fi- matur, excitat.	GINGIDIVM	Stomachum admodum iuuat. Vrinam ualenter ciet. Viscera obstrunctione liberat.
				Siccum est in secundo, & non admodum calidum: quoniam amarum & astrin- gens est.
SION seu Lauer	Calidum est. Medicamentum potius quidm alimentum. Paucum succum præstat & calidum. Renæ mundificat ab arenulis & pituita. Obstructiones aperit, Menses cit. Pituitam attenuat, Utrilis stomacho, Pectori nocet,	Calidum est & siccum. Lac elicit. Vrinam prouocat, Visum acuit. Aegrè concoquitur, In obsonijs utiliter miscetur. Aceto uel aceto & muria afferuatur.	FOENICULVM	MELIS.

LIBRI I. PARS III.

MELISSOPHYLLVM	Calidum est & siccum. Pituitosis ac atra bile affectis confort. Suauiter redolat. Cor laetificat. Naufeam & uomitum sedat.	CRITHMVM uulgus Cretam marinam appellat, nascitur in locis maritimis, maximè siccis & fabulosis.	Cibi auditatatem excitat. Calculos renum communiat. Vrinam cit. Abstergit. Morbo regio medetur. Obstructiones aperit. Colorem corporis gratiorem facit. Saporis est odorati & incundi. Editur crudum & coctum.
MENTHA	Calida est & siccata. Constringit ac fistit. Tinea in uentre necat. Vomitiones, & singultus sedat. Ventriculum roboret. Appetitum excusat.	LAPSANA olus est trium foliorum, quo exercitum Cœlari durasse in fame, diutinam obſidionem tolerasse, Plinius inter brasicas sylvestres retulit. Quibusdam gentibus cibus est familiaris: ut Methonenibus.	Pratum succum generat. Plus alit quam rumex. Stomachο utilior quam rumex. Leuiter aliud molle cocta in cibo.
SALVIA	Calida est & siccata. Visum acuit. Vrinam prouocat. Aluum fistit. Ventrem roboret.	OROBANCHE	Refrigerat ordine primo. Leguminibus in coquendo addita, facilius per coquitur. Editur cruda & cocta, ut Asparagi.
OCIMVM	Mali est suci. Stomachο obnoxium est. Aegrè concoquitur. Odore cardiacos iuuat. Inflat tum uentre, tum etiam aluum.	SILIQUASTRVM	Calefacit uehementer. Inculcis, si modicè additur, gratum saporem conciliat. Tenella folia acetarijs miscentur. Saporem & odorem acrem vibrat. Non leue gratia adfer, si miscetur intinctibus. Tardia anima emendat. Graueolentos ructus cohabet.
ANETHVM	Calidum est & siccum. Somnum conciliat. Flatus expellit. Visum hebetat. Aluum & uomitiones fistit. Genitaram restringit. Vrinam cit.	PIMPINELL A in prat copiosissime prouenit	Calefacit. Editur in acetarijs. Odorem peponis refert. Vrinam pellit. Calculos renum communiat. Tabidis utilissima.
AMARACVM,	Calidum est & siccum. Vrinam prouocat. Iecinoris obſtructionibus prodest. Odorem suauissimum spirat. Caput & cerebrum roboret. Contumaces flatuofitates soluit. Visum acuit.	LVPVS SALICTARIUS apud Belgas in maxima est autoritate: ex eo enim potus fuos concinnant. eius cauliculi Vere inchoante crumenates coquuntur, edunturque asparagorum modo ex oleo, aceto & sale.	Refrigerat. Bilis feroꝝ re extinguit. Sanguine purgat.
SISYMBRIVM	Calidum est & siccum, & menthe modo odoratum. Vrinam prouocat. Calculos pellit. Tinea in aluo necat. Singultum sedat & tormina. Ventriculum roboret.	ERYNGIVM	Calore est temperatum. Editur crudum & coctum. Folia gustatu aromatici quidpiam referuntur, que condita sale in principio manduntur. Crapulam arcit, presumptum. Cordis uitios mirè opitulatur. Radices stomachum roboret. Venerem excitant.
SATVREIA	Calida est & siccata. Ventriculum frigidum oborat. Flatuofitates expellit. Visum acuit. Pectoris excretiones educit.	EBVLI folia, uel caules cocti	Pituitam bilem, detrahunt. Radix in uino cocta, & in cibis data, hydroponicos adiuuat.
SERPULLVM	Calidum est & siccum. Menses & urinam trahit. Tormina sedat. Ventriculum roboret.	ASPARAGORVM CAULICVL	Vrinam pellunt. Lienem minuant. Amici stomacho, Leuiter alunt. Apponuntur prima mensa cocti, atq; cum oleo, aceto & sale parati. Obſtructiones hepatis & aliorum uiscerum aperiunt. Neq; calefaciunt, neq; refrigerant. Venterem molliant. Venerem stimulant.
ROSMARINVM	Calidum est & siccum. Ventriculum roboret. Aluum fistit. Visum acuit. Morbum regium sanat.	FVMARIA	In mensis nullos usus habet, sed in medicina. Obſtructiones uisceris aperiunt. Scabieam emendat, Aluum tonilit. Vrinam pellit.
RVTAE authoritatem in cibis suis fe, certi authores tradunt: nunc nemo uelit attigit. Nam	Pictores ea utebantur in cibis, propter uisus claritatem. Veneri aduerfatur.		Sic uero lactis tēperetur.
CAVCALIDEM credit Ruellius eam esse herbam, quam Persicum nothum nuncupant	Calantis est natura. Cruda ac cocta editur oleris uice. Sale condita seruatur. Vrinam cit.		De Flo.

ΑΠΤΙΟΛΟΓΙΚΗ.
De Floribus.

133

BORRAGINIS seu
BUGLOSSI flores e-
duntur in acetarijs cum o-
lio, aceto & sale: & in flīnū
conijciuntur.

Animi hilaritatem & uoluptatem
augent.
Tristitiam abigunt.
Atrae bili aduersantur.
Naturae sunt calentis, & humentis
moderate.
Sanguinem purificant.

GENISTAE flores

Strumas auferunt, si cum melle rofaceo,
aut forbili ouo deuorentur.
Induratos lienes resoluunt, praesertim
eorum oxymel.
Profunt ischiadicis, podagricis, calcu-
losisque.
Modus à drachmis duabus ad quinq;

SAMBVICI flores in cibos meniunt apud quosdam. Nam culi-
nae oua in fartagine fricta, floribus alpergunt. quæ eo modo
parata, nō ingrata sunt. Quinetiam consuetudo inualuit, ad-
dere eos flores cadis, in quibus reponitur acetum, quo retundi-
um illam omnium domatricem aliqua ex parte putant. Sam-

bucatum dicunt, quemadmodum piperatum, cui additur piper.

VIOLAE purpureæ
acetarijs interpositæ

Refrigerant.
Odorem suauissimum spirant.
Folia cocta atque comesta, aluum emol-
liunt.

ROSAE saccharo cōdiuntur: quibus nonnulli singulis ferē die-
bus (præsertim æstatis caloribus) utuntur matutino. Rhodij
saccharum appellant.

Suauiores cibos reddit.
Coloris elegantiam præstat in iusculig-
sumptum.

CROCVM uarios
& præclaros in escu-
lentis hominum usus
obtinet. Nam

Crapulam arcet.
Cordi est amicissimum.
Hilaritatem præstat.
Caput leniter ferit.
Calidum ordine secundo.
Somnum facit.
Venerem stimulat.

De fructibus, in genere & specie.

Genere

Corpori non bonum succum præstant.
Parum succi corpori præbent.
Cidè corrumpuntur.
Felres interdum generant.
Quarundam partium morbos nonnunquam efficiunt.
In malam corruptionem & ueneficam interdum naturam transiunt.
Omnibus literis operam nauantibus

Quietis
Ociois

Maximoperè obnoxij sunt.

Conserunt

Per agentibus
Uchementer exercitatis
Bile rubra refertis

Si raro & modicè eis utantur,

Fruitus tū in

Herbarum: ut

Cucurbita.
Melones.
Pepones.
Cucumeres.
Mala insana.
Anguria.
Fraga.

Specie, uel

Mollis: ut

Ficus.
Catice.
Vua.
Mora.
Inniperi fructus.
Myrti fructus.
Mala.
Pira.
Cotonea.
Punica.
Citrea.
Aranziæ.
Limones.
Zizipha.
Myxa.
Capparis.

Humidi, qui
tanquam nu-
di soli expo-
nuntur, qui
constant cu-
te & carne.

Mollis: ut

Duris li-
gueus: ut

Iuglandes.
Auellane.
Amygdale.
Pistacia.
Nux pini.

Arborum: quorū alij

Sicci, firmo putamine,
tanquam testa & cnu-
sta muniti, quorum
cortex est

Minus durus: ut

Duris li-
gueus: ut

Castaneæ.
Glandes.
Siliqua.

De Fructibus

LIBRI I. PARS III.
De Fructibus herbarum in specie.

CVCVRBITA RVM multæ sunt species, quarum aliæ meliores, aliæ peores sunt. Nunc sexuntur in hortis, quas Turcicas, Neapolitanas, serotinas & hybernas vocant, mirè expertuntur à gula tum magnatum tum pauperum, Eduntur namq; aut

<i>Crude raro, & ferè à nemine. Quoniam</i>	<i>In suaues sunt.</i> <i>Alimentum præbent aquosum, frigidum & tenue.</i> <i>Difficile concoquuntur.</i> <i>Stomachum laedunt.</i> <i>Ventriculo pondus frigidum inferunt.</i>
<i>Elice : aut in</i>	<i>Iure carnium</i> <i>Fibrificantibus utiles.</i> <i>Refrigerant.</i> <i>Parum alunt.</i> <i>Tenuem succum præstant.</i> <i>Non ægrè coquuntur.</i>
	<i>Latte, additis sale &</i> <i>saccharo : fit cibus</i> <i>gratus gustui.</i>
<i>Cocle</i>	<i>Infrigidans.</i> <i>Probè nutriens.</i> <i>Hælicis utilis.</i> <i>Resalientibus</i> <i>Biliosi morbis</i>
	<i>Velis.</i>
<i>Frixe in fartagine cum butyro vel oleo</i>	<i>Non adcd aquosæ.</i> <i>Paucum succum præstant.</i> <i>Difficiliter coquuntur.</i>

GAL. DE ALIMENT. FACVLT.

QUE M A D M O D V M cucurbita pura quantum in se ipsa est, succum, qui in totum corpus alendi gratia distribuitur, habet qualitatis ad sensum expertem: ita cum alicui eorum, que uehementem habent facultatem fuerit iuncta, facile illi assimilatur, ut si cum sinapi sumpta fuerit succus qui ex utroq; in corpus distribuetur, acris cum manifesta caliditate erit. Eadem ratione si cum salso quopiam mansa fuerit (ut quidam in patinis cum salsa mento struunt) succum in corpore salsum generabit.

PORRÒ secantur cucurbitæ derafo cortice in tenuia filamenta, que siccata seruantur ad usum.

MELONES, à malis, quasi pomeos dicuntur. Qui præ dulci suavitate manduntur, Succini quasi succharati appellantur. Circum horum culturā Itali, Hispani, & Narbonenses præcipue uerstantur.

<i>Non admodum facilè in uentre corrumpuntur ut pepones.</i>
<i>Choletam morbum generant.</i>
<i>Gustu grati.</i>
<i>Ante reliquos cibos eduntur, ne uentre conuertant.</i>
<i>Succum malum præstant.</i>
<i>Facili subducuntur.</i>
<i>Vomitum prouocant.</i>
<i>Refrigerant.</i>
<i>Situm sedant.</i>
<i>Vixnam mouent.</i>
<i>Renes mundant.</i>
<i>Fibrificantibus non admodum inutiles.</i>

PEPONES

<i>Infrigidandi uim habent, & magis quam melones.</i>
<i>Facilius quam melones corrumpuntur.</i>
<i>Minus boni succi habent</i>
<i>Minus uentre subducunt</i>
<i>Minus orinam ciunt</i>
<i>Piuitam detergunt.</i>
<i>Renes inuidant.</i>

CVCVMERES expertuntur hodie mira uoluptate potentioribus, æquè ac plebi crudi. Derafo namque cortice taleolis dissecantur, atq; cum oleo, aceto & sale in acetarijs comeduntur. Porrò immaturi aceto & sale conduntur, atq; in alienos menses seruantur.

<i>Magis melonibus infrigidant.</i>
<i>Difficiliter quam melones coquuntur.</i>
<i>Gelidum simul ac crassum in uenas diffundunt succus.</i>
<i>Minus detergunt quam melones.</i>
<i>Vixnam minus mouent quam melones.</i>
<i>Febres malignas accidunt.</i>

GAL. LIB. DE BONI ET MALI SVCCI.

IN T E R fructus quoq; cucumeres, pepones, melopeponesq; annumerantur, quorum nullus boni succi est. Quod si celeriter concoqui percisiq; non possint, in succum fere lethabilem, uenenis similem uertantur.

QVI cucumeres bellè concoquunt, cum eo ipsi fisti affatim ijs se impleuerint, ijs tandem longo temporis tractu gelidum & crassum humorem in uenis aceruari contingit, qui in ea coctione, que sit in uenis, haud facile mutationem in probum sanguinem recipiant. Proinde omnibus prævi succi eduliy censeo abstinentum, quantumuis probè à nonnullis conficiuntur. Nobis enim non aduententibus, prævius succus ex ipsis in uenis colligitur, qui postea exiguum ad putrescendum occasionem natu febres malignas accedit.

Mala

MAL A infana Frigida sunt & humida
Lentum præbent alimentum & melancholicum.
Obstrunctiones generant.
Aegræ concoquuntur.

OPINIO est quorundam recentiorum, quod eiusmodi malorum succo in cibis operato uenue maximè concitetur, afferuntq; à multis expertum esse.

ANGVRIA Frigida est & humida.
Vrnam cit.
Renun arenulas ejicit.
Ventriculo frigido obest.
Februm calores extinguit.
Gutturis scabritatem leuigat.
Sitim sedat.
Animam recreat.

F R A G A, quidam fructum terræ nominant. ex eunt passim in sylvis & semitis, aestate inchoante, nulla cura laboranda, sed ultrò se se porrigenia. Rusticulae pueræ ea legunt, cōportantq; in urbes corticib. arborum inclusas. Hæc maximè in delicijs sunt foeminarū. Edunt enim ea aut ex

Vino & saccharo insperso Refrigerant.
Satum ledant.
Parum nutriunt.
Facile per uentrem descendunt.
Facile corrumpuntur.

Lacte, saccharo insperso Caput tentant.
Farcti corrumpuntur.
Abundè nutriunt si non corrumpantur.

C A R D V S pinea seu cinara Calida est & sicca.
Ventriculo competit.
Vrnam prouocat.
Flatuositates dissoluit.
Obstructiones aperit.
Ventrem roboret.
Renæ mundat à pœnitæ & arenulis.

De Fructibus arborum.

F I C V V M genera uaria sunt, aliae enim candidae, aliae nigrae, aliae rubetæ, aliae purpureæ. Albæ fertilitate & prouerbi copioso. Sunt quæ sub hymen maturescunt, sunt serotinae & præcoce: inueniuntur & hybernæ quibusdā prouincij, sed ingenio, nō natura. Sunt biferæ & triferae: plerūque cū melle ac uindemia maturantur. Cōmendantur imprimis quos Masilia alit, Itaq; fucus

Recentei Facile conficiuntur.
Facile descendunt.
Abstergunt.
Arenulas à renibus propellunt.
Tense seu leue alimentum præstāt.
Flatus generant.
Alum leniant.
Sudorem mouent.
Omni ferè noxa uacant.

Sicce: sunt cariceæ Improbum & excrementosum sanguinem generant.
Abstergunt.
In idunt.
Extenuant.
Resoluent.
Concoquunt.
Iecori } Inflammatione obfessis officiunt.
Lieni }
Pediculos multos generant.
Educendi è pectori proficiunt.
Prosum destillationibus in fauces & thoracem.
Flatuosa sunt.

GAL. LIB. II. DE ALIMENT. FACULT.

M E D I O C R E M uentriculo molestiam inferrent flatuositatibus quas generant, nisi etiam celerem descensum effent adeptæ: cuius beneficio celeriter per uadentibus, flatus quem excitant, non diu manet, atq; in eo minus ceteris fructibus autumnalibus ledere consueuerunt.

I B I D E M D E V V I S.

F I C V S & uine, quem admodum inter fructus autumnales principatum obtinent, ita fugacibus omnibus magis nutriunt, minimumq; praui succi sunt, præsertim cum exactam maturitatē fuerint adeptæ. Nutritionis autem maximo argumento sunt y, qui ut nearum fructum custodiunt, qui cum duos menses solis unis ac sicibus, quorum custodiae præsunt, uescantur (nisi forte panis quidpiam cum illis addant) corporulent i tamen admodum fiunt: at caro, que ex ipsis gignitur, haud quam aquam est firma ac densa, quem admodum ea, que ex carnibus fit, sed laxa est, & præhumida: ob id celeriter etiam, cum uesci ipsis desirint, constringitur ac confidet.

LIBRI I. PARS III.

VVA, in colore, figura, sapore, amplitudine, acini mollitie, ac duritia calli differetias innumeras facit. Alia enim purpureo lucet colore; aliae fulgent roseo, nitentib; uiridi. Candida enim ac nigrae vulgares. Sunt que maximè tument. Sunt quæ paruae acino & exiles. Aliæ porro rotundantur acino, aliae prælongo porrigitur. Alibi duriore callo, alibi prætenerg acino. Vuarū itaq; aliae

Reclus: & uel	Matura	Flatuose sunt. Paucum alimentum præstant.
		Crude. Difficile coquuntur, si in uentre rem orentur. Caput dolorem assertunt. Ventrem distendunt.
Affe- uatae	Colle cū butyro, addito pane crassè inciso	Minus flatuose. Magis nutriunt. Ventrem minus distendunt.
	Pensiiles	Meliores sunt recentibus. Caput non offendunt. Non flatuose. Ventrem minus distendunt.
Immature	Præsse. Fiunt duobus modis: aut ui solis, quod faciunt, ipsi in palmite relictis reto pediculo racemi, donec marcescat, racemus & uerba aut in lixiuim ipsas sepe fundentes, deinde exponentes soli astuanti. Harum aliae	Dulci
	Acide	Calidiores sunt. Ventrem medio modo robo- tant atq; astringunt. Conusculibus proflant. Ventriculo Iecori Intestinis Putustis hu- moribus Validus alunt quam uerae.
Austeræ	Frigide sunt & crassarum partium, Dumus refrigerant & astringunt. Muhui uentre pertransunt.	Austeræ ac
	Magis cæteris infrigidant. Aliquam habent tenuitatem partium.	Frigidiores sunt. Ventrem roborant. acerbae Ventrem astringunt.

GAL. DE ALIMENT. FACULT.

VVAE sicibus minus alunt, maximumq; id ipsis iwest commodum, quod uelociter subsideant. Quocirca si aliquando retineantur, grauiter ledunt, cum id maturis sicibus non insit. Hæ namq; et si non magnoperè deorsum concedant, modo proba in ventriculo coctæ fuerint, innoxium corpori dant alimentum, quorum neutrū uis adest: neg, enim retenta probè concoquuntur: & dum in iecur uenæq; distribuuntur, crudum succum generant, qui nō facile in probū sanguinem mutetur.

IBIDE M.

EANDEM uua passæ cum alijs uis rationem obtinent, quam carica cū sicibus. Multæ enim sunt dulces, acerbae autem omnino paucae. Plurime uero ex dulci austeraq; qualitate sunt mistæ: quamquam dulces nonnihil austera quoq; qualitatibus habent, & austera dulcedinis. Propterea quemadmodum caloris discrimen nihil ad passularum uirtutem facit, ita nec magnitudo: sola enim uastabilis qualitas, omnem facultatem potest discernere.

MORA, in nouissimis florere spectantur, & inter prima matu refere. Arbor exacto frigore germinat. Trini sunt ijs colores, candidus primò, mox rubeus, matu ris niger. Morus algida loca reformidat: nec ubiq; prouenit: & est uel

Domesti- ca: cu- ius feu- tus	Maturi	Crudi	Refrigerant. Parum nutriunt. Facile per uentre descendunt, prima mensa sumpti. Facile corrumpuntur: præsertim post alios cibos sumpti. Ventre leuiter molliunt. Urinam prouocant.
		Cocti cū	Butyro, & pane crassè inciso Cibus non ingratius. Saccharo informa Exigna corpori præbet alimentum. syrupi. Fit Dia- Ventrem leuiter laxant- moron: ad Dentum affectus Gingivatum noxas Proficit gargarizat.
Immaturi	Astringant. Frigidunt & siccant. Sanguinis & bilis feruorē extinguunt. Corrumputur omnino.		
	Aerofus, & rubus pe- priæ appellatur: cuius fructus	Minus grati gustui. Non aded facile corrumpuntur. Ventrem uehementius astringunt. Liberalius ingesti, capitis dolorem inferunt. Alii excrementa non expellunt.	

IVN 12

ΑΡΤΙΟΛΟΓΙΚΗ.

137

JUNIPERI fructus	<i>Calidum præstat succum, sed paucum.</i>
	<i>Flatus generat.</i>
MYRTI fructus	<i>Capitis grauitatem & dolorem inducit.</i>
	<i>Extenuat</i>
Exquisitè.	<i>Crascos & lento humores.</i>
	<i>Detergit</i>
Horum uires sumuntur à	<i>Vrinam mouet.</i>
	<i>Hepat & renes purgat.</i>
Preparatio-	<i>Largiter efus, stomachum mordet.</i>
	<i>Refrigerat atque astringit, uerū magis astringit quām refrigerat.</i>
nis modo.	<i>Acquæ tenuiter ac fructus iuniperi nutrit.</i>
	<i>Alumum fistit.</i>
Integra	<i>Natura propria</i>
	<i>Minus frigida Meliorem luccum præstant</i>
Affa in	<i>Exiguum corpori præbent alimentum.</i>
	<i>Cineribus Minimè flatus generant.</i>
Condita saccharo	<i>Fumidum & tenue præstant alimentum.</i>
	<i>Pastillis, à corticibus, ac interioribus, seminibusq; repurgata, atque pomis minutum cōcisis impleta, additis uuis pastis, faccharo, butyro, & cinnamomo, &c.</i>
Dulcia	<i>Ella in pastillis, cum butyro, & pauco sale, addito faccharo</i>
	<i>Citius per uentrem descendunt. Faciliē superantur. Exiguū corpori præstāt alimentū.</i>
Sapida	<i>In particulas incisa atque mundata à corticib. & seminibus: atque aut</i>
	<i>Aβa in pastillis, cum butyro, cinnamomo, zingibere, faccharo, & pauco sale Faciliē cōcoquuntur. Stomacho nō ingrata, Leniter nutrīunt.</i>
Cruda	<i>Fixa in butyro, sūt placentæ,</i>
	<i>Rotunde. Poma in lata tessellis inciduntur, deinde pasta liquida, ex farina & aqua facta, oblinita, in butyro friguntur.</i>
Austeræ, & acerba	<i>Coelia, siue elixa, siue affa</i>
	<i>Citius per uentrem descendunt. Insipidi similia sunt, quorum est aquosa substantia.</i>
Acida	<i>Cruda</i>
	<i>Frigidiora sunt dulcibus. Minus flatuosa quām dulcia. Minus in uentre morantur, quām austera.</i>
Inſipida	<i>Coelia seu affa</i>
	<i>Febricitantibus non inutilia. Parum noctuum præstant alimentum febricitantibus. Stomacho nequaquam utilia. Cibo omnino iniucunda.</i>

GAL. LIB. II. DE ALIMENT. FACVLT.

CAETERVM optimæ genere poma non sunt antè colligenda, quām in arboribus maturuerint. Concoctu enim sunt difficultia, frigida, tardi transitus, & praui sunt succi, ut interim omittam quād succū etiam habent frigidum, ac leniter crassum. Que uero belle matura, in hyemem atq; proximū uer afferuantur, ea sepe in morbis maximum afferunt presidium, uel cataplasmatis modo cum farina admota, aut in calidis cineribus mediocriter assata, aut pulchre in aqua bullientis uaporib. percocta. Danda autē sunt statim à cibo, & aliquando etiam cū pane ad uentriculum stomachumq; corroborandum.

m 3 PIRA

LIBRI I. PARS III.

PIRA	Dulcia (ex quibus laudantur aromaticarum parua, que Muscatellina vocantur)	Cruda	<i>Mediae sunt temperaturae, ad calidius non nihil accendentia. Cor roborent. Os ventriculi roborent. Sitim sedant. Concoctionem iuvant. Vapores, ad caput ascendentibus, reprimunt.</i>	<i>Gustui & stomacho grata. Salubria sunt.</i>
		Colla, eo modo quo malorum de licet	<i>Integra affa in cineribus uel olla: tum condita saccharo</i>	
			<i>Elixia cum butyro & modico sale</i>	
			<i>Affa in pastillis cum cinnamomo, saccharo, paucō zingibere, & butyro</i>	
			<i>Fixa in butyro, prius farina aspersa</i>	
	Austeria	Cruda	<i>Refrigerant. Astringunt. Venitrem retinent ante reliquias cibos assumptas. Emollienti uentrem, post cibum sumpta.</i>	<i>Succum satis laudabilem generant. Sitim sedant. Modice alunt. Stomachu non ingratia.</i>
		Colla elixa, siue affa	<i>Ventriculum roborant. Gustui & stomacho non ingratia.</i>	
		Cruda	<i>Frigida sunt & secunda. Astringunt. Paucum iocundum praestant, atq; crassum & terrenum. Tardè permeant. Difficile concoquuntur. Fluxum ventris cohident. Vomitum sedant. Ejus inepita.</i>	
		Integra	<i>Cineribus</i>	
		Saccharo condita	<i>Pastillis, cum uinis passis, cinnamomo, saccharo, & pauco zingibere impleta.</i>	
MALA COTONEA, Grecis Chrysoleia appellantur. Hæc aut	Dulciora (que Struthia no- cantur)	Colla	<i>Affa in Particulas: & sic aut</i>	<i>Ventriculo palatoq; grata sunt. Ventrem roborant. Cancri cordis affectibus conferunt. Sitim extingunt.</i>
		Divisa aquæ uel redacta in	<i>Affa in pastillis, cū butyro, saccharo, cinnamomo, passulis. Condita saccharo uel melle, additis caryophyllis & cinnamomo.</i>	
			<i>Carnē, qua deinde per cibrū trāflata, fuit placēta: cū saccharo, in furno assūta: uel electuarī ad spissitudinē coctū</i>	
			<i>Succum, ex quo fit cum saccharo uel syrupus seu miua, uel conditum, siue electuarium clarum & transpatens</i>	
			<i>Ventriculum roborant. Vomitum sedant. Appetitiam excitant. Concoctionem iuvant. Corroborant.</i>	
	Acida	Cruda	<i>Frigidiora sunt. Astringunt uchementius. Difficiliter concoquuntur. Tardius permeant. Ejus inepita. Ventrem cohident si prius edantur. Laxant, si post edantur.</i>	<i>Ventrem corroborant. Vomitum & lienteriam sedant. Concoctionem iuvant.</i>
		Colla, ut dulciora. Similem uim obtinent, nisi quod uchementius astringunt, &c.		

MALA

MALA PVNICA

Dulcia	<i>Parum nutrit.</i>
	<i>Stomachus non inutilia.</i>
	<i>Febricitantibus minimè conueniunt, propter caliditatem & flatuositatem quam inducent,</i>
	<i>Alium leniunt,</i>
Media	<i>Pectus & spiritualia membra humectant,</i>
	<i>Vrinas prouocant.</i>
	<i>Ostium ventriculi abstergunt.</i>
	<i>Ventriculo utiliora, quām cotonea mala.</i>
Cruda	<i>Nauseam & uomitum cholericum tollunt,</i>
	<i>Situm sedant,</i>
	<i>Acutis febribus maximè conferunt,</i>
	<i>Gustui ceteris præstantiora.</i>
Aida	<i>Magis quām cetera urinam prouocant.</i>
	<i>Ceteris frigidiora sunt.</i>
	<i>Bilis feruores extinguunt,</i>
	<i>Fluxiones ad uiscera currentes impediunt,</i>
Cruda	<i>Abstergunt,</i>
	<i>Constringunt,</i>
	<i>Pectori } Frigida nocent,</i>
	<i>Ventriculo }</i>
Externa cortex est	<i>Acutis febribus plus ceteris operas ferunt,</i>
	<i>Inflammationes extinguunt,</i>
	<i>Vapores caput petentes inhibent.</i>
	<i>Ad sanguinis feruorem supprimendum optimus est.</i>
Media, fit namq; ex succo eius & saccharo syrups granatorum, qui	<i>Corrigit leuem putredinem.</i>
	<i>Febre biliosas iuuat, & quæ ex pituitosis multam flammam inuehunt.</i>
	<i>Pallida est, aromatica & dura,</i>
	<i>Concoctus difficilis est.</i>
Cruda	<i>Allorum alimentorum concoctionem adiuuat,</i>
	<i>Siccans & calefacit ordine secundo,</i>
	<i>Pestilentialem aerem odore reficit.</i>
	<i>Cocca atq; saccharo condita } Concoctionem adiuuat,</i>
Media, que ueluti caro est, colore alba, insipida feret	<i>Venenis reficit,</i>
	<i>Eadem uires, quas cruda obtinet,</i>
	<i>Dura est.</i>
	<i>Cruda } Difficilis concoctionis,</i>
Cruda	<i>Parum nutrit.</i>
	<i>Parata cum } Saccharo uel melle, fit conditum,</i>
	<i>Aceto, oleo & sale,</i>
	<i>Eadem uires, quas cruda, obtinet.</i>
Crudus	<i>Refrigerat & siccatur ordine tertio,</i>
	<i>Non editur,</i>
	<i>Aestuum ac feruorem bilis flauæ febrium ardenter mitigat,</i>
	<i>Situm uehementem restinguat,</i>
Acidus	<i>Putrefactionibus reficit,</i>
	<i>Paratus cum saccharo in forma syrapi</i>
	<i>Esi aptus,</i>
	<i>Parum nutrit,</i>
Succus	<i>Digerit,</i>
	<i>Sitcat ordine secundo,</i>
	<i>Venenis reficit,</i>
	<i>Interna, uel</i>
Dulcis	<i>Esi aptus,</i>
	<i>Parum nutrit,</i>
	<i>Digerit,</i>
	<i>Sitcat ordine secundo,</i>
Semen	<i>Venenis reficit,</i>

ARANZIA;

LIBRI I. PARS III.

ARANZIA, Citrangula & poma aurea e- tiam uocatur: quorum pars	Exterior siue cortex	Cruda } <i>Calidior quam Citri cortex.</i> } <i>Nullum praefat alimentum.</i>
	Condita saccharo uel melle	Ventriculum frigidum roborat. <i>Paucissimum praefat alimentum.</i> <i>Aegre concoquitur.</i>
Interior, siue succus	Dulcis	<i>Gustui gratus.</i> <i>Aquosum & paucum alimentum praefat.</i> <i>Ventrem nonnihil roborat.</i> <i>Ad quandam caliditatem uergit.</i> <i>Pituitosis & melancholicis febris open fert.</i> <i>Obstructiones refecat.</i>
	Acida: atq; is sumptus	<i>Solus & sine alijs cibis</i> } <i>Nullum praefat alimentum.</i> } <i>Refrigerat.</i> Cum alijs ci- bis: uidelicet cum } <i>Suum extingit.</i> } <i>Astringit.</i>
LIMONIUM pars	Medius inter dulcem & acidum	<i>Carnibus, uel piscibus, qui-</i> bus inspergitur succus } <i>Gustum mouet.</i> } <i>Appetitum excitat.</i> <i>Stomachio gratus.</i> <i>Vomitum cohibet, &c.</i>
	Exterior siue cortex	<i>Saccharo & pane comestus</i> } <i>Bilem in uentre supprimit.</i> } <i>Ardorem</i> } <i>Suum extinguit.</i> } <i>Vomitum cohibet.</i> } <i>Febricantibus confert.</i> } <i>Gustui gravior est.</i> } <i>Appetitum excitat.</i> } <i>Guttur lenit.</i>
ZIZIPHA, à Galeno Serica, uulgò Iuubæ ap- pellantur.	Crudas	<i>Pallida est.</i> <i>Citreo malo similis colore.</i> <i>Difficile concoquitur.</i> <i>Odoris suauitate commendatur, ut citrum.</i> <i>Acrior citri cortice.</i> <i>Facultate patum dissimilis citreo malo.</i>
	Paratus: uel	<i>Frigidior siccior q; citri suco habetur.</i> <i>Acus febris repugnat.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Crasier humores incidit.</i> <i>Vomition & nauseam sedat.</i>
MYXA, quæ Sebestena appellantur	Paratus: uel	<i>Cum falsamentis & obsonijs mistus</i> } <i>Appetitum excitat.</i> } <i>Gustum mouet.</i> } <i>Vomition reprimit.</i>
	In forma syrupi	<i>Vobementius infrigidat & penetrat quam syrups acetofitatis</i> <i>citri.</i> <i>Contra putrefactionem ualeat.</i> <i>Contra uermes.</i> <i>Contra uehementiam caloris febrilis, & alios crudos humores</i> <i>ualet.</i>
	Temperate sunt naturæ.	
	Parum nutriunt.	
	Difficile permeant, ob lentorem.	
	Iecur & lienem obstruunt.	
	Thoraci & pulmonis morbis à tenui & calida fluxione excitatis, utiles.	
	Difficile concoquuntur.	
	Ventriculum lœdunt.	
	Mulierum atq; infantium effrenatorum est cibus.	
	Parum nutriunt.	
	Lentum succum præstant.	
	Calidas fluxiones in thoracem & pulmonem cohibent.	
	Temperate naturæ sunt.	
	Tufsentibus conferunt.	
	Gutti exasperato auxiliantur.	
	Ventrem laxant.	

CAPPARES

CAPPARES	Saliti ad nos deferuntur, ne corruptantur, deinde in aqua mace- rati, uel modicè elixa- ti, deposito sale, edun- tur cum oleo & aceto.	Retentes	Magis quād saliti alunt. Obstrunctiones magis quād saliti aperiunt. Mali sunt succi. Minus calidi quād saliti sunt.	
		Calidi sunt & siccii.	Appetitum excitant. Iecoris & lienis obstrunctiones aperiunt. Ventrus pituitam detergunt. Tenue alimentum præbent & paucum. Resoluunt. Aperiant. Abstergunt. Asthmatis prosunt. Alui tinea necant.	
		Recentia	Refrigerant. Facile superantur. Facile per uentrem descendunt. Sitim sedant, & extingunt. Ventrem ac iecur calidum attemperant. Appetitum excitant. Incidunt. Ventriculus pituitolo conferunt.	
		Cruda	Bilis fero rem reprimunt. Ardenti siti repugnant. Ventriculum cohibent. Lingue scabritiem leuigant. Obi appetentiam restituunt.	
	Acida	Parata	Condita saccharo, & seruantur nonnunquam in liquida, & nonnullis in solida forma	Seleclissimum alimentum medicamentosum. Ventriculum Iecur
CE RASA	Colla cum butyro, pane cras- fe inciso, & saccharo	Dulcia	Appetitum commouent. In uentre non tardantur. Non facile in uentre corruptuntur. Aluum molliunt. Aqosum sanguinem generant. Molla citius putreficiunt. Dura meliora habentur.	Exiguum alimentum præstant, & frigidum. Situm sedant. Appetitum excitant. Ventrem & iecur contemperant, &c.
		Dulcia	Magis uentrem soluant. Facile concoquuntur. Facile descendunt. Minimum alimenti corpori præbent. Frigida sunt & humida.	
		Cruda	Acida & austera	Magis uentrem astringunt, Situm extingunt, Refrigerant, Appetitum excitant,
		Media	Gustui grata. Appetitum excitant, Aluum medio criter laxant, &c.	
	Colla: & uel	Recentia, cum saccharo	Aluum emolliunt, Refrigerant, &c.	
PRVNA	Colla: & uel	Sicca	Aluum mediocriter laxant. Exiguum corpori alimentum præbent, Refrigerant, &c.	

MALA

LIBRI I PARS III.

MALA
PER-
SICA
duorū
generū
funt:

Duracina, dicuntur quæ
externa superficie lanu-
ginosa sunt,
quædam la-
nugine ca-
rent: & hæc
uel

Chrysomela, id est, aurea
mala; quorum alia

Cruda *Refrigerant atq; humectant.*
Praeal per uentrem descendunt.
Prauum succum generant.
Prima mensa sumi debent.

Separabilia ab ossibus: aut *Gustui grata,*
In butyro frixa & cū faccharo comedta *Facile per uentrem descendunt.*
Integra, & uel *Paucum & prauum alimentum praestant.*

Recentis *Inherentia ossibus* *Ventrem roborant.*
Saccharo condita *Appetitum excitant.*
Orn odorem bonum faciunt.

Crispa *Cum butyro & faccharo cocta.* *Hic sa* *Gratus est,*
Incisa, & uel *In pastillis, cum butyro, cinnamo-
mom, zingibere, & faccha-
ro affa.* *Paucum tamen pra-
uumq; succum generat.*

*Sicca cum butyro, faccharo,
cinnamomo, zingibere, &c.* *Aegrissus concoquuntur.*
Malum succum praestant.

Aegrissus concoquuntur.
Febris generant.
Humores putridos generant.

Præcoqua seu Præcoccia: quoniā ante alia sui generis mala maturātur *Refrigerant atq; humectat.*
Minus mala quam perfica.
Minus facile corrumpuntur.

*Armenica, quæ Præcocis minora sunt, & ma-
gis aromatica, & gustui omnibus gratiora* *Refrigerant atq; humectant.*
Cateris omnibus meliora sunt.
Suaniora gustui.
Stomacho utiliora.
Non sicut perfica facile corrumpuntur.
Meliorem succum praestant.

GAL. DE ALIM. FACVL T.

PERSICORVM succum facile corrumpi & penitus noxiū esse pronunciamus.
Quamobrem post alios cibos minimè mandenda sunt, ut quibusdam mos est. Nam in superficie natantia, citò corrumpuntur. Quare huīus quoq; dicti meminisse decet: Omnia uidelicet cibaria prauum succum, cum humiditate & lubricitate obtinentia, & facile deorsum descendentia, prima mensa sumenda esse: nam si postremò assumantur, non secum alia in corruptionem trahunt.

MESPILA & SORBA

Astringunt, & quidem mespila uehementius quam sorba.
Medicamentosa magis quam alimentosa.

Ventrem constipant *Largin sumpta.*
Singultum pariunt

Frigida sunt & sicca.
Alum præassumpta, retinent.
Parum uel nihil alunt.

Maturi *Recentes* *Flatuy generant.*
Caput grauant & calefaciunt.
Nocentes sunt.

Iector

Lienem

Obstruunt.

Sicci *Pulmonis morbis profant.*
Caput grauant.
Ventriculos aliquo modo mordent.
Crassum omnino generant succum.
Flatum generant.
Difficile concoquuntur.

Immature *Flatum generant copiosum.*
Difficile coquuntur.
Ventrem astringunt.

OLIVAE

PALMAE fructus seu DACTYLI

OLIVAE	<i>Mature</i> : eduntur cum sale	<p>Temperate sunt calidatatis. Humorem generant melancholicum. Nullam manifestam habent astrictionem. Mastitiam pariunt. Dolorem cordis generant, Parvum nutriunt. Ventriculum molliunt. Facile putrescent.</p>
	<i>Immature</i> . Haec coniduntur muria, additis anetho, thymo & folijs lauri: à quibusdā muria tantum cōdūtur, edūturq; cū oleo & sale.	<p>Astringunt. Osi ventriculi robort. Appetitum excitant. Humores crassos & melancholicos generant, Vomitum Alveum fluentem } Cohibent: Aegrē concoquuntur, Satum excitant.</p>
EVGLANDE S seu NVCES	<i>Crude</i>	<p>Hemidiores sunt. Detergent. Astringunt. Causas concoquuntur. Non adeò oleofam possident facultateni. Qualitatis quodammodo sunt expertes.</p>
	<i>Antique</i>	<p>Calida. Ventriculum exulcerant, frequentius sumptæ. Astringunt. Facilius quam auellanæ concoquuntur. Parvum nutriunt.</p>
AVELLANAE	<i>Cruda</i>	<p>Ceris, additis ruta & folijs, A peste præseruant, si mane antē alios cibos edantur, paucò uino diluto superbibito.</p>
	<i>Parata cum</i>	<p>Mica panis, in aqua vel iure carnium madefacta, ac alio paucò & sale, omnia simil malaxata, & sensim a qua infusa calida, vel iure piscium, fit falsamentum</p>
AMYGDALAE	<i>Melius coquuntur.</i>	<p>Gustui gratum. Caput efficit dolorem. Humores assat frequens eius usus. Appetitum excitat.</p>
	<i>Mel in cineribus</i>	<p>Suaviores sunt. Osi ventriculi robort in postremis mensis, Fumos in caput ascendentēs arcent.</p>
Cruda	<i>Dulces</i>	<p>Modicè nutriti. Tenuem succum præstant. Attenuant. Thoracem & pulmonem detergunt, Iecoris obstrunctiones auferunt. Modicè calidas sunt. Abstergunt. Soporem inducunt. Viscum clarificant. Recentes cum suo putamine, humida stomachi uitia retreatant.</p>
	<i>Amara</i>	<p>Attenuant magis quam dulces. Detergunt. Crassos ac lentos humores incident. Viscera purgant. Humores è pulmonibus ac thorace sputis expectorant. Ebrietatem arcent, si quinq; uel septem præsumantur.</p>
Cocta: ex ijs namq; varia ciborum genera conficiuntur: scilicet	<i>Amygdalata</i> : maxalatis uidelicet amygdalis, aqua superaddita, ac per linteū colato succo, deinde saccharo addito, & igne lento feruefactis	<p>Parvum nutrit. Somnum conciliat. Tenuem succum præstant. Pellitus lenit.</p>
	<i>Pane</i> : marfici, qui ex amygdalis dulcibus, ex aqua rosacea mace ratis, subactisq; conficiuntur: quibus aliquando pinæ adduntur. Sacchari autem dimidia omnium pars esse debet.	<p>Vires recreat. Boum præstat alimentum. Semem auger. Pectus lenit, &c.</p>
	<i>Pastilli</i> , &c. uidelicet pistis ijs, & additis uinis passis, saccharo, & aqua rosacea,	<p>Bonū & lundabilē succū præstant. Puberonem lenit. Semem auger.</p>

PISTACIA,

LIBRI I. PARS III.

PISTACIA, quæ etiam Fistica appellantur

Parum alunt.
 Semeni generant.
 Tenui ab obstruktione liberaht.
 Negi; astringunt neq; emollient uentrem.
 Calida sunt & humida.
 Peccoris humiditates ejiciunt.
 Renes purgant.
 Ventriculum corroborant.
 Nauseam fugant.
 Veneno repugnant, cum uino cocta.
 Venereis medicamentis utiliter interponuntur.

NUX PINI

Parum calida & non parum humida.
 Crassum praestat succum & multum;
 Semen generat.
 Capitis dolorosa inducit.
 Ventriculum debilitas.
 Prodicit humoribus, à thorace & pulmone spuendis.

CASTANEÆ agrestis
fructus est, eaq; aut

Cruda Recens & uiridis Crassum succum praestat.
 Difficile coquitur.
 Tardè permeat.
 Valde astringit.
 Spauitionem impedit.
 Tumidum generat.
 Flatus parit.
 Antiqua seu arefacta Difficilissim quām recens concoquitur.
 Minus flatuosa.

Elixa Omnis est melior.
 Nos astringit.
 Facile concoquitur, ac per uentrem descendit.
 Flatum paucum generat.
 Boni succi est.
 Valde nutrit.
 Crassi succi est, sed non mali.

Coctæ: atq; uel Affæ in cineribus Minus flatuosa est.
 Paulò difficilius concoquitur quām elixa.
 Bonum præstat alimentum.
 Abundē nutrit.

GLANDES

Cruda Vehementer astringunt.
 Crassum succum præstat ac malum.
 Pororum cibus familiaris.

Elixa Meliores sunt crudis ac affis.
 Minus acerbæ } Quām crudæ.
 Minus malæ }

Coctæ Minus astringunt quām affæ.
 Facilius superantur quām affæ.

Affæ Minus sunt flatuose quām elixa.
 Meliores quām crudæ.
 Facilius coquuntur quām crudæ.

SILIQUA

Recens Facile descendit per uentrem.
 Parum nutrit.
 Pororum cibus est.
 Praeaus generat succos.

Sicca Stomachum roborat.
 Difficilis concoquitur.
 Ventrem retinet.
 Praeaus generat succos.
 Urinam prouocat.
 Lignosa existit.

De Ra-

De Radicibus,

R A P A B	<i>Cruda</i>	<i>Flatus generant.</i> <i>Parum alunt.</i> <i>Crudum aceruant succum.</i>
	<i>Colla : & uel</i>	<i>Integre, in cineribus, atque cum oleo, aceto & sale comedat</i>
<i>Incise atque elixa uel</i>	<i>In iure carnium</i>	<i>Minus flatuosae.</i> <i>Parum alunt.</i> <i>Appetitum excitant.</i> <i>Ventrem neque fistunt neque molliant.</i>
	<i>Cum carnibus porcinis, uel pinguibus</i>	<i>Ventrem neq; solunt, neque retinent.</i> <i>Celerius coquuntur.</i> <i>Urinam parum mouent.</i> <i>Venerem stimulant.</i>
N A P I	<i>Folia</i>	<i>Fungosam carnem generant.</i> <i>Non ualde crassum alimentum præbent;</i> <i>Ventrem neq; fistunt, neq; mouent.</i>
	<i>Radix</i>	<i>Celerius concoquuntur.</i> <i>Humores crassos extenuant.</i> <i>Flatus magis discutunt.</i> <i>Fungosam generant carnem.</i>
R A P H A N U S Græcis, Latinis radixcula dicitur: cuius	<i>Cruda</i>	<i>Difficile concoquitur in uente.</i> <i>Prauum generat succum.</i>
P A S T I N A C A	<i>Alba</i>	<i>Manifestè calefacit.</i> <i>Minus quam rapæ alit.</i>
	<i>Elica</i>	<i>In iure carnium</i>
<i>Cocta</i>	<i>Cum carnib. porcinis, uel butyro & sale</i>	<i>Aegrè conficitur.</i> <i>Vrinam pellit.</i> <i>Pancum alimentum præstat.</i>
	<i>Affa in cineribus, deinde uino immersa</i>	<i>Hec</i>
<i>Rubra</i>	<i>Colla, deinde cum aceto & sale, uel etiam oleo in primis mensis comedat</i>	<i>Prauum, calidū, & nō lentū, nec crassum præstat alimentū.</i> <i>Vrinam cit.</i> <i>Stomacho utilis.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Venerem stimulat.</i> <i>Immodice uescientibus prauum generat succum.</i>
	<i>Condita saccharo uel melle, additis cinnamo- fo, &c. & secundis mensis comedat</i>	<i>Gustui grata est.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Stomacho amica.</i> <i>Vrinam cit.</i>
		<i>Stomacho & gustui grata.</i> <i>Ventricum calefacit atq; roborat.</i> <i>Coctionem adiuuat.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Vrinam pellit.</i> <i>Non improbum succum præstat.</i> <i>Venerem excitat.</i>

LIBRI I. PARS III.

PETROSELINI radices	<i>Elixir in iure carnium</i>	<i>Elixir inepitae. Calefaciunt. Vrinam mouent. Obstructiones auferunt, &c.</i>	<i>Stomacho gratiae. Obstructiones hepatis, lienis & renum aperiunt. Vrinam pellunt. Arenulas ex renibus educunt. Parum alunt, &c.</i>
	<i>Elixum Affum in cineribus</i>	<i>Deinde cum oleo, aceto & sale comeduntur.</i>	<i>Parum alit. Vrinam cit. Obstructiones aperit. Ventriculum iuuat. Appetitum excitat.</i>
SISER, aut	<i>Elixum in butyro, prius tamen elixum, dein liquida pasta, ex farina, a- qua & uino facta, intinctum frigitur in butyro</i>		<i>Craffum & flatuosum succum praestat. Carnem generat leuem, ut napi, & quæ facilè dissoluatur. Vrinam mouet. Venerem stimulat.</i>
	<i>ARON, cuius radicem quidam mandunt elixam cum aceto, oleo & sale</i>		<i>Craffos humores extenuat. Sputum craffum ac uiscidum expulsioni parat. Paucum succum neq; bonum praestat. Medicamentosa potius quam alimentosa est.</i>
DRACONTIVM		<i>Medicamentosum est. Elixir ineptum est. Parum nutrit.</i>	
		<i>Craffos ac lentos humores in pulmone & thorace incidunt & iicitq;.</i>	
ASPHODELVUS		<i>Facultatem tenuandi & aperiendi habet, quemadmodum & Dracontij radix. Editur contra serpentum morsus, elixus ter aut quater, deinde additis aceto, oleo & sale; Ulericus confert. Magnitudine, figura, & amarore scillæ radici similis est.</i>	
BALBISCVLENTI		<i>Appetitum excitant. Humores sputioni parant. Incidunt. Extenuant. Succo generant craffiores. Semen genitale augent. Ad uenerem alacriores reddunt homines. Flatus ac torments excitant, nisi probè fuerint concocti.</i>	
CAEPA	<i>Cruda accum pane comesta</i>	<i>Succos crudos multos generat. Puumam tenuem auget. Paucissimum praebet alimentum. Extenuat craffos humores thoracis & pulmonis, & eos sputioni parat. Capitis dolorem infert.</i>	
	<i>Elixir</i>	<i>Cum carnibus</i>	<i>Copiosus alit. Non adeo crudum praebet alimentum.</i>
Cecilia	<i>In aqua & butyro, additis sapo, pipere, cromo & caryophillis</i>		<i>Facile coquitur & per uentrem descendit. Calidum succum praestat. Capitis infert dolorem.</i>
	<i>Fixa cum sapo uel melle, & butyro uel olco</i>		<i>Facile concoquitur. Alimentum calidius praestat. Capitis dolorem infert.</i>
	<i>Affum in cineribus, deinde aceto, oleo & sale mensa</i>		<i>Appetitum excitat. Vrinam mouet. Renos mundat ab arenulis & pituita.</i>

FOR-

PORRVM	<i>Domeſticum</i>	<i>Crudum à rusticis cum pane editur.</i> <i>Extenuat.</i> <i>Calefa it.</i> <i>Vrinam & menstrua cit.</i> <i>Ructus commouet.</i> <i>Inflat.</i> <i>Atrabilarium generat succum.</i> <i>Caput offendit.</i> <i>Pectus dilatat.</i>
	<i>Sylvestre</i>	<i>Magis calefacit.</i> <i>Alii tineas necat & educit.</i> <i>Caput infestat.</i> <i>Gingivias & dentes corruptip.</i> <i>Visione hebetat.</i> <i>Mordet & inflat.</i> <i>Atrabilarium generat succum.</i>
ALLIUM	<i>Crudum</i>	<i>Velde calidum est.</i> <i>Nullum præstat alimentum.</i> <i>Cobicum dolorem sedat à frigore aut à flatu.</i> <i>Flatus discutit.</i> <i>Capitus generat dolorem.</i> <i>Vocem clarificat.</i> <i>Alii tineas necat.</i> <i>Vrinam cit.</i> <i>Venerem excitat.</i> <i>Morboſis partib. dolorem infert.</i> <i>Vtero gerentibus nocet.</i>
	<i>Elixum</i>	<i>Pauxillum præbet alimentum & extenuantem.</i>
TUBERA	<i>Collum</i>	<i>Capitis dolorem infert, &c.</i>
	<i>Affum</i>	<i>Flatus discutit.</i> <i>Capitis dolorem facit, &c.</i>
FUNGII	<i>Nigri, & qui in locis putridis & fimoſis naſcuntur, uitandi ſunt. Quoniā</i>	<i>Frigidi ſunt & insipida.</i> <i>Aqueum prætant alimentum, ſed crassius quam eucurbits.</i> <i>Boni ſucci ſunt Galeno.</i> <i>Melancholici ſucci ſunt Auicennæ.</i> <i>Facile corrumpuntur in uentriculo.</i> <i>Acere concoquuntur.</i> <i>Colicam faciunt.</i> <i>Venerem excitant.</i>
		<i>Apoplexiam</i> <i>Paralyſias</i> <i>Colicam</i> <i>Inspirandi difficultatem</i> <i>Venenorum ſymptomata</i> <i>Vrinam retinent.</i>
RADIX ENVLAE	<i>Albi, Boleti uocati, probè patati, edi poſſunt, raro tamen</i>	<i>Frigidi ſunt in tertio gradu.</i> <i>Pituitam augent.</i> <i>Craſam, frigidum & humidum prætant alimentum.</i> <i>Parentur ut tubera.</i> <i>Post hos uinum uetus & meracum bibendum.</i>
		<i>Calida eſt & ſiccā.</i> <i>Craſam ex pectori pituitam educit.</i> <i>Genitale minuit ſemen.</i> <i>Capitis dolorem aufert.</i> <i>Vrina filicidia emendat.</i> <i>Trifticidam & mero rem fugat.</i> <i>Conclusa foramina aperit.</i>

LIBRI I. PARS III.
De Carnibus, in genere & specie.

Genere. Vide in sequentibus, sub signo A.

<i>Carnis</i>	<i>Quadrupedū : & uel</i>	<i>Domesticorum.</i> Vide in sequentibus, sub signo B.		
		<i>Apri</i>	<i>Bonum succum præstat, si probè concoquatur.</i> <i>Siccior est, quam domestica.</i> <i>Hymene magis conuenit.</i>	
	<i>Sylvestrī : uidelicet</i>	<i>Leporis</i>	<i>Melancholicum sanguinem generat.</i> <i>Difficile concoquatur, Tristiciam affert.</i> <i>Paucum alimentum & malum præstat, Iuuenis non reprobatur.</i> <i>Temperamento calida est & siccata.</i>	
		<i>Vulpis</i>	<i>Prauum succum & biliosum generat.</i> <i>Eius inepita ob factorem & acrimoniam.</i>	
	<i>Terræstrī :</i>	<i>Domestici</i>	<i>Minus siccata quam montani.</i> <i>Temperantior est.</i>	
		<i>Castratorum</i>	<i>Parum siccata.</i> <i>Non excrementosa.</i> <i>Non insalubris.</i>	
		<i>Cervi</i>	<i>Sicca est atque terrena & frigida.</i> <i>Difficilis concoctionis.</i> <i>Prauum & melanocholicum succum præstat.</i> <i>Elexa edentia est, ob siccitudinem.</i>	
		<i>Montani</i>	<i>Iuuenis & pinguis</i>	<i>Melior est.</i> <i>Landabilior pars ea est, quæ circa lumbos est.</i> <i>Minus excrementosa.</i>
		<i>Capreoli</i>	<i>Bonum succum præstat.</i> <i>Gustu sapientia est, facile concoquitur.</i> <i>Landabilem generat sanguinem.</i>	
		<i>Dame</i>	<i>Media est inter cervinam & ueruecinam.</i>	
		<i>Cervina tanto</i>	<i>Humidior</i>	
			<i>Mollior</i>	
			<i>Facilioris concoctionis</i>	
			<i>Quanto ueruecina</i>	
			<i>Siccior.</i>	
			<i>Durior.</i>	
			<i>Difficilioris concoctionis.</i>	
		<i>Elexa optima est, & assa non mala.</i>		
		<i>Sicca est minus leporina.</i>		
		<i>Cuniculi</i>	<i>Minus mali succi est leporina.</i>	
			<i>Alimentum præstat siccum & malum & paucum.</i>	
			<i>Minus siccata est quam sylvestris.</i>	
		<i>Domestici</i>	<i>Excrementosa est.</i>	
			<i>Gustu minus grata.</i>	
		<i>Erinacei</i>	<i>Calida est & siccata, Vriniam mouet.</i> <i>Paucum & malum succum præstat, Difficile concoquitur.</i> <i>Confert Elephantrasi, Anasarcæ & conuulsis, ad quæ utilior est in furnis, arefacta, in puluerem redacta ac bibita.</i>	
		<i>Vris</i>	<i>Glutinosissima est.</i> <i>Aegre concoquitur.</i> <i>Pesum præber alimentum.</i>	
	<i>Reptilium: uidelicet co-chlearum</i>	<i>Dura est, Difficile concoquitur.</i> <i>Melanocholicum succum præstat.</i> <i>Eduntur frixa in oleo, addito pipere.</i> <i>Eduntur etiam bis elixata, prima aqua abiecta, secundæ uerd, additis pipere, croco, & caryophyllis: atque hoc modo parata non contemendum alimentum præbent.</i>		
			<i>Domesticorum.</i> Vide in sequentibus, sub signo C.	
		<i>Aerorum</i>	<i>Sylvestrium. Vide in sequentibus, sub signo D.</i>	
	<i>Volatilium</i>	<i>Anferum</i>	<i>Minus excrementosa quam anatum.</i> <i>Meliores sunt, qui annum non excesserunt.</i> <i>Plus fibrosa quam anatum.</i> <i>Ale & ventriculus eliguntur.</i> <i>Edenda est cum salsa mentis, quæ acetum recipiunt.</i>	
		<i>Aquaticornū : uidelicet</i>	<i>Calida & humida est.</i> <i>Domesticorum</i>	
			<i>Multum præstat alimentum, sed excrementosum.</i> <i>Difficile coquitur.</i>	
		<i>Andium</i>	<i>Frigidior est.</i> <i>Volatilium</i>	
			<i>Difficiliter coquitur.</i> <i>Non adeò excrementis abundat.</i>	
			<i>Aquatilium. Vide in sequentibus, sub signo E.</i>	

A. Carr

A. Cara in genere. Harum differentiae sumuntur ab	Habitus. Sic caro anima- lum aut	Latran- tium, & quidem	Siccorum animalium	Temperata fetet. Concoctu facilis. Bonum succi. Bonum sanguinem praestat.
			Humidorum	Lubrica Excrementosa Pituitosa Glutinosa Crauti succi
Metate. Sic caro anima- lum aut	Non lactan- tium: & uel	Inueniuntur	Humida	Erit. Nam carnes ubi in lucem editae sunt, mucosae sunt, & præcipue humidiorum animalium, ut agni & suis. Verum hoedi & uituli, & qua natura sunt ficciores, multò melius coquuntur, &c.
			Probatisima est. Bonum succum praestat. Facile concoquitur.	
Pinguium	Senum ac de- crepitorum	Malum succum praestat.	Dura	Est.
			Sicca	Est.
Sexu. Nam cato	Macilentorum	Difficilē concoquitur.		
			Melancholicum & glutinosum succum praestat.	
Preparatione. Nam	Mediocritum	Malum succum praestat alimenum.	Malum succum praestat.	
			Humida & glutinosa est. Difficilē concoquitur. Excrementosa	
Masculi	Frigidior	Est.	Lubrica	Est.
			Nauseam parit.	
Feminae	Fimiliarior	Facile saturat.		
			Melum succum generat.	
Elixia	Affa in uero	Exiguum praestat alimentum.	Calidior est. Siccior ac fibrosior existit.	
			Vires reficit si digeratur. Acridē concoquitur.	
Fixa	Mollis	Malum succum praestat.	Mollis ac lenis existit.	
			Bonum est succi. Celeriter nutrit.	
Macerata, quæ maceratio fit carnibus aeris appensis, quæ est ueluti fermentatio ipsa- rum. Macerantur autem carnes	Parum seu non diu, & sic edun- tur elixæ aut affæ, recentes	Difficilē concoquitur.	Abundantius alit.	
			Celeriter nutrit.	
Diss	Seruata sale, a- ceto	Simpliciter, Facile corrumpuntur.	Parum seu non diu, & sic edun- tur elixæ aut affæ, recentes	Omnia optima est.
				Suluberrima est.
B. Cara	Praenum succum praestat.	Caput grauat.		
			Facilius coquitur.	
			Appetitum excitat.	

<i>Vituli</i>	<i>Lactentis</i>	<i>Temperata est, Facile concoquitur.</i> <i>Puriorum sanguinem generat.</i> <i>Ruborem à ventriculo fugat bitem.</i>
	<i>Non lactentis</i>	<i>Bonum succum praestat.</i> <i>Facilis concoctu est.</i> <i>Melior est bubula.</i>
<i>Agni</i>	<i>Lactentis</i>	<i>Humida</i> <i>Viscida.</i> <i>Excrementosa</i> <i>Mucoribus plena</i> <i>Crasse succi</i>
		<i>Eft.</i> <i>Affa melior est quam elixa.</i> <i>Melior est, Facile concoquitur.</i>
<i>Castrati, seu ueruccis</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Omnium optima est,</i> <i>Bonum succum praestat, & copiosum & constanter,</i> <i>Facile concoquitur, Saluberrima est,</i> <i>Mala est.</i>
	<i>Senis</i>	<i>Difficilis concoquitur.</i> <i>Melancholicum succum praestat.</i>
<i>Equi</i>	<i>Lactentis</i>	<i>Melior est caprina & hircina.</i> <i>Bonum succum praestat.</i> <i>Facile concoquitur.</i> <i>Censu & cibis conuenit.</i> <i>Vitulina excellentior habetur.</i> <i>In humiditate & siccitate temperata est.</i>
	<i>Non lactentis</i>	<i>Prae succi est, Redolet hircos.</i> <i>Excrementosa, Ructus commouet.</i> <i>Dilabuntur priusquam concoquitur.</i>
<i>B. Caro a- nimali- um do- mestic- orum: ui- deliet</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Humida est, Esui inepta est.</i> <i>Succum generat pituitosum, mucosum & lentum.</i>
	<i>Non lactentis</i>	<i>Recens</i> <i>Omnium carnium aptissima est ad nutriendum, si concoquatur.</i> <i>Bonum generat succum, & lentum.</i> <i>Valde nutrit.</i> <i>Humanae carni persimilis est. Optima est annalis,</i> <i>Lentoris minus participat.</i> <i>Difficilis concoquitur & permeat.</i> <i>Situm excitat.</i> <i>Melancholicum succum praestat, Morbis renum nocet.</i> <i>Omnium optima est castratorum, sed duorum annorum,</i> <i>Melum succum praestat.</i> <i>Difficilis concoquitur.</i> <i>Glutinosa est.</i>
<i>Bovis</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Crasse est substantiae.</i> <i>Crasse succum & melancholicum praestat,</i> <i>Difficilis concoquitur.</i> <i>Tardè permeat.</i> <i>Frigidus est hircina & vespucina.</i>
	<i>Tauri</i>	<i>Pesu omnibus habetur.</i> <i>Crasse, fibrosa, dura, siccata, & nidorosa est.</i> <i>Prae sapori & succi existit.</i>
<i>Capri</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Prae succi est & crassi.</i>
	<i>Non lactentis</i>	<i>Acromionam quandam gustu refert.</i>
<i>Hirci</i>	<i>Domestici</i>	<i>Cocuuntur. Nidorosior est.</i>
	<i>Montani</i>	<i>Castrati Aliquatenus emendatur.</i> <i>Succor est quam domestici.</i> <i>Minus nidorosa.</i>
<i>Equi</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Esui inepta, & insuavis est.</i>
	<i>Non lactentis</i>	<i>Difficilis concoquitur.</i> <i>Afina proxima est.</i>
<i>Asini iuuenis ac pinguis</i>	<i>Iuneni</i>	<i>Prae succi est.</i>
	<i>Catipinguis</i>	<i>Difficilis concoquitur.</i> <i>Excrementosa est.</i> <i>Ventrem subvertit.</i> <i>Cernua proxima est.</i>
<i>Catipinguis</i>	<i>Iuuenis</i>	<i>A' quibusdam editur asla.</i>
	<i>Catipinguis</i>	<i>Excrementosa est.</i> <i>Fictida.</i> <i>Gustus ingrata.</i>

C. Carr

ΑΙΓΑΙΟΝ ΟΤΙΚΗ.

151

Temperata est in suis quatuor qualitatibus.

Piurima est alimenti.

Caponum Venerem auget.

Omnibus uolatilibus præstat.

Optimum præstat succum.

Gallinarum Primum bonitatis locum habet inter omnes carnes, quæ sanis hominibus adhibentur.

Temperata est.

Piurimum & optimum succum præstat.

Colorem natuum roborat.

Sanguinem probum generat.

Omnibus temperaturis peridonea existit.

Pullorum Bonum succum præstat.

Facile concoquitur & digeritur.

Tenuis est substantia.

Editur a statis tempore assa aut elixa cum succo agresta, ne ob substantiam tenuitatem facile aut coquuntur, aut dissoluuntur, & attemperandi gratia.

Gallorum Inuenium, id est, nondum coeuntium. Bonitate capis confertur in omnibus, præterquam in saporis inuicem.

Vetusorum Parum alit.

Praeum succum præstat.

Venem proritat, maximè eius ius.

Omnibus sunt deteriores.

Difficilè coquuntur.

Vaporosum, crassum, melancholicum & excrementosum succum præstat.

Febres affert putridas.

Capitis dolores affert.

Dysentericus confert.

Semibus conuenit.

Pituita amica,

Semen auget.

Calida & humida.

Iowenam præfertur.

Montanorum, id est, palumborum Omnium meliores sunt.

Excrementis minus abundante.

Crafforem succum præstant, sed minus excrementosum.

Indorum Gula gratissima.

Multi ac boni succi est.

Probè concoquuntur.

Confitans præbet alimentum.

Hispanorum Difficilius coquuntur.

Fibroæ sunt.

Succum præstant crassum, siccum & cōstantem.

Melanobolus morbis obſunt.

Pulla eligendi unius anni.

C O L V M B O R V M capitā (ut Rasis in 4. Aphorismorum, & Auenzoar 1. & 2. Theisir attestati sunt) omnino abyci debent. nam & ipsis proprietas inest, ut capiti dolorem inferant. Preterea non standum quidem, quod & columbos, & passeris, Gal. 4. de Sanitate tuenda, febribus exhibet: quanquam pro passeribus minutus omnes aniculas plerig. intelligunt.

A V I V M omnium genus leuisimum cibum præstat, si ad quadrupedes conferatur. Volucrum tamen caro ob facilem concoctionem præcipuum landom meretur. Porro in omnibus volucribus animalibus, ut & in quadrupedibus scire in uniuersum oportet, quod caro adolescentium longè præstantior est, quam etate declinantum. Florentium uero inter utraq. media. Noxia uero est admodum nouellorum, diuersaq. ratione admodum uetulorum. Etenim eorum dura, secca est caro, ideoq. & concoctu difficultus, & exigui alimenti. Contrà nuperim editorum corpora mucosa, eoq. excrementis plena sunt, leuius tamen per alium subeunt. Hac enim in cunctis animalibus nouisse te uelim, communiter namq. omnibus, & ex aquo ha differentie, quas ab etate sumptimus, inherent. Gal. lib. 3. de Alim. fac.

a 4

D. Caro

LIBRI I. PARS III.

		Plurimum alimentum præstat, & modicè constans. Facile concoquitur.
	Phasianorum	Extenuatis cibus præstantissimus & conualecentibus. Probi admodum reicit uires, Temperata existit. Modicè inter perdicem & capum est complexionis.
	Perdicum	Sicca est, Facile concoquitur. Bonum succum & multum præstat, & modicè constantem. Venerem excitat, Probum & multum sanguinem auget. Corpus impinguat, Ventriculum humidum exiccat. Retentricem facultatem roborat. Infrigidat Conualecentibus } Optimè conuenit. Sanguine carentibus }
	Galinarum agrestium	Succum } Copiosum Landavalem } Landavalem Modicè constantem } Præstat. Facile concoquitur, Saporosa est. Conualecentibus idonea. Perdibus aliquanto crassius præbet alimentum,
	Starnarum	Perdici similes est. Non adeò multum & laudabilem præstat succum. Magno precio habentur.
D. Caro uo latiliū sylue- strum : uideli- ct:	Attagenum seu Fran- quiliiniorum	Probè alunt, Facile concoquuntur. Alumentum eorum suave gustui, Boni sunt succi. Principibus nobilibusq; dilectissima.
	Coturnicum seu Qualearum	Calidum succum præstat & excrementosum. Semen auget, Venerem stimulat. Febres putridas generat frequens eius usus. Cid in ventriculo putrescit. Temperatis intemperatisq; est inconuenient. Coquuntur difficilè, Spasimum, tetanum commouet.
	Tarturum	Stictum alimentum præstat, Facile superatur. Bonum & multum succum præstat, Gustui grata. Humidioribus natura corporibus prodest. Memoriam reparat, Ingenium acuit. Ventrem auget, Retentricem facultatem roborat. Calore turturi similes est.
	Ortiginum	Difficilè concoquitur. Prauum succum & melancholicum præstat. Bonum generat sanguinem
	Porphyryionum	Venerem auget Debilis } Conuenit. Conualecentibus } Modicè corpori præstat alimentum
	Tetragonum	Aemulator carnè sylvestrii gallinarum Gustui acinacatur Concoquuntur facilè Uberius alit.
	Turderum	Bonum succum præstat. Facile coquuntur. Modicè constans præbet alimentum.
	Merularum	Probum sanguinem generat.
	Alaudarum	Compar turdorum carni. Difficilè coquuntur.
	Ficedularum	Prauum succum præstat. Prauum succum præstat. Difficilè coquuntur.
	Cardnellarum	
	Pardellorum	Omnis prauum succum generant.
	Pafferolorum uiridium	
	Hirundinum	Prani succi est. Gustui ingrata.
	Cauda tremulae	Praui est succi. Gustui ingrata.
	Gruum	Vsta calculosis cum uino bibita prodest. Dura est & fibrosa. Melancholicum succum præstat. Difficilis est concoctionis. Erigidi & fisci est temperamenti. Malum succum generat. Plus est excrementi quam alimenti.
	Sartorius	Praua est gustui & alitioni. Difficilis concoctionis. Crassi & mali succi.
	Laciferium seu fluvialium avium	Frigida, Difficilè concoquitur. Frigidum & crassum succum præstat & excrementosum. Plurimum nutrit, si concoquatur.

NON mediocris differētia est inter ea uolatilia, que in stagnis, paludibus, lacustribusq; degunt, & ea q; in montibus, aut siccis locis uagātur. Nā pro portione locorū, animaliū carnes aut sicce, & excrementis uacue, ac cōcoctū faciles, aut humide, & excrementitiae, cōcoctūq; difficiles redduntur. Gal. 5. de Alim. facult.

E. Carg

De Piscibus, in genere & specie.

Loco in quo degit. Sic pisciū alij	Fluviales: & uel degentes in fluvijs	Marini	<i>Pelagi</i> , qui merè profundum habitant; & uentis agitantur potissimum borealis.	Meliores sunt fluvialibus. Minus pituitosam natu-ram habent.
			<i>Litorales</i> . Minus boni sunt.	
Genera, sumuntur à Tempore. Nam	Humidiores. Facilius sunt concoctionis. Minores sunt. Durores. Difficilius sunt concoctionis. Maiores sunt.	Lacustres, quorum lacus aut	<i>Magnis</i> , petrosis, limidis, quorum aquæ celestrem currunt, & qui uentis borealis perflantur	<i>Facilius coquuntur. Meliores sunt. Minus uiscosam ac lentam habent natu-ram, & minimè excrementosam. Magis gustui grati.</i>
			<i>Parvis</i> , quorum terra est cœnosa, aut prope magnas ciuitates	<i>Deteriores sunt. Excrementosū ualde. Fatidi sunt.</i>
Villis. Nam plerisque herbæ, ac bonarum radicum copia suppetit, iisque præstantiores eam ob causam sunt. Alij è conuerso herbis uescuntur limosis, maliq. succi radicibus. Ideoque qui in fluminibus populorum urbium, hominum quadrupedumq; simo & prauis id genus elitis uicitant, extremum prauitatis gradum tenent. Cuius rei argumentum est, ut capti citius putrefiant, & deterrium edant ocrem. Quamobrem & insuauiores sunt, & concoctu contumaciores, parumq; boni alimenti & multum excrementi corporibus tribuant.	Elixi, omnium meliores sunt. Alio, in bonitate secundum locum habent. Sufficiunt, tertium in bonitate locum habent. Faciunt, postremum in bonitate locum habent. Cabdæ sunt & ficii. Conditæ sale Suum excitant. Sanguinem adurunt.	Fluent & aliunde aquas fasci-piunt.	<i>Minus mali sunt, quam lacustres, qui neq; fluunt, neque aliunde aquas fasci-piunt.</i>	
			<i>Non fluunt, neq; aliunde aquas fasci-piunt. Pessimi omnia sunt.</i>	

E. Caro animalium aquati liū frigidior est & humidiōr, quam terrefactū & uolatilitū animalium. Horum differentiae in

Specie: sūt aut	Sanguinis: quorum degunt alij in aquis	Dulci-bus	Lupus Cephalus Rhombus	<i>De quibus uide infra. Non æquæ boni, ut qui in fluentibus aquis sunt.</i>
				<i>Insalubres sunt. Corda Ventri } Noxia sunt. Lentum succum præstant atq; malum. Podagra & calculos ualide nocent. Feminarum menses tardant.</i>
Congre-gatis: uideli-cet	Stagnis & pi-scantis: sunt	Caprie, de quo infra.	<i>Rana, &c. à Medicorum legibus ad cibos quotidianos translatæ est: omnib. ferè anni mensib. subit mensas. Solis posteriorib. aliquando in cibo placuerunt: nunc toto corpore dempto capite, & interaneis & suminis per diu placent. Elixantur, & in fartagine friguntur aspera farina aut aqua elixantur, sale & aceco additis.</i>	<i>Faciliè coquuntur. Bonum succū præstant, frigi-dom parum, sed humidū. Hæc utilissimæ sunt. Affutum alunt, si probè per-ficiantur. Aduersus maleficia uene-norum accommodatae. Sunt splendidae foeminae ho-die, que ijs utuntur, ut be-ne curato, & succoso sint corpore.</i>
				<i>Percæ, Lucius, Carpio Barbus, Tinca, Trutta Læpetra, seu multella</i>
Salif. Vide in sequentibus sub signo B.	Exangues. Vide in sequentibus sub signo C.		<i>De quibus infra,</i>	<i>A. Piscium.</i>

LIBRI I. PARS III.

Aurata, in ostijs fluminū degit, & in mari, ac in stagnis marinis, cuius loca ad supercilia attinetia splendentia, auri referunt colorem, palmi magnitudine capitur, & ad cubiti longitudinem agetur. Lato est corpore & compresso, iquamis intecto, colore nario, dorsum cœruleū subnigrū, & uentrem lacteum habet. Editur elixa in aqua & uino, aut aqua & aceto assatur in craticulis bu tyro uel oleo inspersa, deinde cum aceto & pipere editur, aut reponitur in panatellis, cum pipere, sale & macere, aut frigitur in butyro uel oleo, & cum succo arantij editur

Boni est sue ci, & non multi.

Ostij carū: ut

Mugil, qui Cephalus etiam dicitur. Piscis est squamosus, cubiti magnitudine, aut paulo mai oreos sine dentibus, & labra tenuia, quaternis branchiis, dorsum latum, nigricans, uenter candidus, in mari, stagnis, & ostijs fluminū gignitur. Agilis admodum est, & mira celeritate mouetur. Nutritur alga, herbis, radicibus, & sordibus

Facile coqui tur.

Gusti gratius. Non facile supe ratur. Tardè è uentre de scendit. Prauum succum præstat.

Piscium alijs in aquis dulcib. fluenti bus degunt: & uel in

Umbra, Romanis notus est piscis, squamis latioribus intectus, & denticulatus, lapide in capite fert, saxa frequentia: coracino similis est, sed maior, & uerrucā habet in mento. Agilis piscis est atq; uorax. Caput iuxta ostia fluviorum, & in alto mari. Caput umbræ in summa gratia habetur, elixum in uino, aqua & aceto, in pastillis seruatur, cum caryophillis, cinnamomo & sale, &c.

Bonum præstat succum, præsertim eius ca put. Difficile concoquitur. Ventriculo languenti in commodat.

Salmo, carnem habet tubeam, ut aringi & quædam trocta, sed adhuc iphis rubidiorem. Piscis hic uerus Erythrinus est. In Rheno plurimi capiuntur

Gusti gratissimus. In optimorum piscium censu habetur. Faule in uentre superatur. Præcibile carnem habet. Bonum præstat succum, nec tensum, nec crassum.

Tritta, seu Trocta, cauernas subit, in quibus latitat, rubentibus maculis distincta, caro ru tilescens & firma. In riuis, riulis, torrentibus q; degunt. Elixantur, & ex aceto eduntur, friguntur ratiū. Incrustantur etiam à pistoribus dulciarijs, ut durent in dies multis

Recentes maximè placentiæ magnis caloribus. Bonum præstant suc cum. Facile coquuntur.

Perca (de perca marina infrā) est piscis lacustris & fluviatilis. Aculeos uidetur huic piaci natura dedisse aduersus uoracitatem Luciorum, apertiusculis & exiguis squa mis armatur

Caro candida est & du ra, parum q; lentoris obtinet. Facile coquitur. Bonum succum præstat.

Flumi nibus: ut

Lampetra, à lambendis petris dicta est, fluuialis ac marinus piscis est, gaudet dulcibus aquis, longus ac teres, dorsum maculis cœruleis & albicantibus inspergitur. In supremo capite fistulam habet, ad palatum usque, qua aquam haurit & projicit, loco spirationis, maculas habet insignes, in collo septem stellis septentrionibus similes numero, & ferè poliri. Ventre lactei coloris. Paratur in panatellis, sale, croco, pipere, caryophillis, paucō addito uino. Vel elixatur in uino & aqua ad ditis speciebus aromaticis, &c.

Cib. gustui gratius. Facile coqui tur. Melancholiæ auger.

Lucius, qui & lupus dicitur, extento est capite, ore esthiante, & denticulato, gulosissimus & uoracissimus, & præcipue carnivorus, piscibus uescitur gratissimè. Elixantur lucij: arsque non parua adhibetur in coquendo, ut auriores & ceruliores cuadant. Condimentum quod eis adhibetur, fit ex sinapi & butyro prunis liquato. Item editur ex aceto maxime piperato. Frigitur item & ex liquore mali aranzij sumitur, &c.

Palato cibus gratius. Multum alit. Tenuiore suum præstat quam animalia pedestria. Facile coqui tur.

Carpio, seu carpo, qui & Cyprinus dicitur, squamis subauratis, amplis & nolidis ornatus: qui quo magis senescit, eo grandior ac ualidior evadit. Spinis caro refertiſſima est, præcipue nero partes circa caudam. Patitur claustra. Elixatur in uino, & pauca aqua, sale, zingibere & caryophillis additis. Frigitur quoq; in butyro, & ex aceto uel liquore aranciorum editur. Quidam prægrandes cum squamis elixant: sic enim seruari intus pingue & saporum succum, qui desquamatis deperit: uulgus tamen detrahit squamas. Modus aceti & salis fernandus, ut caro conset. Item nt in multos dies duret, repertum est. Vini albi atq; aquæ æquas sumunt partes: quibus aceti non nihil addunt ad acorem conciliandum: deinde piperis, gingiberis, nucis moschatae, caryophillo rum pollinem liberalius adiiciunt, & ad colorem elegantem, crocū induit, & haec cum carpione diutius coquuntur. Cæterum coctas carpioniæ partes in multas pâropides reponunt, liquorem superfundendo: qui ubi refixerit, glaciatur ac coagulatur, unde galatinam uocant

Placitam piuitam ueſcentibus creat. Malum succum præstat. Non facilè concoquitur.

Tinca, in lautis mensis nullum locum obtinet, nisi prægrandis fuerit. Coenosis locis & limosis sponte prouenit. Elixantur aliquando, friguntur uero crebrius, quin & eratien la torrentur, farcimunturq; oleibus & aromatis

In salubris est. Felices generat. Succum præstat impum & glutinosum. Difficile coquitur.

Reliquos vide in sequentibus sub signo **.

** Piscis

Barbus, à barbula, quæ utrinque in inferiori labro propendit, nomen sortitus est. Veneti Mulum à gemina barba barbonem cognominant. Barbi adultores & seniores inter latores cibos habentur æstatis caloribus. Elixantur cum uino & aqua, addito gingibere, butyro & sale. Elixantur & torrentur carticula & ex butyro, aceto q; sumuntur

Coclionū facilis est.
Non malum succum præstat.
Roslo imprimis placet.
Infamatur ouorū malicia. Nā
elata intolerabiles crucia
tus excitat alii, ipsamque
immodice solunt.

Labrax, Latinis lupus dicitur. Pelagius est piscis in profundo mari natus, sed dulcibus gaudet aquis, fluvios ascens, & stagna in quibus capit. Elixatur aqua, butyro uel oleo, sale & aceto, à quibusdam in butyro vel oleo frigitar, & deinde cum succo arancij editur

Tenuorem succum præstat quam
animalia pedestria.
Mulsum alit.
Facile coquitur.
Cibus palato non ingratus.

Cephalus, Latinis mugil dicitur, de quo vide supra.

Anguilla, ab anguium similitudine nomen sortita. generantur sine coitu & ovo. carniore sunt: pesciculos enim & ranas persequuntur. Elixantur ex aqua & uino corio dextra, pipere, cinnamomo, gingibere & croco additis. Torrentur item in craticulis, ampliores uerubus

Caro mollis & dulcis est.
Glutinosum admodum & pituitosum succum
præstant.
Difficile coquuntur.
Calculos gignunt, tum in renibus, tum in uesica,
Podogram generant.

Achis, magnitudine trutæ, squamosus. Elixatur cum uino, aqua, butyro, sale, & aromatis. Torrentur etiam in craticula

Cibus boni succi.
Facile coquitur.
Palato cibus gratissimus.

Oculata, piscis uermibus terrestribus similis, subniger, maculis quibusdā subnigris, ueluti multis oculis distincta. unde nomen sortita est. Elixatur cum uino, aqua, butyro, aceto, sale & gingibere

Mulsum alit.
Non malum præstat
succum.
Difficile coquitur.

Fundulus, parvus pesciculus est, in riuis, & torrentibus arenosis, uel saxosis & limpidis degens. Elixantur uino & aqua, additis butyro, sale & gingibere, uel alijs aromatis

Facile coquuntur.
Bonum præstant succum.
Cibus ualde gratus.

Carabus, Germanis, ein Kopf, oder ein Kopf uocatur, parvus pesciculus, lubricus, ore maiori, &c. Eli- xantur eodem modo ut funduli

Lentum succum præstant.
Facile è uentre descendunt.

Phragoñus, ab alijs Pagrus, & Venetis Albor dicitur. Capitur magnitudine sesquipalmi, quandoq; minoris, aut maioris. Afferuatur sale, aut in ligneis lacubus aqua, sale, paucō ace- to, & gingibere: recens uero aut elixus editur, aut frixu

Succum præstat non omni ex parte laudabilem.
Serofis generat humores.
Non diu in uentre moratur.

Pices in fluminis de gentes reliqui; uidelicet
Melica, ungulam habet dentibus exertis mandantis aptum. Paratur elixa aqua, sale & butyro, additis gingibere, caryophyllis, croco & pipere, deinde cum aceto aut succo arancij editur. Aut frigitur in tartagine, deinde iuscum prædictum superfundunt

Bonum succum præstat.
Facile coquitur, si pro- bē paretur.
Flatuosa est.
Ventrem inflat.

Rhombus, planus pescis est, sine squamis, ferè rotundus, uel ovalis figura, natat inuersus latitudine sua int. xus, potius quam pinnalis: sed est aculeatus. Vorax est. Elixatur aqua, sale, porro, anetho & aceto: aut frigitur

Caro eius sua-
uis.
Boni succi est,
si probè su- peretur.

Sturio, subit è mari flumina. Capitur in Rhodano delicatissimus & suauissimus. Co- etus in aceto seruatur ad aliquot dies

Boni est succi.
Gulam suauiter demulcit.
Caro dura est & candida.

Thymus, squamis resertus est amplis, quæ coquendo se se ostendunt: etenim dehiscunt. Est carne pin- gu & suavi. Latent præaltis gurgitibus hyeme

Caro dura est.
Sapori acrioris.
Atram bilem gi- gavit.

Aloë seu alaua, dorso cæruleo est, cætero colore argenteo, spinosissima est, adeò ut uescientibus infestissimæ sint spinae, æquè ac haringarum

Sapidor est quam ma- rina.
Salubrioꝝ quam ma- rinae.

Capito, barbi speciem & similitudinem gerit

Malis succi est.
Aegrè concoquitur.

Abramus, spinis scatet. Galli bramam uocant. Lacustris & fluviatilis est. Torretur in craticula & butyro uel oleo irroratur.

Caro candida & mollis.
Alimentum præbet, qua le palustres pisces.

Darcus, quos Hedui crissas uocant, uix harengorum magnitudinem attingunt: spinæ ijs non sunt adeò frequentes atq; infestæ. In Ligeri degunt quam plurimi

Saluberrimi sunt.
In aduersa ualeudine com- mendantur.

Lota, pescis est oblongus, qui peculiariter alitur & nascitur in Arari, siomilis ferè mustellæ: squamis ca- notant tergum

A' Lugdunen- fibus in lau- tis epulis cō- mendatur.

Rubecula, rubentes iubet partes iuxta caput, paruis barbellis similis: quatuor tamen digitorum lon- gitudinem raro transcedunt

Facilius coquuntur
ipſis barbellis.
Bonum succum præstant.

B. Piscet

LIBRI I. PARS III.

Aurata Rhombus	De quibus supra.	Melioris est facci quam menas. Copiosius alij alit. Carnis tenera est. Ventriculo amicus. Vrinam mouet.
	Sparus & aurata sunt similes, & in macello impetratis sepe imponunt pescatores, alium pro alio uendentes	Carnem habet duram & friabilem. Gustus gratus. Collunis facilis est. Humana natura familiaris. Hepar in delicis habetur. Cibus est selectissimus.
Stagnis marinis: sūt	Mullus ῥεῖδης Græcis appellatur, in magno precio habitus, ita ut nonnquam argenti pāti pondere emeretur: ex eis barbati sunt meliores non barbatis. Vt terq; rūbedinam sub squamis ostendit, ita ut ea ratio ne mullus imberbis, ditus sit, imbrago, rubra namq; ebriorum facies. Coquitur in craticula, additis petro felino, sale & succo Arancij.	Facile coquitur. Bonum præstat succum. Inter primas notæ cibos reponitur.
B. Piscet in aquis salinis de gentes: uidelicet	Solea, &c. à quibusdam lingulaca dicitur, & buglosus, pedalis propè longitudinis, & latus, & magno precio uenditur, quod omnibus numeris præstantissimus pescis habatur. Recentis frixe eduntur, aut elixa, seruata tamen & condita, in oleo immerguntur ualde calenti, & deinde paucō uino odorato, & succo arancij additis eduntur	Carnis humentior & emollior est. Pauperum mētas ornat. Succum præstat excremetosum. Multum alit.
Littori uicii: ut	Aurata Mugil De quibus supra.	Cibus est selectissimus. Facile coquitur. Bonum præstat succum. Inter primas notæ cibos reponitur.
	Cantharus, seu scarabeus. Stercore pascitur. Paratur cum pipere, croco, cimento, gingibere, item cōpis. Elixatur autem & torretur in fartaagine	Carnis humentior & emollior est. Pauperum mētas ornat. Succum præstat excremetosum. Multum alit.
Ipso mari, diuersis etiā locis: quorū alij	Scrombrus, Latinis Iacertus dicitur, oblongus pescis est, & teres, & sulphureo colore, quem in aqua potissimum refert, mortuus tamen coeruleus est. Verno tempore pinguiscit: minores maioribus præstant. Apud Romanos, aridus cibus est. Apud Venetos tamen in optimorum censu. Ex eo saito garum antiqui parabant.	Facile coquitur. Modicè nutrit. Agrotis cōuenit. Alio idoneus.
Circa faxa: q; salubres sūt: ut	Smaris, menæ species est: giroli & gerruli Venetis, Narbonensisbus alijs q; picarelli nocantur, sale conditi stimulant palatum & os.	Bonum succū præstat. Facile coquitur. Modicè nutrit. Agrotis cōuenit. Alio idoneus.
	Boca, Græcis βούς dicitur, ab alijs menæ, & menides appellantur, in quo genere sunt, quæ Aleculæ dicuntur. Pescis gregalis est, atq; gregatim capit, estq; secundissimus. Elixatur cum uino & aqua addito aceto aut succo arāzij & sale	Bonum succū præstat. Facile coquitur. Modicè nutrit. Agrotis cōuenit. Alio idoneus.
	Cynedus, &c. in Narbonensisbus littoribus Saxicola, à Massiliensisbus Canudo dicitur. Coquitur uariè. Nam assatur in craticula, & frigitur, pariterq; elixatur. Sed frixus præstantior. Exenteratus sale aspergitur & farina, exinde in feruens butyrum uel oleum coniatur. Editur ubi refrixerit, ex intinctu aranzij.	Bonis succū est. Facile coquitur. Modicè alit. Ius ex eo emolliit aluum.
	Perca, de qua supra.	Mollis est carnis. Facile concoquitur. Lentiter alit. Probi est succi.
	Merula, uero exaturato colore spectatur, & state diluto, & minus atro. Vescitur alga, musco & pesciculis, & cancris, & chinis q; Tinca marina à quibusdā dicitur	Bonum succum præstat. Mollis est carnis. Facile coquitur.
	Turdus eundem locum tenet quæ merula. Is multis gentibus vulgo turdo dicitur. Assatur & torretur in craticula, quin & frigitur	Bonum succum præstat. Mollis est carnis. Facile coquitur.
	Mera, habetur inter nobilissimos pesces apud Hispanos: tegitur tenuib; squamulis, cute crassiori subnigra, cui subiecta est pinguedo, magnitudine sesquipedali, albissima carne, friabilis	Gustus admodum gratus. Bonum succum præstat. Mollis alit. Constans alimentum præbat. In magno habetur precio.
	Scarus, quem quidam Latini Ruminalem uocant: Graeci δέντρος ἕραγεν, quod est salire ac tripudiare, nuncupant. Salacissimus est pescis	Primum locum inter pesces faxatiles obtinet. Mollis & frigabilis est carnis. Facile concoquitur. Celeriter distribuitur, Alium mollit. Intestina scari inter popinales delicias reponuntur, quemadmodum & iecinora.
	Gobius, palmi longitudine, tereti corpore, colore uario, squamis rotundis	Carnis friabilis est. Paucum, tenuem & bonum succum præstat. Facile concoquitur. Gustus gratus.
	Iulus, seu Iulia, gregalis pescis est & parvus, digiti magnitudinē uix excedēs. Antipoli & Ligustico freto nō ignotus. Massiliæ & Narbonensi freto rarissimus. Coquitur ut alij faxatilis: alij farina aspergunt, ut melius frigatur	Tenore & fragilis est carnis. Soluit aluum, præsertim ius ex ea. Facile coquitur.
	Fuca, &c. Græcis φυκίς appellatur. Nidificat in alga media sola omnium pescium. Vescitur alga & musco, quinetiam carne	Saxatilis tenerrimi sunt pesciculi. Virus minimè resipiunt. Corruptus faciles.
	In alto & profundo. Vide in sequentibus sub signo ☰	Pisces

Aurata
Lupus
Mullus seu Trigla
Botsa
Rhombus
Cephalus

} *De quibus suprà.*

Anguilla marina omnium anguillarum reliquarum optima est, & gustui magis grata.

Thynnus, porco similis est, crassâ quadam & pingui cute inectus, notissimus quidem omnibus. *Gregalis piscis* est, cuius magnus numerus iuxta Gades uerno tempore occurrit. Capiuntur quoque iuxta Zephirum Italiae extremum: nomē tamē cū aetate mutat, nā ab ipso uno primū *Cordilla* vocatur, deinde paulo maior *Limaria* dicitur, & paulo maior *Pelamis*, à luto: quoniam in ipso degit & alitur postrem Thynnus. Recēt elixatur aqua, uino & cerasis minutatim incisis: deinde editur cū succo arazij. Salitus seruatur, qui deinde elixatur, atque editur cū aceto, aut succo arazij, aut li-
quamine ex erica, melle & aceto

} *Ventris & iliorum partes gustui magis gratae, ut-
pote pinguis, & quae nauseam concitant.
Capitū, dorli & caudæ partes ingratæ, quoniam
sicciores.
Succum præstat paucum, crassum ac melancho-
licum, præsertim pars quæ pinguedine uacat.
Stomachus aduersus, & bilem auget, præsertim
pars pinguis.
Iecur calefacit
Sanguinem urit
Ostium ventriculi opprimit*

} *Salitus.*

Vimbra, à quibusdā *Asellus*, ab alijs *Regius*, alijsq; *Verrucaria* appellatur. Versatur cū Trotis. Urbam uulgas appellat. Coquitur ex uino & aqua, & ex aceti intinctu māditur. Assaltatur quoque in craticula assulatum dissecta, butyroq; rigatur crebrius. Nonnulli gelatinā ex ea cōficiunt: & ex ea ius albū paratur. Elixatur & trottæ modo, ex aceto editur: qn & frigatur

} *Caro alba est & sicca.
Sapida ualde est ipsius
caro.
Magnatum mensas su-
bit.
In delicijs habetur.*

Laccia, Hispanis *Saualus*, Gallis *Alosa*, Venetis *Cuphea*, *Abunde nutrit.*
& à quibusdā *Clupea* apellatur. *Squamis* tegitur te-*Vitidam præstat succum, non malum.*
nuisissimus, & numero se spinae carnem eius intersepiunt *Moratur in uentre plus iusto.*
Somaum inducit nonnunquam.

} *Cibus est gustui gratissimus, delicatissimæ carnis.
Vitidam præstat succum, non malum.*

Pisces in alto &
profundo mari
degentes, sunt
Haricus seu Arinche, piscis Sabota minor, rubra carne, salmonis ferè simili, sed multò interio-
re succi præstans, & adhuc ipsa Sabota, cōtinet oua magna copia ipsum deferunt ad nos sale, & fumo in cratib, artefactū, quæ elixū edimus addito succo arazij, torretur etiā in craticula, & cum infalatij editur

} *Cibus nō ingratus.
Sitim excitat.
Aegrē coquitur.*

Sarda seu *Sardena*, Sale conduntur *Parum alunt.
Prauum succum præstant.
Ventrem subuertunt.
Cordi noxiæ sunt.*

} *Est mollis carnis piscis.
In uitiatissimis aquis reper-
ta, mala habetur.*

Murena, Græcis μύρενα dicitur. *Pisces* hic tā operè à Romanis est honoratus, ut etiā ab eo nota nobiles familiæ sumptuerint. *Carniuora* est *Tarsensis* & *Carpathij pelagi* uerna *Tardè coquitur.*
in Oceano, quam in littorib. Spinas habet pernicioſas, quas coxi diligenter cauent *Parum cōlatis præbet alimentū.
Bonum succum præstant.*

} *Est mollis carnis piscis.
In uitiatissimis aquis reper-
ta, mala habetur.*

Actus seu *Saurus*, lōgus pisces est, à figura nominatus, Græcis *Bellona* appellatur *Tardè coquitur.*

} *Parum cōlatis præbet alimentū.
Bonum succum præstant.*

Hepatus, qui Iecorius & Iecur marinum vocatur, erythrino & pagro similiſ: felle caret. Est in medio piscium duræ & mollis carnis.

Citharus, Rhombo assimilis est, in medio est piscium duræ carnis ac mollis. *Dure est carnis.
Difficilè coquitur.
Successus crassos ac falsos
in corpus distribuit.*

Draco marinus, quæ Massilienses Araneū, Siculi & Neapolitani *Tragma* appellat. Amplior uisit in Oceano, quam in littorib. Spinas habet pernicioſas, quas coxi diligenter cauent *Aegrē conficitur.*
Galeus leuis à Romanis *Pelche columbo*, Editur elixus ex butyro *Dure est carnis.*

} *Omnis ferinus quid gustatu refi-
piunt.
Duri sunt.*

Cuculus, Græcis κυκλος est pisces. *Santones* *Perlon*, quidam organo vocant *Aegrē conficitur.*
Galeus. Aristoteles multa genera huius explicat: Acanthiam, asteriam, leuem, acanthias ab aculeis: vulgo anguillas, à Venetis Azio, Francis *Canis marinus*. *Dure est carnis.
Facili coquuntur.
Ventrem molliunt.*

} *Non malum præstant succum.
Pelagi rubidiores & meliores sunt quam palu-
stres.*

Reliqua. Vide in sequentibus sub signo **.

o ** *Pisces*

- Trachurus*, ab asperitate nomen uidetur accepisse. Saurel & Sicurel Narbonenses dicunt, & Gascons Franci Sconbrū nothum.
- Sargus*, melanuro similis. Vescitur luto: pisces salacissimus In salubris.
Aegri coquitur.
- Melanurus*, Latinis Oculata, & Ophthalmia, ab oculorū amplitudine. Nam & haec tenus ab alijs Ochiado uocatur: Narbonēses Oblado, Massilienses Nigrū oculū: Greci à nigra cauda cognominantur. Vescitur alga Minus sargo alit.
Suci bonitate sargo est inferior.
- Latus* pisces, coracino atq; umbra similis est, qui Græcis λάθος dicitur. In Adriatico mari frequens. Regium pisces nonnulli uocant Sauvissimus est.
Facile coquitur.
- Erythrinus* Rubellio dicitur. Intus albissimus spectatur, capture fit aestate raro hyeme. Aliunt diligenter eum esse, qui à Romanis Phragolinus, à Narbonēs Pagel dicitur: similes admodum inter se sunt p̄sger, erythrinus, hepalus, sinagris, &c. Bonis est succi.
Facile coquitur.
Modicē alit.
- Salpa*, Græcis σάλπη dicitur. Nutritur alga & stercore circa Ebusum insulā. Habet intestina latā: que alga alijsq; excrementis fœtidis plena inueniuntur Medium succum præstat.
Aegri coquitur.
- Molua* recens lauiores mensas subit, salita rarihs. Est uero messorū, fessorū, helciorū, & aliorū id genus hominū cibus. Oceanī incola est: eiusq; pescatio solennis est. Sunt Insulae, quas Moluas in Oceano nauigantes, & pescates appellant: in q̄b, capturā horū pisces uberrimā fieri affirmat. Mediterraneanū mare eos nō alit. Interanea eximiè commendatur.
Crassum ac glutinosum succum præstat.
Aegri coquitur.
- Afilus* Græcis φάλιον, Gallis Merlus dicitur. Capitur omni tempore. Editur elixus ex butyro & finapi, & frixus in liquore aranzij. Bonis est succi.
Ieur in popinalibus delicijs habetur.
- Coratinus* & *Coruus*, cubitali magnitudine est, aliquādo uero & ampliore. Vulgo q̄busdā littoribus Corb, & Corban, alijs Coruus Durdo. Assatur in craticula, & frigitur ab alijs, & cum araniz liquoris intinctu manditur. Ad hæc elixantur Bonis est succi.
Probè alit.
Facile coquitur.
- * * *
Pisces in alto & profundo mani degentes
- Belluccus*, Græcis μύρες dicitur, phragolino similis, sed paulo longior, & manifestè latior. Squamosus, alba carne, multis spinis, longitudinis sexquipalmi. Editur elixus, deinde sale, pere & succo aranzij: ab alijs assus Facile coquitur, nisi uentrem infler.
Sucū multū & bonū præstat.
- Paffer*, multarū est specierū: nā qdā est planus: atq; is etiā in duabus speciebus. Passeres quoq; squamosi quidā sunt. Ex his omnib. buglossus est lōgē p̄statiōr, quē Solcā appellat. Meliores marini.
Mollis carne & alba constat.
Facile coquuntur.
Nō cōtēnēdū succū præstat.
- Conger*, pisces oblongus & teres est, magnā quandā anguillā specie referēs: eius caro fungosa est. Reces editur in panatellis, aut elixus, addito sale, butyro, uel oleo & pipere. Salitus uero artefactus omnino alitioni inutilis redditur Pauçissimum alimentū præbet.
Malū & fœtidū succū præstat.
Facile coquitur.
- Reus*, trottis similem carnem habet Multum ac bonum succum præstat.
Facile coquitur.
Multum alit.
- Buglossus* seu *Solea*. Vide *Paffer*.
- Plaicia*, Hispanis Azedia, prop̄ accedit *Solea* Facile coquitur.
Bonum succum præstat.
- Torpedo*, Græcis ταραχή: cuius genera aliqui multa faciunt Facile coquitur.
Modicē alit.
Stomacho grata.
Ieur commendatur.
- Pastinaca*, ab Aquitanis Burdegalla, Tareronde dicitur Modicē nutrit.
Facile coquitur.
- Raia*, caudam ualde aculeatam habet Difficilē coquitur.
Virus redolent.
Messorum ac fessorum, nautarumq; cibus est.
Affum alit.
- Squatina*, Græcis πίνα dicitur, durior pastinaca. Aquitani Creac de Busch appellant, Galli Angelum, quia Alas expansas gerit: alij Squadrum Uberius alit quam pastinaca.
Difficiliter coquuntur quam pastinaca.
Injuria est.
- Balena*, huius caro uilissima est, lingua aut in maxima est autoritate. Coquuntur cum p̄sis, & uice suelle supplet. Reces admodū noxa. Salita innocentior Rueius commouet.
Difficilē coquitur.
Ociosis insaluberrima.
- Delphinus*, ex Mediterraneo mari Lugdunū fertur, estq; in precio. Maritimis gentibus raro editur. Viuit extra aquas diutino temporis spacio Nauseam excitat.
Difficilē coquitur.
Hepat cōmēdatur.
- Phoca*
Libela
Orcynus } Cetacei quoq; pisces sunt Difficilē coquuntur.
Multum succum & crassum præstant.

Pisces

Sepia, mollis appellatur, quoniam nec squamis, nec testa, nec crusta, sed cute regitur; habet substatiā quādam fungosā & friabilem

Sanguinem generat tenuorem polypo,
Caro ipsius elixa conforta uentri,
Succos crudos aceruat.
Difficile coquitur.
Conſans præbet alimentum.

Mollis cuticula

Loligo, magna & parua est. Magna calamar quidā uocāt, à similitudine scriptorū thecæ. Aquinani Cornets, & paruā Corniche, Santones paruā Casseronem uocant

Facilius quād sepia cōcoquitur,
Aegrē coquitur.
Infusans est.
Succos crudos generat:

Polypus, omnibus ex numero pisciū molliū, pedū multitudine cognitus, pluribus brachijs, ac citris, & in singulis numerosis acetabulis, singula apprehendit, & obuoluit, atq; flagellat. Amat quād maximē oliuā, ipsamq; audīsime amplexatur. Breui uitā finit, nec ultra bienniū. Editur elixus, sed cōmodius assus butyro uel oleo & allio inter afflandum illitus

Caro dura est.
Difficile concoquitur.
Non patū nutrit, si supere-
tur.
Conſans præbet alimentū.
Venerem excitat.

C.
Pisces exan-
gues tegu-
mento ob-
ducuntur
aut

Locusta, cuius primū genus crusta intectorū collisili, nō fragili. Est aut crustatorū ma-
xima, astacoq; similis. Locusta tria in se habet: quippe cum solida infertur mensis par-
tibus frangendis, diuellendis, ac distrahit brachijs ac pedibus, thorace caudaq;
exercitatio singularis ac gestulatio manū appetit: deinde naturae admirandū in-
geniū in tuis fabrica spectatur. Cornua ad prætentandū iter simul ac pugnā idonea.
Præterea aculei, & in toto dorso asperitas, ipsoq; capite, & tabellarū ordo ac conne-
xus, & articulorū uincula, à quibus exemplaria fuerū loricarū militates accepistiſe ui-
dentur. Oua gerunt tribus mensibus, Maio, Iunio, Iulio, quo tempore in cibis sunt gra-
tissimæ. Carnivoræ sunt. Autumno & Vero pingueſcit, & plenilunio magis

Non ingratus ci-
bus est.
Carnem habet du-
ram,
Difficile coquun-
tur.
Conſans alimen-
tuos præbent.
Ventrem retinent.

Aſtacuſ, à qbusdā Gāmarus appellatur, locustis ſimilis eſt, neq; ab iſpis multū diſcre-
pat. Itali Cāmaros & Gabaros dimare appellat. Coquuntur in aqua, addito pipere &
ſale

Aegrē conficiuntur.
Non leuiter aliū,

Cupunt

Squille, Grecis ἔργον dicuntur. Sunt locustis ferè ſimiles: differunt tamē, q; ſci-
licet forſice careant. Squillarū generibus continentur κόφας, id eſt, gibæ.
Craugmes ἔργυρον & parvæ, que maiores eſſe nunquā poſſunt. Diftat
à genere cancerario, q; caudatæ uideātur, à crustario, q; forſice. Elixan-
tur, & ex acremē aceti eduntur: friguntur quoq; extenuatis à morbo cū
crusta & pedibus digiti minimi eſt magnitudine

Heſtis conueniunt.
Venerem proritant.
Carne dulcissimæ.
Extenuatis à morbo profundunt.

Cancer eſt rotundo corpore & abſq; cauda.

Mulium alunt,
Aegrē coquuntur.

Mes cancer, à qbusdā Cancer de Barbarie: Venetis Granci porroni. omnium can-
cerorū maximus. Dorſo ſunt spinofo. Cancroolas alij uocāt: alij Squinadas: in aquis
uelociſimæ, in terra tardæ. Specula easi teſtis includuntur

Carnem non æquè dulcemi-
atq; Squilla obtinet.
Crescente luna ſucculentior,
Cruflam exuit.
Mulium alit.
Difficile coquuntur.

Duro
corti-
ce, q;
dic-
tūr
aut

Pagurus, è genere cancerorū eſt. dorſo leui atq; tabellatore, pedesq; ijs bre-
uiores, quād Maxis. Deco eti partim nigrefidunt, partim rufefidunt. ab Italis
Cancri, & ab alijs etiam Granciporri. Aſſantur in furno, ore & ano occlu-
ſis, ne liquor interior effundatur

Oſtrea { *Carne* mollifimma conſtant—
Alum emolliunt
Salfum in carne ſuccum continent
Leuīs alunt
Facilius coquuntur
Venerem proritant, ſi cum pipere edantur }

Elixantur in olla, pipere, cinnamomo & caryo-
phillis additis.

Aſſantur quoq; propria testa addito pipere;

Teſta fili-
cea: ut

Chamula
Spondylus
Purpura
Buccina
Hiatula
Cochlea
Conchula, &c.

{ *Salfum* in carne ſuccum continent,
Carnem obtinent duram,
Valentius nutrit
Difficilius conficiuntur } *Quād oſtrea.*

Ventrem proritant,

PISCES meliores ſunt, modice & magnitudinis, alba carnis, friabiles, ſquamofsi, boni odoris, modice
pinguedinis, exercitati, marini, qui in aquis limpidissimis uiuunt, uentis perflatis borealibus,
in terra petroſa & arenosa, ſine immunditys, que bonis herbis & radicibus abundant, &c.

o 2 De Ali-

De Alimentis, sumptis ab animalium quadrupedum partibus, in genere & specie.

<p>Aetorium</p> <p>Alimenta sumuntur a partibus animalium, tum</p> <p>Aquatilium partibus. Nam imprimis commendatur</p>	<p>Caput</p> <p>Generativum: est <i>Caput</i> integrum elixum, aut etiam deinde in craticula assutum</p>	<p>Cerebrum</p> <p><i>Cerebrum</i> multi est nutrimenti si concoquatur. Semen auger, difficilè coquitur. Ventriculo obest. Vrinarum fœtidam reddit. Rorulus commouet.</p>
		<p>Pituitosi ac crassi est succi. Tardè meat, excrementosum est. Difficile coquitur, stomacho aduersatur. Nauseam concitat. Melius euader, si cū dissecatib. & calefaciétab. pparetur. Nam faciliter coquitur, & bonum succum præstat: nimis rum sale, cumino & uino in sartagus frixum.</p>
	<p>Oculi</p> <p><i>Oculi</i> A pauci manduntur. Frigidi sunt temperamenti.</p>	<p><i>Oculi</i> A pauci manduntur. Frigidi sunt temperamenti.</p>
	<p>Particulatum: sunt</p>	<p><i>Oculi</i> Difficilis sunt coctionis. Pascom & prauum succum præstant. Quād paucissimum succum præstant. Aures Difficile admodum superantur.</p>
	<p>Truncus: nempe</p>	<p>Nares Continguntur difficilē. Parum nutritur. Mūsiadoſe substantię est, sed ualde fungosæ.</p>
	<p>Quadrupedum: & uelā</p>	<p>Lingua Facilè coquitur. Bonum ac leue præstat alimentum. Gustu grata.</p>
	<p>Artibus, seu extremitatibus sumpta: sunt</p>	<p>Rofstra Difficilius coquuntur. Detinorem succum præstant. Putrum admodum alunt.</p>
	<p>Bipedato. Vide in sequentibus sub signo C.</p>	<p>Labis Lentum iuccum generant. Faule coquuntur.</p>
	<p>Ventre. Vide in sequentibus signo A.</p>	<p>Glandule Facilis coquuntur quād carnes. Humida sunt & excrementosæ.</p>
	<p>Thorace: ut</p>	<p><i>Cor</i> Fibrosam, duram ac fiscam habet naturam. Difficiliter concoquitur. Bonus præstat succum, si concoquatur, & non paucum.</p>
	<p>Pulmo</p>	<p><i>Pulmo</i> Huius caro leuis est & aereæ naturæ. Minus nutrit quād iecur aut cor. Facilè concoquitur.</p>
	<p>Spinalis medulla</p>	<p><i>Spinalis medulla</i> Durior est cerebro. Aegrè concoquitur.</p>
		<p>Ventre. Vide in sequentibus signo A.</p>
	<p>Pedicis, qui elixantur, aut in sartagine friguntur</p>	<p>Succum præbent lento. Facilè coquuntur. Humelant solidas corporis partes. Aridis corporibus optimi sunt.</p>
	<p>Cauda</p>	<p><i>Cauda</i> Lentum succum præstat ac frigidum. In animalibus pinguioribus bonum succum præstat. Facilè coquitur.</p>
	<p>Medulla osium</p>	<p><i>Medulla osium</i> Mollior. Dulcior. Gustu magis grata. Est quād spinalis medulla. Ventrem aliquatenus subvertit. Prima editur mensa elixa, addito sale. Mulum alit si concoquatur.</p>
	<p>Cotis</p>	<p><i>Cotis</i> Difficile concoquitur. Frigidum & glutinosum præstat succum. Parum alit.</p>
		<p>Caput</p>
		<p><i>Caput</i> Salmonis, Sturionis, Muli. Congri magni & pinguis. Glaci, Imbris, &c.</p>
		<p>Rofstrum, Barbæ, &c.</p>
		<p>Lingua seu palatum Carpioni, Tincæ, &c.</p>
		<p>Iecur</p>
		<p>Lipi, tostum in craticula. Mullerum, Scarorum, Ajelli, Raie, &c.</p>
		<p>Dorsum Congre, &c. Venter Salmonis, Raie, &c. Epigastrium Thynni, &c. Laçeti Muricanum, &c. Lumbi Clidium, &c. Intestina Magium, Scarorum, &c. Canda Magius, &c.</p>
		<p>Onus Lociferum, Carpioni, Percorum, Faringarum, &c.</p>
		<p>Difficile coquuntur. Mals sunt succi.</p>

Alimenta

Ventriculus, intestina & uterus	<i>Membranosa sunt.</i> <i>Difficilis sunt concoctionis.</i> <i>Sanguinem paucum ac frigidum praestant.</i>
Iecur	<i>Dulce est.</i> <i>Molle.</i> <i>Gustus gratum.</i> <i>Fatuum concoquitur.</i> <i>Promptius permeat.</i>
Animalium	<i>Facilius coquuntur & distribuitur.</i> <i>Lactentium</i> { <i>Validè nutrit.</i> <i>Non lactentium</i> { <i>Difficilè coquuntur.</i> <i>Tardè permeant.</i> <i>Siccum habet temperaturam.</i>
Sanguis	<i>Hircinus, à nemine degustatur ob saporis prauitatem & alimenti malitiam.</i> <i>Taurinus</i> { <i>A' pancissimis editur. Terrenus enim est ualde.</i> <i>Bubulus</i>
Lien	<i>Porcius</i> { <i>Arietinus</i> { <i>Editur</i> { <i>Omne melancholicum succum praestant.</i> <i>Difficilè superantur.</i> <i>Tardè permeant.</i>
Renes	<i>Prauum succum praestant, ac prauum, melancholicum.</i> <i>Difficilè concoquuntur.</i> <i>Tardè permeant.</i> <i>Obstruit.</i> <i>Siccum habet naturam.</i> <i>Porcini reliquis melius habetur.</i>
A. Alimenta sumuntur etiam à quadrupedū uentre: ut	<i>Prauum succum praestant.</i> <i>Vrinam sapore, odore, & natura referunt,</i> <i>Non difficilè coquuntur in uentre.</i>
Adeps	<i>Calida est naturæ.</i> <i>Siccus est.</i> <i>Nauseam concitat.</i> <i>Parum admodum nutrit.</i> <i>Oleosa naturæ est.</i>
Pinguedo	<i>Calida & humida est.</i> <i>Parum nutrit.</i> <i>Nauseam parit.</i> <i>Cibum in ventriculo suspendit.</i>
Testes animalium	<i>Cocuntum</i> { <i>Nidorem referunt.</i> <i>Semen abundè generant.</i> <i>Non succum laudabilem praestant.</i> <i>Nondum cocuntum & paruorum. — Meliores sunt.</i>
Vibera, seu mamillæ animalium, quæ	<i>Humidiores sunt & moliores.</i> <i>Conceperunt</i> { <i>Magis excrementosæ</i> { <i>Sunt.</i> <i>Dulciores</i> ————— }
Lac	<i>Lac non habent</i> { <i>Siccioris naturæ sunt & durioris.</i> <i>Tardius concoquuntur.</i> <i>Succum crudum ac pituitosum generant.</i>

Lac. Vide in sequentibus sub signo B.

LIBRI I. PARS III.

		Succum præstat optimum in sanis hominibus, & modicè constantem. Facile in uterine superatur. Facilius alijs cibis corruptionem patitur. Ginxus putrefacit & erodit. Quapropter ab esu lactis os uino colluendum.
		Sensibus non naturaliter frigidis Biliofis Ventriculum mundum habentibus Heclicus, Extenuatus
		Prodefit.
	Recente	Frigido & inqualido uen- triculo, & intento. Podagricus, Capiti Renibus calculosis Articularibus morbis
		Nocet.
		Iecoris obstructionibus Febrientibus, Ophthalmitis Resolutus, Convulsus Catharrhesis, Putustosus Dentibus
		In uentriculo facilè coagulatur. Proinde modicum mellis aut sacchari, & salis ei admiscere conuenit.
	Aetate. Nam	Ventriculum aggrauat. Agre concoquuntur. Craijum generat succum. Lienteridam facit.
		Antiquum, Ieu non re- cens: & uel.
		Coagulatum Angustiam frequentius inducit. Exhalationes in caput mittit. Synopen sæpe inducit. Omnis alio latte peius existit.
		Acidum Vile ijs, qui uentriculum iusto calidiorem habent. Non omnibus nocuum est.
	Genere: & huius dif- ferentie su- muntur ab	
	Ordine. Nam	Prima mensa comedatur. Jenuno stomacho bibatur. Non assimilatur cibus aliis, nisi prius lacte in uentriculo cocto. Post lactis bibitionem, non bibatur uinum. Non bibatur lac cum acerosis. Non comedatur cum piscibus simul. Post lactis bibitionem lauentur dentes uino.
B.	Lac est anima- lis superfluū. album bina de- coct. ðe in mā- mis generatū, est sanguis bis decoctus; tū in	Preparatione. Vide in sequentibus sub signo ☷
		Temperatum est in tribus substantijs. Optimum generat succum. Mortiferis aduersatur uenenis. Celerus præstantius habetur. Heclicus Extenuatus Confert.
		Facilius ouillo superatur & digeritur. Minus constans præbet nutrimentum ouillo;
	Bubulinum	Pinguissimum est. Plus butyri alijs continet. Substantia craijissimum est. →
	Specie: aut	Ouillium Craijorū & magis terrenæ naturæ est quam bubulii. Plus casei habet. Tardius descendit. Difficilis concoquuntur. Parum ferosum est.
	Caprinum	Medium est inter ouillum & bubulinum, facilitate & difficultate coctionis & digestionis; atq; alendi viribus. In suis temperamentis humano æmularunt, uerum tamen eo siccius est. Facile descendit. Extenuatus atq; hecticis conuenit.
	Camelinum	Facile coquuntur ac digeruntur. Seri plus continet, minus alit. Celerius per uentrem descendit,
	Afinum	Minus alit. Seri plus continet. Facile coquuntur & digeruntur. Celerius per uentrem descendit. Tis idem & hecticis conuenit.

ELIGITVR lac boni odoris, saporis dulcis, mediae consistentie, quod non habeat par-
tium in equalitatem, colore candidum.

202

<i>Lactis</i> differen tiae sumuntur etiam à præpa ratione. Nam præparatur lac, aut	<i>Integrum: & uel in forma</i> <i>Pulus: atq; sic e-</i> <i>lixatur aut cum</i> <i>Pinguis</i> <i>In suas partes</i> <i>diuīsum. Con-</i> <i>stat enim ex par-</i> <i>tibus tribus; ui-</i> <i>delicit</i>	<i>Iuris seu offæ: atq; sic elixatur</i> <i>cū buryro & pauca aqua, &c.</i> <i>Cruda: ut</i> <i>Caput lacis</i> <i>Crassa & ter-</i> <i>restri: ut Ca-</i> <i>fens. Huius</i> <i>quoq; diffe-</i> <i>rentia tū in</i> <i>Genere, su-</i> <i>mūtur ab</i> <i>Cruda: ut</i> <i>Serum</i> <i>Aqua</i>	<i>Cibus non ingratus.</i> <i>Atius no cest quam crudum.</i> <i>Facile coquitur.</i> <i>Modice alit, &c.</i>
			<i>Farina, addito sale,</i> <i>& ouis, fit polenta</i> <i>Oriæ, addito sale, fit polenta quæ e-</i> <i>ditur cum saccharo & cinnamomo</i>
			<i>Bene nutrit.</i> <i>Craſſū generat succū.</i> <i>Agre coquitur.</i> <i>Obſtruit.</i>
			<i>Cibus gustui gratissimus.</i> <i>Bonum ſucum p̄ficit.</i> <i>Ventrem fiftit.</i> <i>Agre descendit, &c.</i>
			<i>Calidam est & humidum.</i> <i>Vnctuosum.</i> <i>Ventrīculi uillos mollificat.</i> <i>Cunlo ſupernat cibo.</i> <i>Nutrimenatum à uentriculo ejicit antequam concoquatur.</i> <i>Craſſū est ſucci.</i> <i>In uapores facilē cōuertitur.</i> <i>Nauſeanam parit.</i>
			<i>Parum calefacit.</i> <i>Coquit.</i> <i>Difficit humores, qui in tumorigibus calidioribus continentur.</i> <i>Parum alit.</i> <i>Succum p̄ficit, qui facilē diſcutitur.</i>
			<i>Faciliē coquitur quam cæteri casei.</i> <i>Craſſū ſuccum p̄ficit.</i> <i>Ventrem fiftit.</i> <i>Lapidem in renibus & uerifica generat.</i> <i>Minus malum quam uetus.</i> <i>Stomachio non noxius.</i>
			<i>Acetate: at-</i> <i>que ſic ca-</i> <i>feus aut</i> <i>Vetus</i>
			<i>Difficile coquitur.</i> <i>Craſſū & malum ſuccum p̄ficit.</i> <i>Ventrem fiftit.</i> <i>Calendos generat,</i> <i>Melancholicus auget humores & morbos;</i> <i>Meatus obſtruit.</i> <i>Terribilia & tristia iſomnia infert.</i> <i>Cordis dolorem generat.</i> <i>Situm excitat.</i> <i>Difficile permeat.</i>
			<i>Ordine</i> <i>Ovillus</i> <i>Caprillus</i> <i>Bubulus</i>
			<i>Edatur post reliquos cibos, ad ostiolum uentriculi ſigil-</i> <i>landum.</i> <i>In prandio magis quam cœna competit.</i> <i>Modice eſt cōſtentia,</i> <i>Melior atque eligibilior eſt.</i> <i>Concoctio cæteris facilior.</i> <i>Terrenam & aridam naturam habet.</i> <i>Omibus caseis eſt deterior, cum statim exicetur & iſi bilis fiat.</i> <i>Pinguor</i> <i>Nutribilior</i> <i>Difficile concoquitur.</i>

LIBRI I PARS III.

Truncus: uidelicet	Cerebrum	Melius est quam animalium quadrupedum, Facile coquitur. Bonum succum praefat. Semen auger.
	Capite: sunt	Crista gallorum & palearis <i>At quibusdam eduntur affe super prunas, & deinde addito pipere & succo aranzij.</i> Difficile coquuntur. Panum alimentum praebent. Sicce sunt naturae.
	Cervix	Gallinaceus commendatur. Ceterarum avium oculorum claritati officit.
	Lingue	Dura sunt. Nullus ferè momenti in cibis. Anserum libidinem mouent.
Ventre: sunt	Ventriculus	Anseris Facile concoquitur. Bonum succum generat. Gallinae Boni succi est. Facilis est concoctionis.
	Iecur	Anseris pinguis, cuius alimentum lacte fuit imbutum Bonum succum praefat. Facile coquitur. Abundè alit.
	Testes	Gallinae, lacte & farina saginate Gustui ualde gratum. Facilis concoctionis. Bonis succi est. Praestans est quam anserum iecur.
	Veneris gallinarum	Gallinacei, & super prunas assatum Labentes uites breui reparat, superbibito paucō uino albo. Fibrosam ac duram habet naturam. Nec facile coquitur. Nec bonum praefat succum.
Extremis partibus: sunt	Ala	Commendatur gallorum gallinaceorum, ubi sero lacte imbutis cibis adiunguntur. Solefissimum praefat succum. Facile in uentre coquuntur. Vires lapsas optimè reparant.
	Pedes	Peculiarē quandam habet carnem, carni glandularum ferè similem, ubi utraq; affectur. Facilius multò coquitur, quam glandulae. Probè alit. Eius alimentū optimis conferri poterit.
		Oua. Vide in sequentib⁹ sub signo ☰
		Probè alunt. Anserum Facili coquuntur elixæ. Bonum sanguinem generant, parum lentois habentem. Facilius coquuntur quam anserum. Gallinarum Bonum praefat succum. Are felis accommodatae sunt.
		Panum admodum succum praefat. Non malum sanguinem generant. Elixæ eduntur, &c.

Oua. ☰

Actate, Nā	Genere sumuntur ab	Recentia & modd edita	Optima	Sunt,	
			Boni succi		
		Vetera	Habent substantiam minutam atque corruptam. Facilē putrefiunt. Praeum odorem habent. Malum succum praestant. Morbi ex putredine facilē inducunt,		
		Tremula	Meliora sunt quam quae in cineribus coquuntur. Non admodum nutritiunt. Facili sunt concoctionis. Asperitas guttis sunt accommodata.		
		Integra	Difficilē coquuntur. Multum nutritiunt. Atius mala quam quae in cineribus coquuntur. Crafferant succum. Obstruunt. Calculum generant. In uentriculo putrefiunt. Colicam faciunt & uentriculi dolores. Album cohident.		
		Dura	Fracia, atque aquae feruenti infusa	Melioris succi sunt. Facilē coquuntur. Probè alunt. Ab his uitelli tantum edendi sunt.	
		Elixia	Affa in cineribus, & uel	Minus bona, quam quae in aqua coquuntur. Mollia seu tremula.	
			Dura	Praea sunt. Difficilē admodum concoctionis. Exiccat. Album cohident.	
		Fixa, in	Sartagine: inde fiunt tortellæ cum butyro	Difficilē coquuntur. Praeum ac nido rōsum succum præstant. Facili in uentriculo corrumpuntur. Ventriculo obfunt,	
			Butyro	Difficilē coquuntur. Nidamentum succum præstant.	
Preparatione, Nam	Specie, Nam	Gallinarum	Primum locum bonitatis habent.		
			Boni sunc succi.		
		Perdicorum	Quæ	Multum &c uelociter nutritiunt. Venerem augent.	
				Velo iter restaurant.	
		Phasianorum		Helicis conferunt.	
		Anserum	Faec	Difficilē concoquuntur. Craffi sunt succi.	
				Multum alun, si concoquuntur.	
		Struthionum	Malū	sunt succi.	
			Virosum redolent odorem.		
		Columbarium	Argè	coquuntur.	
Pavonum	Columbarium		Pessimi succi		
			Horribilia sapore	Sunt,	
			Incohibilia		
Humanis temperaturis sunt inimicæ,					
		Sunt calida.			
		Veneres sunt,			

De Pott

LIBRI I. PARS III.
De Potu.

			Calida	Concoctionem corruptit, Alimentum in uentre suspendit. Aquam inter cutem generat. Felicem febrem procreat. Ventriculi uires euerit. Non statim extinguit fitim.
	Qualitate : atq; sic aquarū alia actū		Frigida	Admodum calidis. Pinguis. Carnosus. Laboriosus. Frigidam potare consuetis. Non admodum calidis. Macte affectis. Octosis. Infusus frigidam bibere.
			Obeīt	Ventriculi imbecillitate affectis. Nervorum morbis laborantibus. Thoraci. Lateribus. Imbecilla habentibus intestina. Dentibus.
		Genere: & hec su matur uel à		
<p>Potus, est essentia hu- midioris refectio, q deperiit: estq; ad tres usus necessarius: ui- delicet, ut statim sedet ac calorē extinguat; & in ipso alimenta ex- lixentur: & alimenta transmittat, & ad om- nia membra preferat. Potus autem apud o- mnines homines est aut</p> <p>Aqua, est e- lementum & corpus sim- plex: cuius differentia tum in</p> <p>Preparatio- ne. Coqui- tur namq; aut</p>	<p>Sits. Nam aqua, cuius fons fluit ad</p> <p>Sola</p> <p>Cū alijs: uidelicet</p>	<p>Septentrionem</p> <p>Occidētē solis</p> <p>Meridiem</p>	<p>Orientem solis, & per meatum aliquem mundum, aut pu- ram terram colatur</p> <p>Agri concoquuntur. Tardē meat. Calefit Refrigeratur Frigidissima existit.</p> <p>Concoctū contumax est. Valenter infrigidat. Gravis est. Pleuristidem Flussones Spasnum</p> <p>Catern calidior Salsa sapient Vitriam prouocat.</p>	<p>Omni aerati utilissima est. Calefit Refrigeratur } Ocisimē. Humiditate } Tenustate Claritate Bono odore } Ceteras antecellit.</p> <p>Tardē meat. Calefit Refrigeratur } Tardē.</p> <p>Generat.</p> <p>Redditus.</p> <p>Quod prius immixtū erat, deponit ad im-</p> <p>Refrigerat. Humiditat. Febris itantibus utilissima, &c.</p> <p>Est substantiae crassie. Excrementosus est potus. Flandris & Germanis in usu. Caput inflat flatibus. Inebriat.</p> <p>Pituitosus utilis. Sensibus confort. Crassos humores in thorace atte- nuat. Arenulas educit ex renibus, &c.</p>
Species. Vide in sequentibus sub signo A.				

Success. Vide in sequentibus sub signo C.

VERVM statim ab elixatione bibenda non est. Nam antequām refrigeratur, adhuc motione agitatur, atq; ideo omnes eius particule permixtā sunt, sed ea refrigerata graues ac terreſ fundum petunt, leues superfluitant. Galen. 6. de Morb. uulg.

IN refrigerando aquam post cocturam, ubi alicuius putei, in quem uasculum demittamus, nobis facultas est, aliquo tegumine uasculum claudere, atq; undiq; diligēter obstruere necesse est. Vbi uero puto caremus. detectum uas, ut frigidum aerem admittat, relinquere conuenit. Verum cum in puteum demittitur, uel in flumium rapide labentem, refrigerandi causa, quemadmodum Aelxandri facere consueuerunt, tum uas aliqua ex parte inane esse melius fuerit, quo aer inter operculum & aquam in vase positā con-
tentus, ipse prius refrigeratus sic deinde attactū uicinam aquam refrigeret. Idem ibidem.

Aqua

	<i>Pluvialis</i>	<i>Re emi</i>	<i>Quieta</i> { <i>Tenuissima & leuissima est.</i> <i>Morbis ex fluxione utilis.</i> <i>Ocolorum medicamentis efficax, &c.</i>
		<i>Affluita in cisternis, si recens sit, uel omni proflus putredine uacans, optima & ipsa iudicari poterit. Verum cum aqua ab imbre delapsa facile putrefact, quod enim statione omnibus aquis euenire solet, animaduertendum est ne potantem decipiat.</i>	<i>Tonitralis, id est que a nubibus cum tonitru delicit, paru a quieta degenerat.</i> <i>Nimbose & procellosa: mala est, cum nulla elaboratione sit effecta.</i>
	<i>Fontana, quae</i>	<i>Aestate frigida</i> } <i>Est</i>	
		<i>Hyeme calida</i> } <i>Ad Orientem spectat.</i> <i>Ab alto defuit.</i>	<i>Optima est, aliter uero contrarium.</i>
	<i>Fluvialis: quae procedit aut ex</i>	<i>Super</i> { <i>Liberam terram</i> <i>Petas</i> <i>Arenam</i>	<i>Currat</i>
		<i>Fontibus permanentibus</i> { <i>Dicit secum naturam aquarum fontium a quibus manat, & terrae per quam incedit.</i> <i>Remota a ciuitatibus melior habetur.</i>	<i>Meatis per ciuitates pessima est, nisi diu fistilib. uasis defecta existat.</i> <i>Hec nunquam bibenda, nisi qua flante borea fuerit collecta.</i>
	<i>Putealis</i>	<i>Niuosus montibus: huius natura, ut aqua niuosa seu glacialis,</i> <i>Pinnus: cuius natura, ut aqua pluvialis,</i>	
		<i>Gravis atque crassa est.</i> <i>Magnas infert noxas.</i> <i>Viscera laedit.</i> <i>Hypochondria eleuat in tumorem.</i> <i>Cochlii</i> <i>Distributioni</i> } <i>Alimentorum inepta est,</i> <i>Quare si quis hanc bibere coactus fuerit, ipsam uino misceat, aut eam elixet, aut denique parum anisi admisceat.</i> <i>Potabilior est, quae frequenter hauritur.</i>	
	<i>Stagnalis seu lacunalis & palustris</i>	<i>Mala est.</i> <i>Pastrednis aliquid habet, quoniam quiescit & a sole alteratur.</i> <i>Aestate calida</i> } <i>Est.</i> <i>Hyeme frigida</i> } <i>Pueritudem</i> <i>Tussum</i> } <i>Generat.</i> <i>Splenem auget.</i> <i>Febres putridas</i> } <i>Prægnat.</i> <i>Hydropem</i> <i>Malum habitu</i> <i>Ouidos obtenebrat.</i> <i>Quare elixatione corrigenda, & cinnamomi parum in fine infundendum & colanda.</i>	
		<i>Omnium pessima est.</i> <i>Craspissima est & pernicioса.</i> <i>Hydropem</i> —————— <i>Malum habitum</i> <i>C. de dolores</i> } <i>Generat.</i> <i>Articularum</i> <i>Nervorum</i> } <i>Morbos</i> <i>Viscerum</i> <i>Iecur</i> <i>Ventriculum</i> } <i>Defruit.</i> <i>Valde astuant stomacho utilis.</i> <i>Concretiones</i> <i>Pellets</i> } <i>Nocte.</i> <i>Lateribus</i> <i>Spasmum</i> <i>Tetanum</i> } <i>Generat.</i> <i>Emphysema</i> <i>Dau in uentre moratur.</i> <i>Fiam parit.</i>	
A. Aqua in specie, aut est	<i>Nivalis, seu glacialis</i>		

N I V A L I S aqua et si iuuenilia corpora offendere non videatur, noxa uidelicet que paulatim incrementum, non percepta: tempore tamen procedenti, cum etas declinat, difficulter sanabiles aut incurabiles planè morbos inducere uata est, in nervis, articulis & uisceribus. Nam quando congelatur, ab ea exprimitur id quod subtilissimum est. Galen. de Renum curatione.

P L U V I A L I S aqua, que media aestate decidit cum tonitru, omnium optima est, eo quod sol leuissimum & tenuissimum attrahat, ac id non ex alia aqua solum, uerum ex mari quoq. & corporibus. Quapropter etiam omnium promptissime computreficit, ut que diversis ex qualitatibus sit conflata. Nemo autem aquam putrefactionis opportunam esse existimet: nam mutationis facilitas, uirtutu potius quam uitio tribuitur. Quare igitur aqua optimas notas habet, si prompte etiam putrefact, ea censetur saluberrima. Hec Paulus sumpsi ex Gal. 4. de Morbis vulgaribus. Paulus lib. 1.

Mineribus. Vide in sequentibus sub signo B.

B. Aqua

LIBRI I PARS III.

<i>B.</i> <i>Aqua mineralis</i>	<i>Sulphurea</i>	<p><i>Siccat, Calefacit potestate.</i> <i>Leprosus</i> <i>Scabrosus</i> <i>Impetiginosus</i> <i>Anatus ulceribus</i> <i>Hydropicus</i> <i>Stomachum eneruat atq; euerit.</i> <i>Dolores mitigat.</i> <i>Nervos emollit.</i> <i>Calefacit potestate, Siccat.</i> <i>Morbis humidioribus accommodatur, & à fluxione ortis, ut podagre & resolutioni.</i> <i>Non concipientibus ob nimiam purgationem, aut ob nimiam humiditatis abundantiam in utero, aut in uniuerso corpore conferit.</i> </p>		
	<i>Nitrofa</i>	<p><i>Capiti</i> <i>Fluxione tentato accommodata est.</i> <i>Thora i</i> <i>Stomacho humentiori</i> <i>Aqua inter cutem</i> <i>Tumoribus laxis</i> <i>Pituitosis</i> <i>Vilis est.</i> </p>		
	<i>Aluminosa</i>	<p><i>Siccat, Calefacit potestate.</i> <i>Morbis humidioribus, & ex fluxione ortis accommodatur: ut</i> <i>Sanguinis refectioni.</i> <i>Stomacho uomitioni opportuno</i> <i>Immoderatis mulierum purgationibus</i> <i>Continuis abortibus</i> <i>Omnibus ulceribus fluxione tentatis</i> <i>Vilis est.</i> <i>Pedagre.</i> <i>Articulari morbo.</i> <i>Convulsioni, Resolutioni.</i> </p>		
	<i>Salpa</i>	<p><i>Siccat.</i> <i>Calefacit.</i> <i>Morbis humidioribus, ut nitrofa accommodatur.</i> </p>		
	<i>Ferrea</i>	<p><i>Siccat, Infrigidat.</i> <i>Iecoris</i> <i>Stomacho</i> <i>Fluxiones cohibet bibita.</i> <i>Caput replet.</i> </p>		
	<i>Bituminosa</i>	<p><i>Instrumenta omnium sensuum offendit.</i> <i>Calefacit</i> <i>Emolliat</i> <i>Aqua intercute affectis peridonea est.</i> </p>		
	<i>Aerea</i>	<p><i>On</i> <i>Tonsillae</i> <i>Vna</i> <i>Oculus</i> <i>Confert.</i> </p>		
	<i>Naturae. Vide in sequentibus signum D.</i>			
	<i>Vinarum & dicuntur Vinū: quod est aut</i>			
	<i>Artificiale: aut</i>	<p><i>Artificiale: aut</i> <i>Crudū: atq; paratum uel cū</i> <i>Pomerum, qui Sidra appellatur</i></p>		
<i>C.</i> <i>Saccharum, qui in potu sumitur, aut est</i>	<p><i>Cocum</i> <i>Simpliciter</i> <i>Mediocriter: & fit Vini simpliciter coctū</i> <i>Per sublimationem seu distillationē, fit</i> <i>Aqua uite seu ardēs</i> <i>Artificiale: aut</i> <i>Crudū: atq; paratum uel cū</i> <i>Pomerum, qui Sidra appellatur</i></p>			
<i>Est crassæ substantiæ.</i> <i>Excrementeſſus.</i> <i>Caput implet flatibus.</i> <i>Celabens in usu est.</i>				
<i>Calida est in primo uel initio secundi.</i> <i>Conuenit morbis Thoracu</i> <i>Palmenu</i> <i>Quo sunt absq; febre.</i>				
<i>Calidum: & fit Sapa</i> <i>Multum alit,</i> <i>Obſtruit,</i> <i>Inflat,</i> <i>Difficile concoquitur.</i> <i>Craſſam est.</i> <i>Excrementum.</i> <i>Difficile à natura ſuperatur.</i> <i>Implet caput.</i> <i>Neg: urinis, neq; ſputis mouendis accommodatum.</i>				
<i>Doloribus à cauſa frigida medetur.</i> <i>Flatus diſcurit.</i> <i>Aurum doloribus à cauſis feigidis ferè ſubitò auxiliatur.</i> <i>Bilem adauget</i> <i>Febres generat</i> <i>Bibita aëtatis tempore.</i>				
<i>Tantum: fit Vinum multum: uidelicet ex duab partib, uini & una melis: uel tribus uini, & una mellis</i> <i>El aromatiſſe: fit Clares: uidelicet ex decem uini albi partibus, una mellis, cinnamomi, caryophillorum & giberis, ſufficiente quantitate</i> <i>Saccharo: fit Vinum Hippocraticum: uidelicet ex uini nigri partibus quinq; uini albi partibus quinque, ſacchari parte una, cinnamomo, caryophyllis, zingibere, & moscho paucō</i> <i>Eſt craſſæ ſubſtantia.</i> <i>Excrementeſſus.</i> <i>Caput implet flatibus.</i> <i>Celabens in usu est.</i>				
<i>Lapides & arenulas ex renib, pellit;</i> <i>Sembis confert.</i> <i>Febribus pituitofis utile.</i> <i>Anascar laborantibus confert.</i> <i>Prodeſt ſtomacho.</i> <i>Intefini frigidiorib, competit.</i> <i>Bibuit hyberno tempore, & in poſtermis menſis.</i> <i>Potus ualde gratius, & in poſtermis menſis ſumendus.</i> <i>Prodeſt ſtomacho & intelli- nis frigidis.</i> <i>Concoctionem iuuat. (cit, &c.)</i> <i>Ventriculum roborat & calefa-</i>				
<i>D. Fini</i>				

		<i>Difficile concoquitur.</i>
	<i>Craffum</i>	<i>Multum alit, si concoquatur.</i>
		<i>Craffo sanguine uenas replet.</i>
		<i>Atrabilarium generat succum.</i>
		<i>Ciundis urinis inutile habetur.</i>
	<i>Substantia. Atq; sic uinorum a liud</i>	<i>Craffos humores incidit.</i>
		<i>Vrinans cit.</i>
	<i>Tenuem</i>	<i>Sanguinem per renes purgat.</i>
		<i>Cito in corporis digeritur.</i>
		<i>Flatus non gignit.</i>
		<i>Medium medio modo se habet,</i>
		<i>Natura, & moderatè, quale habetur ex cella uinaria</i>
		<i>{ Innocentius Sapidus Potentius, &c. }</i>
		<i>Ets.</i>
	<i>Tacitum. Nā uinum frigidum</i>	<i>{ Nervis Cerebro Pulmoni Pectori Ventriculo Intestinis Hepatis Spleni Remibus Vesica Vtero Dentibus Veneras flamas extinguit. Nervorum resolutiones progignit. Frigidus procreat morbos.</i>
		<i>Arte, & immoderate</i>
		<i>{ Maximè nocet.</i>
		<i>Id est de frigidissima aqua intellige, qua scilicet niae uel glacie ad intentifissimam frigiditatem sit redacta.</i>
	<i>Qualita-</i>	
	<i>Genere. sumuntur à</i>	
		<i>Odoriferum</i>
	<i>Odoratum. Vi nū namq;</i>	<i>{ Ceteris uinis calidius est. Caput alijs omnibus magis tentat. Bonos humores gignit. Cor confortat. Spiritus uiuificat. Animam lætitificat. Concoctionem iuuat. Vrinam prouocat.</i>
		<i>Craffum, graue,</i>
		<i>Difficile coquitur.</i>
		<i>Tristitiam gignit.</i>
		<i>Illaudabilem succum prestat.</i>
		<i>Odoriferum est contrarium.</i>
		<i>Quantitate. Vide in sequentibus sub signo E.</i>
		<i>Altate. Vide in sequentibus sub signo F.</i>
		<i>Ordine. Nam uinum</i>
		<i>{ Stomacho ieiuno non est bibendum. Nam corpori uniuerso & nervis maximè nocet, & podagram generat & spasmum.</i>
		<i>Post exercitium, balneum, coitum minimè bibendum.</i>
		<i>Ante präassumpti cibi descensum non sumendum. Quoniam & cibum supernatate facit, & concoctionem intercipit, &c.</i>
		<i>Preparatione. Vide in sequentibus, sub signo G.</i>
		<i>Specie. Vide in sequentibus, sub signo H.</i>

LIBRI I. PARS III.

E. Vini quanti- tas	<i>Nutritioni Concoctioni Digestioni Sanguinis generationi Animum fideliorum reddit Minorem animum reddit Concocta distribuit Cito assimilatur Celeriter alit Ingenium clarificat Animam dilatat Spiritum roborat Cor laxificat Flatuositates expellit Vrinam cit Colorem naturalem auget Consuetudines impinguat Appetitum excitat Sudores prouocat Sanguinem turbidum clarificat Obstructiones aperit Alumina in uniuersum desert corpus Pituitam incidit Plumbenum colorem rectificat Corporis excretiones pellit Corpus totum infrigidat Calorem naturalem suffocat Cerebro</i>	<i>Conservat.</i> <i>Maxime noceat.</i>
	<i>Nervorum origini Nervis Apoplexiam Paraplexiam Attomum morbum Caros &c comata Nervorum resolutiones Epilepsiam Convulsiones Tentanum Tremorem</i>	<i>Generat.</i> <i>Loquaces, Contumeliosos. Maniacos, Stupidos. Homicidas, Luxuriosos.</i>
<i>Hominem facit Mentem corruptit. Animum attenuat, Animales facultates destruit. Naturalem facultatem attenuat. In aliquibus uentriculis conuertitur in</i>	<i>Bilem tum rubeam, tum melancholicam, Purum acutum. Aucten. 3. primi.</i>	

ALIMENTORVM abundantia eopacto naturalem nostru corporis calorem suffocat, quo magna lignorum fumes incensum ignem, & olei plus quam par sit, lucerne & lampadis flammam extinguunt. Gal. de Causis morb. cap. 3.

F. Vinarum differentias su- muntur etiam ab ae- tate, tum	<i>Ipsius uini: atq; sic aut</i>	<i>Seppe ut aqua in uentre suspensum remanet. Sanguificationi Nutricioni</i>	<i>Minime confert.</i>
	<i>Medie aetatis, optimū est, presertim quod est</i>	<i>Pituitam facilē generat. Nullatenus calfacit. Haud commodē per aluum transit, Aegrē digerit. Vrinam minimē prouocat. Facili acescit liberalius haustum. Id minus nocet, quod tenuius est.</i>	<i>Substantia purum & perlucidum, Colore subflavum & album, Odoriferum,</i>
<i>Vetus</i>	<i>Ipsius uini: atq; sic aut</i>	<i>Aqueum omnino. Com aliqua insigni qualitate. Gustus neq; Dulce, Acute, Amarum.</i>	
	<i>Medi amentis potius quam alimentis est conueniens. Parcius haustum nervosis particulis prodest, aliter uero contrarium. Expulsiuam facultatem roborat. Flatuositates resoluit. Genitale semen exiccat. Cerebri membranas laedit, liberalius sumptum quam par sit. Interficit liberalius haustum.</i>	<i>Bibentium. Vide in sequentib[us] sub signo ☽</i>	

Biblio.

Pueris ineptissimum est, neq; dari debet, usq; ad ætatis eorum annum duodecimfimum. Quippe quod haustum & humidat nimium, & calefacit corpus nimium, tum caput halitu replet ijs, qui calido humido q; temperamento suut, quale est eiusmodi puerorum. Cum autem sit omnis excessus fugiendus, maximè hunc fugere expediet, ex quo non corpori modò, uerum etiam animo damnum accedit.

**20 Vinorum differentiae sumuntur ab a-
tate biben-
tium. Nam
Adolescentibus pugnacissimum est uinum: siquidem feruentem eorum naturam ac uehementer agitatum supra mo-
dum calefacit, atq; ad immensas immanesq; motiones furibundos extimulat. Igitur nisi immodeco sumpsum co-
usque tempore, quo iam ferè adoleuerint, est utile: quod uidelicet ad iram præcipites, & ad iniuriam incontinentes facit, & partem animi rationalem hebetem turbidamq; reddit.*

*Iuuenibus haud liberalius exhibendum usq; ad eorum etatis annum quadragesimum: tunc enim in conuiuijs oblectati posunt in seniorum consortio.
Senibus quidem utilis potio uini est, ut quæ etatis frigiditatem ad symmetriam caloris reuocet. Delligendum pro seni-
bus illud uinum erit, quod & substantia sit tenuissimum, & colore fuluum sive flauum. Verum & commodum est,
quod pallidum dicitur. Nam ciuus uina & sanguinem augent, & corpus nutrit: quo fit, ut ea utilia senibus
interdum sint: utiq; quo tempore nec serofam humiditatem in uenis habent, & ali liberalius desiderant. Nam plu-
rimi, qui hac sunt aetate, ijs uinis indigent, quæ urinas carent, propterea quod aquosum excrementum in ipsis abun-
dat. Quæ uero diu in uentre morantur, eorum sanè nullum aptum seni est.*

MVLTO magis, quam Cretensium, Lacedemoniorumq; usum, Charthaginensium legem probarem, ut nunquam in casulis quisquam gustare uinum audet: sed toto illo tempore aqua bibatur, & in ciuitate nunquam uini usu seruo aut seruare concederem. Sed nec magistratibus eo anno, quo magistratu funguntur. Gubernatores etiam, ac iudices munus suum obituros à uino penitus prohiberem: deliberaturos quoq; de rebus non omnino negligendis. Ac nulli penitus interdum uinum concederem, nisi exercitationis corporeae, morborumq; causa hoc potu opus fuerit. Neg, etiam noctu uiro, uel mulieri, quando liberis operam dare uolunt. Gal.lib. Quod animi mores.

GRAMMATICVS quidam singulis diebus balneum petens, unum de pueris secum ducebat, altero domi relicto, qui rem familiarem seruaret, atq; ea, que ad uictum essent necessaria pararet. Puer itaq; cum uehementi siti cruciaretur, nec esset ei aque copia, uinum antiquum liberaliter potauit, atque ex reliquo tempore uigil omnino permanxit, postea correptus febre, una cum uigilijs aborto delirio pergit. Gal.lib. 2. de Locis affect.

QVATENVS tempore acriora & calidiora sunt uina, atq; una cum his colorem, tum substantiam, tum odorem mutant, etenus differentiam aliquam in uinis tempus facere uidetur. Quod si nihil horum immutetur, neq; ab aliquo uinum uestus dicetur neg, recens. Non enim ob tempus uina uel lidunt uel inuant, sed ex propriarum differentiarum mutatione. Idem lib. de Vičtu acutorum.

<i>G.</i> Vinorum differentiae sumuntur etiā à preparacione. Nā uinorum aliud	<i>Vindemiatur, & sit Lora, Græcis δινεγία & ειμφύλιτις dicta: quæ post uini expressionē aqua uinaceis super- infusa efficitur. Vinū etiam secundarium appellatur</i>	<i>Capit dolorem infert, nisi dilutior bibatur. Orum per urinam redditur, præfertim si ui- nacei fuerint dulces & bene maturi. Valentior uinosiorq; efficitur, cum in uer usq; uel aestatem seruatur.</i>
	<i>Mixtū seu di- lutiū aqua: præparatur namq; uinū aqua, tempo- re, uel</i>	<i>Cibi sumendi, quā- do ei in calice mi- scetur aqua: & no- catur uinum dilu- tum</i>
		<i>Ventrī robur exolut. In præcordijs diutius moratur. Fiatus excitat. Suum sedat plus quam uinum meracum & aqua pura. Somnum inducit. Cere ro, uisceribus imbecillibus obest. Velociter inebriat. Sudorem prouocat. Robustu, carnosus, laboriosus cōuenit, sed potius aetate quam hyeme.</i>
		<i>Caput celeriter uehementerque calefacit & ferit. Bile Aesta Fame Marore Punitositas Frigide Cruditate refertis Frigide in locis degentibus Ocrosis Caput tentat & neruos. Senibus Ventriculo</i>
	<i>Potens</i>	<i>Vexatu nunquam dari debet, præfertimq; ubi anni tempus, regio & ætas calida fuerint.</i>
	<i>Inmijtum, seu mer- cum, &c aut</i>	<i>Cito aescit. Potens omnino contrarium est. Cito turbatur. Cito corrumpitur.</i>
		<i>Medium, in omnibus mediocriter se habet.</i>

LIBRI I. PARS III.

Album, Vide in sequentibns, sub signo I.

<i>H. Pinorum differentiae in specie sunt aut</i>	<i>Pallidum, inter fuluum & album medium</i>	<i>Sanguinem auget, Corpus nutrit. Excalefacit. Vrinam cit. Cùo nocet. Facile meat.</i>
	<i>Fuluum, cuius</i>	<i>Substantia est Tenuis Crassa</i>
		<i>Sensibus est utile. Vrinam ciet. Cato nutrit. Probi concoquitur. Magis nutrit. Tardius in corpus deducitur. Austerio penetrabilis est. Vinosus corrigit succos.</i>
		<i>Dulcis</i>
		<i>Inter nigrum & crassum & dulce & album tenuem consistentia medium est. Nam non ut crassum, sanguinem crassum generat, neque ut album per urinas fecedit: Concoctioni, quae uel uentriculo, uel uenis agitur, magis conductus. Ad succi bonitatem opportunum est. Multum nutrit. Caput ferit. Vinosum ut plurimum est ac potens.</i>
	<i>Nigrum</i>	<i>Malum alit. Crasso sanguine uenas replet. Thoraci Pulmonum Lapidem in renibus generat. Hepar Lienem</i>
		<i>Affectionibus confert. Obstruit. Nigri Crassi</i>
		<i>Materia est. Malum ac prauos succos praefat. Tardi permeat. Venti utile est, quando uel plura iusto descendunt, uel ramento.</i>
	<i>Tubidum</i>	<i>Detestabile est. Concoctio est contumax. Oculos obtenebrat. Sanguinem flatulentum procreat.</i>
	<i>Dulce</i>	<i>Thoraci Pulmonibus</i>
		<i>Maxime confert. Valde nutrit. Viscera obstruit.</i>
<i>Rubeum</i>	<i>Vinosum</i>	<i>Sanguini generando est accommodatisimum. Nam minima eget mutatione, ut sanguis fiat. Plus alit, quam cetera uina. Inest autem ei certissime nutritre corpora euscata, & adiectiones indigentia.</i>
	<i>Austerum</i>	<i>Alio constringendo perutile est. Pectori exasperato Capiti imbecilli</i>
		<i>Inutile est. Vrina detenta</i>
<i>Subrubeum</i>		<i>Multum corpus alit. Vincitur à nigro nutriendo. Bouum generat succum. Facile meat. Vrinam cit.</i>
		<i>Vinum</i>

	<i>Parum alit.</i>
	<i>Facultate Colore Consistētia</i> } <i>Aqua simile existit.</i>
	<i>Craffor incidit humores. Cū concocuitur. Sanguinem per renes purgat.</i>
	<i>Caput</i> } <i>Minime laedit. Nervos.</i>
	<i>Corpus haud calefacit. Facile in omne corpus deducitur, præsertim quod netus est.</i>
	<i>Ventriculi</i> } <i>Concoctionem adiuuat. Venarum</i>
	<i>Parum sanguinis gignit. Humore humectat. Ceteris uinis febricitantibus innocentius est. Vernam ciet. Incidit. Somnum inducit. Aegris plus quam sanis conuenit.</i>
<i>Tenuis, subtile</i>	<i>Minime calidum inter uina existit.</i>
	<i>In quæ ad uentrem fiunt destillationibus idoneum est.</i>
	<i>Primas non abundè ejet.</i>
	<i>Illaudabilem succum generat.</i>
	<i>Alium laxum firmat.</i>
	<i>Caput inter omnia uina minime tentat.</i>
	<i>Thoracem laedit.</i>
	<i>Concoctionem non adiuuat.</i>
	<i>In thoracis & pulmonis affectibus maximè ualeat.</i>
<i>Vinum album</i>	<i>Facilius in uentriculo concocuitur quam austri.</i>
	<i>Alium dicit.</i>
	<i>Caput grauat</i> } <i>Minus quam uinosum. Mentem tentat</i>
	<i>Facilius quam aliud per intestina descendit.</i>
<i>Dulce</i>	<i>Lienem auget, Biliofis non idoneum, Sputum educit, Tardè meat. Fiepati affecto ualde noxiūm. Obstruit hepar & lienem. Febricitantibus inutile.</i>
	<i>Facile in bilem conuertitur, Calculo affectis inutile.</i>
<i>Claram</i>	<i>Subrubeis</i> } <i>Minus alit. Craffus</i> } <i>Nigris</i>
<i>Craffus</i>	<i>Plus alit albis & tenuibus. Neg; uelociter neque uniuersim alit.</i>
	<i>Aegr̄ concocuitur. Instat. Obstruit. Calculus generat. Vixum obtinebrat.</i>

LIBRI I. PARS III.
De Exercitatione, in genere.

<i>Exercitatio est motus uoluntarius validior, aut corporis, qui respiratione in maius vel minus alterat. Huius differentia tum in Tempore, Ordine, Actate.</i>	<i>Genere, scilicet in Qualitate, Sic exercitatio</i>	<i>In celeritate & robo- re mediocris</i>	<i>Salubris. Corroborat membra & naturales functiones, Excrements edicit, Impinguat, &c.</i>																
		<i>Robusta</i>	<i>Resoluit. Attenuat, &c.</i>																
<i>Exercitatio est motus uoluntarius validior, aut corporis, qui respiratione in maius vel minus alterat. Huius differentia tum in Tempore, Ordine, Actate.</i>	<i>Genere, scilicet in Quantitate. Atque sic aut</i>	<i>Imbecillis, neque</i>	<i>Extenuat. Dissoluit. Impinguat.</i>																
		<i>Tarda</i>	<i>Celer ualde accedit calorem: non tamen discutit copiosum excrementum. Excrements discutit multa, si longa quoq; fiat.</i>																
<i>Exercitatio est motus uoluntarius validior, aut corporis, qui respiratione in maius vel minus alterat. Huius differentia tum in Tempore, Ordine, Actate.</i>	<i>Modus, in</i>	<i>Moderata: uidelicet quousq; uniuersum corpus intumefcat, color corporis floridus appareat, sudor calidus elicatur, motus prompte & aequaliter edat. Nam cum aliquod horum fuerit mutatum, statim inhibenda ex exercitatio est. Ex huiusmodi namque moderata exercitazione</i>	<i>Fuunt membra duriora, & ad labores robustiora. Calor natius corroboratur atque augetur.</i>																
		<i>Excessu, ut</i>	<i>Attaclio Concoclio Nutritio Membra aluntur. Excrements expelluntur. Exigui meatus purgantur. Obesum corpus redditur.</i>																
<i>Exercitatio est motus uoluntarius validior, aut corporis, qui respiratione in maius vel minus alterat. Huius differentia tum in Tempore, Ordine, Actate.</i>	<i>Defectu, et</i>	<i>Vehemens Acuta Multa Longa</i>	<i>Attenuat. Sicc. &c. Bisum animal reddit. Febris Phrenitidem } Efficit. Erysipela & ceteros calidiores af- fectus generat.</i>																
		<i>Lensis Parua Brevis</i>	<i>Huiusmodi ex- ercitationes Pituitosum Frigidam Morem frigidis obnoxium Humectant. Impinguant, &c.</i>																
GAL. II. DE SANIT. TVEND.																			
<p><i>QVONIAM autem eorum, que ad aliquid dicuntur, est, quod uehementius dicitur, fieri potest, ut idem motus alteris exercitatio, alterius non sit. Terminus igitur uehementiae esto anhelitus alteratio: quando in quibus motibus nulla sit anhelitus mutatio, hos nondum exercitationes uocamus. Quod se quis maius minusve, celerius aut crebrius, iam ex motu aliquo respirare cogitur, tunc certe tantus motus exercitatio fuerit. Ea igitur communiter exercitatio uocatur.</i></p>																			
<p><i>Tempore, Ordine, Actate.</i> } Vide in sequentibus, sub signo S. <i>Specie, Vide in sequentibus, sub signo A.</i></p>																			
<table border="0"> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: middle; text-align: center;"> <i>Animi, homini nequam ne- gigenda. Nam ut corpus motu & exercitacione uegetum redi- tur, ita studio literarum ani- ma alitur, & inualescit. Sunt au- tem animi motiones.</i> </td> <td style="vertical-align: middle; text-align: center;"> <i>Discipline Meditationes</i> </td> <td style="vertical-align: middle; text-align: center;"> <i>Que si ad- hibeantur</i> </td> <td style="vertical-align: middle; text-align: center;"> <i>Animam & Alunt. Roberant. Memoriam cultam augent. Doctos. Hominem redditum } Ad rem pub. guber- nandam aptos.</i> </td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td style="text-align: center;"> <i>Tempestiu, hoc est completa concoctione</i> </td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td style="text-align: center;"> <i>Intempestiu, hoc est ante completam concoctionem</i> </td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td style="text-align: center;"> <i>Concoctionem impediunt. Tardiorem efficiunt concoctionem. Criditates multas coaceruant. Obstructiones Febris putridas } Frequenter inducunt. Corporis</i> </td></tr> </tbody> </table>				<i>Animi, homini nequam ne- gigenda. Nam ut corpus motu & exercitacione uegetum redi- tur, ita studio literarum ani- ma alitur, & inualescit. Sunt au- tem animi motiones.</i>	<i>Discipline Meditationes</i>	<i>Que si ad- hibeantur</i>	<i>Animam & Alunt. Roberant. Memoriam cultam augent. Doctos. Hominem redditum } Ad rem pub. guber- nandam aptos.</i>				<i>Tempestiu, hoc est completa concoctione</i>				<i>Intempestiu, hoc est ante completam concoctionem</i>				<i>Concoctionem impediunt. Tardiorem efficiunt concoctionem. Criditates multas coaceruant. Obstructiones Febris putridas } Frequenter inducunt. Corporis</i>
<i>Animi, homini nequam ne- gigenda. Nam ut corpus motu & exercitacione uegetum redi- tur, ita studio literarum ani- ma alitur, & inualescit. Sunt au- tem animi motiones.</i>	<i>Discipline Meditationes</i>	<i>Que si ad- hibeantur</i>	<i>Animam & Alunt. Roberant. Memoriam cultam augent. Doctos. Hominem redditum } Ad rem pub. guber- nandam aptos.</i>																
			<i>Tempestiu, hoc est completa concoctione</i>																
			<i>Intempestiu, hoc est ante completam concoctionem</i>																
			<i>Concoctionem impediunt. Tardiorem efficiunt concoctionem. Criditates multas coaceruant. Obstructiones Febris putridas } Frequenter inducunt. Corporis</i>																

<i>Annī. Sic exercitatio in</i>	<i>Aestate sit</i>	<i>Leuor</i>	<i>Vnuel</i>	<i>Ambulatio</i>	<i>In frigore.</i>
		<i>Minor</i>		<i>Equitatio</i>	
<i>Hyeme</i>	<i>Vehementior</i>		<i>Vn</i>	<i>Cursus.</i>	
	<i>Maior</i>			<i>Lucius, &c.</i>	
<i>Tempore</i>	<i>Antemeridiana</i> , seu matutina, quod tempus exercitationi est aptissimum. Siquidem corpora exerceri debent, postquam cibus ē uentre descenderit, & coctio in iecore perfecta fuerit, depositis prius alii & uiscera excrementis. Sanè huiusce temporis nota, color est urinæ. Quæ enim aquæ speciem refert, crudum adhuc in uenis ē indicat succum eum, qui à uentriculo submittitur: quæ uero rufa biliosaq; est, iam dudum concoctum ēssē huiusmodi succum: quæ modicè paler, peractæ modis secundæ concoctionis est signum.				
	<i>Pomeridiana</i> . Pessima est, & periculoſissima. Quoniam crudi & incoeti cibi, in omnes animalis partes rapiuntur, atq; uniuersum corpus crudis impletur humoribus, unde multiplices morbi gerantur.				
<i>Ordine.</i>	<i>Antecedit: ut est frictio preparatoria.</i> Nā si q; absq; hac subito ad exercitationē accedat, excremētis attenuatis, & meatibus exiguis laxatis, periculū est, ne solidarū partū aliquā rūpatur, aut cōuelleretur, & excremēta uehementis spiritus impulsu obstruant meatus. In hac itaq; obseruanda tum	<i>Quantitas, quæ sit</i>	<i>Primō medioris: prius linneo totū corpus fricantes, donec incalescat.</i> <i>Deinde paulò fortior, addito oleo.</i>	<i>Nā frictio</i>	<i>Primum trahit sanguinem.</i> <i>Deinde ipsum discutit.</i>
	<i>Qualitas, quæ sit</i>	<i>Primō molliſſa</i>	<i>Reſta Obliqua Tranuerſa Subtrauerſa</i>	<i>Magna</i> <i>Mediocris</i>	<i>Non diſſoluit.</i> <i>Sed trahit & attracto frui permittit, atq; ea ratione impinguat.</i>
<i>Exercitatio in genere, sumuntur etiam uel à</i>			<i>Deinde media inter mollem & duram cum oleo manuum circumactibus, modica celeritate, nō grauibus, nec compitibus corporis. Quoniam dura frictio ligat.</i>		
	<i>Sequuntur: ut est Apotherapia sive frictio recurratoria, quæ minoribus & blandioribus motibus perficitur, & olei perfusio, quæ partes corporis humectat & recreat.</i>				
<i>Pauci</i>	<i>Recenter nati, ualentem motum, quād est, qui uehicolis, nauigij; equis' ue præstat, non desiderant. Immaturi enī omnino haud cogendi sunt, ne eorum artus distorquentur. Nam per se tum pīmū moueri pueris licet, cūm iam repere cōperunt, magisq; etiam, cūm ingredi.</i>				
	<i>Tertium aut quartum annum agentes, his nauigio uehiculoq; modicè agitari licet.</i>				
<i>Atestate. Nam</i>	<i>Septenner, ualentiores motus tolerant, ita ut equitare iam afflēcant. Sed uel hac aestate facilē declinator, quanta sit nostra natura cum exercitijs societas, cūm pueros, nec si cōcluseris loco aliquo, prohibeas, quo minus discurrant, ac pullorum uitulorumq; ritu laſciuant, quippe sua cuiq; amanti natura satī est ad proprias conuenientiasq; exercitandas appetitiones, quibus sanitatem salutemq; tuncatur.</i>				
	<i>Iuuenes optimi status corporis, ad uehementissimos quosq; labores idonei sunt: sed quantō magis ad senectutem accedunt, ad mediocres.</i>				
<i>Senes</i>	<i>Senes non minus quād iuuenes exercitationes postulant, cūm infitus alio qui calor extinguit in his periclitetur. Nam corporum quæ in florente aestate sunt, non defunt, quæ quietem postulant, de quibus Hippocrates prodidit. Senum uero nemo quietem ex toto postulat, sed nec exercitiū uehemens. Ceu enim uenulo quodam excitari accendiq; calor eorum desiderat: uehementiore autē deiicitur. Quæ uero his præcipua ad sanitatem exercitia sunt, hæc per ualentiores corporis partes sunt obeunda, quippe cum quibus reliqua simili mouent excenturq;. Porro quibus operibus opus est, ea ne attingere quidem debebunt: nō tibia, non tuba sonare, non cithara: non magis quād quæ in palestra geruntur, qui luſtæ sunt ignari. Cōsuetis igitur laboribus senes omnes exercendi sunt, sed tamen uehementia eorum remissa.</i>				

GAL. DE CIBIS BONI ET MALI SVCCI.

AD sanitatem tuendam, si corpora moderatè exercentur, mirum in modum prodest, ac contrā quies & ocium diuturnum maxime illis nocumento est. Neg. enim morbo quisquā corriperetur, si accuratè obseruaret, ne in cruditates incideret, aut uehemēter post cibum se exerceret. Nam sicuti bona ualeitudini ante cibum exercitatio maximum afferit commodum, sic qualisq; sumpto cibo, motus noxius admodum est. Alimentum enim ex uentre ante concoctionem, in diuersas corporis partes distribuitur, propter crudis humoris copiam per uenas aggreditur: que multiplices morbos afferit, nisi aut multis laboribus is humor dissoluatur, aut à iecinoris, uenarumq; facultate concoctus uersusq; in sanguinem fuerit.

NON exercitari imbecillis partibus, solis semibus suadeo: ex ceteris, quanto quisq; remotior à senio fuerit, tanto illi magis exercenda pars insinua est. Gal. 5. de Sanitat. tuenda.

CONSVENTUO maximam uendicat partem ad exercitationis speciem diligendam. Nam que consuetā sunt, ut minimè lassantia: sicuti è diuerso, que insuetas sunt, tum dispergunt, tum laxant. Ibidem.

LIBRI I PARS III.

		<i>Scalptura capitis cum pectine retrosum.</i>
	<i>Manum</i>	
<i>Lotio</i>	<i>Facies</i>	<i>Aqua frigida, earundemq; partium detercio cum panno linteo asperiore.</i>
	<i>Cervicis</i>	
<i>Summo mane: nimiriū</i>		<i>Collutio oris.</i>
		<i>Balneum aquæ dulcis tepidum, præsertim tempore aestiuo, in quo singulis hebdomadis, alii & urinæ excrementis prius depositis lauanendum, & cutis sores dergendæ.</i>
		<i>Fricio, præsertim tempore hyberno, uel atumno. Nam, depositis prius excrementis tum alii tum uescice, corpus fibi molibus linteis modica compressione ac celeritate fricari præcipiat. Id etiam facient, qui literarum studio incubunt, reliqua (ut sequitur) deinde agent.</i>
<i>Matutino</i>		
<i>Tempora tis: & quidē tempore</i>		
<i>Ante prandium, nempe aut</i>	<i>Salatio</i>	<i>Universæ corporis partes pari ferè incensaria excentur.</i>
	<i>Pile magnæ lusus</i>	<i>Color nativus augetur.</i>
	<i>Pile parux lusus</i>	<i>Naturales actiones in toto corpore felicius perficiuntur.</i>
		<i>Excrements expelluntur.</i>
		<i>Exigu meatus purgantur.</i>
<i>Vespertino</i>		
<i>Ante coenam: uide licet aut</i>	<i>Deambulatio paulò celerior in spacio 20. passuum, aut longiori. Quoniam accedit calorem, & non copiosum excremen tum discutit.</i>	
		<i>Equitatio, de qua inferius.</i>
<i>Post</i>		
	<i>Prandium, nulla exercitatio cōpetit, sed quies potius. Quoniam per horam quiescere decet, deinde uero molibus passibus incedere, ut cibus ad imas uentris partes descendat.</i>	
	<i>Coenam. Eodem modo per horam quiescere decet, deinceps molibus passibus incedere, ut cibus in inferio rem uentriculi fundum descendat.</i>	
<i>Sanis</i>		
<i>Nobis ipsis: atq; sic exercitationum aliz conueniunt</i>		
<i>A. Exercita- tio cor- poris in specie, aut si: à</i>	<i>Vehementer: qui uel</i>	<i>Actiones ad uitam proprias elegerunt. His actiones illæ tantum exercitationis loco satisfaciunt ad ea, quibus exercitatio accommodata est.</i>
	<i>Calido</i>	<i>In otio degunt: nempe brevis exercitatio neq; celebris, ne excrements implicantur.</i>
	<i>Toto cor- pore: aut</i>	<i>Minus: nimirum celeris exercitatio non longa. Quoniam maior calor breui excrements discutit, præsertim quæ multa non sunt.</i>
<i>Intempe- ratis</i>		<i>Frigido: nempe longa & tarda exercitatio: quæ non accedit ualde calorem, & si interim maiorem reddat, longitudine tamen copiosa excrements & crassa dissoluet.</i>
		<i>Parte. Vide in sequentibus, sub signo B.</i>
		<i>Agris. Vide in sequentibus, sub signo C.</i>
		<i>Atq;. Vide in sequentibus, sub signo D.</i>
		<i>B. Exer-</i>

<p>B. Exercitatio intemperatorum ex parte aliqua corporis. Nā qui leui de causa patiuntur</p>	<p><i>Vertigines</i> <i>Epilepsiam</i> <i>Ophthalmitam</i> <i>Aurum dolores</i> <i>Tonsillarum inflammations</i> <i>Antrades</i> <i>Anginam</i> <i>Gingivatum</i></p>	<p><i>Is cōuenit uel</i></p>	<p><i>Inflammationes.</i></p>	<p><i>Deambulatio</i> <i>Cursus mediocris</i> <i>Gestatio in uehiculis:</i></p>	<p>Quoniam malè habent, & ijs inclinato capite dorso nūc, aut humi uolatis exerceti non expedit,</p>
	<p><i>Vae</i> <i>Dentium dolores</i> <i>Cervicus</i> <i>Capitis</i></p>		<p><i>Fluxiones.</i></p>	<p><i>Chironomia</i> <i>Acrochordonis</i> <i>Migra. & iusu.</i> <i>Dissertac.</i></p>	
	<p><i>Crurum imbecillitatem, ijs superioribus partibus exercitari satius est: uidelicet aut</i></p>		<p><i>Inambulatio.</i> <i>Cursus.</i> <i>Saltus.</i></p>		
	<p><i>Brachiorum debilitatem, ijs conuenit magis</i></p>		<p><i>Corsus.</i></p>		
	<p><i>Thoraci affectum, hi magis inferiorum exercitatione iuvantur.</i></p>				
	<p><i>Renum</i> <i>Morbis, hi superiorum exercitatione magis indigent.</i></p>				
	<p><i>Vesica</i> <i>Ventrici</i> <i>Iecoris, Lienis</i> <i>Intestinorum</i></p>		<p><i>Morbis, his tam superiorum quam inferiorum exercitatio saluberrima est.</i></p>		
				<p><i>Primò crurum ac pedum.</i></p>	
				<p><i>Secundò brachiorum & manuum,</i></p>	
				<p><i>Postremò dorsi & spinæ.</i></p>	
<p>C. Exercitatio ergotan-tium ex</p>	<p><i>Capite</i> <i>Collo</i> <i>Manibus</i> <i>Humeris</i> <i>Lumbis</i></p>	<p><i>Cōuenit magis aut</i></p>	<p><i>Inambulatio pedum.</i> <i>Cursus mediocris.</i> <i>Gestatio in uehiculis.</i></p>		
	<p><i>Coxa, his magis superiorum partium exercitatio est conueniens: ut</i></p>			<p><i>Discretus.</i></p>	
	<p><i>Spina.</i></p>			<p><i>Summa manus decertatio.</i></p>	
	<p><i>Cruribus</i> { Naturaliter: nimurum aut { <i>Craspi</i> Accidentaliter. { <i>Gracibus.</i></p>				
	<p><i>Pectore</i> { Naturaliter: lato Accidentaliter.</p>				
	<p><i>Thorace</i> { Naturaliter: aut { <i>Angusto</i> Accidentaliter. { <i>Ex quo.</i></p>				
	<p><i>Pedibus</i> { Naturaliter: ut { <i>Valgi</i> Accidentaliter. { <i>Vari.</i></p>				
<p>D. Exercitatio fit etiam ab alijs, & non à nobis ipsis: uidelicet aut</p>	<p><i>Equo, quo aliquandiu, uel ante prandium uel eorum lanis incenditur est. Ab huiusmodi enim equitatione</i></p>	<p><i>Vehiculo seu currū</i></p>	<p><i>Tetum corpus agitatur & concutitur, præsertim thorax, tenter & omnia tiseera.</i></p>		
			<p><i>Quibusdam caput interturbat.</i></p>		
	<p><i>Lecliffe</i> <i>Nauigio</i></p>		<p><i>Gessari minus bonum est, quoniam quibusdam</i> { <i>Vomitum ciet.</i> { <i>Caput interturbat.</i></p>	<p><i>Membris nondū probemotis, neq; exercitatis.</i></p>	

De Quic.

LIBRI I. PARS III.
De Quiet.

<i>Animi homines reddit</i>	<i>Negligenter.</i> <i>Pigros.</i> <i>Ignorantes.</i> <i>Obnatos eorum, quæ didicerunt.</i> <i>Segnes.</i> <i>Turpes.</i> <i>Nos consciens eorum, quæ sua sunt.</i> <i>Consilio ineptos.</i> <i>Res publice gubernandaæ ineptos.</i>
<i>Quiet seu oculum</i>	<i>Ventrosos</i> <i>Pigros</i> <i>Segnes</i> <i>Invalides</i> <i>Inertes</i> <i>Decorolatos</i> <i>Colorem innatum refrigerat & extinguit.</i> <i>Pituitam auger.</i> <i>Corpus excrementis implet.</i> <i>Apoplexiam</i> <i>Epilepsiam</i> <i>Fiscerum obstruktiones</i> <i>Podagram.</i> <i>Articularum dolores</i> <i>Fluxiones, &c.</i>
<i>Corporis</i>	<i>Homine efficit.</i> <i>General.</i>

De Somno in genere.

A R I S T. Somnus est impotentia sensu, ab utili humore cerebri imbuente ac aggrauante proueniens.
G A L. Somnus est quies uacatio, ab animarijs actionibus. Hunc conciliat utilis materia, quæ ex stomacho in cerebro colligitur: nul est remissio animi secundum naturam à finibus ad principatum.
A V E R R H O E S: Somnus est ligamentum & quies sensuum, & reuersio ipsorum ab instrumentis eorum ad partem intrinsecam corporis.
P A V L U S: Somnus est animalium uirium requies, ab utili humiditate cerebrum mafefaciens proueniens.
A V I C E N. Somnus uniuersaliter est reditus spiritus animalis ab instrumentis sensuum & motuum ad principium, cum quo priuantur ipsorum instrumenta à spiritibus in actu, nisi quæ necessaria sunt ad hoc, ut uita permaneat. Huius differentiae sumuntur a

<i>Quantitate</i>	<i>Moderata, cuiusmodi est somnus, qui modū non excedit, sed tantus est, quo in uentriculo & iecore coctio alimentorum perficiatur, quod ex urina deprehendi poterit. Verum cum coctiones non in omnibus partem temporis spacio perficiantur, non erit dormiēdi tempus omnibus unum. Magna autem ex parte in bene ualentibus, & modicè uiuentibus à sexta in octauam horam perficitur, ita ut septem horarū spacium, medius dormiendo terminus sit. Huiusmodi somnus moderatus.</i>
<i>Excessu</i>	<i>Caput grauat.</i> <i>Mentis hebetudines afferit.</i> <i>Memorie iacturam facit.</i> <i>Animales facultates debilitat.</i> <i>Pituitam generat.</i> <i>Corpus infigidat.</i> <i>Innatum calorem extinguit.</i> <i>Nauseam inducit.</i> <i>Calorem inficit.</i> <i>Pituitosis morbis nocet.</i> <i>Malum totius corporis habitum gignit.</i>
<i>Immoderata, Nam somnus</i>	<i>Exicit.</i> <i>Aridum corpus reddit.</i> <i>Concoctionem reddit imbecillam.</i> <i>Spiritus resoluit.</i> <i>Oculus profundos facit.</i> <i>Vertiginem</i>
<i>Defectu</i>	<i>Inducit, &c.</i>

Tempore. Vide in sequentibus, sub signo A.

Situ. Vide in sequentibus, sub signo B.

Q V A E ad somnum multum, eumq; studio quodam accersum insueta fit mutatio, segnitiem corporis, & capitis grauitatem efficit. Humeclat enim somnus, spiritumq; & efflumia cohibet. Non igitur absq; ratio ne in eorum, qui plurimum prater consuetudinem dormiunt, corpore halitusofa redundat excrements, atq; ob eam rem tota ipsorum constitutio ex coctis similiter exoluta redditur. Gal. de Victu acutorum.

Somni

ΑΡΤΙΟΛΟΓΙΚΗ.

179

Nocturnus, naturalissimus est, post horam à cena, aut paulò plus, quamvis summo mane dormire sit naturale ad teriam diei partem.

A.
Somni differen-
tiae etiam à tē-
pore sumuntur.
Nam somnus

<i>Diurnus</i> non expedit, nisi ijs, qui à prā- dio dormire afflueuerunt, reliquis ue- rō minimè. Quoniam	<i>Caput</i> vaporibus implet. <i>Cathartes</i> <i>Capitis dolores</i> } Generat. <i>Anginas</i> <i>Fumidos procreat morbos.</i> <i>Colorem inficit.</i> <i>Nervos debilitat.</i> <i>Segnitiem parit.</i> <i>Febres</i> } Inducit. <i>Abscessus</i>
---	--

Memoriam stupidam reddit.

PAVLVS LIBRO I.

NOCTVRNI somni omnium prestantissimi sunt. Siquidem nox naturali humiditate & quie-
te sua animum in somnum deducens, concoctionem omnibus modis absoluit. Item:

TEM P V S somni optimum est à cibo, sed interdiu captus haud omnibus est idoneus. Tempus enim
quo obdormiscunt, ad absolutam ciborum concoctionem non sufficit. Interrupta enim ante ho-
ram suam concoctione, à meridie resurgentes, subinde acidos ructus edunt, & flatibus replen-
tur. Nonnulli uero fluctuatione uentris infestantur, nisi uel ex consuetudine, uel sufficienti som-
no usi, eiusmodi mala effugiant.

B.
Situs dormi-
tis seu for-
ma, sit aut su-
per

<i>Dextrum.</i> Dormiet aut sanus homo toto corpore, brachijs ac tru- ribus modicè contractis, magis quidem hyeme ad calorem uen- tris augendū, minus uere & estate, capite parum eleuato, ita ut super latus dormiē, caput parem humero superiori seruet alti- tudinem. <i>Dormiet itaq; primum super dextrū latus.</i> Quoniam	<i>Concoctio uentriculi à calore iecoris adiuva- tur, & facilius descendit cibus ad imum uentriculum, & in iecur deducitur.</i> <i>Alimenta citius in corpus distribuantur,</i> <i>Atriclam aluum habentibus leuitas acqui- ritur.</i>
<i>Principio somni semper conuenit.</i>	
<i>Latini</i> <i>Sinistrum, ad quod sanus homo ad finem somni se conuertat.</i> Quoniam	<i>Dextri lateris onus expedit.</i> <i>Frigidum habentibus uentriculum</i> <i>Leuem habentibus aluum</i> <i>Iecinoris calore affectis,</i> <i>Concoctionem facultatem imbecillem habentibus</i>
<i>Competit.</i>	
<i>Pituita, quæ in uentriculo relinquuntur, tunc superatur.</i>	
<i>Ventrem, super quem etiam cubet homo sanus ad finem co- ctionis. Quoniam</i>	
<i>Ventrici concoctio mirum in modum adiuuatur.</i>	
<i>Color uentriculi innatus praeservatur.</i>	
<i>Alimentum ab initio fluctuare in uentre, & ad oesophagum sepe ascendere facit,</i> <i>Alimentum tardius coquitur.</i>	
<i>Dorsum, super quem dormire nul- latenus expedit. Nam</i>	<i>Apoplexiā</i> <i>Paroxysmū</i> <i>Epilepsiam</i> <i>Ephialtum</i> <i>Fluxione tentatis perniciōsus est.</i>
<i>Inducit.</i>	

DECUBITVS in sanis primum in dextrum latus, deinde in sinistrum fieri debet, quo cibus prom-
ptè ad uentriculi fundum descendat, ut à iecore illic incubente concoctio adiuuatur.

SUPINUM iacere & hiare damnat Hippocrates: decubitum autem in alterum latus laudat.
Itaq; supinum iacere & hiare nō absq; actione stertendi, aut exolutionis, aut ebrietatis, aut igna-
tiae sunt signa. Gal. 2. de Motu muscularum.

De Info-

LIBRI I. PARS III.

De Insomnijs, in genere & specie.

Divinum, seu coeleste, quod à divinis siue cœlorum animabus causatur, quæ motores etiam dicuntur orbium, operantes quandoq; formam in imaginatione secundum comparationem eorum, & comparationem animalium ipsorum secundū aptitudinem. Quoniam animæ nostræ habent maiorem comparationem cum substantijs separatis, quam cum corporibus sensibilibus, quo sit, ut sint eiusmodi insomnia ceteris ueriora. Animale, nullius aut quam paucæ ueritatis existit: est enim magis illusio eorum quædam, circa que anima fuit sollicita & occupata in uigilia: cu[m] famelenti representantur cibi, appetentijs, mingere cloaca, & strepitus agonizanti.

Qualitate, seu dominio temperamenti naturalis.

Insomniū (inquit Artemidorus) est motus aut figurantia animæ multiforme significantia futurorum bonorum aut malorum. Cōciliator, est phantasma factū à motu simulachrorum dormientis, in eo quoddormit. Vel est quædam dispositio media absq; morbo, per quā neque ut uigilantes sensuum actiones obimus, neque ut integrè dormientes oiamur: & est uel

*Natura-
le cuius
differē-
tia tam
in*

<i>Gene- re, su- muntur à</i>	<i>Sanguinit, Hi- namq; info- miant</i>	<i>Res rubras se uidere, & quæ delectant & grata sunt. Nuptiæ, Coniuia. Dulcia alimenta. Sanguinem è corpore manantem. Mujicos concentus. Reges, Prælatos, Principes.</i>
	<i>Quantitate feu exupe- rantia hu- morum, in corpore e- xistens: & aut</i>	<i>Flaues colores. Cedes, Incendia, Fulgura, Aestus. Edyptiæ, Balnea. Prelia, Lites. Aurea uelutimenta. Mitis, Prædones, Carnifices. Liñores, Ebriosos. Arbores florentes & infructuosas.</i>
	<i>Pituisse: info- miant</i>	<i>Nives, Glaciem, Frigus. Imbres, Grandinem, Maria. Flumina, Nudas arbores. Rei albas, Nautas, Piscatores.</i>
	<i>Atra bi- lis: info- miant</i>	<i>Lugubria, Tristia. Colore nigra, Fumum. Caliginem, Terrores, Cruciatu[m]. Mortuorum cadavera. Cacodemones, Aethiopes. Cerdones, Cementarios.</i>
<i>Specie- que ua- ria sit. Nā qui- dam in somni- ant</i>	<i>Actus celestia, agilia splendentiaq; et si etiam uidean- tur de celo labi, vel de loco ad locum moueri Mortuor, puris uestibus albis induitos, qui puri aliquid tribuant Deos aliquid boni uel pulchri dantes</i>	<i>Huiusmo- di insom- nia</i>
	<i>Corpora ipsa celestia obscuritate affecta, præsertim cum ad occasum uel ad uespera ferri cernuntur, aut in mari, aut in terra, aut sursum omnia, quæ in mare feruntur. Quæ in terra, tubercula: quæ uerò sursum, capitis de- fluxiones moluntur. Huiusmodi insomnia</i>	<i>Sanita- tem</i>
	<i>Mortuor nigris uestibus induitos, qui aliquid demant. talia insomnia semper aliquid mali præagiunt. Puteos uel fontes agitatos. talia insomnia flatus circa vesicam coaceruari minantur. Mare perturbatum. huiusmodi insomnia uentris morbos indicant.</i>	<i>Ventris mor- bos indi- cant.</i>
	<i>Formæ peregrinas perterrentes. Insomnia hæc</i>	<i>Repetitionem Bilis secretionem Periculo[m] morbum</i>
	<i>Monstra terrifica Formæ peregrinas Hostes armatos Fianiorum transitiones</i>	<i>In saniam futuram designant.</i>
	<i>Transitus per angusta loca, anhelitus angustiam hoc somnium ostendit. Grauedinem aliquem opprimentem Cursum aut uolatum Deambulationem per cœnum & loca fœtidâ Mansionem in uiridarijs & bene olentibus locis Sebibere, calidiorem uentriculum ostendit. Fæminarum amplexus, feminis redundantiam significat. Thesaurum se inuenisse, significat inopiam, auaritiam, &c. Se uolare, spiritum animalem tenuem & purum esse, notat. Opprimi & angustia premi, abundantiam crassorum humorum, maximè in partibus cere- bri, aut thoracis, ostendit, &c.</i>	<i>Indicat</i>
		<i>Ingentem molesti- tatem. Putredinem. Mundiciam,</i>

QVAE in somnijs uel uident, uel se facere putant agrotantes, sepiissime nobis & ad defectus & ad excessus, & qualitates denig, humorum cognoscendas conducunt.

De Vigilijs:

De Vigilijs.

Vigilia, est intentio animi à principio ad corporis partes omnes, atque particulas: quae si fuerit

Temperata	Sensus admodum excitat.
	Vires ad functiones componit.
Excedens	Corporis excrementa resoluit.
	Cerebri temperaturam corrumpit.
Excedens	Delirium facit.
	Humores adurit.
Excedens	Acutus excitat morbos.
	Famelios homines efficit.
Excedens	Matrem inducit.
	Conuictricem facultatem imbecillum reddit.
Excedens	Spiritus resoluit.
	Capsa vaporibus replet.
Excedens	Corporis splendores reficit.
	Profundos reddit oculos.
Excedens	Calorem auget.
	Bilem accendit.

De Affectibus animi, in genere.

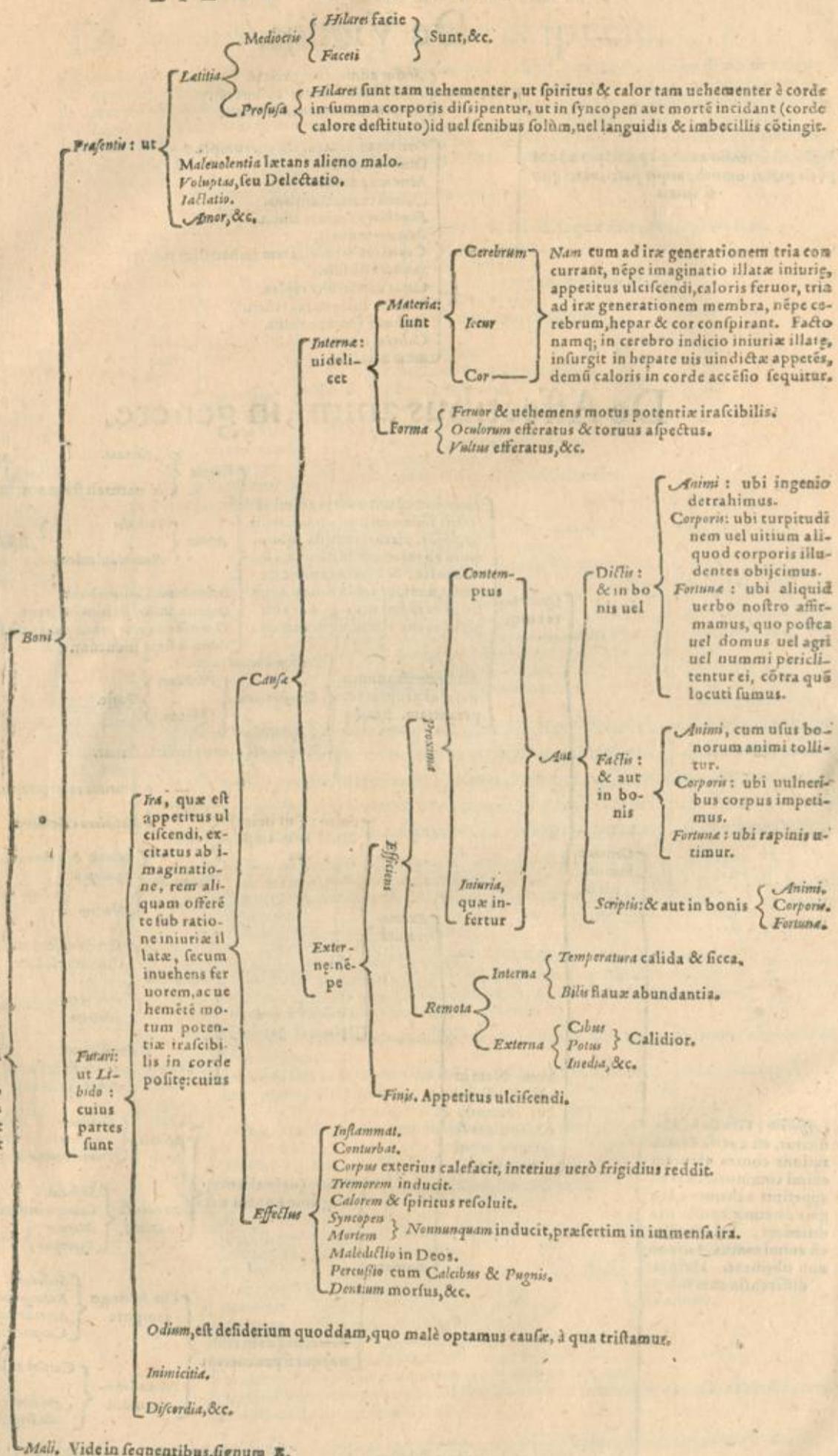
Affectus, Græcis $\omega\pi\delta\sigma\tau\alpha$ dicitur, est auerfa à recta ratione contra naturam animi commotio. Vel est appetitus uehemens, longius à natura constantia discedens. Vel affectus est animi motus, rationi non obediens. Horum differentiae tum in

Genere: sumuntur à	Quātūte: eaq;	Immoderata. Sunt omnes animi affectus immodi: ueluti ira, tristitia, furor, metus, inuidia, qui omnes ab intemperantia, quæ est à tota mēte, & à recta ratione defectio, fiunt, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. Huiusmodi namque	Corpus	Alterant.
			Motus	A' naturali statu auertunt.
Genere: sumuntur à	Exterior: uel	Moderata: est animus quietus propter tēperantiam. Ea nāq;	Turbidos	Inflammant, Conturbant.
			Rationi inimicos	Omnem animi statum incitant.
Genere: sumuntur à	Interior:	Subiò: (ut in ira) & uel cum impetu uel	Constantiam	Grauifunorum morborum causa sunt.
			Placidam	Mortem sāpe inducunt.
Genere: sumuntur à	Exterior: uel	Paulatim: (ut in iætitia & gaudio)	Quietam	Tranquillitatem inducit.
			Appetitione sedat.	Parit.
Genere: sumuntur à	Interior:	Subiò: (ut in timore) atq; cum impetu uel	Minore	Interiora refrigerantur.
			Maximo	Exteriora calefunt.
Genere: sumuntur à	Interior:	Paulatim: (ut in tristitia) qui si perieuerent	Spiritus & calor resoluntur.	Spiritus & calor resoluntur.
			Syncopen	Syncopen Mortem Non unquam infert.
Genere: sumuntur à	Interior:	Subiò: (ut in timore) atq; cum impetu uel	Minore	Cor dilat.
			Maximo	Interiora frigescit.
Genere: sumuntur à	Interior:	Paulatim: (ut in tristitia) qui si perieuerent	Minore	Exteriora calefunt.
			Maximo	Interiora calefacit.
Genere: sumuntur à	Interior:	Subiò: (ut in timore) atq; cum impetu uel	Minore	Tremorem inducit.
			Maximo	Suffocat.
Genere: sumuntur à	Interior:	Paulatim: (ut in tristitia) qui si perieuerent	Minore & maximo	Calorem innatum extinguit.
			Maximo	Mortem Affert.
Genere: sumuntur à	Interior:	Diu & longo tempore	Minore	Suffocant.
			Maximo	Extingunt.
Genere: sumuntur à	Interior:	Non admodum diu	Minore	Mortem inducunt.
			Maximo	Corpus exiccat.

Specie. Vide in sequentibus, sub signo A.

q A. Differen-

LIBRI I. PARS III.

B. Animis

<i>A. Animi motus sit opinione mali, aut</i>	<i>Tristitia, est recens opinio mali praesentis: cuius</i>	<i>Cause</i>	<i>Materia</i>	<i>Cerebrum,</i> <i>Cor.</i>
			<i>Forma</i>	<i>Animi summissio,</i> <i>Palpebrarum siccitas,</i> <i>Oculorum cauitas.</i> <i>Insitus quidam uultus pallor.</i> <i>Decoloratio.</i> <i>Corporis gracilis.</i> <i>Pars.</i> <i>Pulsus</i> <i>Languidus,</i> <i>Tardus & rarus.</i>
		<i>Externe: nō p̄ efficiēs: & aut:</i>	<i>Remota</i>	<i>Interna</i> <i>Bilis atræ copia.</i>
			<i>Externa</i>	<i>Viclus ratio melancholica.</i>
		<i>Proxima: est malū p̄sens aut lens aut</i>	<i>Animi: cum uidelicet homo se animi bonis carere uideret, ut sunt uirtutes intellectus tuum speculatiui, tum practici.</i> <i>Corporis: ut ipsius ægritudo.</i>	
			<i>Fortune: cuiusmodi sunt</i>	<i>Naufragia,</i> <i>Incedia,</i> <i>Furti,</i> <i>Anno bonorum, &c.</i>
		<i>Efficiēs</i>	<i>Exiccat.</i> <i>Calorem naturalem corporis extinguit.</i> <i>Maciem inducit.</i> <i>Corpus frigidius reddit.</i> <i>Appetitum deicxit comedendi.</i> <i>Concoctionem corruptip.</i> <i>Suffocat,</i> <i>Syncope aut mortem tandem affert.</i>	
	<i>Presentis: ut ægritudo, cuius partes sunt</i>	<i>Formalis, est</i>	<i>Corporis macies.</i> <i>Primitio risus: maximè ubi commendari aliquem vel parentem vel superiorē, in aliquo bonorum genere audit.</i> <i>Tonus oculorum aspectus.</i> <i>Nox insomnis.</i>	
	<i>Insidia, est animi ægritudo ex alterius reb. secundis, quæ nihil noceat inuidēti. Nascitur inter pares & inferiores. Inter pares, dū alter alterū supereare in rebus secundis contēdit. Inter inferiores, dum superiorib. hi pares fieri studēt in aliquo bonorum genere: cuius causa</i>	<i>Efficiēs. Sunt res alterius secundarū: aut</i>	<i>Animi: quæ consilio & cogitatione cōstant: ut</i> <i>Corporis: ut</i>	<i>Prudentia,</i> <i>Instinctus,</i> <i>Fortitudo,</i> <i>Modestia,</i> <i>Velocitas,</i> <i>Vires,</i> <i>Valentudo,</i>
			<i>Fortuna: ut</i>	<i>Genus,</i> <i>Educatione,</i> <i>Divitiae,</i> <i>Potestas,</i> <i>Gloria,</i> <i>Amicitia, &c.</i>
			<i>Proxima: malum seu iactura imminentis in bonis</i>	<i>Fortuna.</i>
			<i>Efficiēs</i>	<i>Periculum corporis.</i>
	<i>Metus, est aduersa ratione cau- tio. Vel est opinio impendens mali, quod intolerabile esse uidetur: hu- ius causa</i>	<i>Remota</i>	<i>Interna</i>	<i>Temperatura frigida.</i>
			<i>Externa: educatio. Sunt enim nonnulli, quorum infantia ac pueritia sub mu-</i>	<i>Melancholia.</i>
		<i>Formalis</i>	<i>Pallor.</i> <i>Tremor.</i> <i>Pilorum erectio.</i> <i>Alus atque urinæ egestio.</i> <i>Bilis deictio.</i> <i>Testiculorum seu cutis contractio.</i> <i>Angor.</i> <i>Situs.</i> <i>Silencium.</i>	<i>lierculis fuit. Imbuti enim sunt foeminalibus nugis, & anilibus opinionib.</i>
			<i>Tremor uocis & manuum, & labri inferioris.</i>	
	<i>Pudor seu Verecundia, est tristitia de defectu proprio, in præsencia alterius, propter quam fit motus sanguinis, & caloris ad eas partes, quæ laborant maximè, quod in adolescentibus signum bonum dici solet, signum enim est ingenui animi, cui cura sit defectus proprij, & corrigi sit sperandum: in lîne autem verecundia laudari non solet, ut pote qui factus senex, correctus tamen non sit, & uirtutem non habeat.</i>			
	<i>Timor, est tristitia ex imminenti mali. Primum autem quod in timore sit, est fuga caloris introrsum, eius quidem, qui extra cor est, nersus cor, eius autem, qui in corde est, in penitissima cordis: propter quod timentes & pallent & trement calore deterente membra.</i>			
	<i>Exanimatio.</i>			
	<i>Conturbatio, &c.</i>			

LIBRI I. PARS III.
De Repletione seu Plenitudine.

Qualitas nudæ, citra humoris excessum, ubi scilicet sanguis, aut alijs quispiam humor, uel calidus uel frigidus, uel crassus, uel tenuis plus iusto est affectus. Huiusmodi contrarijs alterantur.

*Plenitudo quæ
Græcis πλενιδος,
etiam dicitur, est
humor in
animantis cor
pore exuperan
tia: & est aut*

Humerum: uel

*Quantia
tatis*

*Omnium, Græcis πλενιδος, Latinis Plenitudo di
citur: quæ fit, quando æqualiter omnes humores aducti
sunt, & est duplex: Ad uasa, ubi scilicet tanta sit humoris
copia, ut ipsa distendantur: & ad Virtutem, ubi uidelicet
tanta sit humorum multitudine, quæ virtutem ipsam op
primat. Euacuatur*

Vena sectione. Vide 1.

Cucurbitalis. Vide 11.

Toto corpore. Huiusmodi educitur aut

*Purgatione. Vide III.
Sudore. Vide IV.
Iniensibili evacuatione. Vide V.
Iuedia. Vide VI.*

Venire. Euacuatur { *Vomitu. Vide VII.
Purgatione per secessum.*

Intestinum. Purgatur aut { *Clysteribus. Vide VIII.
Glandibus. Vide IX.
Secessu.*

Hepate. Euacuatur per Vinum. Vide X.

Liene. Educitur per Hemoroides. Vide XI.

Pectore. Euacuatur per Tufum. Vide XII.

Capite. Purgatur per { *Nasci.
Palatum.*

Renibus { *Per Vrinos.
Vesica*

Vtero. Vide XIII.

Testibus. Euacuatur per Venerem. Vide XIV.

Cute. Euacuatur { *Sudore.
Respiratione.
Cucurbitis.*

*Cibi & p̄ntus, Græcis πλενομένη, Latinis ue
rd Satietas dicitur, & est duplex: aut ad*

*Vasorum amplam capacitatem, ubi scilicet
tanta alimentorum copia afficitur, ut
inde uentricum distendi contingat.*

*Virtutum, scilicet ubi plus cibi ingeritur,
quam natura nostrum corpus guber
nans conficeret queat.*

*Evacuatio cibi
& ebrietatis.
Vide XV.*

I. De Sanguinis missione, seu Venæ se ctione, in genere & specie.

*Vene sectio
nis seu phle
botomie co
fideratio a
llia.*

Causa { *Interni: uideli
cet*

*Genera
lis, sum
pta à*

Forma { *Externe: nempe*

*Accidentibus. Vide in sequentibus sub signo e**

Specialis. Vide in sequentibus sub signo Aa.

Materia subiecta: est uel { *Mas* { *Cu sanguis mitti debet. Quid si is fuerit timi
dus, conuersa in aliam partem facie, animus eius
Femina* } in diversa distractatur ab absentibus, &c.

*Sic is cui sanguis mitti debet, sedeat, parum decumbens, sed erecto capite su
per pulvinaria, deinde brachij, aut curvis, aut manus, aut pedis ea pars, cui
scalpellum adhibendum, fricanda est, ut sanguis ad ipsam trahatur, & pau
lo supra locum secundum, validius uinculum admodum, idq; compri
mendum magis, in quibus multa carne, aut pinguedine uena opprimitur,
ut uena tendatur: nec fugiat manum secantis, atq; ut deinde sanguis ma
iori impetu exilit. Quid si uena tenuiores sint, ut in malleolis, pedibus
& manibus, aqua calida superfundenda, ut cutis caro q; mollescant, & ue
na conspicue hiant. Collum etiam fascia modice comprimitus, cum ue
nam frontis, aut eas quæ sub linguis sunt, seccare uolumus. Apponat uel a
digat minister scalpellum senilem, animaduertens, ne aut subiectam arteriam,
aut nerum, aut tendonem uulneret, & ne partem alteram uenæ loco
secat, prius locum sectionis & uenam subiectam indice tangens, ut certior
fiat. Ne tamen uena scalpellum subterfugiat, minister altera manu scalpel
lum teneat, alterius uero pollicem applicet secunda uenæ, quo ipsam pre
mido fieret, &c. Foramen ait maius uel minus fiat pro humoris natura.*

*Agente. Sic chirurgus seu minister habeat optimam experientiam
secandi uenas utraq; manu. Nam uena dextri brachij probatur manu dextra, & uenæ quæ in sinistro, sinistra manu.*

Instrumento. Sic scalpellum sit acutissimum, atq; id anceps, &c.

e Venæ*

Qualitate: hoc est quomodo & quibus instrumentis sanguinis missio fieri debeat: ut iam in canis dictum est.

<i>Quantitate. Hæc uarian- da pro ratione tum</i>	<i>Sanguinis</i>	<i>Abundans: maior copia sanguinis detrahenda est, si uires permittant. Deficiens: minor copia emittenda.</i>
	<i>Vitium</i>	
<i>Tempore</i>	<i>Constantium: maior Inconstantium seu debilium, minor</i>	<i>Quantitas extrahenda est.</i>

*Loco, quibus scilicet in locis uenæ secundæ ueniant. In omnibus namq; affectibus partium uenæ secundum rectitudi-
nem sunt secundæ. Rectitudo autem ea est, quam dextræ partes cum dextris seruant, & sinistæ cum sinistris. Nam
laborante oculo dextro, sanguinem è dextro brachio mittimus, & non è sinistro. Sic etiam laborante coxendice,
uenam tali externam: & utero patiente, uenam secamus internam (ut in speciali phlebotomia patebit.) Quod si
uenia in profundo delitescat, altius scalpellum infigendum est, &c.*

<i>Anni. Nam in</i>	<i>Vere</i>	<i>Phlebotomia conuenit basilice brachij</i>	<i>Dextra. Sinistra.</i>
	<i>Autumno</i>		
<i>Tempore</i>	<i>Aestate</i>	<i>Non conuenit uenæ sectio: nisi necessitas urgeat.</i>	<i>Hyeme</i>
<i>Diei seu horæ. Nā in</i>	<i>Sancto tempore matutino, seruationis gratia sanguis mittendus, post unam aut alteram ho- ram à somno, uentris & uesicæ excrementis prius depositis.</i>	<i>Habentibus, hora remissionis febris eligenda est. Non habentibus: ut in febribus continentibus, seu dolore uehementi, seu inflammatione, &c. Hic nihil uereri oportet magnitudinem aut dol- oris, aut inflammationis, sed statim quacunque hora diei infestauerit ue- hementer morbus, sanguis mittendus est, modo cum morbo magnæ ui- trum robur adsit, & cibus è uentre descenderit. Verum si morbus non adèc urgeat, optimum tempus mittendi sanguinis erit matutinum, uen- tris ac uesicæ exrementis prius depositis, non statim à somno excitatis, sed propè iam horam unam.</i>	<i>Aegri, morbo- rū accessiones</i>
<i>Age. Siquidem</i>	<i>Pueris ante decimumtertium annum sanguis mittendus non est, nisi latiores uenas habeant, & sanguinei sint, & morbus fuerit magnus, tunc sanguis minuendus, uel cruribus, uel brachijs scarificatis, uel uenis incisis, si pateant.</i>	<i>Forenibus, sanguis mittendus est, si necessitas requirat, & uires non deficient.</i>	<i>Senibus</i>
<i>Temperatura: quæ si fuerit</i>	<i>Calida, &</i>	<i>Phlebotomia</i>	<i>Conuenit, si necessitas urgeat. Obeat, nisi opus fuerit.</i>
	<i>Sicca</i>		
<i>Viribus: quæ si fuerint</i>	<i>Frigida. His sanguinis missio non est ex usu, nisi necessitas requirat.</i>	<i>Robustæ</i>	<i>Vene sectio est ex usu, & pro morbi ratione inuidentis, & uirium constantia sanguis mittendus.</i>
	<i>Mediocres</i>		
<i>Preparatio- ne. Quædā enim agen- da</i>	<i>Imbecille: phlebotomia negatur.</i>	<i>Infectus, sanguis magis Infusus, sanguis minus</i>	<i>Detrahendus.</i>
<i>Post sanguinis missio- nem: uidelicet cù uena</i>	<i>Ante sanguinis missione: uidelicet cùm corpus ad sanguinis missione non dñ paratu est. Sunt autem qua i- psam remorantur quādōq;, & in to- tū impediunt: cuiusmodi sunt aut</i>	<i>Ventrī excrementa. Decet namq; prius uentrem exonerare, aut sponte aut clisteri adhibito ex maluarum decocto, additis o- leo & sale: aut glāde supposito: aut sumpta caſta fistula p̄ os. Ciborum cruditas. Siquidem ciborum coctio eadem ratione ex- pectanda est, non magno urgente usu, ne pariter intempestiū per uenas deducatur.</i>	<i>Guttatum fluit, ut in melaoholcis & pituitosis, in quibus maius faciendum uulnus est: aut uulnus carnis uulneri uenæ coaptandum, ita ut sibi è di- recto respondeat.</i>
	<i>In ipsa sanguinis missio- ne cum fluit adhuc. Ali- quando enim</i>		
<i>Clauditur</i>	<i>Agri uires, dum fluit, deficiunt, antequam commoda sanguinis quātitas fuerit educēta, tunc facies aqua frigida irrōranda, aut uino albo odoorato ablueenda, & claudenda interim uena: & si opus fuerit euacuatio impar- tienda.</i>	<i>Vinculum soluendum Vulneris sanguis exprimendus Mox frigida: uulnus abluendū Postremo linteo obsignandum.</i>	<i>Est.</i>
<i>Clausa est</i>	<i>Patiens super dorsum aliquantulum cubet. Cibos non accipiat, nisi hora integra transacta. Non dormiat, sed paulò à cibo, Non super uulnus cubet.</i>		<i>Q. 3 Az. Vene</i>

<p>Aa. Vena sectionis differentia in specie, hoc est, qua uenæ, & in quibus morbis secundæ ueniāt, à sanguinis quoque di stinguuntur, uidelicet materia & forma. Sic namq; corpus aut</p> <p>Aegrū: & uel in</p> <p>Parte: &c uel</p>	<p>Sanum, sed in quo morbus futurus est, aut in</p> <p>Supra collū: nempe facie aut capite: ut in</p> <p>Infra collum seu cervicē: & uel</p> <p>Infra re- nes: ut in mor- bis</p>	<p>Toto corpore, tunc sanguis ex uena interna, qua iecori è directo respondet, tanquam ex sanguinis fonte, mittendus.</p> <p>Pbrenitide: in cuius</p> <p>Apoplexia</p> <p>Angina</p> <p>Oculorum inflammationibus</p>	<p>Toto corpore(ut in Febribus, & Morbo articulati) in euntes uere sanguis mitendus ex quavis uenæ, de magnis, siue eff. tu dignis.</p> <p>Aliqua corporis parte. Sanguis è longissima parte mittendus, conuertendo sanguinis impetum, & naturæ consuetudinem in longè distantia loca.</p> <p>Principio sanguis reuellendus, seftis uenis, quæ longè distrahunt, & rectitudinem seruant cum affecta parte. Hoc autem cōmodè fieri poterit ex uena cephalica.</p> <p>Status seu confirmatione, seu defada morbi uehementis, & totius corporis redundantia dempta. Sanguis ex eadem parte, si fieri possit, mittendus: uel ex quam proxima: ut est uena frontis, aut ea, quæ inter narēs est.</p> <p>Primò, uidelicet in morbi initio, Cephalica, uel si hæc non appareat, communis, uel ea quæ est inter pollicem & indicem.</p> <p>Deinde(iam morbo confirmato) & affectus adhuc perseveraverit, uena quæ sub lingua est, incidenda uenit.</p> <p>Primò uena cephalica incidenda, nimirum in morbi principio.</p> <p>Deinde uena frontis, si fieri possit, & affectus nondum cessauerit.</p> <p>Morbo comitali: eadē uenæ, ut in apoplexia aperienda.</p> <p>Primò, cephalica ————— } Aperienda est. Deinde uena, q̄ sub lingua est }</p> <p>Primò, cephalica ————— } Incidenda est. Deinde uena in angulo oculi interiori }</p>
--	--	--	---

QUOD si plethora adiunctam habuerit cacochniam, uti sanguine multo crescente, simul cum aliquo succo prauo atq; corrupto, aut ueluti in plethora, quo ad uires perseverante, aut in febribus continentibus cum uitredine, sanguinem mittere ac purgare conuenit.

D. Cucur.

II. De Cucurbitulis.

<i>Citra scarificationē: (& hæ quidem leues dicuntur) & uel gratia</i>	<i>Reuulsionis. Reuellit namque</i>	<i>Sanguinem è narib. fluentem cucurbita hypochondrio è directo respödenti affixa. Immodicum mensium profluum supprimit magna cucurbitula radici mammariæ affixa.</i> <i>Picrum procidentem reuocat cucurbitula iuxta umbilicum admota.</i>	
	<i>Derivationis</i>	<i>A capite Menier retentos Suppresso hemorrhoides</i> <i>Crurum scarificatio, &c.</i>	
		<i>He non adhibentur, nisi corpore prius evacuato, sed tunc cum humores aliqua parte obsederunt, pars quoq; influit, cucurbitulas adiuuentes ceruici, & deinde spatulis, quandoque etiam natibus.</i>	
		<i>Anterioribus capitis: sensum & intellectum impediunt,</i>	
		<i>Sunt uicariae uenæ nigrae. Profundit grauitati superciliorum, Alleviant palpebras. Profundit scabiei oculorum. Obiussionem hæc editare faciunt.</i>	
	<i>Superioribus: uidelicet</i>	<i>In colli</i> <i>Insumo, quod Achæal diciatur</i> <i>Vicem tenent basilice.</i> <i>Profundit doloribus humerum & gulari.</i> <i>Profundit ægritudinibus pectoris sanguineis,</i> <i>Spasmo sanguineo conueniunt.</i> <i>Generant tremorem cordis.</i>	
		<i>Sub mento</i> <i>Sunt uicariae cephalicae.</i> <i>Supremo</i> <i>Tremori capitinis</i> <i>Capiti</i> <i>Profundit.</i>	
		<i>Sub mento</i> <i>Dentibus, faciei & gutturi conueniunt,</i> <i>Mundant caput & mandibulas,</i> <i>Morbis pectoris sanguineis</i> <i>Spasmo sanguineo</i> <i>Debilitant stomachum.</i> <i>Tremorem cardis generant.</i>	
	<i>Medijs: nempe</i>	<i>Inter spatulas duas</i> <i>Super renes</i> <i>Sub cauillas, quas uocant Alchabab</i> <i>Super crura</i> <i>Coxis, parti</i> <i>Inferioribus: nimirum</i>	<i>Apoflematisbus & pustulis coxarum</i> <i>Scabiei & podagræ & hemorrhoidib.</i> <i>Elephantie, & uentositatibus uescicæ & matricis, & pruritui dorfi conueniunt.</i> <i>Prohibitionis menstruorū</i> <i>Pedagre</i> <i>Sciaticæ</i> <i>Sunt propinquæ phlebotomiae.</i> <i>Atundiscant sanguinem: prouocant menstrua.</i> <i>Sunt meliores phlebotomia saphenæ mulieribus albis & laxis in prouocatione menstruorum.</i> <i>Anteriori</i> <i>Vulneribus coxarum & crurum</i> <i>Conueniunt.</i> <i>Posteriori</i> <i>Apoflematisbus</i> <i>Exituris natum</i> <i>Profundit.</i> <i>Inter duas anchis</i> <i>Duabus anchis, & duabus partibus inferioribus coxarum profundit.</i> <i>Hemorrhoidibus, & rupturæ inguinum, podagræ.</i> <i>Attrahunt ex toto corpore & capite, & conferunt intestinis.</i> <i>Menstruorum sanant corruptionem, & alleviant per eas corpus.</i> <i>Pulsationi poplitis ex calido humore conferunt.</i> <i>Exituris malis, & ulceribus putridis in cruro & in pede conueniunt.</i>

DE SANGVIS VGIS.

SUB scarificatione hirudines seu sanguisuge, quibus pro cucurbitulis utimur, complectuntur. Has quādoq; applicamus membris, parte prius sale perfricta, aut scalpta, ita ut rubeat: quōd si opus fuerit, sanguine partem linteis, & sanguisugarum sordem spongia mundabis. Sint autem sanguisuge per diē antē capta, & paucos sanguine alte: sed interim in aqua pura seruentur, & per arundinem aut fistulā in partem demittantur, ne sanas partes attingant, & offendant. Hac autem fieri oportet ubi expressa prius, virus euouerint: earū dorsa uiridia sint, sed uētres rubeat. Elegantur ex fluentibus & mundis aquis non nigre, nec lanuginem habentes. Cum uero opus fuerit, ipsas semouebis, sale insperso, aut cinere. Ne tamen virus ibidem relinquatur, cucurbitula apposita excrementa purgentur. Quōd si sanguis, anathomosi facta, immodecē fluxerit, quod fieri solet duabus horis trāfactis, puluis rose, aut gallae combustæ parti inspergatur. Has s̄epius anno admouemus, in melancholicis morbis, ex suppressis hemorrhoidibus, &c.

III. De Purgatione, in genere & specie.

Purginge, purgandi non sunt, cum uerendum sit, ne frigiditas praeualeat, & caro uenas opprimat, easq; inanes claudat, ac inde suffocetur in natus calor.	Habitu cor poris. Nā immoderatē	Pingues, purgationem non ferunt, ob principalium facultatum dissolutio-
		Graciles, purgationem non ferunt, ob principalium facultatum dissolu-
Sanitate. Nam Sani, quibus cacoehimia	Adest	tionis motum.
	Non adest, non	Purgandi sunt.
Robustæ, purgationem admittunt, si adsit cacoehimia.	Salubribus: uidelicet	Prima est. Quoniam uires iam imbecilles, euacuatione prolsus deperduntur.
		Secunda. Quoniam uis ipsa imbecillis, non potest reducere medicamentum assumptum de potestate in actum.
Virus: que si fuerint	Imbecille, purga-	Terteria. Quoniam uires purgantibus pharmaci lacef-
		stite, citius morbo succumbunt.
Temperatura. Nam	Calida &c	Humida, facile purgationem tolerat, ob humorum exuperan-
		tiæ & uirium robur.
Effentib; hoc est causis (uidelicet materia subiecta & forma) atq; uel	Frigida &c	Sicca, euacuationem non facilè fert, ob sanguinis & spirituum inopiam, & humores facilè inflammabiles, & uirium im-
		becillitatem.
Morbo. Nam in	Sicca	Sicca
		Euacuationem non facilè tolerat, ob caloris, sanguinis & spirituum inopiam, & uiarum angustiam, quæ tum medicamentorum transitum, tum humorum uacuandorum prohibet.
Insalubrib; nimis- rum	Tertia	Medicamento euacuante bilem
		Eysipelite
Causa morbi. Nam	Quotidiana	Medicamento purgante pituitam
		Oedemate
Symptomatis. Nam	Quanta	Medicamento atram bilem euacuante
		Cascro
Accidentalib; Vide in sequentibus sub signo a.a.	Apydrope, medicamento aquam purgante	Purgandum erit.
		Bilem
Causa morbi. Nam	Bilis	Pituitam
		Atra bilis
Symptomatis. Nam	Aqua	Aquam
		Medicamento purgante
Delinquentes s̄æpe animo Ob leues cauas uoientes Menstruorum profluvia patientes Ventris inflationes sentientes Dysenterici Diarrhoea laborantes, &c. Connus ex inanitione, minimè euacuandi, &c.	Bilem	Purgandi non sunt.
		Pituitam
Connus ex inanitione, minimè euacuandi, &c.	Atra bilis	Atra bilis
		Aquam
a.a. Differentia	Euacuanda erit.	

Qualitate. Nam si *Talia purgantur, qualia purgari oportet, consert.*
Talia non purgentur, qualia purgari oportet, non consert.

<i>Moderata, quæ est conueniens: & dignoscitur hęc cum sitis aduenient, somnis post medicamenti operationem inualuerit, & de iectio ad alium humorē permutata fuerit. Moderata autem purgationis quantitas defumatur à</i>	<i>Copia materiae peccantis</i>	<i>Nam si exuperantia fuerit multa, & uires Regione, Anni tempore, Ceti statu.</i>	<i>Valida, una tum uice, tum pluribus evacuari poterit. Imbecilles, nō una uice, sed pluribus evacuari debet.</i>
	<i>Viribus,</i>		
	<i>Regione,</i>		

Quantitate.
Sic namq; purgatio- num alia

<i>Defectus, cum uidelicet me dicatum purgat nihil, aut propter Inmoderata;</i>	<i>Facuum duritatem, quas mollire clysteri aut glande conuenit.</i>
	<i>Imbecillitatem medicamenti purganti, & paucam eius quantitatē, quibus subuenitur, bibito apozemate, ex prunis, aut aqua multis, & aliquo purgante medicamento fortiori, diebus sequentibus adhibito.</i>
	<i>Imbecillam uentris facultatem, & eiusdem frigiditatem, quibus subuenitur pannis calidis uenti admotis.</i>

<i>Excessū. Est namq; ut purgans medicamentū plus a quo operetur, & lęgu re afferat facultati, quod ex pulsū & animalis facultatis functionib; deprehendetur. Quibus succurrimus, aut per</i>	<i>Onis uentricoli imbecillitatem, ita ut æger facilius purgetur uomitu, & medicamentum uentriculo lupernater, quibus prodest parum mastitis cum aqua calida bibere, aut coronorum miuam. Si uero in uentre assūmpto medicamento, non purgetur æger, senserit autem prava symptomata, aqua tepida chibita medicamentum euomat.</i>
	<i>Validam membrorum extremorum frictionem.</i>
	<i>Desigitationem partium corporis exteriorum.</i>

Inmoderata;

Oderata, naribus admota.

Vini propinationem, aut panis, in uino infusi.

Phitoni aut Theriace propinationem.

Somni provocacionem.

Cibi & potus astringentes nutritionem.

Inuulsiones aut fomentationes astringentes.

Clysteres astringentes.

Aerem temperatisimum, &c.

<i>Principio morborum</i>	<i>Acutorum, in quibus materia</i>	<i>Torget, tunc nulla expectata concoctionis purgare conuenit.</i>
	<i>Diuturnorum, non purgandum, sed semper expectanda concoctio est.</i>	
	<i>Non torget, purgatio non est ex usu.</i>	

<i>Morbi. Nā in Tempore, aut Anni. Nam</i>	<i>Status, à purgantib; medicamentis abstinentum: nī natura ipsa expeditè evacuationem absoluere, tunc opus est medicina. Nam cum natura ægrius agit, quod deest, medicos supplerere oportet.</i>
	<i>Declinatione, purgandum, si necessitas urget, & humoris peccantis copia adfuerit.</i>
	<i>Vernum, primum locum habet. Quos enim purgate conuenit, uere purgandi sunt.</i>

<i>Autumnale, secundum locum habet. Nam ubi quis in melancholicos morbos, ac in eos qui hyeme affligunt, incidere paratus est, autumno purgare conuenit.</i>	
	<i>Hybernum, tertium habet locum. Nam ob nimiam frigiditatem purgare non conuenit. Humores enim non cedunt, impacti, tenaces, crassi, & ob frigiditatem immobiles difficilè admodum uacuantur. Humida uero temporis constitutio eligenda est, & tempus plauium: id enim laxa redit corpora, & humores fluxiles. Hyeme tamen corpora prius probè paranda sunt ante purgationem, & magno urgente usu purganda, non aliás.</i>
	<i>Aestiuum, ultimum locum habet. Nam æstate maximè cauere oportet medicamenta purgantia. Quoniam per id tempus uires exoluuntur, & corpus exuritur, & medicamenta purgantia calida sunt ualde. Sed si per id tempus aer non adeò calidus foret, licet quoq; corpora purgare, & morbus uehemens adeò fuerit, & uires ualiiores, tunc quoque purgare licet, sed leuibus medicamentis.</i>

<i>Diei seu horæ. Nam in morbis accessione</i>	<i>Habentibus, est hora intermissionis, si quæ fuerit: si minus, hora remissionis morbi.</i>
	<i>Calidioribus. A' quarta in octanam horam dici, siue à matutina in quartam: ieuno stomacho.</i>
	<i>Non habentibus, & quidem temporibus</i>

<i>Frigidioribus. Ab hora octava in duodecimam, siue à secunda diei in sextam: ieuno uentre.</i>	
	<i>Superiora seu uomitum, cum aut uentriculus, aut causa hepatis pars laborat, aut materia ad superiora uergit, tunc huiusmodi purgationes conuenientes sunt.</i>
	<i>Inferiora seu secessum, cum vel intestina aut sima hepatis pars laborat, aut materia ad inferiora uergit, tunc eiusmodi purgationes sunt ex uisu, &c.</i>

Loco. Sic purgantium me- dicamentorum alia pur- gant per

<i>Actate.</i>	<i>Vide in sequentib; sub signo b.b.</i>
	<i>Ordine.</i>
	<i>b.b. Differens.</i>

LIBRI I. PARS III.

<i>Aetate. Nam</i>	<i>Pueri, cùm continua ac magna dissolutione ducantur, omnino euacuationes non ferunt, nisi urgente magno usu, & magna caco chymia præsente.</i>
	<i>Vtero gerentes, non nisi quarto mense, & usque ad septimum, & non nisi in acutis passionibus, cum materia turget, purgandæ.</i>
<i>Confusione. Nam</i>	<i>Senes cùm valde sint, uelut lucerna ad extingendum parati, euacuationes omnino non tolerabunt.</i>
	<i>Assueti, purgationes facilius tolerant.</i>
<i>Infectio euacuationes non ferunt, tribus de causis, quartu</i>	<i>Prima. Quoniam qui consueti (ait Hippocrates) sunt solitos labores ferre, etiamsi fuerint irabecilles & senes, non consuetis fortibus atq; iuuenibus facilius ferunt.</i>
	<i>Secunda. Cum purgantia medicamenta naturæ admodum inimica sint, primo statim occursu ipsam deterrent. Quò fit, ut frequentius euomantur priusquam de potentia in actum perueniant.</i>
<i>b. Differentiæ à rebus accidentia libri minorum ab</i>	<i>Tertia. Quoniam in humanis corporibus reperiuntur quædam proprietates individuales, mixtum elementorum sequentes, quibus aliqui facile à leui purgantur pharmaco, à forti uero destruuntur. Alij uero contrarium agunt.</i>
	<i>Arte. Nam qui habent exercititia magna, cuiusmodi sunt, qui</i>
<i>Autem pharmaci sumptionem. Nam si</i>	<i>Balneis subministrant Onera grauia baiulant Terram & Medullam Fodiunt.</i>
	<i>Enacuandi non sunt, cùm ex sudatione continua resoluantur: quæ si medicamentis auerteretur, uires postenerentur.</i>
<i>Ordine. Nam quædam facienda sunt</i>	<i>Angustia siue astrictio meatuum adfuerit, humectatio adhibenda, quæ dilatet meatus, quam efficit balneum, quies, cibus, &c.</i>
	<i>Humore fluxioni parati non ferint, sed trassi ac lenti. hic præparatio exigitur atque concoctio. Porro quæ concoctionem adiuuant, alia sunt administranda.</i>
<i>Sumptu phar-maco. Nam</i>	<i>Extrinsecus: ut temperata calida, nempe Manus calida, Catulus, &c.</i>
	<i>Intrinsicus: ut in materia pituitosa ac cruda Aqua mulsa, Acetum mulsum, Syrupus acetosus, Oxyaccharum, &c.</i>
<i>Finita purgatione aut</i>	<i>Pilulu, licet aquam mulsum pauca quantitate bibere, maximè si uenter humor reuacetur, aut per febres ardentes aquam hordei paucæ quantitatis, ægrum post assumptionem dormire permittimus.</i>
	<i>Liquidu medicamentis idem præcipimus, sed ægrum dormire non iubemus. Incipiente purgatione, omnes à cibo & somno abstineant, & ab omni animi perturbatione. Cum timetur uomitus medicamenti, deguster succum pomi acidi, aut oliuam salitam, aut malum cotoneum, aut miuam. Naribus admoueat acutum rofacium, & suinos digitos aqua frigida immergit, aut eadem faciem asperget minister. Aqua hordei bibenda, non admodum frigida.</i>
<i>In pullo, quod salis recipiat, quod gustui satisfaciatur.</i>	<i>Aqua mulsa.</i>
	<i>Deinde sensim ad cibos accedit, atq; ad eum uictuum, quem antea assuevit, non etenim debet statim cibum copiosum assumere, quando uentriculus ex purgatione & medicamentis actione languidus & dissolutus remanet.</i>

III. De Sudore.

<i>Qualitate. Nam sudores</i>	<i>Frigidi, & ubi caput duntaxat, aut facies, aut ceruix insudat, pessimi sunt, testante Hippo Aphor. lib. 4.</i>
	<i>Temperati, & ubi totum corpus æqualiter sudat, saluberrimi sunt.</i>
<i>Quantitate. Quoniam sudor</i>	<i>Modicus, salubris est.</i>
	<i>Immodicus, uires adeò planè deiicit.</i>
<i>Tempore. Nam sudores in</i>	<i>Diebus decretorijs facti, morbos finiunt, atq; ob id saluberrimi sunt.</i>
	<i>Principio morborum inutiles sunt.</i>
<i>Preparatione. Sudor siquidem nō sém per natura fit, sed quandoq; arte elicetur: uide licet medica mentis aut</i>	<i>Calamentum</i>
	<i>Ansum</i>
<i>Intrinsecus sumptis atq; exhibitis: cuiusmodi sunt</i>	<i>Vitex</i>
	<i>Anethum</i>
<i>Extrinsecus adhibitis: ex quoru genere est aut</i>	<i>Petroselinum, &c.</i>
	<i>Et cum his aqua mulsa, &c.</i>
<i>Balneum acreum</i>	<i>Siccum, quod Laconicum vocant. Hæc pars habet forniciem cōcameratum, in quo succésus ignis, calidos atque siccos vapores emitit, atq; adeò sudorem con citat.</i>
	<i>Humidum, quod ab herbis in uase aliquo decoctis, transmissis, aut aqua supra ignitos lapides trâsfusa, sic paratur.</i>
<i>Oleum</i>	<i>Fomentum calorificum, aqua scilicet calida, uel in utre, uel in uesica, uel in uasco aut æneo, aut stanneo, aut testaceo adhibito. Aut fomentum ex tritico elixo, & pedibus admoto.</i>
	<i>Diellinum</i>
<i>Irinum</i>	<i>Calidum, quo dorsum fricandum.</i>
	<i>V. De Eua-</i>

V. De Euacuatione insensibili.

Genere. Vide in sequentibus sub signo A.

Balneum: est locus cōstructus natura uel arte fact⁹, in quo est corpus subtile uel liquidum, corpori circumferētiāliter ocurrēt uel occurrē aptum, ut sit iplius secundū qualitates mānifestas uel occultas actualiter immutatiū: & dicitur à balinon Græcè, quod est Latine interpretatū animi anxietatē tollens ac rōrem. Huius differentiā tū in

Insensibilis euacatio per poros cutis fit, ex uniuersa corporis mole eductis excremen̄tis tertiae coctionis, per quā alimenta ultimo loco, in membrorum substantiam transeunt. Nec tantum id, sed etiā fordes, quæ cuti inhārescent, per ipsam purgantur. Cate-rūm si insensibilis perspiratio à naturā potentia sit, dicitur. Si uero à medicamentis, dicitur. Inde diaphorētū medicamenta id est, diuersiforia, dissipantia, seu euaportantia, & digerentia, sunt quibus discutiendi, dispergendi ac dissipandi per insensibiles meatus uis ineft: ex quorum genere sunt

Ambiens aer calidus {
Exercitatio
Frictio}

De quibus suprà.

Vacūiones {
Fomenta
Irrigationes
Cataplasmata}

De quibus vide infra.

Composita. Vide in sequentibus sub signo B.*Naturalia.* Vide in sequentibus sub signo C.

Sicca. Balneum Laconicū, Caldarium, Sudatorium, Stupha à nonnullis dicitur, est locus undiq; uallarus, cuius aer & parietes per medium calefiunt. Hu-iusmodi

Calfacit.
Refolvet.
Humidates exiccat.
Hydropicos iuuat.
Vacuat, &c.

Humida, quæ ab herbis in uale aliquo decoctis, transmissis, aut aqua supra ignitos lapides transfusa parantur

Calefacient.
Fuscent.
Aequant quæ sunt inæqualia.
Cum laxant.
Siccant, &c.

Moderatē

Calida actū

Frigida actū

Aquæ

Vibratione & aue

Suspensio & uel

Aspergia

Spissatio

Spissatio & uel

Vino

Oleo, Hu- iusmodi

Lacte

Conseruant mirabiliter in spasio ex pun- cture uel uulnere facto.

Doloribus iuncturarum

Colicus

Calculo renum

Spasmo

Vrina retentioni

Hæmellant.

Heclis febrentibus

Heclis senectutis

Troglitis consumptis

Exscatit

Aridis

Totum corpus refrigerant.

Cistem densant.

Vires firmant.

Inueni. solis ac carnis cōseruit.

Pueris

Mulieribus

Senibus

Gracilibus

Debilibus

Calorem extinguunt.

Resoluunt.

Calefaciunt.

Syncopen indu-

cunt.

Teplida sunt.

Refrigerant.

Humeliant.

Commendantur in Paralysi.

Nervorum passionibus

Inculparum dolorib.

Conducunt.

Conferunt.

Accommodantur.

A. Baly

<i>Balneorum. Sic balneorum alia</i>	<i>Calida actu</i>	<i>Moderatè</i>	<i>Calefaciunt moderatè. Mitigant. Dolorem soluunt. Laesitudinem tollunt, &c.</i>
	<i>Frigida actu</i>	<i>Immoderatè in</i>	<i>Vehementer calefaciunt. Resoluunt. Vires deiciunt. Syncopes inducunt.</i>
<i>Qualitate</i>	<i>Corporis: & uel ab</i>	<i>Defectis</i>	<i>Minus calefaciunt. Molliant. Humectant.</i>
	<i>Habitu. Sic balanga</i>		
<i>Corporis: & uel ab</i>	<i>Dispositione. Sic balnea</i>	<i>Macilenta Gracilenta Pinguis Craspis</i>	<i>Non sunt conuenientia. Sunt conuenientia.</i>
		<i>Natura</i>	<i>Debilibus Sanis Febrentibus Biliois Plenis cruditate Fatigatis Non purgatis, &c. Robustis Purgatis Phlegmaticis, &c.</i>
<i>Quantitate. Sic balneorum usus</i>	<i>Immoderatus</i>	<i>Resolutus. Syncopen inducit. Suum excitat. Appetum comedendi prostrans. Febrem inducit.</i>	<i>Non accommodans.</i>
	<i>Moderatus, & ad uitutis tollerantiam confert.</i>		
<i>A.</i> <i>Balnei differen- tiae in genere, sumuntur à</i>	<i>Loco. Sic balnea in loco vel</i>	<i>Discooperito</i>	<i>Ventoſo Plusioſo</i>
			<i>Nocius.</i>
		<i>Cooperito, sunt magis profusa.</i>	
<i>Tempore</i>	<i>Anni. Sic Balnea in</i>	<i>Vere Aestatis principio</i>	<i>Eligenda.</i>
		<i>Autumno Hyeme Aestate media</i>	<i>Fugienda.</i>
<i>Hora. Sic</i>	<i>Matutina Vespertina Meridiana Nocturna</i>	<i>Ventriculi & hepatis concoctione transacta, eligenda.</i>	
		<i>Et maximè post cibum uitanda.</i>	
<i>Actate. Sic</i>	<i>Puer Senectus ualde ac siccis Consistenter Feminis</i>	<i>Aminus apta balnea. Magis proficia.</i>	
<i>Ordine. Nam quendam ob- seruanda</i>	<i>Ante balnei ingressum: uidelicet ut</i>	<i>Prius alii beneficium habeant natura, uel arte. Cibus tum in uentre, tum in hepatē sit concoctus. Ieiuniū sint. Ingressi pannis se muniant.</i>	
	<i>In ipso balneo: uidelicet ut</i>	<i>Non dormiant. Non comedant neque bibant: Non fudent. Non profundius in aqua sedeant, quam ad orificium ventriculi. Non ultra duas uel tres ad summum horas in balneō maneāt, &c.</i>	
<i>Post exitum: uidelicet</i>		<i>Egressi pannis se cooperant. In lecto aliquandiu quiescant: Non dormiant. Limbo se abstergent: Vestimenta induant. Deinde parum ie exerceant, in loco ab aere frigido remoto. Postremū ad mensam se conferant.</i>	

B, *Balnea*

<i>Balnea artificia composita, &c uel</i>	<i>Caput: componuntur ex</i>	<i>Salvia.</i> <i>Betonica.</i> <i>Calamenthe.</i> <i>Stachade.</i> <i>Maiorana.</i> <i>Chamomilla.</i> <i>Pulegio.</i> <i>Origano.</i> <i>Acaro, &c.</i>
	<i>Pellus: fiunt ex</i>	<i>Hysopo, Iride.</i> <i>Praesio, Enula.</i> <i>Pulegio, Origano.</i> <i>Vrtica, Calamenthe.</i> <i>Fol. lauri, &c.</i>
	<i>Stomachum: conficiuntur ex</i>	<i>Asynthio.</i> <i>Menha.</i> <i>Calamenthe.</i> <i>Salvia, Marrubio.</i> <i>Nuce cypreſsi, &c.</i>
	<i>Cæfaciencia</i>	<i>Eupatoria.</i> <i>Abſynthio.</i> <i>Faniculo.</i> <i>Lauro.</i> <i>Ruta.</i> <i>Praesio, &c.</i>
	<i>Hepat: parantur ex</i>	<i>Chamomilla.</i> <i>Salvia.</i> <i>Ruta.</i> <i>Saxifraga.</i> <i>Pulegio.</i> <i>Anjo.</i> <i>Lauro, &c.</i>
	<i>Matricem: fiunt ex</i>	<i>Artemisia.</i> <i>Melissa.</i> <i>Sabina.</i> <i>Abſynthio.</i> <i>Anjo, Apio.</i> <i>Anetho, &c.</i>
	<i>Inſtitras: huiusmodi parantur ex</i>	<i>Chamomilla.</i> <i>Lauro.</i> <i>Abrolano.</i> <i>Ruta, Iua.</i> <i>Abſynthio.</i>
	<i>Caput: conficiuntur ex</i>	<i>Rosis, Violis.</i> <i>Nenuphare, Lactuca.</i> <i>Solstro, Plantagine.</i> <i>Papanere, Salice, &c.</i>
	<i>Pellus: huiusmodi parantur ex</i>	<i>Violis, Papauere.</i> <i>Portulaca, Malua.</i> <i>Hordeo, Fabis, &c.</i>
	<i>Stomachum: fiunt ex</i>	<i>Rosis, Plantagine.</i> <i>Portulaca.</i> <i>Flor. granatis.</i> <i>Cucurbita.</i> <i>Coriandro, &c.</i>
	<i>Hepat: conficiuntur ex</i>	<i>Endiuia, Hepatica.</i> <i>Solstro, Rosis.</i> <i>Granatus, &c.</i>
	<i>Renes: fiunt ex</i>	<i>Cichorea, Solstro.</i> <i>Alchechengia.</i> <i>Rosis, Plantagine, &c.</i>
	<i>Matricem: huiusmodi parantur ex</i>	<i>Endiuia, Rosis.</i> <i>Malva, Portulaca.</i> <i>Acetosa, &c.</i>
	<i>Inſtitras: fiunt ex</i>	<i>Portulaca.</i> <i>Solstro.</i> <i>Plantagine.</i> <i>Rosi, Galla.</i> <i>Balaustia, &c.</i>

C. Balnea

Frigfacientia, quæ etiam cum mineralibus fieri posunt: addendo sulphur, aut alumenum, aut sal, aut ferrum, aut cuprum, &c. pro diuersa corporis dispositione, omnia coquendo longis horis simul, &c. Refrigerant igitur

LIBRI I PARS III.

Sulphurea	<p><i>Calefaciunt & cibementer.</i> <i>Excitant.</i> <i>Resoluent, Aperiunt, Attrahunt.</i> <i>Apoplecticos iuuant.</i> <i>Epilepticos iuuant.</i> <i>Cerebrum ab humiditatibus purgant,</i> <i>Paralyticis</i> <i>Lethargicis</i> <i>Catarrhosis</i> <i>Nervus humidis</i> <i>Tusus profundunt.</i> <i>Colicam à flatu tollunt.</i> <i>Hepar inflammant.</i> <i>Splenem attenuant.</i> <i>Temperatura calidis nocent.</i> <i>Omnia cutis uitia exterunt.</i></p>
Aluminosa	<p><i>Astringunt, Exiccant.</i> <i>Resectioni sanguinis</i> <i>Ventriculo uomitarent.</i> <i>Hæmorrhoidibus immodecum profluentibus</i> <i>Mulieribus, quæ inordinatè purgantur, &c</i> <i>qua frequenter abortiunt.</i> <i>Immodico sudori.</i> <i>Tibiarum varicibus</i> <i>Stomachus relaxatis humidis opem ferunt.</i> <i>Fissuræ matricis</i> <i>Doloribus { Matricis</i> <i>Testiculorum} Conferunt.</i> <i>Scabiei ulceratae</i> <i>Ventrem soluunt bibita.</i></p>
Salsa	<p><i>Calefaciunt, Resoluent, Exiccant.</i> <i>Ventositates disrumpunt.</i> <i>Spasmo, Epilepsie</i> <i>Doloris splenis</i> <i>Sebales ulcerosis</i> <i>Impetigini</i> <i>Viceribus fraudulentis</i> <i>Morbi frigidis & humidis</i> <i>Doloribus articulorum</i> <i>Podagra, Resolutioni</i> <i>Renuo passionibus</i> <i>Afflammant</i> <i>Fluxionibus capitis & thoracis</i></p>
Simplicia	<p><i>Calefaciunt & secant.</i> <i>Incidunt, Resoluent.</i> <i>Stipticant, Deficcent.</i> <i>Abstergunt & lavant.</i> <i>Sordidatis</i> <i>Resolutiones } Profundunt.</i> <i>Hydropica</i> <i>Veneris interficiunt.</i> <i>Tibias ulceratis } Conferunt.</i> <i>Scabie, Pruritui</i></p>
Nitrofa	<p><i>Emixi calcificant.</i> <i>Bituminosa } Prolixè molliunt, Caput replent.</i> <i>Sensuum instrumenta lerdant.</i></p>
Aerea	<p><i>Calefaciunt, Exiccant, Resoluent, Abstergunt.</i> <i>Oculus, Ori } Conseruent,</i> <i>Tonsilli, Vix } Conseruent,</i></p>
Ferrea	<p><i>Infrigidant, Exiccant, Stipticant.</i> <i>Ventriculo } Conferunt.</i> <i>Lieni</i> <i>Fluxionis hæmorrhoidum & menstruorum profundunt.</i></p>
Cuprea	<p><i>Articularum doloribus molestatis</i> <i>Podagræ, Asthmaticis, Nephriticis } Auxiliantur,</i> <i>Viceribus malignis</i></p>
Aurea	<p><i>Colicis doloribus</i> <i>Vulnulo, Fistulis, Podagræ } Succurrunt,</i> <i>Malignis ulceribus</i></p>
Cinerea	<p><i>Abstergunt, Exiccant.</i> <i>Hydrops succurrunt, ex arbore fucus.</i> <i>Viceribus fraudulentis conferunt.</i> <i>Tumores tibiarum equorum discutunt.</i></p>
<i>Composita, Vide in sequentibus, sub signo D.</i>	

C.
Balnea naturalia dicuntur, qua per se, aut sponte aut naturaliter proueniunt scaturiunt: alioq; nomine, eo quod illis insit calefaciendi facultas, thermæ uocantur. Sunt autem Balneorum naturalium quædam

D. *Balnea*

Rheia: nempe in dioecesi Curieni sita, quæ Germania Pfellersbad dicuntur, hoc est, Piperina balnea. Constant mixtura auri, sulphuris & nitri. Horum aqua non continuè manat, sed tertio die Maij eruptit, decimo uero quarto Septembris iterum sese subducit

Doloribus capitis mirificè confert.
Memoriam roboret.
Visum } *Acut.*
Auditum }
Cerebri obstrukções ac neuoruma aufset,
Articulorum doloribus }
Vleribus } *Succurrat.*
Fracloris osium

Helvetia: haud procul à Badenij, salubria ualde, quæ cōstant ex copioso sulphure & exiguo alumine

Frigidis ac humidis { *Capitis* } *Passionibus profundat.*
Cerebri }
Lethargo } *Auxiliantur.*
Amisse memoriae }
Calefaciunt }
Excicant } *Ventriculum.*
Ventriculi concoctionem iuuant,
Icoris }
Lienis } *Obstrunctiones tollunt.*
Detentos menses euocant,
Sterilitatem auferunt.
Mulieribus magis quādū viris conueniant.

Lotharingie montibus, quæ Plumbi, quasi plumbæ uocatur. Constat ex plumbi, sulphuris & aluminis mixtione

Vleribus { *Malignis* } *Auxiliantur.*
Curatu difficultibus }
Cancro }
Phagedanis }
Filis } *Succurrunt.*
Elephantie }
Omnibus cutis uitijis }
Difficile spirantibus }
Asthmaticis }
Doloribus articulorū } *Confundunt.*
Podage frigidæ }
Hydropicus }
Vieri morbis frigidis }
Albu mensibus }
Conceptionem promouent.
Sterilitatem remouent.
Vieri malis frigidis & humidis præ cæteris balneis mirificè conuenient.

Germania: sūt uaria, quoruū alia sūt in

Marchionatu Badensi, mirè effica-

ciae, quorum mixtura ex sulphure, sale & alumine existit

Capitis passionibus frigidis }
Paralyse } *Auxiliantur.*
Convulsioni }
Stupore }
Instrumenta sensu quoī roboret.
Tinnuum aurium }
Icoris } *Obstrunctiones* } *Tollunt.*
Lienis }
Hydropicus }
Ilerius } *Succurrunt.*
Renum & vesicali calculis }
Ventriculo }
Appetentiam excitant.
Viri magis quādū mulieribus competunt.

Ducato Vuitenbergensi, in quo tria genera Thermarū inueniuntur, quārum

Alterum nō procul à ferinis, Therma Cellenses sunt, quarū mixtura ex modico sulphure, alumine & cupre constat

Diuturnis febribus, ex pituitosis & biliofisis humoribus }
ortis succurrunt.
Vleribus diuturnis & malignis auxiliantur.
Articulorum doloribus }
Appetentia canina } *Conseruent.*
In, qui calido & secco sunt téperamento

Ab. Vide in sequentibus, sub signo C.

Ita. Vide in sequentibus, sub signo E.

Postremum ad Geppingam oppidum, quæ Germanicè Sauerbrunn, hoc est acidus fons appellatur. Ex acidis, quibus exigua sulphuris accessit portio, harum mixtura constat

Luxatis corporis partibus profundat.
Ventriculum } *Corrobrent.*
Iecur }
Hydropicus }
Ilericus } *Opitulantur.*
Humoribus putrefactis }
Volvulo }
Lumbricos enecant, si bibantur,

LIBRI I. PARS III.

Thermar. alp. s. Germanie aliq. habentur in	<i>Asprope Rotenburgum ad Nicerum situm: ex acidis & copiosiore sulphuris portio, quam priores, cōstāt, ideo q̄ minus priorib. acidis finibus lacus Podmici, quem Constantiensem vocant, Embi dicta, aluminis & nitri mixtura participantē</i>	<i>Calidiores sunt. Major exiccandi eorum, quæ in partium caustatibus delitescunt, facultatē præditæ.</i>	<i>Quæm prie- res.</i>
	<i>Alfatis prope Gebersuiler, quæ ex mixtura aluminiis, nitri & ferri constant</i>	<i>Confervat doloribus capitis. Nervorum resolutionibus à colli doloribus factis conferunt. Ulceribus mal-gois auxiliantur.</i>	
<i>Thermar. alp. s. Germanie aliq. habentur in</i>	<i>Bohemia, apud Elembogium oppidum, sulphuris, & aluminis mixtaram obtinent</i>	<i>Lienosis Quartana laborantibus Vicibus sordidis Omnibus uitijis cutis</i>	<i>Opitulantur.</i>
	<i>Vuisbaden, ex sulphure, alumine, & exiguo nitro constant</i>	<i>Ad frigidas & humidas cerebri passiones conserunt. Atleribus, quæ inordinatè purgantur, opitulantur, & quæ frequenter obortiunt, &c.</i>	
<i>Thermar. alp. s. Germanie aliq. habentur in</i>	<i>Baioaria, quas Gastein nominant, quibus uehemens adstrictoria facultas ineſt</i>	<i>Capitis passionibus frigidis Paralysii Convulsioni Hydroptice Ictericus, &c.</i>	<i>Conferunt. Omnia corporis excrementa dissipant, & absū- munt. Impregnandi facilitatem pariunt. Aborium prohibent.</i>
	<i>Baioaria, &c. apud Abudiacum castellum supra Reginoburgum, quæ sulphuris, aluminis & nitri mixtaram obtinent</i>	<i>Odore oua frixa referunt. Instrumenta sensuum roborant. Tinacium aurium Lienis Obstructiones Iecoris Ventricis succurrunt. Suptors Convulsioni Paralysii Capitis paſ. frig.</i>	<i>Tollunt. Catechu-m Stomachis humido Hydroptice Vicibus corrosivis Articulorum doloribus Podagra</i>
<i>Thermar. Italiæ aliæ sunt in</i>	<i>Prima de Ebano nominantur: à ciuitate Padua quinq; milia- ribus distantes in confinibus ruris, Ebano dicti, constant ex aluminis, salis, nitri, calcis & sulphuris mixtura</i>	<i>Calefaciunt & siccant. Caput dolori Pectori humido Tinnitus Stomache humido Hydroptice Vicibus corrosivis Articulorum doloribus</i>	<i>Opitulantur.</i>
	<i>Secunda sancti Petri sunt, ab Ebano ferè per miliare distantes, aluminosa & salte multum: ijsdem conserunt morbis, quibus Ebani.</i>		
<i>Thermar. Italiæ aliæ sunt in</i>	<i>Tertia, Domus nouæ, uersus Meridiem parumper descendendo ad medium miliare: constant ex copioso sale & cinere</i>	<i>Catarrho Paralysii Hydroptice Cachexia</i>	<i>Conferunt.</i>
	<i>Comitatu Pa-tanino: quarum se- ptem numer- ro sunt</i>	<i>Calefaciunt & exiccat. Resoluant. Nervos mundificant. Paralysii Catarrho humido Epidptics Tinnitus Dolori capitis Spleenitica Vicibus malignis</i>	<i>Conferunt.</i>
<i>Thermar. Italiæ aliæ sunt in</i>	<i>Quarta, montis Grossi: constant sulphuris & aluminis mixtura</i>	<i>Calefaciunt, Emollientia. Do. membris podagricis ac iuncturarii cōferunt. Membra indurata & no data mollificant. Scabiosis</i>	<i>Conferunt.</i>
	<i>Quinta, sancti Bartholomei, miliaribus duo decim à ciuitate distantes, sulphuris & bituminis mixtura obtinent</i>	<i>Vicibus</i>	<i>Open ferunt.</i>
<i>Thermar. Italiæ aliæ sunt in</i>	<i>Sexta, sanctæ Elenæ, distantes à ciuitate septem miliaribus: querum minera est aluminosa, cinerea, nitrosa & salte parum participat</i>	<i>Aerititudinibus capitis Paralysii Nervi humidis Spajmo, Scabiei Serpigi, Stomac. hui. Hydroptice, Iuncturis</i>	<i>Succur- runt.</i>
	<i>Septima & ultima Orthoni montis, ex sulphuris, salis & aluminis mixtura constant</i>	<i>Dolores antiquos ex causa frigida & humida tollunt. Durities articuloſas auferunt. Splenem mollificant. Hydroptice conferunt, &c.</i>	
<i>Thermar. Italiæ aliæ sunt in</i>	<i>Bononiensi. Vide in sequentibus, sub signo **</i>		<i>** Ther.</i>

Bononiensi comitatu della Porretta, à ciuitate 40. miliaribus distantes: ex alumine, paucō sulphure, sale & nitro constat.

Omnem cerebri debilitatem remouent.
Oculorum ægritudinibus subueniunt.
Auditum reparant.
Paralysē linguæ opitulantur.
Asthmaticus conferunt.
Menstrua prouocant.
Splenis } Obstruções tollunt.
Hepatis }
Hydropem curant,
Lapides & arenulas ex renibus expellunt.
Impregnationis conferunt.
Matris humiditates resoluunt.
Passionibus neruorum
Doloribus iuncturarum } Confert.
Podagre
Scabies antiquæ
Tertiane
Quartane
Catharro humido
Sibilo
Tinnitus
Paralysis
Epilepsia
Matris humiditatibus
Iuncturarum doloribus } Confert.

Romandiola:
tria haben-
tur balnea,
quorum

Primum sancta Maria in bagno ap-
pellatur. constant mixtura sulphu-
ris, aluminis, ferri ac aeris

Secundum uocatur balneum de Medio, quod ma-
gis aluminosum quam sulphureum est: aiunt
Temperata caliditatis est.
Scabiosit } Opitulatur.
Leprosit
Vlcerosit

Tertium, balneum Dominarum uocatur, ex eadem mixtura ut primum constat.

In comitatu
Lucano: &
sunt tres, qua-
rum

Prime, balneū de Corfeno noīatur: id rus est à ciuitate
16. miliarib. distas. cōstat sulphure, alumine & nitro

Calefacit, exiccat.
Resoluit calorem.
Capitis frigidis & humidis ægritudinib. cōfert.
Asthmaticis } Confert.
Doloribus iuncturarum
Vlcerata difficultia curat atq; exiccat.
Sterilitatis succurrat.

Aliet extra circuitum uillæ balneum est rubeum dictum, cuius minera, ut aiunt ænea est, & eius aqua
modica paruæ caliditatis, quam calefacere oportet si ea uti uolunt.

Tertia, balneum de villa uocatur, à Corfeno per miliare distans, eius minera ferrea est, locus est ad modum putei, in quo solū
tres personæ stare possunt

Est in agendo debilis.
Rembus } Calidis confert.
Hepati
Sutum remouet.

In comitatu
Pisarum: sunt
balnea quin-
que, quorum

Primum apud montem sancti Juliani positum est: locus is medius
inter ciuitatem Lucanam & Pisarum est, nominaturq; balneū ue-
tus: cuius minera aluminosa magis sulphure participat

Colica
Inclinarum doloribus } Podagre non antiquate } Confert.
Sciaticæ
Humiditatibus matricis

Secondum, dictum est Sauiae: uehementer sulphureum } Aegritudinibus frigidis & humidis confert,
Nocet calefactis.

Tertium, Sanorum dicitur, eiusdemque minera, quo sani utuntur ad se lauandum. Est enim garum de
utroq; participans.

Quartum Reginæ dictum, ab istis æqualiter separatum, à ciuitate tria
milia distans, ferreum & modico alumine participans } Rembus calefactis } Confert,
Hepati calido
Ventriculum roborat.
Sutum extinguit.

Quintum à ciuitate 16. miliaribus di-
stat, principalius est, & uocatur bal-
neum de aquis: eius minera & fer-
rea & aluminosa

Omnem distrafiam membrorum nutritiōrum calidam tollit.
Hydropicis } Confert.
Ilericis
Hepatis attractuam fortificat.
Renes mundificat.
Humiditatis matricis compescit.
Asthmaticis nocet.
Impinguat.
Epilepsias } Auxiliatur.
Stomachicis

Apud ciuitatē Vulterre distates miliari-
bus 16. plurima balnea sunt optimo cū
ordine fabricata, & muro uallata, quoru-

Tria sunt eadem minera participantia, quia alumine multo & paucō sulphi-
re. Assimilantur balneis de monte Grotto, & de Ebano.
Unum extra circuitum murorum; cuius minera est ferræ, & simile est balneo
de Villa in comitatu Lucano.
Alia Lacones surdi dicitur, q; snt lac⁹ magni, distates ab hoc loco duob. mi-
liarib⁹, i. qd. ē mirabilis ebullitio, naturā tenet salis, sulphuris & aluminis.

x 3 off 3 Sena-

Senarum, Vide in seq. sub signo off 3

LIBRI I. PARS III.

	<p><i>Valde calefacit, resoluit, exicit,</i></p> <p><i>Paralysi</i> <i>Spasmo</i> <i>Tremori</i> <i>Epilepticis</i> <i>Caput dolori ex frig.</i></p> <p><i>Conserat.</i></p>				
	<p><i>Stomachum laxat.</i></p> <p><i>Hepati calido nocet.</i></p> <p><i>Splensem durum mollificat.</i></p> <p><i>Ventositates intestinorum dissoluit.</i></p> <p><i>Vulne duritiae confert.</i></p>				
	<p><i>Scabiosis</i> <i>Viceribus frigidis</i> <i>Podagrica</i> <i>Scia.</i></p> <p><i>Opitulatur.</i></p>				
	<p><i>Farina, priori propinquum, prope flumen, quod Farina nuncupatur, quod non multa caliditate participat, in quo prius homines ingrediuntur. Scabiei confert.</i></p>				
	<p><i>De Cornetis, in calore tepidum sive remissum, sic dictum: quoniam in eo ponuntur ventosae sive cornea absq; igne, cuius aqua in flumen cadit: est ueluti balneum calidum aquæ dulcis.</i></p>				
	<p><i>Et in lapidibus cooptatum, cuius minera ferrea est & sulphurea, & huius aquæ cœta existit caliditas, ut in eo hoies uix stare possint.</i></p> <p><i>Aegritudinibus frigidis</i> <i>Podagrica</i> <i>Iuncturarum doloribus.</i></p> <p><i>Conserat.</i></p>				
	<p><i>Discooperatum, à priore egreditur: non tantæ caliditatis</i></p> <table border="0"> <tr> <td><i>Stomachus</i></td> <td><i>Frig. & hum. confert.</i></td> </tr> <tr> <td><i>Spleni</i></td> <td></td> </tr> </table>	<i>Stomachus</i>	<i>Frig. & hum. confert.</i>	<i>Spleni</i>	
<i>Stomachus</i>	<i>Frig. & hum. confert.</i>				
<i>Spleni</i>					
	<p><i>In Dutatu Senesi: & tunc plura balnea, quorum aliud Balneum</i></p> <p><i>Caldenarum nuncupatur, circumflexo lapideo cooptatum. Huius minera est ferrea & aluminosa.</i></p> <p><i>Membra nutritiva corroborat.</i></p> <p><i>Splensem resoluit.</i></p> <p><i>Innerves roboret, &c.</i></p>				
	<p><i>De Macereto, distat à Petrioli quinq; miliaribus: cuius minera est sulphurea</i></p> <p><i>Scabiosis conuenit.</i></p> <p><i>Iuncturarum passionibus frigidis & humidis confert.</i></p>				
	<p><i>Repolani dicitur, iuxta ciuitatem existens: cuius minera est multa sulphurea</i></p> <p><i>Valer ad scabiem grossam.</i></p> <p><i>Atarici dispositiones humidas ualenter tollit, &c.</i></p>				
	<p><i>De Auinione uocatur: à ciuitate 20. miliaribus distat, cuius minera ferrea est & aluminosa, & re participantia</i></p> <p><i>Hepati</i> <i>Stomachus</i> <i>Spleni</i> <i>Iunctinii</i></p> <p><i>Calefactio ac laxato confert.</i></p>				
	<p><i>Sancti Philippi appellatur, iuxta rhodocophenum 18. miliaribus à ciuitate distans: cuius minera similius est balneo Petrioli</i></p> <p><i>Hiericis</i> <i>Hyposarcis</i> <i>Tympanis, &c.</i></p> <p><i>Prodest.</i></p>				
	<p><i>Propre Petriolum, quod quodam in monticulo nascitur, Aqua borla dictum, quæ est nitrosa & solutiua</i></p> <p><i>Aegritudinibus frigidis & humidis confert, praesertim capitis.</i></p> <p><i>Podagrica</i> <i>Iuncturarum doloribus</i></p> <p><i>Auxiliatur.</i></p>				
	<p><i>In comitatu Viterbij. Vide in sequentibus, sub signo ☽</i></p> <p><i>Doloribus iuncturarum opitulatur.</i></p> <p><i>Scis prodest, &c.</i></p>				
	<p><i>SVNT & alia balnea Senarum, diuersis mineris participantia, quorum uirtutes ex habitis, & dicendis, & minera, nota enadunt.</i></p>				

In comitatu Viterbij. Vide in sequentibus, sub signo ☽

SVNT & alia balnea Senarum, diuersis mineris participantia, quorum uirtutes ex habitis, & dicendis, & minera, nota enadunt.

viii Thes.

*Thermarum
Italiæ, alia*

*Primum de Grotta dicitur per milie unum à ciuitate distans, ari-
cu lapideo rectum: cuius minera
est ferrea & ænea*

*Membra relaxata confortat.
Digestuum roboret.
Cerebrum } Corroborat.
Visum
Appetitum prouocat.
Splenitis
Hepatitis
Nephritis } Confert.
Matrici
Podagræ*

*Secundum Vallis chaim, & balneū
dominarum nuncupatur: alumi-
no & ære participat*

*Stomachο frigido & humido confert.
Hepatis & splenis obstrunctiones aperit.
Conceptionem iuuat.
Menstrua prouocat.
Inflaturam dolo-
ribus
Podagre } Confert.*

*Tertium Cruciatorum nominatur: cuius minera sulphurea est. Origines neruorum confortat, poda-
gra, & iuncturis debilibus, catharro q̄, frigido opitulatur.*

*Quartum est Bulicani, per miliare à Viterbio distans, per ri-
culos Bulicani exiens: cuius minera est aluminosa & ferrea*

*Hepatis supercalfacto
Cholerica
Scabies ulcerosa
Leprosy } Prodest.*

*In comitatu Vi-
terbi: & sunt
Balnea decem,
quorum*

*Quintum de Bufferis, cuius minera sul-
phurea à predominio scribitur, licet
ferrea participet.*

*In dislocationibus summe commendatur.
Passionibus neruorum mollificatis
Sciatica
Intestinorum doloribus
Colitis } Opitulatur.*

*Sextum, est de Palatijs: cuius minera est sulphurea & aluminosa, predominante alumine, & simile est
balneo de monte Grotto, in comitatu Paduano.*

*Septimum S. Mariæ in Felice nominatur: cuius
minera est sulphurea & ferrea*

*Paralyse
Nerorum passionibus
Intestinorum doloribus
Colicis, flaccis
Podagræ
Athletis } Mirabiliter opi-
tulatur.*

Octauum Prati dicitur: cuius minera sulphurea est non multū, mirabiliter dolores matricis sedat, &c.

*Nonum Paganelli nominatur, cuius aqua clara est, & nō
tantæ caliditas ut præcedens: cuius potus*

*Stomachum
Membra nutri-
tiua
Menstrua
Vimam } Confortat.
Flaccidez
Stoma bo } Prouocat.*

*Dicimum Afinella appellatur: cuius minera ænea est, à
predominio, & sulphure pauco participans*

*Stomachum
Hepatis, Spleni } Confort.
Hydrops, Astri }
Menstrua prouocat, &c.*

*Apros Esculum: quæ ciuitas uno gaudet balneo: cuius aqua est parum calida: & minera
sulphurea, multa parte aquosa participans*

*Nervis debilitatis non pa-
rum confert.
Oculi debilibus nocet.*

*Primum della Terra nominatum } Valet in passionib. frigidis matricis, Vimam promovet.
Iuncturam passionibus frigidis & humidis confert.*

*Secondum Calidaia dictum, quod pri-
mo calidius est multum } Catum mundificat.
Scabies confert.
In omnibus ægritudinibus frigidis & humidis
valet potenter.*

*Tertium S. Mariæ } Calidum & siccum est ualde.
dicitur } Paralyse, Tremulis, Stupidis
Spajino, Soda, ing.
Hydrops, podagre } Auxiliatur.*

*Quartum de Caldagna dicitur, calidum } Caldaro frigido & humido confert.
halde & siccum } Podagræ magnum praefat iuamentum.*

*Quintum Ficuncella sive della } Stomachο calefacto confert.
Figatella dicitur } Appetitum excitat.
Hepatis } Succurrit.
Splenis }*

*Sextum Grotæ balneum uocatur } Scabies } Conuenit.
Lepre }*

*Septimum balneum sancti Georgij dicitur } Vulvera } Antiqua consolidat.
Vulvera }*

*Octauum balneum potus nominatur } Calidum fibtiliatum.
Sudore prouocatum.*

*Nonum balneum de luto dictum } Plebas forditis & curatu difficultibus confert.
Nervi contractis auxiliatur, &c.*

*Ad ciuitatem Perusij unicum habetur balneum, Montis alti nuncupatum: cuius mi-
nera sulphure non multo, & asphalto participat: ægritudinibus*

*Frigida } Confort.
Humidus }*

Apros castrum, Vide in sequentibus, signum. 5.

LIBRI I. PARS III.

<i>Apud castrum montis Catini tria habentur balnea, falsa, quorum</i>	<i>Vnum antiquissimum, circa cuius circumferentiam nascitur tamariscus in magna quantitate</i>	<i>Doloribus; iuncturarum</i>	<i>Confert.</i>
	<i>Alterum in duo diuisum est: ut in altera parte stent mulieres, solenniterque ordinatum est</i>	<i>Podagre</i>	<i>Doloribus auxiliatur.</i>
		<i>Iachis</i>	<i>Scabies confert.</i>
<i>Terium balneum nouum: per communitatem Florentiae ordinatum 1320, ut inde utilitatem pecuniosam sibi uen dicarent</i>	<i>Soluit uentre</i>	<i>Vomitum pro-</i>	<i>Bibita-</i>
		<i>uocat</i>	<i>Renum obstructions aperit.</i>
		<i>Lapides frangit.</i>	
<i>Primum Sudatorium nominatum. Sulphure participat</i>	<i>Stabiei</i>		
		<i>Ego doloribus</i>	<i>Valet.</i>
		<i>Doloribus antiquis capititis confert.</i>	
<i>Secundum Sulphureum nuncupatur</i>	<i>Oculorum lacrymas compescit.</i>		
	<i>Visum acuit.</i>		
	<i>Impregnationem iuuat.</i>		
<i>Quartum Altranæ nominatur</i>	<i>Scabies confert.</i>		
	<i>Catharro</i>		
	<i>Branchæ</i>	<i>Conducit.</i>	
<i>In terra laboris: & sunt decem: quorum</i>	<i>Coryzae</i>		
	<i>Stomachis fastidium tollit.</i>		
	<i>Pectus lenit.</i>		
<i>Quintum Locus est apud littus maris</i>	<i>Oculorum obscuritati</i>		
	<i>Caligini</i>		
	<i>Cataractæ</i>		
<i>Sextum balneum de Tripta iuxta littus maris. debilitatem uentriculi tollit bibitum, tuisim mitigat, & pulmonem laesum sanat, hydropticis nocet.</i>	<i>Caput confortat.</i>		
	<i>Stomachum roboret.</i>		
<i>Septimum Petra dictum, quoniam petram frangit, omnes capititis querelas depellit, surditati subuenit, caligini oculorum & cataractæ, confortat pectus & cor, urinam mouet, & lapidem frangit, &c.</i>	<i>Cor latifaciat.</i>		
	<i>Tusim aufert.</i>		
	<i>Stomachum & digestiuam confortat.</i>		
<i>Octavum Deiunare dictum est, iuxta litus maris, confortat stomachum & hepar, pectus, animum latifaciat, suspiria tollit, renes & coitum confortat, &c.</i>	<i>Pulmonem purgat.</i>		
	<i>Hepati</i>		
	<i>Spleni</i>	<i>Auxiliatur.</i>	
<i>In ciuitate Aqensi, sunt balnea duo super plateau: quæ constant sulphure, alumine, & nitro</i>	<i>Passionibus iuncturarum potenter ualent.</i>		
	<i>Articulorum doloribus</i>		
	<i>Capitis</i>		
<i>Apud Aquarium, terra est à Regio Longobardo 25 miliaribus distans, balneum de Aquario nuncupatum, alumine participat. Viribus simile est balneo della Porretta.</i>	<i>Passionib⁹</i>	<i>Conferunt.</i>	
	<i>Stomachi</i>		
<i>Apud Castrum Brandulæ 34 miliaribus balneū Carpenè habetur, quod cōstat exi-guo sulphure, alumine, & paucō sale</i>	<i>Catharrum fistit.</i>		
	<i>Capitis humiditates exiccat.</i>		
	<i>Oculorum humiditates tollit.</i>		
<i>Apud Castrum Brandulæ 34 miliaribus balneū Carpenè habetur, quod cōstat exi-guo sulphure, alumine, & paucō sale</i>	<i>Lacrymas eorum compescit.</i>		
	<i>Stomacho humido</i>		
	<i>Debilitati renum</i>		
<i>Apud Castrum Brandulæ 34 miliaribus balneū Carpenè habetur, quod cōstat exi-guo sulphure, alumine, & paucō sale</i>	<i>Viceribus</i>	<i>Renū</i>	<i>Auxiliatur.</i>
	<i>Vesice</i>		
	<i>Menstrua alba tollit & corrigit.</i>		
	<i>Podagre à causa frigida confert.</i>		

VI. De

VI. De Inedia.

Inedia quoq; corpus tam sanū quam
ægrum evacuat. Evacuat uero nō per
se, sed ex accidenti, nullo scilicet accesso
dente alimento in locū eius, quod fuit
evacuatum. Hæc autē adhibetur aut

Vene sunt latae.
Pituitosum corpus fuerit.
Crudi humores abundant.
Vires sunt robustae.
Morbi concoctu difficiles sunt.

Hinc namq; mirificè confort.

Virtus imbecillis est.
Morbus concoctu facilis.
Biliosum corpus fuerit.
Vena angusta sunt.
Inanis tuerit corpus, &c.

Siquidē his uehemeter incōmodat.

VII. De Vomitu.

Vomitus quoque
corpus à caco-
chimia vacuat:
cuius differen-
tiae sumuntur à

Graciles, sunt ad uomendum apti.

Habitu. Nam qui { *Collum longum* } *Habent, ad uomendum inepti sunt,*
Pectus angulum

Qualitate: &c uel { *Intestinorum levitate uexantur* } *Ad uomendum sunt apti.*
Dispositione. Nā qui { *Humores in ventriculo cōtinent* }
Zārīdi sunt { *Humores in uenīs continent* } *Ad uomendum non sunt apti,*
Nisi facile uomunt

*Moderatus, uti-
lis ualde est.
Confort enim* { *Ventriculi cruditatibus.
Ciborum corruptioni.
Malacie.
Appendī labenti.
Dyenterie & lienteriae.
Morbi renū, uesicae, colicæ, podagræ.
Articularum morbis, capitis.
Suffusionib; Vertigini, Paralysi, Tremori.
Assimilati, Hydropticis, Malè habitis corporibus.
In petigini, Lepre, Cancro, &c.*

*Quantitate.
Sic uomitu-* { *Defecū. Huiusmodi
prouocatur* } *Aceto mulso.
Raphani semine.
Rapham radice cocta, addito melle atque oleo.
Inomis digitis in os.
Penna oleo illita & immissa.
Aqua tepida, &c.*

*Immoderatus:
& aut in* { *Sordidatē efficit.
Oculorum morbos iædit.
Ventus ubecillitatem
Appetitus defectum
Singultum
Hypochondriorum dolorem
Convulsione
Capitis gravitatem
Dentium & ginguorum morbos.* } *Parit.*

Coniectarij. Nam { *Coniecti ad uomendum sunt apti.*
Inconiecti ad uomendum sunt inepti.

VIII. De Clysteribus.

Clysteriū u-
fus aut ēst

*Faecem duram educunt. Hæc communissima ratio est. Cum enim ægri in lecto decumbunt,
tex non adeò facile descendit.*
Intestina irritant ad excretionem.
Detergent ac lauant intestina.
Intestina comprimunt.
Confolidant intestina.
Lumbros interficiunt & educunt.
Æ partibus adiacentibus quipiam trahunt.
Dolores partium adiacentium sedant: ut renū, uesicae, uteri.
Æ partibus superioribus reuelunt.
*Pauxillum alunt. Sunt namq; clysteria, quæ languentibus inferuntur ad alitionem & uirium
reparationem, ex iure carnium & ouorum uitellis. Hæc autem ubi ad iejunum intestinum
ascendant, & per meseraicas uenas trahantur, alimentum præbebunt,*

Nimius { *Segnia facit
Propri munera negli-
gentia facit* } *Intestina.*
*Cibam intempestivè detrahit à ventriculo & meseraicis,
Animal ab alitione & refectione priuat.*

LIBRI I. PARS III.

IX. De Glandibus.

Glandium <i>Vise non parum commodus est. Siquidem glandes conferunt</i>	<i>Ad irritanda intestina ad expulsionem.</i>	
	<i>Feces liquidas detentas</i>	<i>Educunt.</i>
	<i>Clysteres parum efficaces, & diutius retentos</i>	
	<i>Inflationibus.</i>	
	<i>Terminibus.</i>	
	<i>Infantibus.</i>	
	<i>Vero gerentibus postremis mensibus.</i>	
	<i>Sapone, oleo illito & sale insperso.</i>	
	<i>Pingui porci saliti carne.</i>	
	<i>Allio.</i>	
	<i>Melle tosto & sale, aut hiera.</i>	
<i>Melle tosto & paucio opio in Colica, &c, sed has filo appendimus.</i>		

X. De Euacuatione, quæ fit per urinam.

Per urinam sanguinis excrementum serosum euacuat, tum arte, tum natura: in sanitate quidem bibitis respondere debet, potus quantitas, atque serosæ parti & aquosæ, quæ in cibis continetur: colorem quoque ac substantiam debitam seruare. Malè uero affecto corpore natura excreta euacuat per urinam, quod opus Medicus quoque imitatur: sed post magnas euacuationes, ne forte angustos urinæ meatus humores crassi & multi obstruant. Euacuantur autem iure ea excreta per urinam, quæ continentur in uenis, & iecoris parte gibba: nam quæ in fina continentur, per uentre potius purgantur, cui usui accommodata sunt medicamenta, quæ sanguinem in serum conuertunt, quod fieri parte altera crassiore reddit, & ueluti in caseum uerfa, à qua serosa pars, ut in caseo separatur. Hanc autem partem renes, ut amicam & familiarem ad se trahunt: talia sunt apij radix, & petroselinii, & asparagi, & foeniculi, & similia calidae & siccae naturæ, quæ propriè uretica appellantur. Exterum circa urinam prouocationem id quoque caendum, ne si phlegmone, aut ulceratio circa renes aut nefricam fuerit, urinam moueamus: quod tum longissimè à paciente particula auellere, nequaquam trahere ad eam conueniat.

XI. De Euacuatione, quæ fit per hæmorrhoides.

Per hæmorrhoides natura plerumq; magnam atra bilis copiam educit, & corpus à plurimis morbis liberat, ut mania, melanocholia, naribus, cancro, elephantia, & renum morbis, apertis uenis ani. Non solita autem ea uis est hæmorrhoidū profluentium, ut à morbis liberen, immò à multis etiam nos præseruunt: ut testatur Hippocrates, qui in Epid. sic scriptum reliquit: Hæmorrhoides habentes, neq; laterum dolore, neq; pulmonis inflammatione, neq; depauperati ulcere, neq; furunculis, neq; terminithis, pariter neq; lepra, neq; utiliginibus corripiuntur. Quoniam tamen si pessus modum excedere solet, & in malum corporis habitum & hydropem, ob iecoris imbecillitatem deducere, modum in ipso seruare decet, ac perinde Aetius consulit eas curare, & si antiqua sint, & deinde probè hominem seruari, hoc est decenti uitæ. Galenus tamen planè noluit ex Hipp. sententia unam esse seruandam, qua corpus purgetur, ne in prædictos morbos, à quibus liberant, incidunt patientes. atq; Hipp. dixisse refert hæmorrhoides sanant antiquas, si una non remanferit, periculum est a qua intercitem, aut tabem aduenire. Item Hipp. 6. Aphor. 12. ait: Quamplurimi intempestiuè sanati, mox morbis prædictis correpti sunt, & fuerunt sanè perniciose. Verum de his plura vide in lib. 2.

XII. De Euacuatione, quæ fit per sputum.

Per sputum quoq; fit euacuatio: cuius tum potissimum usus est, cum thorax & alia instrumenta respirationi inservientia expurgantur. Quapropter ubi sputum fuerit exquisitè simile illi, quod secundum naturam est, integrum sanitatem instrumentorum, quibus spiratio ipsa perficitur, significat. Si uero aliquæ ratione impeditur, atq; à naturali habitu recesserit, tantum ea lœsa esse demonstrat, quantum ipsam formam naturalem amiserit. Ceterum thoracem purgant, medicamenta calore & humore temperata, quæ lingendo sumuntur, quæ etiam facultatem habent thoracem leniendi, & sputum medicare efficiunt crassitudine & tenuitate, alias enim retinebuntur, &c.

XIII. De Euacuatione, quæ fit per uterus.

Purgamus quoq; per uterus, & demimus totius corporis redundantiam feculenta sanguinis ac crassi. Id quod natura ordine quodam statuto in feminis, quæ 13 annum transgrediuntur, & 50 non attingunt, neq; utero gerunt, neq; infantes lactant, facere solet, & in morbis, iudicationis ratione. Quod manus Medicus quandoq; imitari solet, adhibitis medicamentis menses centibus, ubi in utero non adsit morbus. Ad quos usus accommodantur, calamentum, asarum, nardi spica, cassia aromaticæ, &c. tibiarum scarificatio, uena sectio interni malleoli, suffitus aromaticum, &c. Ceterum ad uterum purgandum infunduntur quoq; medicamenta per appellatam mitemchritam, ueluti fistu inclusa, aut sanguine concreto, aut fuco aliquo corrupto, aut ubi ulcere laboreat, quandoq; etiam mortuum forum machinamentis ducimus.

XIII. De

XIII. De Venere, in genere.

Qualitate, seu dispositione, seu temperatura corporis. Siquidem temperatura	{ Calidis & humidis Frigidis & siccis }	{ Venus { Conuenit. Non conuenit,	
Moderata: hec confert. Quoniam	{ Cor à grauitate liberat. Hominem legitimatur, qui deinde facilius spirat, Sominum conciliat. Euorem Melan holiam } Moderatur, Tristitiam Iracondos placat. Zelotypiam sedat. Symptomata curat, quæ sequuntur seminis retentionem, & imaginationes somniarum inter uigilandum & dormiendum. Plenitudinem aceruari non permittit. Punitosis morbis confert, & robustis uiribus. Calorem augerat. Comitatis morbo Isibidicu }	{ Prodest, &c,	
Quantitate	{ Extenuat, Inanit, Exiccat. Capti Ventriculo } Nocet. Animales & uitales spiritus dissoluti. Corpus uniuersum refrigerat. Cruditates coaceruat. Nervorum morbos inducit, ut tremorem, paralysim, &c. Oblitiosos reddit homines. Prima filicidium parit. Uysum hebetat. Aurum tinnitus facit, & dentium dolorem, & oris foetorem. Sanguine mihi, & gonorrhœam generat. Articularum dolorem. Pustulas ulcerosas per corpus. Morbum Gallicum.	{ Inedia. Pascens cibus & potus, & maximè aqua. Labor tum animi, tibi corporis. Inunctio genitalium ex oleo, in quo semen uiticis frigatur, uel ruit, &c.	
Immoderata, & uel in	{ Convictus. Excessu }	{ Corrumperit semen. Membra genitalia contabescunt, Symptomata ueterorum inducentur, quod usuus & moniales sapientianuntur.	
Accidens, Nam	{ Inuenientibus & adolescentibus conuenit moderatus usus ueneris. Senibus nequaquam conuenit.	{ Carnas { Agnus. Porcum. Aspergarum. Aiferum. Anatum, &c. Pisces { Polypus. Ostrea. Anguille, &c. Eruca. Rapa. Faba. Cicer, pila. Inunctiones calidæ, &c.	
Tempore	{ Anni. Siquidem Hore. Nam opportunè Venere uti decet, corpore non pleno aut cibis, aut excrementis, sed con-	{ Vernum tempus Veneri aptum est, Autumnus secundum Hyems, tertium Aestas, quartum } Locum habet.	coctione ciborum iam cōplata, interueniente somno, & exrementis uentris & uisceris depositis.

XV.D

LIBRI I. PARS III.
XV. De Euacuatione cibi & ebrietatis.

<p><i>Immodica cibi & potus repletio, cum mala sit, evacuanda quoq; uenit. Quare immodica repletio.</i></p>	<p><i>Ciborum corruptorū, uenit, tum</i></p>	<p><i>Dignoscenda. Dignoscitur autem hæc</i></p>	<p><i>Ruclibus { Acidu. Nidoreofis,</i></p>
			<i>Fluclatione,</i>
			<i>Morsu,</i>
			<i>Grauitate,</i>
			<i>Diffligentia,</i>
			<i>Inquietudine.</i>
		<i>Curādat quod fiet</i>	<i>Prius uomitione,</i>
			<i>Deinde à uomitu uentris corroboratione cum Postea cibi & potus pauci assumptione.</i>
			<i>Postremo { Alii excrements depositis,</i>
			<i>Somno.</i>
			<i>Anime & corpori multa affert mala.</i>
			<i>Turpe est virum probū uino capi, & rerū diuinariū expertē baccho seruire.</i>
			<i>Rationem turbat.</i>
			<i>Sensum & intellectum corrumptit.</i>
			<i>Labidinosos homines reddit,</i>
			<i>Furiosos</i>
			<i>Tremulos</i>
			<i>Paralyticos</i>
			<i>Balbos</i>
			<i>Vertiginosos</i>
			<i>Apoplexiā affert.</i>
			<i>Oculos lachrymantēs efficit, &c.</i>
			<i>Vomitiū: & aut { Digitorum immissione, aut pennæ,</i>
			<i>Quare ut teadum { Aqua frigida, si uomitus non sequatur, & assuetus aqua fuerit.</i>
			<i>Somno longiore.</i>
			<i>A somno cibis boni succi, & frigidis, & pauco uino albo diluto, &c.</i>

De Medicamentorum differentijs, in genere.

<p><i>Medicamenta sunt, quæ naturam nostram alterare ac mutare possunt, & nutrimentū plānè contraria sunt: sumuntur partim ab experientia.</i></p>	<p><i>Experientia.</i></p>	<p><i>Tenuium, quæ in tenues partes facile comminuantur: ut sunt</i></p>	<p><i>Fribilia.</i></p>
			<i>Mollia citra uiscositatem.</i>
			<i>Aerea.</i>
			<i>Ignea, &c.</i>
		<i>Crafferum & solidarum, quæ ægræ ac difficulter, aut omnino in tenues partes comminui possunt, ut</i>	<i>Terrea,</i>
			<i>Lepidosa,</i>
			<i>Arenosa,</i>
			<i>Viscosa, &c.</i>
		<i>Substantia. Sic Medicamento-um alia partiū</i>	<i>Solida, Cocta,</i>
			<i>Compaacta,</i>
			<i>Vnita,</i>
		<i>Densarum: ut</i>	<i>Laxa,</i>
			<i>Fungosa,</i>
			<i>Solvia, &c.</i>
		<i>Rararum: ut</i>	<i>Guminoſa,</i>
			<i>Resinoſa,</i>
			<i>Mucosa, &c.</i>
		<i>Pinguium: ut</i>	<i>Prima. Vide in sequentibus I.</i>
			<i>Tallili { Secunda, Vide in sequentib. II.</i>
			<i>Tertia, Vide in sequentibus III.</i>
		<i>Qualitate,</i>	<i>Gustatiſi, Vide in sequentibus IIII.</i>
			<i>Olfaciſi & uifili, Vide in sequentibus V.</i>
		<i>Accidenti- bus: uide- licet,</i>	<i>Quantitate, Vide in sequentibus VI.</i>
			<i>Tempore, Vide in sequentibus VII.</i>
			<i>Loco, Vide in sequentibus VIII.</i>
			<i>Preparatione, Vide in sequentibus IX.</i>

L.M.

I.
Medicamenta
rum à quali-
tate tactili
prima sum-
ptorum, alia
sunt

Calida in gradu	<i>Primo</i> , quæ non evidenter calefaciunt, sed calorem tantum innatum augent, non igneum, ideo coctiones & maturations, & reliquas actiones naturales : ut	<i>Alba,</i> <i>Amygd. dulcia,</i> <i>Buglossum.</i> <i>Braffea,</i> <i>Chamomelum, &c.</i>
	<i>Secundo</i> , quæ manifestè calefaciunt. Hæc rarefaciunt, aperiunt meatus, & attenuant, igneum calorem incipiunt habere: ut	<i>Apium,</i> <i>Anethum,</i> <i>Artemisia,</i> <i>Crocus, &c.</i>
	<i>Tertio</i> , quæ uehementer, non tamen summè calefaciunt. Huiusmodi exiccat, incident, attrahunt, inflammant, corpus tabefaciunt & colliquant: ut	<i>Asarum,</i> <i>Anisum,</i> <i>Arum,</i> <i>Cannum,</i> <i>Cinnamomum,</i> <i>Mentha, &c.</i>
	<i>Quarto</i> , quæ adeò excalefaciunt, ut escharam moliantur, & urant. Hæc uenicas excitant, rubificant, comburunt, mortificant, extinguunt, ut allium, cepa, euphorbium, rapia, &c.	
	<i>Primo</i> , quæ parum refrigerant, & calorem innatū minuant: ut hordeum, atriplex, malva, &c.	
	<i>Secundo</i> , quæ evidenter refrigerant, crassifaciunt, & calorem manifestè obtundunt: ut lactuca, blitum, endivia, cucurbita, &c.	
	<i>Tertio</i> , quæ uehementer refrigerant, internos meatus astringunt, succum exprimunt naturalem, distributionem prohibent, stupefactionem sensus, plumbeum colorem inducent: ut camphora, mandragora, portulaca, &c..	
	<i>Quarto</i> , quæ congelant, calorem extinguunt, & ut uenena interficiunt: ut cicuta, opium, paucuer, &c.	
	<i>Primo</i> . Leniunt, lubricant, ut	<i>Buglossum,</i> <i>Glycyrrhiza,</i> <i>Endiva,</i> <i>Malva,</i> <i>Saccharum,</i> <i>Sesamum, &c.</i>
	<i>Secundo</i> . Laxant, acridinem humorum obtundunt, crassioresq; reddunt, membrorum naturalium motum imbecillioresq; reddunt: ut	<i>Atriplex,</i> <i>Cucurbita,</i> <i>Pruna,</i> <i>Lactuca,</i> <i>Blitum,</i> <i>Portulaca,</i> <i>Viola, &c.</i>
Frigida in gradu	<i>Tertio</i> . Corpus pigrum & torpidum, & actiones omnes manifestè obtundunt, elanguent, unde naues, uomitus, lienteria, &c. ut	<i>Succus cucumerum,</i> <i>Succus cucurbitarum,</i> <i>Lactuca succus,</i>
	<i>Quarto</i> . Venena sunt: calorem enim, ut aqua ignem extinguire.	
	<i>Primo</i> . Corpus & membra reddunt firmiora & vegetiora: ut	<i>Braffea,</i> <i>Beta,</i> <i>Chamomelum,</i> <i>Croce,</i> <i>Foeniculum,</i> <i>Hordeum,</i> <i>Faba, &c.</i>
	<i>Secundo</i> . Manifestè astringunt, & quasi ligant eo modo, quo gustus in acerborum esu ligatur: ut	<i>Artemisia,</i> <i>Anethum uride,</i> <i>Balaustia, Cotonea,</i> <i>Plantago, Lentis,</i> <i>Maflix, &c.</i>
	<i>Tertio</i> . Meatus angustiores reddunt, humorum transitus intercipiunt, excretiones impediunt, succum à corpore exprimunt, & tabem inducent: ut	<i>Asarum, Acacia,</i> <i>Anethum uestrum,</i> <i>Aloe, Acetum,</i> <i>Commum, Piper,</i> <i>Sal, &c.</i>
	<i>Quarto</i> . Suffocant, intercipiunt, & mortem afferunt	<i>Allium, Nasturtium,</i> <i>Ruta sylvestris,</i> <i>Sinapis.</i>
	<i>Primo</i> , an per se, uel ex accidente medicamentum tale sit.	
	<i>Secundū</i> , ut nulla aliena qualitate sit affectum, sed tepidum.	
	<i>Tertiū</i> , ad quod dicatur medicamentum, quod explorandum uenit, nempe ad naturam humanam, & non ad rerum naturam dici. Debet autem prius explorari in temperatis, deinde intemperatis, postremò agrotis.	
	<i>Quartū</i> , num simplex uel mistū sit. Nam medicamentū, quod in iudicium uenit, non mistū sed simplex esse oportet. Vel ita mistū esse optet, ut id, cui miscetur, nullius diuersi temperamenti sit, ut in aqua & cerato.	
Intemperata: & uel	<i>Is horum medicamentorum exploracione, ex Galde & imp. med. fac. considerandū est</i>	

LIBRI I. PARS III.

Emolliendi, quae facultas prouenit ex calore & seccitate modica, uidelicet calore secundi gradus, & interdum tertij. Præterea & his illinendi uis (emplasticam uocant) inesse oportet: ex quorum numero sunt.

Caprinus.
Gallinaria.
Anserinus.
Hircinus.
Taurinus.

Althea.
Ammoniacum.
Atriplex.
Bedellum Scythicum.
Cera.
Croton.
Cupressus.
Fenum Græcum.
Galbanum.
Ladanum.
Linum.
Laurus.
Lilium.
Mastix.
Malva.

Cerina.
Medulla { *Vitulina.*

Opponanax.

Syconium.
Oleinum { *Susinum.*

Radix cucum.agrestis.
Pixa rida.
Syrax, &c.

Indurandi, quae constat ex frigore & humore, uidelicet secundi uel tertij gradus, humiditate uero primi, ut

Sempervivum.
Portulaca.
Psilum.
Lenticula palustris.
Solanum, &c.

Laxandi. Horum tot species sunt, quot tensionum. Nam cum tensione fiat uel excitatione, uel refrigeratione, uel phlegmone, uel scirrhio, quadam laxant uel

Humectando.
Calefaciendo.
Emolliendo.
Purgando tumores.
Per coniugationem horum quampiam,

Fabæ
Fordicum
Mel

Eruum
Lupini
Iris
Scilla
Vitisca semen

Absinthium
Amygdale amare
Asarum
Abrotanum
Carpisium
Cubeba
Cori, capp.
Rad, tamari.
Scolopend.
Seriphon.
Semen urticae

Hac meatus pulmonis, iecoris, lienis, expurgant, iecinoris quidem per se, lienis addito aceto, pulmonis melli- crato uel dulcium aliquo.

Iris
Nitrum
Nitri spuma
Scilla

Hac intus & extrâ purgant, incident cras- sog & lento humores.

Rarefaciendi. Vide in sequentibus, signum 5.

5. 116.

Rarificandi, quæ ex calore & siccitate cum substantia tenui, oritur. Hæc cutis meatus referant: ut

<i>Althea.</i>	
<i>Anethum.</i>	
<i>Adiantum.</i>	
<i>Abrotонum.</i>	
<i>Chamamelum.</i>	
<i>Ficinum græcum.</i>	
<i>Farina</i>	<i>Hordei.</i>
	<i>Erui.</i>
	<i>Triticæ.</i>
<i>Lini semen.</i>	
<i>Mercurialis.</i>	
<i>Melilotum.</i>	
<i>Oleum</i>	<i>Chamomelinum.</i>
	<i>Vetus.</i>
	<i>Cicinimum.</i>
	<i>Raphanum.</i>
	<i>Ex agr. cucum.</i>
	<i>Ex althea, &c.</i>
	<i>Lenticula palustris,</i>
	<i>Pisidium.</i>
	<i>Portulaca.</i>
	<i>Semperium.</i>
	<i>Tribulus urididis, &c.</i>

Coudandi, quæ ex frigore aquæ originem habent: ut

<i>Allia.</i>	
<i>Cepe.</i>	
<i>Cyclaminus.</i>	
<i>Fel taurinum.</i>	
<i>Oleum</i>	<i>Trinitatis.</i>
	<i>Amaracatum.</i>
	<i>Vigueriorum omnium subsidentia, &c.</i>

Aperiendi, ora usorum aperiunt: Anastomatica dicuntur. Oritur facultas hæc à calore partium crassitudine, cuiusmodi sunt acria & mordacia: ut

<i>Acetum, Alumen, Aloe, Aerugo, Absynthium.</i>
<i>Balanista, Bolus Armenia.</i>
<i>Calchaniūm, Cadmia, Corallium,</i>
<i>Hematite, Myrthus.</i>
<i>Oxalis, Plantago, Rosæ.</i>
<i>Sanguis draconis.</i>
<i>Terra Lemnia, &c.</i>

Escharoticam, id est crustam inducendi: oriuntur ex calida & deurente materia;

<i>Septicam</i> , id est putrefaciendi. Huiusmodi liquet, colliquat, potissimum carnem tenellam, idq; absque dolore: ut
<i>Afénicum.</i>

<i>Aconitum.</i>
<i>Chrysocolla.</i>
<i>Dioscorea.</i>
<i>Pitycampa.</i>
<i>Sandaraca.</i>

Catharticam, id est detrahendi carnis extremitas: oriuntur ex calida, siccata, tenuiumq; partium substantia. Hæc eiusdem genere facultatis, septies scilicet sunt, uero tantum imbecilliores, quod extimam modum superficiem, quam contigerint, detrahant, nō tamen in altum subite ualeant, uelut Asia petra flos, quanquam non sint reuera facti, tunc cicatricem inducentis, cum aliiquid detrahant.

Repellendi, ex frigore & partium crassitudine originem ducunt.

Se: & uel *Familiaritate qualitatis*, seu totius substantiae similitudine: ut sunt medicamenta purgantia.

<i>Quous modo, & nō familiaritate qualitatis: ut</i>
<i>Thapsia.</i>

<i>Diclamus.</i>
<i>Cyreni succus.</i>
<i>Propoleos.</i>
<i>Sagapeni, &c.</i>

Accidens, Huiusmodi ex putrefacente accidente que generationem fortiuntur: ut

<i>Fermentum.</i>
<i>Pisorum.</i>
<i>Stercus columbarum.</i>
<i>Stercius</i>

<i>Anserinum.</i>
<i>Gallinarum.</i>
<i>Crocodilorum terrestrium, &c.</i>

III. Ma

LIBRI I. PARS III.

Pus mouendi. Hæc calida & humida sunt, ut corpus id, in quo pus moueri debet, neque humerent, neq; exiccent, neq; excalsant, neq; frigefaciant: sed tantum substantia caloris nostri augerat: proinde, uim quoq; emplasticam ut habeant necesse est, quo calor substantiæ effluxus prohibeat. Sunt autem huiusmodi,

Panis debiliter coctus cum aqua & pauculo oleo, emplastratus.
Adeps suillus.
Adeps uitulinus.
Cera cum oleo aliquo calido liquata.
Farina triticea.
Pix cum oleo rosaceo subacta.
Resina cum oleo rosaceo subacta.

Hæc pus mouent in maximè ardentibus inflammationibus.

Adeps gallinaceorum—
Adeps fuillus.
Panis medio criter coctus, & cum hydroleo emplastratus.

Pus mouent in minus calidis inflammationibus.

Adeps *Taurinus.*
Caprinus.
Anserinus.

Panis pluزمum coctus, salitus, frumentatus, cum oleo & paucula aqua emplastratus.

In minus adhuc calidis inflammationibus pus mouent.

Resina *Pix* *Cum oleo sycionio, uel raphano liquata.*

Artemisia.
Alyssimum.
Anisum.
Acetum.
Amomum.
Castorium.
Cicer.
Centaurium maius.
Calamintha.
Chigalium.
Melissa.
Marrubium.
Myrrha.
Origanum.
Opopanax.
Palegium.
Petroselinum.
Ruscus.
Ruta.
Radix rubiae tinctoriae.
Sabina.
Salvia.
Secale.
Serpillum, &c.

III.
Medicamentorum
differentia à
qualitatib. ter-
tis sumptæ:
quorū alia fa-
cultatē habent

Menses prouocandi: ex uchementer calida tenuiç; substantia dignitur hæc qualitas, sed non admodum siccæ, ita ut secundi uel tertij quodammodo calida sint, siccæ uero primi, uel etiam secundi: de his Gal. cap. 12. lib. 5. de Simp. med. *Menses* mouentia urinam etiam ciuite, sed inter se differunt, quod menses mouentia non tam ualenter desiccent, ut uretica. Verum uretica ad menses prouocandas, atq; ad lac generandum minimè apta sunt, ut potius nimium desificantia: proinde propriètate dicuntur uretica:

Calculum renum minuendi. Hæc ualenter inciderere oportet, absq; tamen ficitate: ut

Abregnia lachrymæ,
Carpesium.
Cyperum.
Cortex radicis lauri, &c.

Cicatricem inducendi, epulotica dicta: ex frigida & astringente fit substantia. Hæc omne ulcus planum claudere ualent, proinde ut contrahant, constringant, constipent, densent, ficit, & calli instar indurēt necesse est: quo rum alia inducunt cicatricem

Per se, & uera epulotica appellantur: ut

Per accidens, ut cathæreticorum aliqua, si quidem in parua sumantur quantitate: ut

Diphriges.
Ostrem.
Lythargirus.
Myrrha.

Aloe.
Alumen.
Amylum.
Aristolochia.
Anagallis.
Bulus Armenicus.
Balanitia.
Bdellium.
Coralium.
Cadmia.
Æs uustum.
Glaia.
Myrtus.
Plantago.
Pumex.
Plumbum elotum.
Papyrus uista.
Putamisa mali granati siccæ;
Thymus, &c.

Carnem. Vide in sequentibus signum *

xxviii

Carnem generandi, id est cavitates implendi. Gignitur hæc facultas ex materia detergente, & siccante in primo recessu à medio. Hæc citra mortuum mediocriter absterget: ut

Abiesna lacryma.
Fuligo thuris.
Iris.
Lentiscus.
Myrra.
Pix arida.
Resina terebinthi.
Styrax, Thus, &c.

Dolorem sedandi, quæ anodina uecantur. Nascitur ex calore & essentia tenacitate, uidelicet calore primi ordinis: ut

Anethum.
Absinthium.
Atriplex.
Chamaelatum.
Castorium.
Cuminum.
Fennum græcum.
Laurus.
Lobysticum.
Lupus fætidarius.
Milium.
Opopanax.
Panum.
Peucedanum.
Rota.
Sisymbrium.
Vitellaria oui, &c.

Lac generandi. Hic sanguinem contemplari oportet, num scilicet in

Quantitate sit paucior, quam conuenit. Hic quidem uictus ratione augebitur, maximè calida & humida, boniç: succi. Nam quæcumque plus quād expediatur, calefaciunt, quæq: desiccant aut refrigerant, partim qualitatem ipsius sanguinis uirantia, partim ipsum minorem reddentia, lac prouenire prohibent.

Qualitate de-
terior, atque
uel

Biliosior. Hic primò purgationem desiderat, mox uictura calefacentem & humectantem, ut diximus.

Pituitosior.
Hic requiri-
rit uel

Medicamenta sola, quæ prīmo uel secundo ordine calefa-
cent, non tamen deliciat. Huiusmodi debiliora sunt.
Medicamenta & nutrimenta simili, quæ modicè calida effo-
debet, & minimè crassa, ut *Eruca*, *Peniculum*, *An-
ethum*, maximè cū adhuc uirentia humidaq: sunt, *Smir-
nium*, *Apium*, *Sion*, *Polium*, omnia quidem uirentia.
Hæc potentiora sunt.

Tussum *Pronocandi*: Naturam habent extenuandi acrem & mordacem. Nam quicquid mordax ac acre est, ad tu-
sum impetrum prouocat. Proinde calida, tenuumq: partium ut sint, necesse est.

Sedandi: Naturam habent incrassandi. Proinde frigida, & crassarum partium ut sint, necesse est. Frigore e-
num cogit, & substantia sua crassitudine incrassat.

Generandi, quæ facultas ex tota familiari, & mediocriter calida substantia nascitur. Horum alia sunt

Cibæ bene nutritæ,
flatuosæ, totisq: sub-
stantijs familiares: ut
Cicera.
Conus.
Bulbi.
Fabe.
Polypteron.
Terebinthi fructus.

Medicamenta: ut *Scincus.*
Satyrum.

Cibæ & medicamenta simili,
quæ calida, simulque flatuo-
sa sunt, ut *Eruca*.
Fraxini semen.
Lini semen.

Semen

Extinguendi: ex frigida, siccæ, totaç: substantia aduerterea gignitur: ut

Nymphaea.
Rota, etiam si calida sit, tamen sua siccitate prohibet.

Pronocandi: ex calida non exiccante, & flatuosa oritur substantia.

Supprimendi: ex frigida cogente & incrassante substantia prouenit: ut

Atriplex.
Blitum.
Cucurbita.
Cucumeres.
Laetula.
Mora.
Melopeponer.
Pepones.

LIBRI I. PARS III.

Calida	Valde, atq; partium	Crassarū & sic carū sive ter rearum, sunt	Tenuis & humidarū: sunt acris, quae naturae aduersantur	Humorum crasisitem incident & attenuant.			
				Amara; quæ	Abstergunt. Expurgant. Menes mouent. Pus ex thorace & pectori ejiciunt.		
Mediocriter, atq; partium	Crassarū & ter rearum: sunt dulcia, qualia sunt castaneæ.	Humidarū: & ciui modi humi ditas vel cīt	Aqua: sunt medioriter dulcia.	Nitroſa, minus calida quam amara sunt. Hæc	Erodunt. Carnem colliquant.		
				Tota substantia: ut	Sandaraca. Auripigmentum, &c.		
Frigida, atq; partium	Crassarū & ter rearum: sunt acris, quæ naturae aduersantur	Immoderatione caloris: quæ fieri substan tie	Crassioris, erodit atq; exedunt: ut	Crasſioris, erodit atq; exedunt: ut	Arfemicus. Hydrogyrus.		
				Hæc	Crasſos humores incident. Sudore, urinas & menses mouent. Humores, flatus & vapores digerunt & discutiunt.		
V.	Medicamentorum differentiae sumuntur quoq; ab	Subtilum & aquosarum: sunt acidas, quæ	Magis: sunt acerba.	Aqua: & aera simul, ut quæ inter pinguis & dulcia media sunt.			
				Hæc	Humidatib. Emollient. Laxant, &c.		
V.	Medicamentorum differentiae sumuntur quoq; ab	Minus: sunt austera.	Contrahunt. Constringunt. Densant. Repellunt. Incrassant. Refrigerant. Exiccat.	Humidarum & crassarum æqualiter simul: sunt dulcia magis & minus, pro vehementia & viribus, quas in subiectum exercent, humidum & siccum melius & deterius permiscunt: ita tamen, ut neq; humores resoluant, neq; siccas partes adurant, Hæc concoquunt, laxant, rarefaciunt, &c.			
				Incident. Extenuant. Dividunt. Farctu liberant. Mordent, &c.			
		Odorata. Ab hoc non tutum est coniçere de medicamentorum facultatibus propter inæqualitatem substantiarum, quod sint dissimilares: proinde non æquè eius partes euaporant, ac perinde sensum mouent, nisi partes aqueæ à calore in uaporem resolutæ.					
		Vifa. Ab hoc adhuc minus tutum est de medicamentorum facultatibus sumere indicitum, quod in singulis coloribus, calida, frigida, humida, siccata reperiantur.					

V. Medi-

Magnitudine uel altitudine. Sic medicamentorum alia alta	<i>Digitum,</i> <i>Palmum,</i> <i>Pedem.</i> <i>Cubitum, &c.</i>
Mensura. Sic medicamentorum alia mensurantur	<i>Cochlearis</i> ; est minima pars omnium mensurarum. <i>Conchula</i> , qua ponderatur drachma una cum dimidia. <i>Cistib</i> , qui ponderatur drachmis decem, aut cochlearijs viginti. <i>Acetabulo</i> , qui est quarta pars heminæ, ponderatur drachmis 24, aut cochlearijs 48. <i>Heminæ</i> ponderatur $\frac{1}{2}$ lb. <i>Sextario</i> , ponderatur $\frac{1}{2}$ lb. <i>Congio</i> , ponderatur sextarijs sex. <i>Modio</i> , capit sextaria 22, quæ sunt $\frac{1}{2}$ lb. 14. <i>Amphora</i> , capit uini & aquæ pedem quadratum, frumenti uero Italicos modios tres, &c.
Nomina. Sic	<i>Granum hordei</i> : huius nota est g. <i>Siliqua</i> , quæ Græcis <i>σεγάρια</i> uocatur, octo lenti seminibus respondet, est tertia pars oboli. <i>Obulus</i> , qui pendet siliquas tres: cuius nota est $\frac{1}{2}$. <i>Scrupulus</i> (cuius nota est $\frac{1}{3}$) qui Græcis <i>γραπτόν</i> dicitur, habet obulos duos. <i>Drachma</i> (cuius nota est $\frac{1}{6}$) scrupulos tres constituit. <i>Vncta</i> (nota $\frac{1}{12}$) octo drachmas constituit. <i>Quadrans</i> (nota $\frac{1}{48}$) pondus existit trium unciarum. <i>Triens</i> , pondus est quatuor unciarum. <i>Sextans</i> , duarum unciarum pondus est. <i>Libra semis</i> (nota est $\frac{1}{2}$ lb. s.) sex uncias constituit. <i>Libra</i> (nota $\frac{1}{2}$ lb. j.) qua etiam pondo dicitur, in duo decim uncias diuiditur. <i>Manipulus</i> , est herbarum fasciculus, qui manu deprehendi & complecti potest, cuius nota est M. <i>Pugillus</i> , quantum compressis digitis capi potest, huius nota est P. <i>Aureo</i> , est drachma una cum dimidia. <i>Kratib</i> , pondus trium granorum. <i>Danic</i> , pondus sex granorum, &c.
Ponderis atq; uel iephis	<i>Balneis</i> , manipulis multis mensurantur. <i>Radicum in</i> <i>Clysteribus</i> , fomentis, $\frac{1}{2}$ ij. pro uno clystere sufficiunt. <i>Syrnpi</i> , decoctis ab $\frac{1}{2}$ j. usq; ad $\frac{1}{2}$ ij. uel $\frac{1}{2}$ iiiij. uel $\frac{1}{2}$ iiiij. Pro una usq; rd dosi à $\frac{1}{2}$ ij. ad $\frac{1}{2}$ S. uel $\frac{1}{2}$ j.
Rei. Sic pondus medicamentorum	<i>Balnei</i> , lauacris, manipulis pluribus. <i>Herbarum in</i> <i>Clysteribus</i> , decoctis à M. S. usq; ad M. ij. uel iiiij. <i>Pulueribus</i> à $\frac{1}{2}$ j. usq; ad $\frac{1}{2}$ S. uel $\frac{1}{2}$ j. <i>Simplicium</i> <i>Florum in</i> <i>Antidotis</i> , pulueribus, unguentis à $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ ij. <i>Syrupi</i> , decoctis à P. S. ad P. ij. uel P. iiij. uel P. iiiij. <i>Frucluum</i> <i>Maiorum</i> , numero mensurantur. <i>Minorum</i> à $\frac{1}{2}$ j. usq; ad $\frac{1}{2}$ j. <i>Seminum in</i> <i>Balneis</i> , fotibus, clysteribus ab $\frac{1}{2}$ j. ad plures. <i>Decoctionibus</i> à $\frac{1}{2}$ S. ad $\frac{1}{2}$ ij. uel $\frac{1}{2}$ iiiij. uel $\frac{1}{2}$ iiiij. <i>Lignorum</i> , corticum <i>Nobilium</i> ab $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ iiiij. uel $\frac{1}{2}$ S. <i>Innobilium</i> ab $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ ij.
Compositorum	<i>Puluarum</i> à $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ ij. uel ad summum $\frac{1}{2}$ ij. <i>Electuariorum solutiouorum</i> à $\frac{1}{2}$ ij. ad $\frac{1}{2}$ S. uel $\frac{1}{2}$ vj. <i>Symporum</i> <i>Laxantium</i> ab $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ iiiij. <i>Alterantium</i> ab $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ ij. <i>Puluerum</i> à $\frac{1}{2}$ j. ad $\frac{1}{2}$ j. <i>Trochiformum</i> à $\frac{1}{2}$ S. ad $\frac{1}{2}$ j. <i>Elegmatum</i> ab $\frac{1}{2}$ iiiij. ad $\frac{1}{2}$ vj. <i>Clysterum</i> ab $\frac{1}{2}$ x. ad $\frac{1}{2}$ j. uel ad summum $\frac{1}{2}$ j. S.
Numero. Sic medicamentorum alia	<i>Simplicia.</i> <i>Composita</i> , &c. quæ ex pluribus componuntur medicamentis.

LIBRI I. PARS III.

		<i>Herbe serena ac sicca celi constitutione, atq; tempore meridiano, non nubibus, non imbribus infestat, cùm primum floribus ornantur, &c., exceptis ijs, quæ tum in medicinæ usu, tum in cibis, tum etiam in obsoniorum condimentis quotidie uirentes usurpantur.</i>
		<i>Flores eo tempore, quo magis suo in uigore consistunt, ac tempore meridiano, rore absumpto, nō autem cum iam flaccidescentes decidui evanescant: exceptis capparum, & rosarū floribus, qui decerpendi antequam planè explicati fuerint.</i>
		<i>Fruitus probè maturi, nisi data opera imminuti exspectantur.</i>
		<i>Semina, priusquam defluant, & ubi siccari cooperint herbg. Fructuum uero semina, cum fructus, à quibus eximuntur, suam maturitatem planè senserint.</i>
		<i>Radices uero, aut æstatis initio, nempe ante florū & caulinū & seminū productionē, & post primorū foliorū eruptionē, Hortensium uero radices, & plerumq; alimentosarū quois anni tempore legi possunt.</i>
		<i>Cortices à fructibus, quo tempore maximè maturi sunt: à radicibus uero & arboribus, uero tempore.</i>
		<i>Ligna, cum arboreis in uigore sunt.</i>
		<i>Collectionis. Sic colliguntur</i>
VII.	<i>Medicamentorum differentiae sumuntur etiam à tempore</i>	<i>Radicum in uero, cùm primū folia emergunt.</i>
		<i>Succi</i> { <i>Foliorum seu herbarum, antequam stirpes flores edant, & earum caules lignosi fiant.</i>
		<i>Fructuum, cùm ipsi ultimam maturitatem senserint, exceptis omphacio, acacia, & similibus.</i>
		<i>Gummi, cum ex plantis distillant.</i>
		<i>Animalia, cum uiua & sana sunt.</i>
		<i>Partes animalium, eo tempore, quo ipsa animalia integra, sana, & boni habitus, & mediaæ ætatis sunt.</i>
		<i>Adipes, autumno, ex animalibus florentibus.</i>
		<i>Medulla, æstatis exitu, hyemis initio.</i>
		<i>Metalla & lapides, de quibus in particulari tractatione, &c.</i>
Duratio-	<i>nis. Sic durant</i>	<i>Herbe minus quād radices: proinde quotannis mutandæ uenient.</i>
		<i>Flores in uniuersum siccii ad annum duntaxat, uel quandiu coloris & odoris gratiam retinent.</i>
		<i>Fructus recentes maiori ex parte per annum: siccati uero diutius asseruantur.</i>
		<i>Semina, et si eorum multa reperiantur, quæ ad annum ultra uires suas asseruentur, ea tamen quotannis renouare latius est.</i>
		<i>Per menses sex: ut</i> { <i>Borragini.</i>
		<i>Frumentaceorum, &c.</i>
		<i>Per annum, quæ singulis annis radicitus intereunt: ut</i> { <i>Dauci.</i>
		<i>Pastinace, &c.</i>
		<i>Virides in caspis, quædam</i>
		<i>Radices</i> { <i>Perpetuū: ut</i> { <i>Osmundæ.</i>
		<i>Ajparagi.</i>
		<i>Faniculi.</i>
		<i>Thapsie.</i>
		<i>Media inter annas & perpetuas: ut</i> { <i>Angelica.</i>
		<i>Smirnij, &c.</i>
		<i>Sicce, tot annis, quæ ab inanitate, teredine & tæbe vindicari ualeant.</i>
		<i>Cortices, quo usq; nec situ, nec teredine offendantur.</i>
		<i>Humidi ad annum, proinde singulis annis mutandi.</i>
		<i>Succi</i> { <i>Sicci, ad duos annos.</i>
		<i>Gummi diu, modò non in humido putrido q; loco ponantur.</i>
		<i>Animalia pauca integra. Sicciora, ut cantharides, nō difficulter custodiuntur. Humidiora uero & pinguiora facilè corruptiuntur, putreficiuntur, & uermes generant, unde absynthium & similia illis adduntur.</i>
		<i>Partes animalium ploræq; durant annum, quædam citius corruptiuntur, quare quotannis mutandæ sunt.</i>
		<i>Adipes recentes & absq; sale, non ultra annum.</i>
		<i>Medulla non ultra annum.</i>
		<i>Metalla, lapides, & similia uariè: de quibus uide in particularibus.</i>
		<i>Collectionis. Sic colliguntur</i>
VIII.	<i>Medi amictorum differentiae sumuntur etiam à loco</i>	<i>Herbe ex locis eluofis, uentis expositis & perflatilis, frigidisq; & aquis carentibus: in his enim locis uires corū longè validiores sunt. Contrà quæ in cæpistribus, riguis & opacis, cæterisq; locis, à uento siétiibus enatetur, plerumq; degenerat, & minus uiribus ualeat. Verum si ex campestribus locis herbe colligende sint, ex siccioribus, & nō aquofis, exceptis nymphæ, léticula & tribulo, &c. colligatur.</i>
		<i>Flori, ex locis maximè opportunis.</i>
		<i>Radices ex eisdem, quibus herbae, locis.</i>
		<i>Fructus, ex loco, ubi perfectiores plantæ habentur.</i>
		<i>Semina, ubi eorum plantæ excellentiores reperiuntur.</i>
		<i>Cortices</i> { <i>Ex locis maximè conuenientibus.</i>
		<i>Gummi</i>
		<i>Herbe in loco superiore ædiū perflatili, strato asperibus dolabro levigatis. Impendente tempestate aliqua, fenestræ maturè claudéde sunt. Cauēdū etiā ne felib. pateat accessus, q; herbas cōmingere solē.</i>
		<i>Flores in locis temperatis, quo tempore sepius reuoluantur, ne situm contrahant, exhibita etiam cum rara, siccii natuum colorem dependant.</i>
		<i>Radices, in umbra, ubi orientales uenti respondent. Quod si ex eis fuerint, quæ natura crassæ sunt, ut geniana, holenij, &c. & aer sit nubilus, & hyems, in sole ac uento tutò siccantur. Quod cōmēdius fieri potest, si frustatum dissecta ita tenui funiculo traiiciantur, ut partes se non contingant.</i>
		<i>Fructus, in sole, uel in clybano, ubi in sole id fieri nequit.</i>
		<i>Semina, ut herbae.</i>
		<i>Cortices, ut radices.</i>
		<i>Animalia & eorum partes, in sole aut clybano.</i>
		<i>Succi in sole, aut in clybano seu furno, uel ad ignem coquendo insipiantur.</i>
		<i>Repositionis. Vide in sequentibus, sub signo **</i>

** Medicina

Herba siccata, decusso puluere, in sacculis ex corio, uel lineo non compresso: uel ligneis capsulis, ac diligenter claudantur, ne earum uires euaneantur.

Flores in ligneis arculis, optimè inclusi uel in uasis uitreis optimè obturatis.

Radices ijs in locis, ad quæ solares radij non penetrerent, neq; fumo pateat aditus, & quæ neq; uilignosa sint, neq; puluerulenta. Sit igitur locus eminens & siccus, ad Septentrionem uergens, uel etiam ad meridionalē plagam, cum scilicet ipsa non prorsus exiccatæ recondentur.

Semina in arculis ligneis, uel uitreis, in loco siccо.

Siccata in capsulis ligneis potius, quam facies, ne extraneos humores concipient.

Fruclus { Recentes, in locis siccis, minimè asperginem redoleantibus: aut super paleas expandantur: aut hordeo, uel milio sepiantur, ut Medica & Aurantia mala.

Corticis, arculis ligneis.

Succi in uasis uitreis, angusti oris, superfuso oleo digiti crassitudine, aut sale insperso, prius ad ignem paululum seruefacti, moxq; diligenter desiccati.

Cummi, in loco siccо.

Animalia, in uasis fictilibus, uitreis, optimè obturatis, in loco sicciori, non calido.

Partes animalium siccatae, in arculis lignicis, loco siccо.

Adipes loco siccо, ad Aquilones spectante, siue figulinis uasculis uitreatis, folijs lauri uel nucum siccis conuolutae & obturatae. Vel lora, atq; liquoratæ ad ignem, deinde colatae, & in uasis fictilibus seruatæ, in loco frigido.

Medulla, eodem modo, quo adipes, &c.

Herba à puluere uel luto, ex pluuijs asperso, manibus executiendo. Maiores uero & uulgares herbæ à stipitibus surculisq; durioribus, & partibus lignosis, atq; corruptis.

Flores à pediculis, surculis, circumhærentibus folijs, unguibus, &c.

Radices primū à terra, & omnibus cordibus, & si quid computruit, aut corruptū est, cultello abraditur aut amputatur. Quod si terræ nimis tenaciter adhæscat, ablununtur. Porro linea matrix, quæ omnibus radicibus ferè includitur, ipsi in longum scissis, integra eximitur. Quod si extimè non possit, pistillo radices tunduntur, & pulsantur à summo usq; ad imum.

Fruclus à corticibus, seminibus, & parte lignosa, &c.

Semina à suis corticibus (si magna fuerint, ut fabæ, melonū, &c.) paleis, festucis, pediculis lapillis, &c. mouendo hinc inde & inflando, ut quod leue est, & puluerulentum, in aerem dissipetur. Sunt autem semina manibus prius fricanda, ut quod leuiter hæret & alienum est, tollatur. lapilli & arenæ propter grauitatem ipsorum in fundo colliguntur. Semina maiora & rotunda, in tabulam inclinata & leuiter manu pulsata, in uas subiectum, relictis lapillis deuoluuntur, &c.

Infuso, in qua consideranda sunt, humor, cui infunduntur medicantia, qualitas, qualitas, & tēpus. Sic infunduntur

Radices, fructus, ligna, cortices, succi, & tempore hyberno, primū contusa & confracta in aqua tepida aut calida per uigintiquatuor horas: aut supra cineres, aut supra fornacem, aut in uase calido, aut ad solem, aut loco calido, &c.

Herbe, flores, aut fructus recentes & extiuo tempore, in humore frigido per duodecim horas.

Medicamenta purgantia, ut Agaricum, Myrobalani, &c. confracta prius, in liquore aliquo, hyeme horis duodecim, & statu sex.

Gummi: ut { Galbanum Ammoniacum } In uino, uel aceto, deinde ad ignem ponuntur. Opopanax, &c.

Craffo: ex quorum generi sunt

Dissoluo. Sic dissoluuntur

Aqua, uel uino uel aceto, prius puluerizata: ut { Vitriolum. Mif. Chalcis, &c.

Metalla quedam in { Aceto: ut { Scoria ferri. Flos zericis, &c.

Margarita } In succo limonum.

Coralli

Opium, in aqua aut succo aliquo, &c.

Liquesatio. Sic alia liquantur

Ad solem —— { Pinguedines.

Moderato } ut { Medulla.

Oleum concretum, &c.

Calore { Cera.

Maiori: ut { Pix.

Gummi, &c.

Mollitio. Molliora fiunt medicamenta aut

Calore leui,

Humore aliquo addito.

Duratio. Vide in sequentibus, sub signo Ζ.

Subtilis. Vide in sequentibus, sub signo Α.

Ζ. Medi.

*IX.
Medicamentorum differentie sumuntur etiā à præparatione, eaq; facta modo uel*

Medicamentorum differentie sumuntur etiā à præparatione, eaq; facta modo uel

LIBRI I. PARS III.

<i>Duratio.</i> Indurantur medicamenta aut	<i>Frigore.</i> <i>Sicco aliquo addito.</i>
<i>Calefacio.</i> Calefiunt medicamenta aut	<i>Igne, Sole, Fimo.</i> <i>Aqua calida.</i> <i>Vapore aquæ calidæ.</i> <i>Lapide</i> <i>Ferro</i> <i>Calefacio.</i>
<i>Coccio.</i> Coquuntur medicamenta ex aqua, uel fero, uel lacte, uel uino, uel aceto, uel quoquis liquore: & uel	<i>Multum, diuq;</i> ut <i>Fructus, Cortices</i> <i>Ligna, Radices</i> <i>Semina</i> <i>Omniaq; siccæ.</i> <i>Parum:</i> ut <i>Herba</i> <i>Flores</i> <i>Recentia, omnia.</i> Hec namque tardius tenereſcunt, intusſcunt, &c. Mediocriter, quæ medio modo ſe habent.
<i>Affatio.</i> Affantur medicamenta humida, ut carnes, fructus, radices, &c. aut	<i>Ad ignem.</i> <i>In uero.</i> <i>In clybano, &c.</i>
<i>Frixe.</i> Friuguntur medicamenta in oleo, uel pinguedine aliqua, in fartagine.	
<i>Vulnus. Sic namq; uritur</i>	<i>Sericum</i> in olla ſupra prunas ardentes tandiu, donec in puluerem redigi queat. <i>Animalia</i> , codem modo, uel in clybano. <i>Sil</i> & uitrum ad ignem in uafe figulinō, donec non amplius ſtridant. <i>Vinulum</i> , in olla diſcoporta tandiu, donec ſicceſcat colorq; mutetur. <i>Alumen</i> , donec ſicceſcat. <i>Oſſa</i> , cornua, ungues, & corallij eodē modo ſupra prunas, donec fumare deſinat, coloremq; mutet. <i>Cancis</i> ſupra prunas in uafe cupreō cooperio. <i>Lapides</i> , qui candefcentes in liquore aliquo aliquoties extinguiuntur: uel in crucibulis tandiu uruntur, donec in puluerem uertantur. <i>Plumbum</i> & cuprum addito sulphure, in olla uel crucibulo, prius in lamina redacta, &c.
<i>Tuſio. Sic me- dicamento- rum alia con- tunduntur</i>	<i>Multum:</i> ut medicamenta craſſa, cuiusmodi ſunt metalla, &c.
<i>Parum: & uel</i>	<i>Aromaticæ omnia.</i> <i>Radices</i> <i>Herba</i> <i>Maflix</i> <i>Gummi</i> Odorante. Terantur tantum. <i>Vino</i> , aut <i>aqua</i> , aut <i>aceto</i> : ut <i>Galbanum.</i> <i>Ammoniacum</i> , <i>Opopanax</i> , <i>Bilegium</i> , <i>Myrrha</i> , <i>Succus glycyrrhizæ</i> , &c. <i>Sacco aliquo</i> : ut <i>opium</i> , &c. <i>Aqua roſarum</i> : ut <i>Moschum</i> , <i>Ambra</i> , &c. <i>Oleo amygdal.</i> dult. uel <i>aqua ardente</i> : ut <i>Camphura</i> .
<i>Lauatio. Sic lauantur medicamentorum alia prius</i>	<i>Contusa</i> , deinde in aqua tandiu infuſa, donec reſideant. deinde ſenſim ablata aqua, alia noua ſuperinfuſit, atque aliquoties lauantur, donec aqua fu- perinfuſa limpida ac clara euadat, atq; hoc modo lauantur <i>Liquefalla</i> , & in aqua infuſa, baculoq; agitata donec clara aqua euadat: ut <i>Calc.</i> <i>Aloe.</i> <i>Metalla, &c.</i> <i>Resinæ.</i> <i>Olea.</i> <i>Pinguines, &c.</i>
<i>Extraſlio. Sic extraſhantur</i>	<i>Succi</i> ex herbiſ & radicibus, prius contuſis, deinde expreſſis, demum colatiſ ſucceſ ad ſpiſſitudinem co- quitur: ex ſiccis uero prius probè coctis, deinde expreſſis. <i>Mucilagineſ</i> ex althea, malua, feſo græco, ſeme lini, &c. cum omphacio probè trita herba, exprimun- tur. Alij tritas igni lento calefiunt: alijs tritas loco frigido, ut cella uinaria, uimineo uafi impositas, in catinum ſubiectum deſtillare permittunt: uel poſtridie ſuccum exprimunt.
<i>Exprefſio.</i> Sic exprimuntur herbae, radices, decocta, ſucci, olea	<i>Manibut.</i> <i>Tor. uilar.</i> <i>Panno lineo, &c.</i>
<i>Colatio.</i> Colantur decocta, ſucci, infuſa, ſyrupi, iulapia, olea, gummi liquata per	<i>Cribrum.</i> <i>Pannum lineum.</i> <i>Filtrum, &c.</i>
<i>Clarificatio.</i> Sic clarificantur decocta, infuſa, ſyrupi, iulapia, &c	<i>Repositione.</i> <i>Colatione.</i> Colione & despumatione, Ouorum albis, prius contuſis, deinde mixtis, feruefactis & despumatis, &c.
<i>Deſpumatio. Deſſu- mantur</i>	<i>Decolla</i> <i>Succi</i> <i>Mel</i> Cochleari ferro perforato, ſpumam ſupernatantem auferendo. <i>Saccharum</i> cum albis ouorum, prius contuſis, deinde ſimil feruefactis & despumatis, &c. A. Subtilis

	<i>Habent ut</i>	<i>Absinthium, Apium, Basilicum, Calamentum, Chamaemelum, Hyssopus, Ina arthetica, Lauendula, Leuisticum, Mentha, Origanum, Polium, Rosmarinum, Ruta, Serpillum, Salvia, Sauina, Thymus, &c.</i>
<i>Materia. Sunt autem ex qui bus aquæ uel olea extor- quentur, aut</i>	<i>Semina: uidelicet</i>	<i>Anomi, Ammi, Anethi, Avis, Carei, Cumini, Dauci, Foeniculi, Nigella, Petroselinii, Sileris montani, Santonia, &c.</i>
	<i>Aromaticæ: ut</i>	<i>Angelica, Calamus aro mat, Cardamomum, Cariophylli, Costus odoratus, Cinnamomum, Cortice citri uel auranti, Cubeba, Cyperus, Galanga, Graea paradisi, Gingiber, Juniperi, Lauri, Macis, Nux moschata, Piper nigrum, Zedoaria, &c.</i>
		<i>Herbe supra dictæ. Semina</i>
		<i>Asii nominata.</i>
		<i>Aromaticæ Lachryme. Resina, &c.</i>
<i>Intensio: uidelicet</i>	<i>Ascensum, ubi uapores sursum elati, ibi cōcreti in aquā destillat. Atq; hic modus facilior ac frequen- tior est: siq; ab ijs rebus, quæ facilius & minore negocio succum de se fundunt: cuiusmodi sunt</i>	<i>Facilius ut rose, &c. quæ recentes linteolo super peluum ten- so, imponuntur. Inde patella uas integratur, ignitiq; car- bones super fundum ponuntur. Sic destillatur odoratissima & efficacissima aqua.</i>
<i>Forma: quæ duplex est: per</i>	<i>Descention, ubi uapores de- orsum trahi, in aquam uel oleum destillant. Hec au- tem destillatio fit ab ijs re- bus, quæ succum de se fun- dunt, aut</i>	<i>Contumaciam: ut ligna, &c. quorum destillatio fit olla uitreata in scrobem teræ defossa, cui alia medicamentis referta, in fundo foraminibus pertusa, inseritur, terraque obrui- tur: supra quam lignis siccis accensis, medicamenti liquor per ollam fundi foramina, in ollam inferiorem destillat & descendit. Vel fit inuersa bocia, quæ cum fornace optimo luto coniungitur: tum carbones superimponuntur cir- cum circa, & ascenduntur, ita ut principio ignis sit len- tus, deinde maior, &c.</i>
<i>Cans</i>	<i>Humidus: atq; uel</i>	<i>Aqua feruentis. Balneum Mariae nocatur, quod minus agit in rem destillandā quam uel ignis ipse per se, uel etiam per media alia siccata. In hoc destillamus ea, quorum uires ignis uiolentia dissipari nolumus, & quæ mitia integriora uolumus. Aqua autem balnei non magis calere debet, quam digitus tolerat. Vaporis aquæ calidae. In uapore aquæ feruentis destillamus ea potissimum, quæ cum uino uel aqua ardente parantur medicamenta: uel quorum uires, & sa- porem odoremq; integriora esse cupimus. A calore enim illo miti, & totius herbæ substantia uapores exhalant, qui in aquam uertuntur, omnium herbæ partium uires adseruantem, quæ ex odore & sapore aperte cognoscuntur. Fimo equini. In hoc destillationes fiunt, si uel paupertas, uel alia causa impedit, quo minus igne uti licet: & uel solo fimo, uel cum calce paulatim irrigata, & sèpè mutata. Medico tamen recipienda non sunt, propter putredinem ac graueolentiam, præsertim si intra corpus sumenda sint aquæ. Verum huius præcipiū usus est, ut materia destillanda in uase vitro ei imposta calore i- psius præparetur, putrefiat, &c. Ceterum fimi calor (propter calcem admis- itam) medio gradu caliditatem balnei Mariae excedere uidetur.</i>
<i>A. Subtili modo præparantur medicamenta per artem chy- micam, seu de- stillationem: que est humo- ris per calore in uapore resolu- tuti, ac frigore rufum insip- si, eliquatio. Hæus differen- tiāluntur d</i>	<i>Igneus: ut calor uel</i>	<i>Solaris. Per solarium radiorum calorem uarij flores destillantur, ut odorem & qualitatem retineat. Pluit autem huiusmodi destillationes, cum cauū ignitum solis splendoris obuertitur, uitrum, cui materia inest, inter solis radios, & speculum colloquatur, ita ut radij solares in speculo ad uitrum, secundum adiectam figuram, se reuerberent. Igneus. Balneum aereum siccum appellatur, in hoc potissimum olea & aquæ tam ex seminibus herbari, quam fructuum & aromaticis eliciuntur, quæ uires, saporem & odorem egregiè retinent.</i>
	<i>Aerius</i>	<i>Cineribus calidis: ut olea & aquæ. Aquæ mitissimo calore, qui manu, tum ci- neres, tum ipsa destillatoria uasa tangendo, discernuntur. Olea uero maiori igni & calore uehementiore indigent nempe sicciora. Cineres autem cri- brati esse debent. Ceterum in cineribus destillantur, quæ siccata in uino in- fusa & macerata fuerunt, eundem prorsus odorem saporemq; redditura. Huiusmodi aquæ diutius, quam quæ in balneo Mariae uel uapore aquæ calentis destillantur, seruari possunt.</i>
	<i>Siccas: & uel</i>	<i>Arena tenui</i>
		<i>In his destillantur olea, atq; ea, quæ uehementiore calore in- digent. Sed hęc paulatim calefacienda, atq; refrigeranda, Scoria ferri</i>
	<i>Terrenus. Sic me- dicamē torum alia de- stillan- tur in</i>	<i>Furna laterum: destillatio omnium optima, atq; rutilior est. Calorem eom & qualiter fover, & ultra non & quæ facilè rumpit, quæ duo in destillatio- nibus prænecessaria sunt.</i>
	<i>Extremi: uidelicet</i>	<i>Instrumento. Vide in sequentibus, sub signo A.</i>
	<i>Euse</i>	<i>Accidentibus. Vide in sequentibus, sub signo B.</i>

LIBRI I. PARS III.

A. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Cae- cumbi- ta, in qua po- nitur, qd de- stillan- dū est. Huius quoq; differe- tiae ha- bentur aut à	Mater- ria. Sic ea rum alia	Vires, quæ omnia optima est, præsertim ex vitro albo facta, quia purior ac densior. Auræ, quæ in bonitate secundum locum habet. Atq; his utimur cum dfractura timemus, & cum melior qualitas est addenda. Argenteæ, quæ aureæ succedit.
				Terra seu figurina, quæ post uitream quartum in bonitate locum obtinet, præsertim si ex luto puriore, & diligenter cocto, atq; intus forisq; lutato fuerit. Feræ, quæ si ex puro ac optimo ferro fuerit confecta, non est uituperanda, quod nulla prava qualitas inde in materiam seu liquores redunderet. Et utimur his ubi firmitate opus est. Hac quintum in ordine locum habet.
B. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Capitellum, seu Alembicum: est uas superius, capitum quandam spe- ciem praeforenſe. Hoc etiam uariat ratione	Stannea } Plumbæ } Cuprea } Aerea }	Propter ceruſam & qualitates alias plumbi maleficas, improbandæ. Et sextum ordinem reponuntur: licet stanneæ præferantur.
				Fæc duo incommoda habent, primum, quod aquas reddunt ad rufum colorem de- clinantes, & utilaginæ uitiatæ: deinde quod semper uis quedam uenenoſa infit eis magis quam cæteris metallis: quapropter meritò postremum locum habent.
C. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Qualitat. Sic earum alia uel	Redæ, quæ pro illis rebus, ad destillandum apta est, quæ facilius & leuiori calo- re, in altum subleuantur: ut sunt herba, flores, radices, semina, &c. Curæ. Retorta uocatur: quæ idonea destillandis illis est, quæ non possunt altius attollî, & quæ uebementiorem ignem requirunt: ut sunt olea, pinguedines, & metallica, &c.	Qualitat. Sic earum alia uel
				Breniæ, præsertim collo: in qua destillantur, quæ altius ascendere non ualent: cuuiusmo siunt olea & pinguedines, &c. Longæ, qua utimur cum liquorem puriorem & synceriorem efficaciorem; requirimus: idonea halde ad uinum destillandum, &c. Latæ, ac capax, qua utimur, cum materia destillanda multa est. Angustæ,
D. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Quæstio, atq; aut	Cum limbo, quo utimur, cum phlegma ab ali- quibus aquis, uel oleis, in Sole, aut alio lo- co calido abstrahere uolumus. Sine limbo, quod præparationi, rectificationi seu circulationi idoneum est.	Cæcum: atq; aut
				Rofstratum, per quod guttae concretae effluentes destillant in uas subiectum, quod recipiens nuncupatur.
E. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Quantitat. Sic alembi- cum est capite	Amplio & largo, à quo aquæ & olea copioſiora atque præfantiora fluant. Angustæ: aquæ & olea minus præfantiora reddit.	Quantitat. Sic alembi- cum est capite
				Medioſe: uidelicet pro copia uaporum in uasis collecta, &c.
F. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Materia, ex qua confi- ciuntur. Sunt autem	Lateræ, qui optimi sunt crudi, probè tamen Sole arefacti. Quia coctis sunt tra- ctabiliores, & ad quancunq; etiam formæ ferro facilè incidi possunt. Quare prius in humidum locum, uelut in cellam, ut ferro tractari melius possint, erunt recondendi, &c. Lutum, quod pingue sit, è floccis de panno abrasis & fimo equino simul suba- ctis. Madehat autem in aqua multum salita, &c.	Lateræ, qui optimi sunt crudi, probè tamen Sole arefacti. Quia coctis sunt tra- ctabiliores, & ad quancunq; etiam formæ ferro facilè incidi possunt. Quare prius in humidum locum, uelut in cellam, ut ferro tractari melius possint, erunt recondendi, &c.
				Lutum, quod pingue sit, è floccis de panno abrasis & fimo equino simul suba- ctis. Madehat autem in aqua multum salita, &c.
G. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Balnei Mariæ, sit sphærica, in qua lapides sic aptandi ueniant, ne iuncturæ conueniant, sed in- æquales fiant: sic enim firmior fiet constructio. Quantitat. uero fit secundum alieni pro- portionem, ac densitas seu parietum crassities pro arbitrio tuo. Huic fornaci, uas æneum grande superponatur, aqua plenū, ei uero uasi æneo uafcula in arcum superponantur quā- plurima possunt, in quorum fundo res destillanda infit, Balneum autem Mariæ commode calefit cum amplio canali è cupro in medium immisso, in cuius imo craticula est, ut cineres defluant. Imponitur & operculum, è cupro, cum paruo canali transuerso, qui per fenestram aut foramen aliquod fūnum efficerat, &c.	Balnei Mariæ, sit sphærica, in qua lapides sic aptandi ueniant, ne iuncturæ conueniant, sed in- æquales fiant: sic enim firmior fiet constructio. Quantitat. uero fit secundum alieni pro- portionem, ac densitas seu parietum crassities pro arbitrio tuo. Huic fornaci, uas æneum grande superponatur, aqua plenū, ei uero uasi æneo uafcula in arcum superponantur quā- plurima possunt, in quorum fundo res destillanda infit, Balneum autem Mariæ commode calefit cum amplio canali è cupro in medium immisso, in cuius imo craticula est, ut cineres defluant. Imponitur & operculum, è cupro, cum paruo canali transuerso, qui per fenestram aut foramen aliquod fūnum efficerat, &c.	
				Vaporu aquæ calidæ, sit similis fornaci balnei Mariæ, nisi quod uas æneum altius, maius q; atq; aqua semiplenum tantum sit, ita ut uas destillatorium aquam bullientem nō attingat, sed solo vaporifero humore, ab ea elevato, incalcat, &c.
H. Instru- menta ad destil- lationē necessa- ria ua- ria sunt. Eorum namq; alia sūt	Forma s Pro- pin- qua teu imme- diata: ut	Arena, seu cinerum, sit huiusmodi. In loco aliquo conuenienti, quadram uel rotundam for- nacem strues, ea capacitate, qua mediocri cucurbita imponenda satisfaciat: parietes ex la- teribus eriges, quos luto optimè præparato conglutinabis. Altitudo pedes duos non nul- lum excedet. Parietes intus pedis plus minus spatio distabant, constructo iam fundo, offici t, ubi cineres extimatur, qui à carbonibus à superstructa statim craticula deciderint. E' di- recto summittatis ostij, ferream cratem lateribus insertam constituitur. Super hanc ostium a- liud, per quod carbones immittantur: ac super ostij summittatem rursus crucem ferream, la- teribus & ipsam insertam collocabis. Cæterum super hanc crucem lebetem in summo fer- ream uel terram impones, eam uel cineribus uel arena implebis, & luto circumponatur. In fornaci apice quatuor foramina fiant, per quæ fumus exeat, &c.	Arena, seu cinerum, sit huiusmodi. In loco aliquo conuenienti, quadram uel rotundam for- nacem strues, ea capacitate, qua mediocri cucurbita imponenda satisfaciat: parietes ex la- teribus eriges, quos luto optimè præparato conglutinabis. Altitudo pedes duos non nul- lum excedet. Parietes intus pedis plus minus spatio distabant, constructo iam fundo, offici t, ubi cineres extimatur, qui à carbonibus à superstructa statim craticula deciderint. E' di- recto summittatis ostij, ferream cratem lateribus insertam constituitur. Super hanc ostium a- liud, per quod carbones immittantur: ac super ostij summittatem rursus crucem ferream, la- teribus & ipsam insertam collocabis. Cæterum super hanc crucem lebetem in summo fer- ream uel terram impones, eam uel cineribus uel arena implebis, & luto circumponatur. In fornaci apice quatuor foramina fiant, per quæ fumus exeat, &c.	
				Ignis, eodem modo instruatur, quo de cinerum fornace suprà dictum est, nisi quod lebete ca- reat ferreo, uel terreo: & quod crux ferrea in medio caua sit, ut uas destillatorium com- modo tangat, sed tantum è longinquæ, mediante scilicet acre multū incalcat, calcificat, B. Deſſil-

Qualitate. Sic materia	Destillanda, aut est	Calida: ut	<i>Absinthium.</i> <i>Aptum.</i> <i>Agrimonie.</i> <i>Artemisia.</i> <i>Betonica, &c.</i>
		Frigida: ut	<i>Acetosa.</i> <i>Cucurbita.</i> <i>Endima.</i> <i>Portulaca, &c.</i>
		Humida: ut	<i>Lactuca.</i> <i>Sempervivum.</i> <i>Viola, &c.</i>
		Sicca: ut	<i>Ruta.</i> <i>Nigella, &c.</i>
		Destillata, ut aqua vel oleum, uires simplicium, à quibus extrahuntur, retinent.	
Materia		Recentis, sit pro magnitudine & capacitate cucurbitæ seu bocia, ita tamen, ut ad dimidiam vel tertiam partem cucurbita vacua permaneat.	
		Sicca. Hæc liquore aliquo temperanda est, ita ut singulis uncis materiæ siccae destillanda una libra liquoris permisceatur.	
Quantitate	Caloris. Sic medicamentorum alia destillantur in gradu caloris	Primo: uidelicet	<i>Balne Mariae.</i> <i>Vapore aquæ calida.</i> <i>Fimo equino.</i>
		Secundo: uidelicet	<i>Cineribus.</i> <i>Arena, &c.</i>
		Tertio: uidelicet igne: ut metallica.	
			<i>Cuinsmo.</i> di sunt <i>Herbae.</i> Flores <i>Vinum.</i> Et reliqua, quæ faciliter negotio iursum peliuntur.
			<i>Vis sunt.</i> <i>Semina.</i> <i>Aromata.</i> <i>Olea.</i> Et cætera, quæ difficiliter accidunt,
Destillationis differētia sumuntur etiā ab accidentibus: uidelicet	Destillanda, destillatur vel in	<i>Balne Mariae.</i> <i>Vapore aquæ calida.</i> <i>Fimo equino.</i> <i>Cineribus.</i> <i>Arena.</i> Aero balneo sicco, calidoque. Igne.	
Loco. Sic materia	Destillata (cuiusmodi sunt olea) aut	<i>Fundum petit: ut oleum</i> <i>Cinnamomi.</i> <i>Cariophyllorum.</i> <i>Macis, &c.</i> <i>Anisi.</i> <i>Innatat: ut oleum</i> <i>Cardamomi.</i> <i>Piperis, &c.</i>	
Tempore	Collationis. Sic herba destillanda, flores aliaq; ex plantis, in ipsa maturitatē coligi debent: præcipue nondum crescente luna, cœlo sereno, & per diem in umbra relinquuntur, deinde destillantur, &c.		
Digestionis. Sic	Herbe	Retentes, breuiore tempore ad digestionem indigent, cum in uino vel liquore alio macerantur: uidelicet tribus diebus,	
	Aridae, paulò longiore, uidelicet septem diebus indigent,		
	Semina	Duodecim vel quatuordecim diebus indigent,	
	Aromata	Fodices, mense, aut longiore, aut breuiore tempore indigent, præsertim si fuerint recentes.	
		Mentha longo tempore ad digestionem opus habent;	
	Preparatione. Vide in sequentibus sub signo **		

Materia	Destillanda. Sic materia destillanda est prius	Incideenda cultro, uel contundenda pistillo, si recens fuerit. Conterenda, si fuerit secca, non quidem minutatim, sed crassè. Infundenda in liquore aliquo, si secca fuerit.	Putrefacienda seu digerenda aut in Fimo equino, in uase uitreo, probè obturato per dies aliquot. Vinaceis, per autumnum. Hypocausto, iuxta fornacem tempore hyberno, in arena uel cineribus calidis. Sole, tempore aestiuo. Balneo Maris.	Et autem commode digeras, pone materiam destillandam in cucurbitam uitream cum alembico cæco, atque uase totum in fimo occultetur, aut uinaceis, &c.
Destillata. Sic	Aqua destillata	Infolantur & rectificantur in uase uitreo, ad tertiam usque partem repleto & corio obstruто, acque in arenam feruentem imposito, per quadraginta dies, ut phlegma omne consumatur. debet autem tertia pars in arena conditi. Destillata ne rò calidæ facultatis aquæ, in uno aut aqua ardente prius infusa, ne nimio calore homini noceat, loci frigido in arena humida per mensum aut amplius, relinquantur, similiqe tertia pars uasis in arenam condita, &c.	Circulantur, ad quam circulationem optimus est pellicanus. Verum ad hanc media pars uasis aut saitem tertia, in aerem liberum & frigidum emine-re debet.	Rectificantur, si in uase aqua pleno decoquantur, per aliquod tempus ad oleum tertiam partem: & sic humiditas excrementitia, si qua fuerit, facilè consumetur, & oleum rectificabitur.
Oles	Vasorum. Sic	Separantur ab aqua infundibulo uitreo: idq; commode fieri, si infundibuli fistula uel cuspis ima cera obstruantur, & sic colloccetur, ut fistula versus ima propendat, parsq; latior superior sit, & sic infundatur totum destillatum, eodemq; situ teneatur ad horas aliquot, aut etiam dies. Post temporis itaque spatium facta segregatio diuersarum partium à sua ipsarum natura, tunc obturans materia celeriter & dextre amoueatur: & obrenso digito educ, quod & quantum, & quando uoles.	Capitellum cum cucurbita perlutandum est, ne odores & qualitates eorum quae destillantur, expirent: quod commode fieri, si caput cum corpore, & rostrum extreum cum recipiente committantur, aut calce cum albumine oui mixto, aut argilla & pilis: ut interius dicetur.	
Instrumentorum	Luti. Sic lutum pro	Cucurbita incrassatur, seu loricatur luto, ut ab ignis uehementia tucatur, minusq; frangatur. Capitellum refrigeratur inter destillandum, uel pannis aqua frigida madefactis, uel alio instrumento ad id apto, ut citius spiritus & uapores condensentur.	Fornicibus extruendis, sit ex creta aut argilla tenaci & uiscosa, cui-arum arese aut fabuli, & filamenta panni, & sterlus equinus permixta sint: consistentia plus molli, quam dura aut secca.	Vasis illinendis, sit ex luti tenaci & pinguis lb. iii, farinæ regularum cibratae, battituræ ferti tritæ, arenæ tritæ & cibratae, sing. lb., omnibus simul mixtis & incorporatis cum lana tonsa, cucurbitæ illinendis.
Medicamentorum differentiæ in specie, à superioribus causis deducuntur. Medicamenta igitur alia conferunt ad	Sanitatem uel conseruandam, uel præseruandam, uel restituendam. Hæc autem medicamenta cum sint corpora mixta, mixtio ipsorum fit uel Natura: atq; horum alia colliguntur ex corporibus, aur	Ornatum. Vide in sequentibus sub signo DD.	simplicibus. Vide in sequentibus sub signo AA. Mixtis. Vide in sequentibus sub signo BB. Arte. Vide in sequentibus sub signo CC.	

De Medicamentorum differentijs, in specie.

Medicamentorum differentiæ in specie, à superioribus causis deducuntur. Medicamenta igitur alia conferunt ad

Sanitatem uel conseruandam, uel præseruandam, uel restituendam. Hæc autem medicamenta cum sint corpora mixta, mixtio ipsorum fit uel

Natura: atq; horum alia colliguntur ex corporibus, aur

simplicibus. Vide in sequentibus sub signo AA.
Mixtis. Vide in sequentibus sub signo BB.
Arte. Vide in sequentibus sub signo CC.

De Simo,

ΑΑ. De Simplicibus medicamentis.

Simplicia me dicamenta di cūtur, (non quid reue ra simplicia sīt, sed sē fu) cuiusmo di est	Aqua	Superior: ut aqua pluvia	Fontana Putealis Latusris Fluinalis, &c.	De quibus suprā in secunda parte primi libri.
		Inferior		
	Lemnia	Non medicata: ut Sulphurea Nitrofa Aluminosa Salsa Bituminosa, &c.		Contra perniciosa uenena singularem uim habet. Pota cum uino, & præsumpta euomi uenena cogit.
		Medicata: ut		Contra iectus mortisq; animalium uenenorum prodest.
	Armenia confert	Dysenterie confert.	Antidotis familiaris, Defecatione, Dysenterie, Profluvio alui, Expulsioni sanguinis, Catarho, Oris ulceribus putridis, Pestilente.	Vin habet exiccatoriam.
		Rubrica		
	Terra	Sinopica	Astringit, Album fistit.	Sanguinis reiectiones fistit.
			Iecnoris uitio laborantibus prodest.	Menstrua superflua fistit, cum flore sylvestris punicae data.
	Samia		Vulnerarij emplastris miscetur.	Testum & mammarum inflammations illita ex rotaceo & aqua, refrigerat,
			Fabrilis, sinopide inferior est.	Sudores arcit.
	Ecretia		Contra serpentium mortis, & uenena, ex aqua pota, ualet.	Contra serpentium mortis, & uenena, ex aqua pota, ualet.
			Astringit, Refrigerat, Leviter mollit. Causa explet.	
	Arenalitoralis		Sanguineola conglomerat.	Sole feru facta hydropticorum tumores exigit.
				Ad purrefaciendum Ad destillandum } Vtilis, &c.

ΒΒ. De Medicamentis mixtis.

Medicamenta collecta ex corporibus mixtis	Metalla. Vide in sequentibus sub signo I.	Feru facta hydropticorum tumores exigit.	
		Calidi: ut	Hamatites, Armenius, Cyanens, seu Coruleus, seu Zazuli, Pyrites, Pumex, Asius, Scistus, Plrygius.
	Terra fuit	Prima. Sic eorum alij	
		Lepides, agut uel qualitate	Frigidi: ut Crystallus, &c.
	Gemma fuit	Secunda. Sic eorum alij	Astringentes: ut Hamatites, Armenius, Magnes, Crystallus, Pumex, Asius, Salius, Plrygius.
			Cicatricem inducentes: ut Hamatites, Magnes, Pumex, Asius, Scistus, &c.
	Inanimatis: atq; uel ex		Calculos renum & vesicæ comminuentes: ut Indagati.
			Crystall, &c.
	Aqua. Vide in sequentibus sub signo II.	Purgantes: ut	Cyanets, Armenius, Magnes, Pyrites.
		Amethystus Hyacinthus Iaspis Granata Sardinita Rubinus Saphyrus Smaragd ⁹ , etc.	Frigide.
	Animatis. Vide in sequentibus sub signo III.	Omnes	Corcorobrant.
			Venenis resistunt, &c.

LIBRI I. PARS III.

I. <i>Metalla agunt qualitate uel</i>	<i>Prima. Sic eorum alia</i> <i>Secunda. Sic horum alia</i> II. <i>Medicamentorum differentiae ab aqua sumptax, uaria sunt: uis- delicit</i>	<i>Calida: ut</i>	<i>Auripigmentum, Aerugo, Aes ustum, Alumen, Borax. Chalcus, Cinnabaris, Diphrides, Flos aris, Chalcantuza. Nitrum, Sulphur, Sal, Squammina aris, &c.</i>
		<i>Lithargyros, seu argenti spuma. Plumbum elotum atq; ustum. Saccharum candi.</i>	
		<i>Frigida: ut</i>	<i>Spodium, Squammina ferri & stomomatis. Subium, Pompholyx seu Thutia, &c.</i>
		<i>Astringentia: ut</i>	<i>Argentum, Aerugo, Aes ustum, Aeris flos & squammina. Auripigmentum, Alumen, Borax, Chalcantuza, Chalcitis. Cinnabaris, Diphrides, Lithargyros, Plumbum, Sal. Spodium, Squammina ferri, Stibium, Thutia.</i>
		<i>Discutientia: ut</i>	<i>Nitrum, Sulphur. Sal, &c.</i>
		<i>Glutinantia & cicatricem inducentia: ut</i>	<i>Argentum, Alumen, Aerugo, Chalcitis. Diphrides, Plumbum, Aes ustum. Stibium, Thutia, &c.</i>
		<i>Eroidentia seu carnis ex crescencia depascentia: ut</i>	<i>Aerugo, Flos aris, Calx, Chalcitis. Diphrides, Lithargyros. Auripigmentum, Aes ustum, Sal, &c.</i>
		<i>Dolorem mitigantia: ut</i>	<i>Nitrum, Sal. Squammina ferri, &c.</i>
		<i>Purgativa: ut</i>	<i>Aerugo, Alumen, Borax seu Chrysocolla. Nitrum, Sulphur, Aes ustum, Sal, &c. Subium preparatum; cuius</i>
			<i>Dosis à g. iv. ad 7. uel 9. Correlio, Tragasanthus.</i>
		<i>Calefacit, Siccat. Cerebrum Cor</i>	<i>Roborat. Sensibus & natura frigidis mirificè opem præstat. Vino infusum, temulentos efficit.</i>
<i>Ambarum</i> <i>Asphaltum, Bitumen, Naphta</i> <i>Mumia</i> <i>Corallium</i> <i>Margarite</i> <i>Blatta Bizantia, seu unguis odoratus</i> <i>Succinum</i>	<i>Calefacit, Diffundit, Glutinat, Emollit. Ab inflammatione tuerat.</i> <i>Contra</i> { <i>Vteri procidentiam Strangulationes</i> } <i>Suffissu prodest.</i> <i>Morbum comitialem</i> <i>Tussum ueterem iuuat.</i> <i>Dentum dolores mitigat.</i> <i>Calidus, Dyfenterie, Podagrīcis</i> <i>Articulorum doloribus</i> <i>Lethargium, &c.</i> } <i>Confert.</i>		
		<i>Calefacit & siccat, Astringit. Sanguinis profluua fistit. Cruentas excretiones sanat.</i>	
		<i>Hemicrania Paroxysm Comitiale morbo Vertigo</i>	<i>Medetur.</i>
		<i>Diurnos capitū dolores tollit, &c.</i>	
		<i>Refrigerat, Astringit. Excrecentia coerset. Oculorum cicatrices abstergit. Cicatricem inducit. Sanguinem fistit. Venis difficultati auxiliarur. Lienem absunt, aqua potum.</i>	
		<i>Atrobo comitiale prodest. Dentes commotos firmat. Oris ulcerā sanat. Dyfenteriam curat. Menstruū Albos uteri fluores</i>	<i>Reprimit.</i>
		<i>Cor confortat atque exhilarat.</i>	
		<i>Ad cordis affectus præcipuam opem ferunt.</i>	
		<i>Oculorum nubeculas detergunt, &c.</i>	
		<i>Ad suffitū, idoneus. Contra</i> { <i>Vteri strangulationes Comitiale</i> } <i>Valent.</i> <i>Ventrem emollient, poti.</i>	
		<i>Astringit. Menstruū</i>	<i>Sistit.</i>
		<i>Sputum sanguinis</i>	<i>Vlera pectoris ac pulmonis consolidat, &c.</i>

Medicamentorum

<i>Folia: quae agunt qualitate</i>	<i>Humida: in gradu</i>	<i>Temperata: ut</i>	<i>Adiantum.</i>
		<i>Primo: ut</i>	<i>Absinthium, Althea, Brassica, Buglossa, Beta, Chamæmelum, Eupatorium, Caffutha, Sesamum, Malobatrum, Spica nardi, &c.</i>
		<i>Secundo: ut</i>	<i>Apium, Anethum, Arthemisia, Chamæpitys, Peucedanum, Melissa, Intybus, Marrubium, Ocimum, Polium.</i>
		<i>Calida: in gradu</i>	<i>Abrotanum, Ammi, Anethum aridum, Asarum, Anisum, Agnus, Arum, Antomum, Camædrys, Cuminum, Calamintha, Epithymum, Foeniculum, Hyssopus, Mentha, Menthastrum, Origanum, Petroselinum, Pulegium, Raphanus, Ruta, Maiorana, Sabina, Salvia, Sisymbrium, Trifolium, &c.</i>
		<i>Quarto: ut</i>	<i>Allium, Costus, Lepidium, Thlasymallii, Nasturtium, Porrum, Ruta sylvestris, Sinapi, &c.</i>
		<i>Frigida: in gradu</i>	<i>Atriplex, Gramen, Malva, Myrtus, Viola, &c.</i>
		<i>Secundo: ut</i>	<i>Blitum, Lactuca, Lens palustris, Rhus oblonga, Intybus, Hyacinthus, Plantago, Polygonum, Pfillum, Solanum.</i>
		<i>Tertio: ut</i>	<i>Portulaca, Mandragora, Semperium, Hyoscyamus, &c.</i>
		<i>Quarto: ut</i>	<i>Cicuta, Papaver, &c.</i>
		<i>Sicca: in gradu</i>	<i>Buglossum, Intybus, Malva, Helxine, Sesamum, &c.</i>
<i>Terrestribus: nimurum plantis & arboribus. Sunt autem huiusmodi aut</i>	<i>Sicca: in gradu</i>	<i>Primo: ut</i>	<i>Brassica, Beta, Chamæmelum, Fanicum, Hyacinthus, Myrrus, &c.</i>
		<i>Secundo: ut</i>	<i>Artemisia, Anethum viride, Bursa pastoris, Caffutha, Intybus, Plantago, Gingidium, Mentha, Rosmarinus, Spica nardi, &c.</i>
		<i>Tertio: ut</i>	<i>Abrotanum ustum, Anetum ustum, Apium, Asarum, Ammi, Anisum, Absinthium, Calamintha, Cuminum, Peucedanum, Petroselinum, Ruta, Chamadrys, Chamæpitys, Epithymum, Hyssopus, Marrubium, Origanum, Maurana, Sisymbrium, Trifol, Sabina, &c.</i>
		<i>Seconda. Vide in sequentibus sub signo IV.</i>	
		<i>Flores. Vide in sequentibus sub signo a.</i>	
		<i>Fructus. Vide in sequentibus sub signo b.</i>	
		<i>Semina. Vide in sequentibus sub signo c.</i>	
		<i>Radices. Vide in sequentibus sub signo d.</i>	
		<i>Liquores. Vide in sequentibus sub signo e.</i>	
		<i>Succi. Vide in sequentibus sub signo f.</i>	
<i>III. Medicamentorum differentia sumuntur etiam a corporibus animatis</i>	<i>Sive seculi, & vel</i>	<i>Gummi. Vide in sequentibus sub signo g.</i>	
		<i>Cortices. Vide in sequentibus sub signo h.</i>	
		<i>Ligna. Vide in sequentibus sub signo i.</i>	
		<i>Aquatile: ut spongia usque</i>	<i>Acris est, & digerentis facultatis. Semina ulceræ fiscat. Abstergit. Astringit, &c.</i>
		<i>Confinis. Vide in seq. sub signo k.</i>	

LIBRI I. PARS III.

Astringunt: ut	<i>Mentha, Acetosa, Polygonum, Amomum, Absynthium, Agnus, Bursa pastoris, Cyperus, Brasica bis cocta.</i>
	<i>Cypresus, Equisetum, Ebulus, Gramen, Hedera, Helxine.</i>
	<i>Hieracium maius, Intybum, Lauri folia, Lysimachium, Melilotum.</i>
	<i>Myrrhe, Pentaphyllum, Psilium, Plantago, Portulaca, Folia quercus.</i>
	<i>Ruta, Rhu obsoniorum, Semperiuuum, Salix, Verbascum, Vitex, Vitis, &c.</i>
	<i>Ruta, Stoechas, Sesamum, Maiorana, Abrotanum, Althea.</i>
Discutunt: ut	<i>Anethum, Adianthus, Atriplex, Aristolochia.</i>
	<i>Brasica, Chamæmelum, Lilij folia, Malua.</i>
	<i>Mentha, Mercurialis, Melilotum, Origanum, &c.</i>
	<i>Cassia, Chamæpitys, Beta, Absynthium.</i>
Abstergunt & expurgant: ut	<i>Atriplex, Asplenios, Asparagus, Anagallis.</i>
	<i>Aristolochia, Abrotanum, Arum.</i>
	<i>Marrubium, Parietaria, Propolis, Phu.</i>
	<i>Salix, Tithymalli, Vitis alba, &c.</i>
Aperient: ut	<i>Allium.</i>
	<i>Cyclaminus, &c.</i>
Extensant: ut	<i>Artemisia, Chamæmelum,</i>
	<i>Hyslopum, Pulegium.</i>
	<i>Stachys, &c.</i>
Extrahunt atque euocant: ut	<i>Anagallis, Propolis.</i>
	<i>Aristolochia, Genista, Portuæ.</i>
	<i>Taspia, Cyclaminus.</i>
Adurant: ut	<i>Allium.</i>
	<i>Sinapi, &c.</i>
Emollient: ut	<i>Atriplex, Althea.</i>
	<i>Cupressus, Laurus.</i>
	<i>Maura, Psilium, &c.</i>
Indurant: ut	<i>Portulaca, Semperiuuum.</i>
	<i>Psilium, Leontica palustris.</i>
	<i>Solanum, &c.</i>
Suppurat: ut	<i>Anemum.</i>
	<i>Althea.</i>
	<i>Satyrion, &c.</i>
Glutinant & cicatricem inducent: ut	<i>Verbenata, Tormentilla, Sambucus.</i>
	<i>Syphnum maius, Perfoliata.</i>
	<i>Pentaphyllum, Plantago, Myrtus, Lupinus.</i>
	<i>Aristolochia, Althea, Anagallis.</i>
	<i>Chamædrys, Dracunculus, Equisetum.</i>
	<i>Eupatorium, Ebulus, Fragaria, &c.</i>
Flatus discutiunt: ut	<i>Anisum, Absynthium, Anethum, Apium, Coctus.</i>
	<i>Cuminum, Chamæmelum, Epithymum, Fœniculum.</i>
	<i>Maiorana, Origanum, Petroselinum, tuncus odoratus.</i>
	<i>Spica nardi, Smyrnium, Sefeli, Ruta, &c.</i>
Semen generant: ut	<i>Satyrion.</i>
	<i>Eruca.</i>
	<i>Horminum, &c.</i>
Mensis mouent: ut	<i>Astarum, Abrotanum, Allium.</i>
	<i>Aristolochia longa, Adiantum.</i>
	<i>Anomum, Absynthium, Artemisia, Anisum.</i>
	<i>Ammi, Brasica, Betonica, Coctum, Centaurium.</i>
	<i>Chamælum, Calamyntha, Chamædrys, Cassia.</i>
	<i>Ciclaminus, Daphnoides, Gingidium, Fœniculum.</i>
	<i>Helenium, Hypericum, Iuncus odoratus.</i>
	<i>Lapathum, Maiorana, Marrubium, Melissa.</i>
	<i>Nasturtium, Origanum, Ocimum, Pulegium, Poleum.</i>
	<i>Petroselinum, Peonia, Ruta, Rosmarinus.</i>
	<i>Smyrnium, Salvia, Sabina, Sefeli, Serpillum.</i>
	<i>Scordum, Trifolium, Thlaspi, Thymus, Vicia, &c.</i>
Mensis fistunt: ut	<i>Bursa pastoris.</i>
	<i>Cuminum, Ecagaria, Hypocistis.</i>
	<i>Hiofiamos, Lysimachia, Myrtus.</i>
	<i>Nymphaea lutea.</i>
	<i>Semperiuuum, Sympitum, Solanum, &c.</i>
Venenis resistunt. Vide in sequentibus sub signo ☰	

Folio

Venenis resistunt: ut { *Abrotanum, Anisum, Absynthium, Aristolochia longa,*
Adiantum, Ammi, Apium, Betonica, Chamædrys,
Cyclaminus, Coctus, Calamintha, Eupatorium,
Erysimum, Foeniculum, Lybisticum, Marrubium, Origanum,
Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c.

Lenient, & mitigant dolorem: ut { *Asethum, Absynthium, Amomum, Asclepias,*
Atriplex, Chamælum, Cuminum,
Calamintha, Centaurium maius, Chamaepytis,
Eryngium, Hyoscyamus, Lybisticum, Lupulus,
Picecedanum, Petroselinum, Rosmarinus, Ruta,
Syimbrium, Serpillum, Sambucus, &c.

*Folia, que agit
qualitate secū
da, aut*

Strumas discutint: ut { *Adiantum, Aparine, Althea, Lupinum,*
Lolium, Lapathum, Melissa, Nafturium,
Pentaphyllosum, Scordium, &c.

Ambustis medentur: ut { *Alba, Adiantum, Beta, Hyacinthus,*
Cynoglossum, Ebulus, Hedera, Hypericum,
Helxine, Lactuca sylvestris, Malua,
Plantago, Semperiuuum, Sambuci folia, Verbasum.

Purgant { *Anam bilem: ut* { *Sena, cuius* { *Dosis in* { *Substantia, 3. iiij.*
Infusione, 3. S.
Preparatio, Zingiber.

{ *Epithymum, cuius* { *Dosis, 3. iij.*
Correlio, acetum mulsum,

Pitsitam: ut *Esula, cuius* { *Dosis, 3. j. trita, &c.,*
Correlio, Aromaticæ.

Prime: atq; sic alij { *Galidi: ut* { *Buglossa, Betonicae, Borraginis, Chamæmelie.*
Cuci, Croci, Lilij conuallij, Fabarum, Genistæ,
Iunci odorati, Leucoriorum, Lauendulae, Liliorum,
Malae hortensis, Meliloti, Melissæ, Origanii,
Oconi, Perficorum, Anthos, Sambuci,
Scabiose, Tiliae, Verbasci.

{ *Frigidi: ut* { *Balanstria, Cichorij, Nymphæa.*
Nenuphar, Rosarum,
Prunelle, Violarum.

Astringunt: ut { *Balanstria, Cishorij,*
Meliloti, Perficorum,
Rosarum, Verbasci, &c.

Discutiunt: ut { *Chamomille,*
Malae, Meliloti,
Stachados, &c.

Extenuant: ut { *Chamomille,*
Stachados, &c.

Emollient: ut { *Liliorum,*
Malae, etc.

Suppurant: ut { *Croci,*
Liliorum alborum, &c.

Glutinant: ut *Balanstria.*

Flatus discutiunt: ut { *Chamomille,*
Meliloti,
Iunci odorati,
Spice nardi, &c.

Menses mouent: ut { *Chamomille,*
Iunci odorati,
Leucosia,
Melisse, Anthos,
Salvia, &c.

Lenient: ut { *Chamomille, Malae, Anthos,*
Miurana,
Rosa, Violæ, &c.

*a.
Flore agit tel
qualitate*

LIBRI I. PARS III.

<i>b.</i> <i>Fructus agunt vel qualitate</i>	<i>Prima, Sic corum alij</i>	<i>Calidi: ut</i>	<i>Anacardi, Amygdala, Baccæ iuniperi, Baccæ lauri. Cappare, Carpo ballatum, Caricæ, Eicus. Cubebe, Garyophilli, Granum ben. Nux moschata, Nux Indica, Nux pinæ. Pistacia, Piper, Dactyli, Squilla. Vua, Vua pæsa, Poma dulcia, &c.</i>
		<i>Frigidi : ut</i>	<i>Auellane, Aurantia mala, Citriæ. Cotonæ, Pira, Glandes, Galla. Mala punica, Persica, Cucurbitæ, Citrulli. Cucumæ, Caftanæ, Cornus, Melonæ. Lemonæ, Luiubæ seu Ziziphæ. Myxa seu Sebætæ, Nux uomica. Berberis, Mespilæ, Oliuæ, Sorbæ, &c.</i>
		<i>Astringūt: ut</i>	<i>Castanea, Cornus, Cotonea, Glans, Galla. Mespilus, Mala punica, Nux moschata. Vua acerba, seu Omphacium. Palmule, Pira, Persica, &c.</i>
		<i>Difuscenti: ut</i>	<i>Cappare. Piper, &c.</i>
		<i>Abstergunt & expurgant: ut</i>	<i>Amygdala. Cappare. Squilla, &c.</i>
		<i>Extenuant: ut</i>	<i>Amygdala dulcia. Baccæ iuniperi.</i>
		<i>Mouent: ut</i>	<i>Cappare. Piper, &c.</i>
		<i>Menſeſ Siftant: ut</i>	<i>Berberis. Glandes. Vua pæſa cum nucleis.</i>
		<i>Flatis discutiunt: ut</i>	<i>Bacca lauri, & iuniperi. Nux moschata. Piper, &c.</i>
		<i>Semen generant: ut</i>	<i>Ficus. Nuclei pini. Nux Indica, &c.</i>
<i>Secunda, Sic corum alij</i>	<i>Flauam: ut</i>	<i>Castia, cuius dosis ab uncia una est ad unciam unam cum dimidio. Tamarindi, quorum dosis est à duabus uncijis ad uncias quinque. Substantia est drach. iiiij.</i>	
		<i>Bilem</i>	<i>Myrobalana citrina, quorum Pruna Damasch.</i>
		<i>Purgant</i>	<i>Dosis in Infusione, drach viij.</i>
		<i>Celocynthis, cuius</i>	<i>Correlio { Amygdala dulcia. Pafſula.</i>
		<i>Cucumer asinini: cuius</i>	<i>Substantia est à 3.ij. ad 3.iv. Infusione: 3.iv. ad 3.x.</i>
		<i>Pituitam: ut</i>	<i>Dosis à Kirati vj. usq; ad x. Preparatio seu correctio, Miflix.</i>
		<i>Chubla, quorum</i>	<i>Dosis à g. decem ad crupulum unum. Correlio, Tragacanthum.</i>
		<i>Myroba lana</i>	<i>Substantia, à 3.ij. ad 3.iv. Infusione à 3.iv. ad x.</i>
		<i>Emblica, quorū dosis in</i>	<i>Dosis in Amygdala dulces. Pafſula.</i>
		<i>Bellirice quorū dosis, ut emblicorum est.</i>	<i>Substantia ab aureis ij. ad aureos iiij. Infusione ab aureis iiij. ad vj.</i>

Seminis

	<i>Althea, Ameos, Amomi, Anisi, Anethi, Apij.</i>
	<i>Asparagi, Cardamomi, Carui, Ceparum, Canabit, Cumini, Ciceris,</i>
	<i>Dauci, Orobii, Erucæ, Foeniculi, Foenigraci, Fabarum.</i>
	<i>Gentile, Gingidij.</i>
	<i>Granum tintorium.</i>
	<i>Grana paradisi.</i>
	<i>Petroselinum, Lini.</i>
	<i>Lingue auis.</i>
	<i>Lupini, Maioranæ, Nasturtij, Nigellæ.</i>
	<i>Basilei, Pæoniæ, Raphani, Rutæ.</i>
	<i>Santonis, Lumbricorum.</i>
	<i>Saxifraga, Sefelis, Sefami.</i>
	<i>Smapi, Staphysagria, Smyrnij, Vrticæ, &c.</i>
	<i>Cicute, Coriandri, Cucurbitæ, Citruli, Cucumeris,</i>
	<i>Cotonerum, Hyosciami, Hordei, Halicababi,</i>
	<i>Endinie, Scariolæ, Lactuæ, Mitij solis.</i>
	<i>Malus, Melonum, Myrtillorum, Acetosæ,</i>
	<i>Papaveris, Plantaginis, Portulacæ, Psyllij.</i>
	<i>Rofarum, Anthera, Rhois.</i>
	<i>Viduæ, Agni casti, &c.</i>
	<i>Agni casti, Acetosæ.</i>
	<i>Granum tintorium.</i>
	<i>Nuclei acinorum.</i>
	<i>Psyllij, Plantaginis, Portulacæ,</i>
	<i>Rhos, Rosarum, Viaticis, &c.</i>
	<i>Althea, Anethi, Foenigraci.</i>
	<i>Dauci, Lupini, Erui, Lini.</i>
	<i>Malus, Nigella, Rutæ, Sefami, &c.</i>
	<i>Asparagi, Erui, Fabarum.</i>
	<i>Hordei, Lupinorum, Staphysagria,</i>
	<i>Vrue, &c.</i>
	<i>Sinapi.</i>
	<i>Nasturtij, &c.</i>
	<i>Althea, Foenigraci.</i>
	<i>Lini, Malus,</i>
	<i>Nigella, Psyllij, &c.</i>
	<i>Portulace.</i>
	<i>Psyllij, &c.</i>
	<i>Althea, Malus.</i>
	<i>Foenigraci, Lolij.</i>
	<i>Hordei, Lini, Tritici, &c.</i>
	<i>Althea, Lolij.</i>
	<i>Lupinorum, Myrti.</i>
	<i>Eru, Plantaginis.</i>
	<i>Anisi, Anethi, Apij.</i>
	<i>Cumini, Carui, Foeniculi.</i>
	<i>Dauci, Maioranæ, Nigellæ.</i>
	<i>Petroselinum, Smyrnij, Sefelis, Rutæ, &c.</i>
	<i>Ciceris, Fabarum.</i>
	<i>Eru, Lini.</i>
	<i>Lingue auis, &c.</i>
	<i>Amomi, Anisi, Ammi, Ciceris.</i>
	<i>Dauci, Gingidij, Foeniculi, Maioranæ,</i>
	<i>Melisse, Nasturtij, Nigella, Ocimi,</i>
	<i>Petroselinum, Raphani, Rutæ, Sefelis, Vrticæ, &c.</i>
	<i>Rosarum seu anthera.</i>
	<i>Cumini, Hyosciami.</i>
	<i>Myrtillorum, Pæoniæ, &c.</i>
	<i>Anethi, Amomi, Cardamomi, Cumini,</i>
	<i>Dauci, Eru, Foenigraci, Hyosciami,</i>
	<i>Lini, Milij, Petroselinum, Rutæ, &c.</i>
	<i>Althea, Coriandri, Fabarum.</i>
	<i>Hordei, Lentium, Lupinorum,</i>
	<i>Zoly, Lithospermon, Nasturtij, &c.</i>
	<i>Carthami, quorum dobis est 3. iij. cum iure galli: corrigitur cu singibere, vel galanga,</i>
	<i>Cocognidij seu Thymeleæ, dantur grana uiginti. (vel aniso, &c.)</i>
	<i>Catap. tie minoris, seu Lathyris, datur grana eius maiora quindecim, minora uiginti.</i>
	<i>d. Radice</i>

<i>Radices agunt uel qualitate</i>	<i>Primæ. Sic earum alia</i>	<i>Calida: ut</i> <i>Frigida</i>	<i>Acori, Ari, Apij. Altheæ, Aristolochiæ, Asclepiadis. Asphodeli, Angelicæ, Asparagi. Anonis, Ben album, Bryoniaæ. Bistorte, Buglossæ. Calami aromatici. Deronici, Cyclamini, Cyperi. Centaurij maioris, Rhapontici. Curcumæ, Cinoglossi. Virge pastoris. Dracunculi, Eboli, Eryngij. Filiae, Foeniculi, Galangæ. Gariophylate, Gentianæ, Glycyrrhizæ. Iridis, Enulæ, Ostrutij. Petroselinæ, Filipendulae, Pæoniæ. Quinquefolij, Pyrethri, Pimpinellæ. Puccinii, Polygonati, Phu. Raphani, Rubiæ tinctorum. Rufiæ, Satyriæ, Sympthiti. Scordij, Tapfiaæ, Tormentillæ. Vitis albæ, Zeduaaria, Zingiber, &c.</i> <i>Cichorij, Sonchi. Oxylapathis. Plantaginis, &c.</i>
	<i>Diffluent: ut</i> <i>Abstergunt: ut</i> <i>Aperiunt: ut</i> <i>Extrahunt: ut radix</i> <i>Emollient: ut</i> <i>Suppriment: ut radix</i> <i>Gistinunt & cicatricem inducunt: ut</i> <i>Fiatus diffluent: ut</i> <i>Menstruant: ut</i>	<i>Altheæ. Aristolochiæ. Asphodeli. Bryoniae. Malvae.</i> <i>Aristolochie. Ari, Asparagi. Asphodeli, Balbi. Hellebori. Squille, &c.</i> <i>Allium. Cepa. Cyclamini, &c.</i> <i>Aristolochie. Porri, Tapfiaæ. Cyclamini. Oxyacanthæ, &c.</i> <i>Altheæ. Malvae, &c.</i> <i>Altheæ. Bryoniae. Liliorum alborum, &c.</i> <i>Altheæ. Aristolochiæ. Dracunculi. Geniana. Ireni. Sympthiti majoris. Tormentilla, &c.</i> <i>Apj, Foeniculi. Galanga, Acori. Enula, Petroselinæ. Allij, &c.</i> <i>Afari, Aristolochiæ. Acori, Asphodeliæ. Bryoniae, Cyperi. Calami odorati. Centaurij, Cyclamini. Feniculi, Dictamni. Eryngij, Helenij. Lili, Petroselinæ. Paeonia, Ruscij. Raphani. Rubiæ tinctorum, &c.</i>	
<i>Secunda, aut</i>	<i>Sensem generant. Vide in sequentibus sub signo **</i>		
	<i>** Radice</i>		

annales hoc modi
anno 1200
tempore dominus millesimus crociatum anno
mille et ducentorum et octauum
et annos 1200

Sensem generant. Vide in sequentibus sub signo **

** Radice

Semen generant: ut raices	<i>Acori, Satyrii, Galange, Bulbi. Pastinaca, Rapa, &c.</i>
Venenis resistunt: ut	<i>Aristolochia longa. Allii, Apri. Bryonia, Cyperi. Cannabidi, Cyclamini. Funiculi, &c.</i>
Ambustis medentur: ut	<i>Althea, Asphodelus. Bulbi, Eboli. Malva, &c.</i>
Dolorē mitigant: ut	<i>Acori. Asclepiadis. Centauria majoris. Eryngii. Iros, &c.</i>
Strangis discutiunt: ut	<i>Althea. Capparis. Plantaginis, &c.</i>
Radices quae augunt qualitate secunda aut	<i>Elasham, ut Rhabarbarum: cuius</i>
	<i>Dosis, in Substantia drach. 2, uel 3, uel 4; Infusione, drach. 6, uel 7. Preparatio, seu correctio: tertia pars uel</i>
Bilem	<i>Spice nardi. Cinnamomi. Masticis. Junca odorati.</i>
	<i>Polypodi: quarum</i>
Atri: ut	<i>Dosis, dtach. 2, uel aur. 4, cum aqua mulsa aut decoctione pastularum. Roboratio: fit</i>
	<i>Sero caprino. Iure gallorum. Decocto pastularum. Correlio: cum</i>
Purgant	<i>Aniso. Zingibere. Caryophyllis. Cinnamomo.</i>
	<i>Hellebori nigri: quarum</i>
Agaricam: cuius	<i>Dosis, 3. j. cum passo, aut aceto mulso. Correlio, cum seminibus odoratis: ut</i>
	<i>Aniso. Cumino. Dianthus, &c.</i>
Pituitam: ut	<i>Dosis, in Substantia 3. j. S. Infusione, à 3. j. S. usq; ad 3. iij. S.</i>
	<i>Correctio, tertia pars</i>
Turpetum: cuius	<i>Oxymellis scylliticis. Sals gemmae. Zingiberis.</i>
	<i>Dosis, in Substantia, ut agarici. Infusione, ut agarici.</i>
Cucumeris asinini: quarum	<i>Correctio, tertia pars</i>
	<i>Zingiberis. Galange. Piperis longi.</i>
Hermodactylorum: quarum	<i>Dosis, 3. j. uel 3. j. S.</i>
	<i>Correctio</i>
Tithymalli	<i>Betelium. Tragacanthum. Hydrocel. Sal foissile. Aromatica, &c.</i>
	<i>Dosis, 3. j. cum polenta. Correctio cum aromatibus.</i>

e. Lijauer

LIBRI ILLI PARS III.

<p><i>Liquores, sunt aut</i></p> <p><i>Non pingues: ut</i></p> <p><i>Acetum</i></p> <p><i>Succi agunt aut qualitate</i></p>	<p><i>Pingue: ut Oles, quorum alia</i></p> <p><i>Pinum, cuius differentiae sumuntur à</i></p> <p><i>Vini</i></p> <p><i>Prima. Sic eorum alij</i></p> <p><i>Intemperati</i></p> <p><i>Secunda. Sic eorum alij</i></p> <p><i>Purgant</i></p>	<p><i>Calida: ut</i></p> <p><i>Frigida: ut</i></p> <p><i>Regione: ut</i></p> <p><i>Colore: ut</i></p> <p><i>Odore: ut</i></p> <p><i>Sapore: ut</i></p> <p><i>Cera.</i></p> <p><i>Temperati: ut</i></p> <p><i>Calidi: ut</i></p> <p><i>Frigidi: ut</i></p> <p><i>Astringunt: ut</i></p> <p><i>Discutunt: ut</i></p> <p><i>Emollient: ut</i></p> <p><i>Suppurant: ut</i></p> <p><i>Mensas</i></p> <p><i>Sistunt: ut</i></p> <p><i>Manas: cuius</i></p> <p><i>Bilem: ut</i></p> <p><i>Pituitam: ut</i></p>	<p><i>Olivarum maturarum.</i></p> <p><i>Petroleum.</i></p> <p><i>Anygalarum</i></p> <p><i>Nucum.</i></p> <p><i>Ex baccis lauri.</i></p> <p><i>Ex uniceis.</i></p> <p><i>Sesaminum, &c.</i></p> <p><i>Omphacium.</i></p> <p><i>Papaveris.</i></p> <p><i>Hysciam.</i></p> <p><i>Creticum, Falernum</i></p> <p><i>Albanum, Alsatium.</i></p> <p><i>Rhenanum, &c.</i></p> <p><i>Album, Rubrum</i></p> <p><i>Nigrum.</i></p> <p><i>Flavum, &c.</i></p> <p><i>Odorum</i></p> <p><i>Inodorum.</i></p> <p><i>Douce</i></p> <p><i>Austerum,</i></p> <p><i>Acetosum, &c.</i></p> <p><i>Lycium.</i></p> <p><i>Aloe, Glyceris.</i></p> <p><i>Ladanum, Laserpitium.</i></p> <p><i>Aja fœtida, Mel, &c.</i></p> <p><i>Acacia, Caphura.</i></p> <p><i>Hypocistis, Opium.</i></p> <p><i>Sanguis draconis, &c.</i></p> <p><i>Resinam.</i></p> <p><i>Mina cotoncorum.</i></p> <p><i>Rob de ribes.</i></p> <p><i>Rob de berberis, &c.</i></p> <p><i>Acacia, Aloe.</i></p> <p><i>Hypocistis, Ladanum.</i></p> <p><i>Sanguis draconis.</i></p> <p><i>Cera.</i></p> <p><i>Ladanum, &c.</i></p> <p><i>Cera.</i></p> <p><i>Ladanum, &c.</i></p> <p><i>Aloe, Lycium.</i></p> <p><i>Mel.</i></p> <p><i>Sanguis draconis, &c.</i></p> <p><i>Mouent: ut Laserpitium, &c.</i></p> <p><i>Sistunt: ut Acacia, Hypocistis.</i></p> <p><i>Lycium.</i></p> <p><i>Sanguis draconis, &c.</i></p> <p><i>Substantia, 3.j.</i></p> <p><i>Infusione, 3.ij.</i></p> <p><i>Dosis, 3.ij, uel 3.ij. ss.</i></p> <p><i>Roborato, Roboratur</i></p> <p><i>Thymo.</i></p> <p><i>Sena.</i></p> <p><i>Dosis, g.vij, uel viij.</i></p> <p><i>Scammonium seu</i></p> <p><i>Diagridū, cui⁹</i></p> <p><i>Correllio, quæ fit</i></p> <p><i>Aniso, Mastice.</i></p> <p><i>Thymo, pulegio.</i></p> <p><i>Galanga, &c.</i></p> <p><i>Succus rosarum, cuius dosis est ab 3.j. usque ad 3.ij.</i></p> <p><i>Elaterium: de quo dantur oboli terni, id est, 3.j.β. cum la-</i></p> <p><i>cte recens emulcto,</i></p> <p><i>Mel, &c.</i></p>	<p><i>De his vide supra, in secunda huius libri parte.</i></p>
---	--	---	---	--

g. Gummi

<i>g. Gammæ agunt aut qualita- te</i>	<i>Prima, Sic eorum alia</i>	<i>Calida: ut</i>	<i>Ammoniacum, Bdellium, Cedri, Euphorbium, Galbanum, Hederæ, luniperi, Vernix, & Sandaraca.</i>
		<i>Frigida: ut</i>	<i>Acacia. Ceraforum. Tragacanthum, &c.</i>
		<i>Astringunt: ut</i>	<i>Myrra. Succinum, Thus. Tragacanthum, &c.</i>
		<i>Discutunt: ut</i>	<i>Bdellium, Galbanum, Laccæ. Pix, Resina, Styrax. Sagapenum, Terebinthina, &c.</i>
		<i>Abstergunt: ut</i>	<i>Mastix, Sagapenum. Tragacanthum. Terebinthina, &c.</i>
		<i>Attrahunt: ut</i>	<i>Galbanum. Pix. Terebinthina, &c.</i>
		<i>Emolliunt: ut</i>	<i>Ammoniacum, Bdellium, Colophonia. Galbanum, Opopanax, Pix. Resina, Styrax, &c.</i>
	<i>Secunda, Sic eorum alia</i>	<i>Suppurant: ut</i>	<i>Mastix, Thus. Pix, Resina. Styrax, &c.</i>
		<i>Gluatinant & cicatricem inducunt: ut</i>	<i>Acacia, Bdellium. Myrra, Sarcocolla. Thus, Sandaraca, &c.</i>
		<i>Flatus discutiunt: ut</i>	<i>Bdellium.</i>
<i>h. Cortices agunt aut qualita- te</i>	<i>Prima, Sic eorum alia</i>	<i>Mouent: ut</i>	<i>Galbanum, Myrra. Opopanax, Sagapenum. Styrax, &c.</i>
		<i>Menses</i>	<i>Siftunt: ut — Thus, &c.</i>
		<i>Venenis resistunt: ut</i>	<i>— Bdellium, Galbanum, &c.</i>
		<i>Dolorem mitigant: ut</i>	<i>— Opopanax, &c.</i>
		<i>Purgant pituitam: ut</i>	<i>Euphorbium. Opopanax, Sagapenum. Sarcocolla, &c.</i>
		<i>Calidit: ut</i>	<i>Arantiorum, Casis, Radicum capparis, Cinnamomi, Fabarū, Malii citri, Macer, Raphani, Tamaricis, Thuriæ, &c.</i>
		<i>Frigidi: ut</i>	<i>Granatorum. Mandrægoræ. Nuci iuglædis immaturæ, &c.</i>
		<i>Astringunt: ut</i>	<i>— Thuriæ, Malorum granatorum, &c.</i>
		<i>Discutunt: ut</i>	<i>— Radicum capparis, &c.</i>
		<i>Abstergunt: ut</i>	<i>— Fabarum, Capparis radicum, &c.</i>
<i>i. Lignæ</i>	<i>Meneti prouocant: ut</i>	<i>Casis. Cinnamomum. Capparis radicum, &c.</i>	
	<i>Secunda, Sic eorum alia</i>	<i>Venenis resistunt: ut</i>	<i>Cinnamomum. Mali citri cortex. Casis, Nuci iuglædis, &c.</i>
		<i>Strumas discutiunt: ut</i>	<i>— Fabarum, &c.</i>
		<i>Ventriculum roborant: ut</i>	<i>Arantiorum, Mali citri. Cinnamomum. Machæ, &c.</i>
		<i>Lienis obstrunctiones aperiunt: ut</i>	<i>— Capparis radicum, Tamaricis, &c.</i>
		<i>Calcum minuant: ut</i>	<i>— Raphani, &c.</i>

LIBRI I PARS III.

i.	<i>Ligna agunt uel qualitate</i>	<i>Prima. Sic eorum alia</i>	<i>Calida: ut</i>	<i>Agallochum, lignum Aloes, Appalathus, Tamarix, Vitis quercinus. Xylobalsamum, Guaiacum, &c.</i>
		<i>Secunda. Sic eorum alia</i>	<i>Frigida: ut Santalum</i>	<i>Album, Citrinum, Rabinum, &c.</i>
			<i>Astringunt: ut — Santala, Xyloaloë.</i>	
			<i>Extrahunt: ut — Viscus, &c.</i>	
			<i>Flatus discutunt: ut — Lignum aloës, &c.</i>	
			<i>Dolorem mitigant: ut — Agallochum, &c.</i>	
			<i>Corroberant</i>	<i>Caput: ut — Agallochum, Xylobalsamum, &c. Cor: ut — Lignum aloës, Santala, &c. Stomachum: ut — Lignum aloës. Iecur: ut — Agallochum, Santala, &c. Lienem: ut — Tamariscus, &c.</i>
			<i>Cantharides</i>	<i>Erodunt, Exuleerant, Calorem eliciunt. Menses } Ciunt. Vriginam }</i>
				<i>Aqua subter cutem auxillantur, &c.</i>
			<i>Sole</i>	<i>Calefiant & urunt.</i>
				<i>Purgant } Lepros. Vulgaris. Denies, &c.</i>
			<i>Cremate</i>	<i>Oculorum cicatrices } Emendant. Cum carne, & cū melle illata }</i>
			<i>Tellie</i>	<i>Vita cutis Albugines Vixis hebetudines }</i>
		<i>Ceciliae, quarum</i>	<i>Crude cum tegu mentis impositæ</i>	<i>Aqua inter cutem tumores exugunt. Podagricas inflammationes leniunt. Impacios corpori aculcos illata euocant, &c.</i>
			<i>Carnes</i>	<i>Cum thure & myrra: illata, uulnera neruorum conglutinant. Triti in aceto, sanguinem naribus erumpentem infrenant. Cum testa tritæ, uino & mirrhæ, coli cruciatus sanat, bibitum.</i>
			<i>Ranae</i>	<i>Decollat ex sale & oleo, atq; uel } Ese Contra omniū serpentium uenena pro antidoto sunt; Crematæ, profluentis sanguinis impetus fistit. Ius carum bibitum. Contra inueteratos tendinum rigorres pollent.</i>
				<i>Crematæ, proficit in cibo acies uisus medicamentum præbent.</i>
			<i>Hirundines</i>	<i>Cremati, atq; in cinerem redacti } Oavis claritatem adserunt cum melle oblitii. Angue auxiliantur, eodem modo per uncti, &c. Vixi & confilarum inflammationibus succurrunt.</i>
				<i>Exc: ati, Anginam curant, si drachmæ pondere ex aqua b. bantur, &c.</i>
				<i>Scorpiones terrestres, qui triti crudi & impositi suæ plagæ remedium sunt.</i>
k.	<i>A sedicamento- rum differē- tia sumuntur etia ab ani- malibus: at- que uel</i>	<i>Canceri</i>	<i>Crudi, & triti poti: ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; motus, atq; scorpionum ictus.</i>	
			<i>Decollat, & cum iure esitati tabidis profundit.</i>	
		<i>Lumbrici terreni</i>	<i>Cremati, atq; in cinerem redacti } Casi rabiōsi motibus profundit, si duo cochlearia, adiecto dimidio radicis gentiana, triuo cum uino potantur. Netant scorpiones cum ocimo admoti.</i>	
			<i>Crudi impositi præcisos neruos glutinant: tertianas discutunt.</i>	
			<i>Decollat cum } Adipe anserino, infusi, affectis auribus medentur. Oleo, dentum doloribus præstant auxilium, si in contrarium aurem instillentur.</i>	
			<i>Triti in potu ex passo, urinam ciunt.</i>	
				<i>Galli, &c. ad ius purgatorium elegantur rufi, plurimū annos, benè carnosū, fufure nutriti, &c.</i>
				<i>Partibus eorundem. Vide in sequentibus sub signo L.</i>

L. Medicamentorum

<i>Cerebella</i>	<i>Leporis, afflata</i>	<i>Tremoribus, qui ualitudine contracti sunt, profunt.</i>
	<i>Pafferum</i>	<i>Denutriente infantibus facilem prestat, afficitu, aut cibo, &c.</i>
<i>Hepar</i>	<i>Caprinum inassatum, lusciosis prodest.</i>	<i>(xilio est.)</i>
	<i>Aprum, aceratum, tritum, & ex uino potum, contra serpentum morbus au-</i>	
<i>Pulmo</i>	<i>Canis rabidi, rostum, & in cibo ab emorsis sumptum, curat eos.</i>	
	<i>Afinium, in assatum eis comitalibus</i>	<i>Prodest.</i>
<i>Principibus: ut</i>	<i>Swillus</i>	
	<i>Agnus</i>	<i>Imposita, attritus à calceamétis cōtractos, ab inflāmatione tuerit.</i>
<i>Sentientibus</i>	<i>Vrinnus</i>	
	<i>Vulpinus, suspiriosos adiuuat, si areafactus bibatur.</i>	
<i>Teſſei</i>	<i>Serpentum uenenis aduersantur.</i>	
	<i>Sternamenta mouent,</i>	
<i>Caſtorei</i>	<i>Menses ac partus ciunt,</i>	
	<i>Partus ac secundas ejciunt.</i>	
<i>Priapus</i>	<i>Lethargicos excitant.</i>	
	<i>Tremulus</i>	
<i>Non principibus: ut</i>	<i>Connulſis</i>	<i>Proſunt.</i>
	<i>Omnibus neruorum uitios</i>	
<i>Intell.</i>	<i>Caleſcant, &c.</i>	
	<i>Gallorum</i>	<i>Optime nutriunt.</i>
<i>1. Medicamente-</i>	<i>Semen generant, &c.</i>	
	<i>Cerni</i>	<i>Contra uiperarum morsus prodest.</i>
<i>Non sentien-</i>	<i>Vrinnam retentam prouocat.</i>	
	<i>Priapus</i>	<i>Coli cruciatibus medetur.</i>
<i>Proprijs. Vide in sequentibus signum ☰</i>	<i>Venerem excitat.</i>	
	<i>Tauri</i>	<i>Venerem stimulat.</i>
<i>Non sentien-</i>	<i>Vrinnam prouocat, &c.</i>	
	<i>Ventriculus galline uel galli: uel potius interior eius tunica, ficcata atq; trita, stomachicis</i>	
<i>Non sentien-</i>	<i>mirificè confert, &c.</i>	
	<i>Intellina</i>	<i>Lupi, hydropticis Proſunt, &c.</i>
<i>Non sentien-</i>	<i>Gallinarum, stomachicis</i>	
	<i>Reneſcincorum</i>	<i>Venerem excitant unius drachmæ pondere bibiti.</i>
<i>Pinguedine:</i>	<i>Cum decocto lentis, cum melle, aut semine lactucæ cum aqua poti, ueni-</i>	
<i>atq; uelin</i>	<i>ceris cupiditates inhibent, &c.</i>	
<i>Specie,</i>	<i>Asferinus</i>	<i>Ad uulua uitia proficit.</i>
	<i>Gallinaceus</i>	<i>Laſitudines, & fatigations leuit,</i>
<i>Sic adeps</i>	<i>Taurinus</i>	<i>Léſerum rimas, & aurium dolores curat,</i>
	<i>Bubinus</i>	<i>Ficuum mangonizat.</i>
<i>Improprijs:</i>	<i>Vitulinus</i>	<i>Aliquantum aſtrigunt.</i>
	<i>Leomimus</i>	
<i>uidelicet</i>	<i>Caprinus</i>	<i>Aſtrigentior est.</i>
		<i>Decolinus cum rhoe & caseo, dysentericis competit in-</i>
<i>Vaginis.</i>		<i>fusus.</i>
		<i>Phibysica in sorbitonibus conuenit, &c.</i>
<i>Sic unguis</i>	<i>Hircinus</i>	<i>Validissimè diſcutit.</i>
		<i>Podagrū auxiliatur cum fimo caprae, & croco impos-</i>
<i>Excrementis. Vide in sequentibus sub signo *?</i>		<i>tus.</i>
		<i>Olloratus, de quo uide supra.</i>
<i>Vaginis. Sic unguis</i>	<i>Aſininus</i>	<i>Comitales adiuuat per multos dies potus,</i>
		<i>Struas diſcutit, illitus.</i>
<i>Vacanis.</i>	<i>Caprinus, alopecia curat, illitus ex aceto.</i>	
		<i>Vacanis, nutritibus lacticis copiam præbet,</i>
<i>Mularum.</i>	<i>Mularum, mulieres infecundas reddit,</i>	

LIBRI I PARS III.

	<i>Os cordis ceruini</i>	<i>Contra omnia uenena mirificè præstat.</i> <i>Antidotis admiscetur, quæ pestilentiae aduersantur,</i> <i>Omnibus cordis affectibus confert.</i>
	<i>Cornu ceruinum</i>	<i>Cinis elotus & binis ligulis epotus, dysentericis prodest.</i> <i>Sanguinem excreantibus</i> <i>Caelacis, Regio morbo</i> <i>Vesicæ doloribus</i> <i>Vulnus fluxione laborantibus</i> <i>Confert.</i>
	<i>Cranium hominis</i>	<i>Epilepsia</i> <i>Apoplexia</i> <i>Vertigini</i> <i>Prodest.</i>
	<i>Os sepiae</i>	<i>Vitilagine</i> <i>Lentes</i> <i>Scabiem</i> <i>Ad</i> <i>Vsum præstat iustum.</i> <i>Vngues in oculis eliquat, sali fossili mixtum, &c.</i>
<i>Offa: ut</i>	<i>Testa cochlearium, usta</i>	<i>Calefacit, & urit.</i> <i>Lepræ</i> <i>Vitilagine</i> <i>Dentes</i> <i>Oculorum cicatrices</i> <i>Vitis cutis in facie</i> <i>Albulagine</i> <i>Vitis hebetud, &c.</i> <i>Purgat.</i> <i>Emendat.</i>
		<i>Talus suillus, inflammationibus coli, longisq; torminibus medetur, tritus & potus, &c.</i>
	<i>Ebur</i>	<i>Vim astringendi obtinet.</i> <i>Fluxionei mulierum albas sanat, potum.</i> <i>Paromchia curat.</i>
	<i>Vnicornu</i>	<i>Omnibus cordis affectibus confert.</i> <i>Contra omnia uenena mirificè præstat.</i>
	<i>Medulla</i>	<i>Cervina</i> <i>Vitulina</i> <i>Taurina</i> <i>Caprina</i> <i>Ovella</i> <i>Omnies</i> <i>Emollunt.</i> <i>Calefaciunt.</i> <i>Rarefiant.</i> <i>Vleera explent, &c.</i>
<i>Medi animalium differentiae, ab animalium pat- ribus sumptae non sentienti- bus proprijs, sunt uel</i>		<i>Anserinus & hædinus, utilissimè in antidota miscetur.</i>
	<i>Sanguis</i>	<i>Palumbinus</i> <i>Turturis</i> <i>Perdix</i> <i>Conferunt</i> <i>Oculus cruento suffusis, & recenti- bus eorum uulneribus</i> <i>Luf soisi</i> <i>Illitus.</i>
		<i>Columbinus, cruentem membranis cerebri erumpentem inhibet.</i>
		<i>Fircinus</i> <i>Caprinus</i> <i>Cerunus</i> <i>Leporinus</i> <i>Dysenteriam</i> <i>Inassatus & cum uino potus, curat.</i>
		<i>Canis, contra</i> <i>Morsum canis rabidi</i> <i>Epotum toxicum</i> <i>Valebit.</i>
		<i>Testudinis terrestris, comitialibus prodest.</i>
	<i>Taurinus</i>	<i>Duritias discutit</i> <i>Emollit</i> <i>Cum polenta illitus.</i>
		<i>Mumia</i> <i>Tuscentibus</i> <i>Denudatis ab alto</i> <i>Excretionibus cruentis, &c.</i> <i>Hemicranee, paralyfi</i> <i>Comittalibus, uertiginosis</i> <i>Prodest.</i>
<i>Cary: ut</i>	<i>Vipera</i>	<i>Claritatem oculis affert.</i> <i>Nernorum uitij auxiliatur.</i> <i>Senectutem prolongat.</i> <i>Totum corpus per cutim purgat.</i> <i>Elephantiasis confert.</i> <i>Contra omnia uenena mirificè ualeat.</i>
		<i>Rana, contra omnium serpentium uenena pro antidoto sunt.</i>
	<i>Cochlea</i>	<i>Stomacho utiles sunt.</i> <i>Non facilè corruptiuntur.</i>

F. F. Medicis

<i>Vulnibus: cuiusmodi sunt</i>	<i>Generē</i>	<i>Boni succi est. Corpus alit. Album emollit. Stomachum & intestina inflat, &c.</i>
	<i>Lac, in</i>	<i>Maximē alit Tabi Humanum Stomachi rosinibus Oculus crurore ex iectu suffusis Prodest. Podagricis</i>
	<i>Specie. Sic aut</i>	<i>Caprinum { Album minus tentat. Stomacho accommodatisimum. Crassum. Ovillum { Prapinene. Stomachο non usq; adē utile. Bubulum, asinum, equinum { Ventri magis idoneum. Ventrem turbat. Fluxiones alui fistit.</i>
	<i>Casēus, recens atq; illitus</i>	<i>{ Inflammationibꝫ oculorum Sugillatis } Confert.</i>
	<i>Eutyrum</i>	<i>Emollit. Ventrem soluit, largius eptum. Ginguerum pruritus } Emendat. Orn ulcera infantibus Inflammationes } Vuluꝫ discutit. Duritas Dysentericis Coli exulcerationibus } Infunditur, &c.</i>
	<i>Leporū</i>	<i>Venerorum mortibꝫ Cælicus, Dysentericis Famini fluxione uulue laboratibus } Auxiliatur, tribus obo- Reuelionibus à pectori lis ex uino fumptum. Sanguinem in grumos concretum discutit. Potum, partus necat. Pariendi spem adimit, à puerperio potum.</i>
	<i>Coogulū</i>	<i>Equi { Cælicus } Conuenit. Fœdi, Agni Capra, Vituli } Similem uim habet. Bubuli, Cerui } Contra aconiti potum in uino, & concretum lac in aceto Aperi, &c. conuenienter assumentur, &c.</i>
	<i>Bouinum</i>	<i>Vulnerum inflammationes mitigat recens admotum. Coxenditis cruciatus fotu compescit. Duritas Panos } Discutit illitum ex aceto. Strumas Procidentes uulues reprimit suffitum.</i>
	<i>Caprinum</i>	<i>Regium morbum emendat, in uino potum. Menses cit Partus euocat } Cum odoramentis hautum. Profluvia foeminarum fistit, impositum lanis cum thure. Sanguinis impetus ex acero cohibet. Alopeçis, exustum medetur, cum aceto illitum, &c.</i>
	<i>Ovillum</i>	<i>Epinicidas Clavus Peniles verrucas } Sanat, ex aceto illitum, &c. Ambusta igni</i>
<i>Inutilibus: uidelicet concoctionis</i>	<i>Suis sylvestris</i>	<i>Reielliones sanguinis fistit Vetusum lateris dolorē mulcit } Aridum in uino potū. Ad rupta & conuulsā ex aceto bibitur. Laxatis cum cerato rosaceo medetur.</i>
	<i>Equinum</i>	<i>Sanguinis eruptiones cohibet cum aceto.</i>
	<i>Afinnum</i>	<i>Exaltat } Vehementius, Vrit Strumas ex aceto & hordeacea farina discutit.</i>
	<i>Columbinum</i>	<i>Carbunculos emarginat. Amboëtis igne medetur, tritum cū melle, lini semine & oleo.</i>
	<i>Gallinaceum</i>	<i>Omnia eadem, sed inefficacius præstat. Contra uenena fungorum } Ex uino aut aceto bibitum. Contra coli cruciatus</i>
	<i>Ciconie, Comitialis</i>	<i>Prodest, ex aceto potum.</i>
	<i>Marinum</i>	<i>Alopeçis medetur, tritum & aceto illitum. Calulas expellit, cum thure & mulso. Alui defectionem promovet.</i>
	<i>Caninum</i>	<i>Anginis auxiliatur, gutturi impositum. Album fistit.</i>
	<i>Humanum</i>	<i>Vulnus ab inflammatione vindicat, illitum. Angina confert, siccum & ex melle inunctum, &c.</i>
	<i>Secunda. Vide in sequentibus signum m.</i>	
	<i>Tertia. Vide in sequentibus signum n.</i>	

LIBRI I. PARS III.

<i>m.</i> Medicamentorum differentiae su- muntur etiam ab animalium excre- mentis secundae concoctionis: ui- delicit	<i>Vrina, quæ</i> <i>cit uel</i>	<i>Flumana</i> <i>Morsus</i> <i>Canina</i> <i>Vrina, quæ</i> <i>cit uel</i>	<i>Vipera morsus</i> <i>Venena</i> <i>Incipientem hydroponem</i> <i>Scorpionis</i> <i>Capitis abstergit.</i> <i>Nomas genitalium cohobet.</i> <i>Auribus infusa manans pus supprimit.</i> <i>Taurina: aurium dolores lenit, cum myrrha instillata.</i> <i>Vesice calculos, potu expellit.</i> <i>Aurum dolores mulcet.</i> <i>Hydropicos curat, pota cum spica nardi.</i> <i>Vrinam per aluum extrahit.</i> <i>Aurum doloribus medetur, instillata.</i> <i>Afinina, Renum uitios medetur, &c.</i>	<i>Prodest pota.</i> <i>Sanat, admota seu illita.</i> <i>Ad perfundendos canis morsus idonea est.</i> <i>Prauritus</i> <i>Expurgat addito nitro.</i> <i>Capitis abstergit.</i> <i>Nomas genitalium cohobet.</i> <i>Auribus infusa manans pus supprimit.</i> <i>Pruritus</i> <i>Expurgat addito nitro.</i> <i>Capitis abstergit.</i> <i>Nomas genitalium cohobet.</i> <i>Auribus infusa manans pus supprimit.</i>
	<i>Fille, & uel in</i>	<i>Genere, Sic fel omne</i> <i>Scorpionis marini</i> <i>Marina testudinis</i> <i>Erythea</i> <i>Perdix</i> <i>Aquile</i> <i>Gallina</i> <i>Sylvestris caprae</i>	<i>Excalefacit.</i> <i>Acre est.</i> <i>Dilectione alui promouet infantibus, tomentu in eo intinctu, atq; subiectu.</i> <i>Prodest</i> <i>Contra suffusiones incipientes.</i> <i>Contra oculorum caligines.</i> <i>Contra argomas.</i> <i>Contra genarum scabritias.</i>	<i>Quillo, suillo, hircino atq; ursino multo efficacius est.</i> <i>Taurinum</i> <i>Anguis prodest inunctum cum melle.</i> <i>Sedis ulcera sanat, & ad cicatricem usq; perducit.</i> <i>Auribus fractis & purulentis, cum lacte murebri competit, &c.</i> <i>Ovillum, contra eadem pollet, sed inefficacius.</i> <i>Vrsinum, eclegmate comitiales adiuuat.</i> <i>Anguis</i> <i>Nomis in ore infantium</i> <i>Comitiales erigit, naribus inditum.</i>
<i>n.</i> Medicamentorum diffe- rentiae sumuntur etiā ab animalium excre- mentis tertiae conco- ctionis: cuiusmo disunt	<i>Specie, Sic fel</i>	<i>Sordet, seu strigmenta à balneis</i> <i>Sudores, præsertim equi, asini & muli</i> <i>Zibetum</i> <i>Moschus</i>	<i>Calidacunt,</i> <i>Molliscent,</i> <i>Discutunt,</i> <i>Ad sedis rimas & condylomata illinuntur.</i> <i>Articularum nodos adiuuant, &c.</i> <i>Viridem tumidamq; reddit faciem, potus.</i> <i>Ventriculum perturbat, præsertim sudor sub aliis.</i> <i>Delirium facit ex uino potus, &c.</i> <i>Calide humidaq; facultatis est.</i> <i>In coitu, mulieribus magnum affect solatum, si penis glans eo inungatur.</i> <i>Calefacit ordine secundo, ficit uero tertio.</i> <i>Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipsius affectibus opem præstat.</i> <i>Cerebrum roborat.</i> <i>Dolorem capitis diuturnum mulcet.</i> <i>Albulines oculorum tenues detergit.</i> <i>Humidas oculorum defluxiones ficit, &c.</i>	<i>Prodest.</i> <i>Contra suffusiones incipientes.</i> <i>Contra oculorum caligines.</i> <i>Contra argomas.</i> <i>Contra genarum scabritias.</i> <i>Quillo, suillo, hircino atq; ursino multo efficacius est.</i> <i>Taurinum</i> <i>Anguis prodest inunctum cum melle.</i> <i>Sedis ulcera sanat, & ad cicatricem usq; perducit.</i> <i>Auribus fractis & purulentis, cum lacte murebri competit, &c.</i> <i>Ovillum, contra eadem pollet, sed inefficacius.</i> <i>Vrsinum, eclegmate comitiales adiuuat.</i> <i>Anguis</i> <i>Nomis in ore infantium</i> <i>Comitiales erigit, naribus inditum.</i> <i>Hircinum, luscios sanat.</i> <i>Suillum, contra aurum ulcera, reliquaq; omnia prodest.</i> <i>Calefaciunt,</i> <i>Molliscent,</i> <i>Discutunt,</i> <i>Ad sedis rimas & condylomata illinuntur.</i> <i>Articularum nodos adiuuant, &c.</i> <i>Viridem tumidamq; reddit faciem, potus.</i> <i>Ventriculum perturbat, præsertim sudor sub aliis.</i> <i>Delirium facit ex uino potus, &c.</i> <i>Calide humidaq; facultatis est.</i> <i>In coitu, mulieribus magnum affect solatum, si penis glans eo inungatur.</i> <i>Calefacit ordine secundo, ficit uero tertio.</i> <i>Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipsius affectibus opem præstat.</i> <i>Cerebrum roborat.</i> <i>Dolorem capitis diuturnum mulcet.</i> <i>Albulines oculorum tenues detergit.</i> <i>Humidas oculorum defluxiones ficit, &c.</i>

CC. De

CC. De Medicamentis artificialibus.

<i>Lacis</i> : ut lac amygdalarum dulcium	<i>Nutrit, abstergit,</i> <i>Stim. extinguit,</i> <i>Pectus lenit,</i> <i>Zenter astringit,</i> <i>Ains fluores fistit, &c.</i>	
	<i>Capite: ut Syrupus</i> { <i>De papauere,</i> <i>Nenupharis, &c.</i>	
<i>Bilem</i> , in	<i>Pectore: ut</i> { <i>Violarum,</i> <i>Iubarum,</i> <i>Portulace, &c.</i>	
	<i>Stomach: ut Syrupus</i> { <i>Acetosus simplex,</i> <i>Granatoris, Rofar,</i> <i>Oxyfacharii, &c.</i>	
	<i>Corde: ut Syrupus</i> { <i>Aceto/a,</i> <i>Acitositas citri,</i>	
	<i>Hepate: ut</i> { <i>Endiuie,</i> <i>De succo Endiuiae,</i> <i>Cichorij.</i>	
	<i>Capite: ut Syrupus de</i> { <i>Betonica,</i> <i>Stoechade,</i>	
	<i>Thorace: ut Syrupus</i> { <i>Hyssopi, Praesii,</i> <i>Calamenthi,</i> <i>Epithymi,</i> <i>Glycyrrhize,</i> <i>Capillorum ueneris,</i>	
<i>Natura-</i> <i>lis : ut</i> <i>puta</i>	<i>Pituita, in</i>	<i>Corde: ut Syrup. Bisantinus, de borrag. de</i> <i>buglossa,</i>
<i>No pin-</i> <i>gue, qui</i> <i>bns ars</i> <i>indit fi-</i> <i>guram</i> <i>rei uel</i>	<i>Syrupi</i>	<i>Syrupus de mantha,</i> <i>Mel colatum.</i>
		<i>Stomacho: ut</i> { <i>Simplex,</i> <i>Oxymel</i> { <i>Compositum,</i> <i>Scillatum,</i> <i>Abfynthi, &c.</i>
		<i>Hepate: ut</i> { <i>Syrupus</i> { <i>De duab. radicib,</i> <i>Decinque; radicib,</i> <i>Acetosus,</i> <i>Syrupus de Eupatorio.</i>
		<i>Matice: ut</i> { <i>Artemisia,</i> <i>Calamenthi,</i>
		<i>Genere: ut</i> <i>Bizantinus</i>
		<i>Corde: ut Syrupus</i> { <i>De pomis</i> <i>compos.</i> <i>Sabor regis.</i>
		<i>Hepate, & sple-</i> <i>ne, ut Syrupus</i> { <i>De epithymo,</i> <i>Lupulorum,</i> <i>Fumi terræ.</i>
		<i>Purgantes: ut Syrupus</i> { <i>De cichorio cum rhabarbaro,</i> <i>Diaforet,</i> <i>Infusionis rofarum,</i> <i>Magistrin, &c.</i>
		<i>Iulapia</i> { <i>Frigida: ut</i> { <i>Violarum,</i> <i>Rofarum,</i> <i>Calida: ut iulapium uini, &c.</i>
		<i>Aqua. Vide in sequentibus signum β.</i>
		<i>Non naturalis. Vide in sequentibus signum γ.</i>
		<i>Pinguem. Vide in sequentibus signum ζ.</i>
		<i>Non fluidam. Vide in sequentibus signum Σ.</i>

<i>Aque destillatae, ex herbis, floribus, & radicibus in Balneo Mariæ, uel uapore aquæ calidæ, uel in cineribus, leui admodum calore, atque in uasis uirtutis destillandæ sunt: quarum aliae</i>	<i>Caput: ut aqua</i>	<i>Maiorana.</i> <i>Salvia.</i> <i>Rorifmarini,</i> <i>Betonice, &c.</i>
	<i>Pectus: ut aqua</i>	<i>Hyssopi.</i> <i>Praesii.</i> <i>Capitorum ueneris.</i> <i>Scabiosæ, &c.</i>
	<i>Cor: ut aqua</i>	<i>Mellis.</i> <i>Buglossæ.</i> <i>Borraginis.</i>
<i>Calefacientes, seu alterantes</i>	<i>Stoma hum: ut aqua</i>	<i>Mentha.</i> <i>Abysynthij.</i> <i>Faniculi.</i> <i>Chamomille.</i> <i>Rute, &c.</i>
	<i>Hepar: ut aqua</i>	<i>Eupatoriæ.</i> <i>Hyssopi, Praesii.</i> <i>Lupulorum, Scabiosæ.</i> <i>Fumi terræ, &c.</i>
	<i>Matricem: ut aqua</i>	<i>Artemisiæ.</i> <i>Pulegi.</i> <i>Sabina, &c.</i>
<i>Frigefacientes</i>	<i>Splenem: ut aqua</i>	<i>Scolopendriæ.</i> <i>Epithymi, &c.</i>
	<i>Caput: ut aqua</i>	<i>Laetuce.</i> <i>Nenupharis.</i> <i>Papaneris, &c.</i>
	<i>Pectus: ut aqua</i>	<i>Violarum.</i> <i>Portulaca.</i>
<i>Potiones, seu decocta: paratur è rā dicib, folijs, seminibus floribus, & fructib. Ceterum radicū quantitas uncias tres ad sumum quinque: foliorum manualiū quinq; seminum drachmarum quatuor: aut sex, florū manipulorū quanto nō excedat. Fructuum uero quātitas numeri adiectione æstimatur. Aqñ mensura rā libras duas, uel ad sumum tres supereret. Sacchari pro qualibet lb. aquæ, additur libra semis, &c. Sunt autem potionē huiusmodi aut</i>	<i>Cor: ut aqua</i>	<i>Acetosæ.</i> <i>Rofarum.</i> <i>Borraginis.</i> <i>Cotoneorum, &c.</i>
	<i>Stomachum: ut aqua</i>	<i>Acetosæ.</i> <i>Rofarum, &c.</i>
	<i>Hepar: ut aqua</i>	<i>Endimie, Cichorij.</i> <i>Solatri, Cucurbitæ.</i> <i>Hepaticæ, Coroneorum, &c.</i>
<i>Medicamenta fluida, quibus ars indit figurā rei non naturalis: sunt aut</i>	<i>Prima. Vide in sequentibus sub signo **.</i>	
	<i>Alterantes, & uel qualitate</i>	
	<i>Secunda. Sic corum alia</i>	
<i>Cystera. Vide in sequentibus signum v.</i>	<i>Flatus discutunt: ut</i>	<i>R. Anisi, carui, dauci, cymini, foeniculi, ana 3. iii.</i> <i>Cicerum rub. 3. S.</i> <i>Glycyrrhiza 3. S.</i> <i>Florum chamæmeli M. S.</i> <i>Vasarum pasiarum 3. i. S.</i> <i>Coque in libris duabus aquæ ad medietatem ferè.</i>
	<i>Obstrunctiones uisce- rum aperiunt: ut</i>	<i>R. Rad. Graminis, asparagi, foeniculi, apij, petroselini, ana 3. S.</i> <i>Cicerum rubr. 3. S.</i> <i>In aquæ sextario ad quartas coquantur,</i>
	<i>Purgante. Vide in sequentibus signum t.</i>	
<i>Erubina. Vide in sequentibus signum e.</i>	<i>Garganisma. Vide in sequentibus signum z.</i>	
	<i>Fomenta. Vide in sequentibus signum x.</i>	
	<i>Epithemata. Vide in sequentibus signum μ.</i>	
<i>Ineffus. Vide in sequentibus signum r.</i>	<i>In sequentibus signum s.</i>	
	<i>In sequentibus signum v.</i>	
	<i>In sequentibus signum x.</i>	
<i>Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf</i>	<i>In sequentibus signum z.</i>	
	<i>In sequentibus signum e.</i>	
	<i>In sequentibus signum x.</i>	
<i>DFG</i>	<i>In sequentibus signum s.</i>	
	<i>In sequentibus signum v.</i>	
	<i>In sequentibus signum x.</i>	

**. *Potionum*

<i>Genere: cuiusmodi est decoctum commune</i>	<p><i>Primum: ut</i></p> <p><i>Alistrum: ut</i></p> <p><i>Pellore: ut</i></p> <p><i>Elepate: ut</i></p> <p><i>Liene: ut</i></p> <p><i>Remibus & uescica: ut</i></p> <p><i>Dram, in genere, ut</i></p> <p><i>Punitus: in</i></p>	<i>Rz. Prunorum Damasc. num. xij.</i>	
		<i>Hordei mundati 5 j.</i>	
		<i>Tamarindorum</i>	
		<i>Violarum</i>	
		<i>Vuarum passarum</i>	
		<i>Sem. com. maiorum ana 3. ij.</i>	
		<i>Coque in fb. ij. aquæ communis, donec dimidium absumatur: cola & utere.</i>	
		<i>Rz. Prunorum Damasc.</i>	
		<i>Palmularum</i>	
		<i>Vuarum passarum</i>	
<i>Fluam, in</i>		<i>Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Hordei purgati</i>	
		<i>In aqua fontana, quantum satis est, decoquantur.</i>	
		<i>Rz. Vuarum passarum</i>	
		<i>Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Violarum</i>	
		<i>Hordei excorticati</i>	
		<i>Prunorum Damascen.</i>	
		<i>Sem. quatuor frig.</i>	
		<i>Palmularum</i>	
<i>Specie: atque uelin</i>		<i>Adianti</i>	
		<i>In aqua mensura decenti coquantur.</i>	
		<i>Rz. Cichorij rad. &c herb.</i>	
		<i>Endiviae</i>	
		<i>Sem. endiviæ</i>	
		<i>Stariolæ</i>	
		<i>Lactuce</i>	
		<i>Portulacæ</i>	
		<i>Violarum, Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Hordei mundi</i>	
<i>Bilem</i>		<i>Prun. Damascenorum</i>	
		<i>In aqua, quantum sufficit, decoquantur.</i>	
		<i>Rz. Rad. capparorum</i>	
		<i>Cort. tamaricis</i>	
		<i>Cort. capparorum</i>	
		<i>Afplenij</i>	
		<i>Vuarum passarum</i>	
		<i>Violarum</i>	
		<i>Hordei mundati</i>	
		<i>Prun. Damasc.</i>	
<i>Remibus & uescica</i>		<i>Sem. quat. frig. com.</i>	
		<i>In aqua fontana decoquantur.</i>	
		<i>Rz. Sem. quat. frig. com.</i>	
		<i>Violarum</i>	
		<i>Hordei mundi</i>	
		<i>Prun. Damasc.</i>	
		<i>Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Rad. cichorij</i>	
		<i>Graminis</i>	
		<i>Asparagi</i>	
<i>Dram, in genere, ut</i>		<i>In aqua quantum sufficit, fiat decoctum.</i>	
		<i>Rz. Florum borraginis</i>	
		<i>Buglossæ</i>	
		<i>Funi terræ</i>	
		<i>Lupulorum</i>	
		<i>Rad. cichorij</i>	
		<i>Polipodij</i>	
		<i>Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Scolopendrij</i>	
		<i>Violarum</i>	
<i>Punitus: in</i>		<i>Prun. Damasc.</i>	
		<i>In aqua fontana decoquantur.</i>	
		<i>Rz. Vuarum passarum</i>	
		<i>Glycyrrhizæ</i>	
		<i>Injubarum</i>	
		<i>Sebelen</i>	
		<i>Prunorum Damas. dulc.</i>	
		<i>Adianti albi</i>	
		<i>Sem. anisi foeniculi</i>	
		<i>In aqua fontana, quanta satis est, incoquantur.</i>	
<i>Specie. Vide in sequentibus sub signo ~</i>			

Potionum alterantur, quia
litate prima
alia concoquunt

LIBRI I. PARS III.

<i>Potiones purgantes sunt aut</i> <i>Potiones purgantes sunt aut</i>	<i>Capite: ut</i> <i>Thorace: eu-</i> iusmodi est <i>decoctum</i> <i>Corde: ut</i> <i>Hepate: ut</i> <i>Matrice, &c. ut</i> <i>Decoctas: quo-</i> rū alia pur- gant	<i>R. Stachados</i> <i>Betonica</i> <i>Salvia</i> <i>Rad. Paeoniae</i> 3. ij. <i>Vuarum palearum</i> 3. j. <i>Glycyrrhizæ</i> <i>Anisi</i> <i>Dauci</i> <i>Nuci moschatae</i> 3. s. <i>Coquantur in l. q. aquæ ad consumptiōnem tertiae partis.</i>
		<i>R. Hyssopi</i> , <i>Adianti</i> <i>Palmularum</i> , <i>Ficuum</i> <i>Myxariorum</i> , <i>Ziziphorum</i> <i>Vuarum palearum</i> <i>Hordei purgati</i> , <i>Glycynb.</i> <i>In aqua fontana, quantum sufficit, coquantur.</i>
<i>Potiones purgantes sunt aut</i>	<i>Primam: ut</i> <i>Alterum: ut</i>	<i>R. Anisi</i> <i>Foeniculi</i> <i>Adianti</i> <i>Cinnamomi</i> , <i>Masticis</i> , <i>ana</i> 3. s. <i>Omnia coquantur in aqua usque ad tertiae partis consumptiōnem.</i>
		<i>R. Pruna vij.</i> <i>Vuarum palearum</i> 3. j. <i>Myxaria xvij.</i> <i>Ziziphæ x.</i> <i>Florum borraginis, buglossæ, uiolarum, melissæ, ana M.S.</i> <i>Adianti M. S.</i> <i>Sem. basilisci, Glycyrrhizæ, Dauci, ana 3. ij.</i> <i>Coquantur ut supra.</i>
<i>Potiones purgantes sunt aut</i>	<i>Eupatorij M. s.</i> <i>Afghani M.S.</i> <i>Asari M.S.</i> <i>Rad. foeniculi, apij, petros. ruscii, asparagi, ana 3. s.</i> <i>Sem. anisi, foeniculi, ana 3. s.</i> <i>Vuarum palearum</i> 3. j. <i>Glycyrrhizæ</i> 3. s. <i>In aqua, quantum conuenit, coquantur, &c.</i>	<i>R. Eupatorij M. s.</i> <i>Afghani M.S.</i> <i>Asari M.S.</i> <i>Rad. foeniculi, apij, petros. ruscii, asparagi, ana 3. s.</i> <i>Sem. anisi, foeniculi, ana 3. s.</i> <i>Vuarum palearum</i> 3. j. <i>Glycyrrhizæ</i> 3. s. <i>In aqua, quantum conuenit, coquantur, &c.</i>
		<i>R. Saxifrazie, spicæ Celticæ, cicerum rubr.</i> <i>Rad. asparagi, foeniculi</i> <i>Sem. anisi, urticæ</i> <i>Vuarum palearum, Glycyrrhizæ</i> <i>Coquantur in aqua, &c.</i>
<i>Potiones purgantes sunt aut</i>	<i>Remibus & uerifica: ut</i> <i>Flauam: cuiusmodi est</i> <i>decoctum adianti: ut</i> <i>Bilem</i> <i>Decoctas: quo-</i> rū alia pur- gant	<i>R. Artemisia, sabinæ, pulegij, calamintihi, ana M. S.</i> <i>Rad. tubar. tinct. foeniculi, asparagi, apij, ana 3. s.</i> <i>Sem. anisi, foeniculi, petrosclini, ana 3. s.</i> <i>Glycyrrhizæ</i> 3. iiiij. <i>Vuarum palearum</i> 3. s. <i>Coquantur in aqua, &c.</i>
		<i>R. Adianti recentis</i> 3. i. s. <i>Fumarie, Lupulorum, Violarum, ana 3. j.</i> <i>Prunorum Damasc. num. xxxx.</i> <i>Myxariorum, num. xx.</i> <i>Ziziphorum, num. x.</i> <i>In tribus aquæ libris coquantur, dum duæ absuntuntur: in iure decocti, colati casisæ medullæ 3. iiiij diluitio, palmulari 3. ij. Manna 3. j. Rhabarbari electi 3. iiiij. Frigidum manibus frigido, colato, & propinato.</i>
<i>Potiones purgantes sunt aut</i>	<i>Aram: cuiusmodi est</i> <i>decoctum fumarie</i> <i>Mesue: ut</i> <i>Piluam: cuiusmodi est</i> <i>decoctum eupatorij Mesue: ut</i> <i>Dilata. Vide in sequentibus sub signo ☰</i>	<i>R. Succi cichorij, inybi, lupuli, borraginis, ana triens.</i> <i>Succi fumarie</i> 3. viij. quibus coctis purgatisq; addantur Myrobala- norum flauorum, Indorum ana 3. ij. <i>Vuarum palearum, acinis exemptis</i> 3. j. <i>Tamarindorum</i> 3. iiiij. <i>Frumentur & colentur, seruenturq;. Flauam bilem & adustos hu- morem purgat, obstrunctiones iecoris aperit, regiūq; morbi sanat.</i>
		<i>R. Eupatorij, absynthij, azari</i> <i>Nardi indicæ, adianti</i> <i>Cyperi, fumarie, rhabarbari</i> <i>Spina alba, Aegyptiacæ, ana 3. iiiij.</i> <i>Myrobalanorum chebulorum, Indorum ana 3. j.</i> <i>Vuarum palearum</i> 3. s. <i>Ex aqua coquantur, &c.</i>

C. Po-

Bilem {
 Flauam : ut {
 Rz. Rhabarbari electi 3.ij.
 Cinnamom 3. S.
 Myrobalanorum flauorum 3.S.
 Macerentur in aquarum stillatitarum, absynthij & fumarie ana 3.ij.
 In iure colato syrapi rosati laxatiui 3.j. additur, &c.

Afram : ut {
 Rz. Fumarie, buglossae, origani, ana M.S.
 Polypodi quercini 3. S.
 Ex aqua decoquantur, deinde senae electae drachmae duæ : lapidis cyanæ loti & triti drachma, in iuris huius colati uncis quatuor per noctem macerantur: deinde serapij ex lupulis 3.S. in eodem iure colato diluitur, &c.

Sanguinem, & puriorem reddunt: ut {
 Rz. Adianti. M.j.
 Violarum P.j.
 Glycyrrhæ 3.ij.
 Vuarum passarum 3.S.
 Ficus oœti.
 Myrra sex. In aqua decoquantur ad dimidias.
 Rhubarbari incisi 3.j. Rad. nardi 3.j.
 Sena 3.ij. Per noctem in iure decocti macerantur. Manè leviter exprimuntur, colaturq; iulapij uiolacei 3.S. additur, &c.

Pituitam : ut {
 Rz. Rad. quinque. ana 3.i.
 Rad. cebuli. 3.ij.
 Polypodi 3. v.
 Chamomilas M.S.
 Florum lambuci, Stœchados, ana M. j.
 Decoquantur in aqua libra ad dimidias. In iure decocti seminis enici 3.ij. Foliior. sena 3.ij. Cinnamomi 3.j. Zingiberis 3.S. Per noctem macerantur. Manè percolatis serapij diacnicu 3.j.S. additur, & horis duab. ægri ante cibū propinatur,

Vnum : ut {
 Aquit: quoru {
 Rz. Aque rosatum uel plantaginis, quadrans.
 Aceti rosati 3.j. Misceantur.

Alterū: ut {
 Rz. Aceti ros. 3.ij.
 Aque fontanæ 3.vj.
 Misce, & fiat gargarismus.

Vnum : ut {
 Repellit: cuius modi est ad inflamma- tas tonsillas per initia exhibendum: & uel ex Decollit, quorum {
 Rz. Plantaginis, oxalidis, portulææ, ana M.j.
 Corticum malorum punicorum, thus, ana 3.S.
 Rosarum rubr. P.j.
 Cort. glandium 3.ij. Decoquantur in aqua ad tertias: iuri horum colato addantur diamoron 3.S. Syrupi myrtini & ex papauere, ana 3.j. Aceti 3.S. Misce.

Vnum : ut {
 Alterū: ut {
 Rz. Summitatum rubi, myrti, uel uitis, uel piri sylvestris M. ij.
 Podofälle, plantaginis, ana M.j.S.
 Ros. rub. P.S. Decoquantur in aqua lib. ii, ad tertias: in iuris colati lib. j. S. Diluito sacchari 3. iiiij. aut mellis ros. aut diamaron, &c.

Reprimit & detergit in augmento & flatu: ut {
 Rz. Plantaginis, Oxalidis, ana M. S.
 Rosatum P.ij.
 Horde mundi P. ijj.
 Decoquantur in aqua ad tertias, fiatq; gargarizatio.

Anginis salutare: ut {
 Rz. Spina Aegyptiæ 3.j. Iridis 3.S.
 Glycyrrhæ 3.S. Furfuris fragmenti P.S.
 Palmularum, numero viij.
 Ex sapo aut aqua coquantur: iuri paulum mellis addatur.

Hysopi, uel fatureæ, uel origani M.j.

Discutit & detergit in declinatione inflammationum: ut {
 Florum rosmarini, stœchados, ana P.i.

Glycyrrhæ 3.j. Vuarum passarum, sicuum, ana paria xx.

Decoquantur in aqua & hordei integri sextario: in iuris lib. j.S.

Mellis rosacei collati 3.iiiij. diluito.

Ulceroris maligna, pustulas, &c. curat: ut {
 Rz. Plantaginis utriusq; prunella, fragaria, ligustrum, rosat. rub. Malum flor. cicerij, ana partes æquales.

Decoquantur omnia in vase nouo & aqua, &c.

Purgat pituitam ex capite: ut {
 Rz. Hysopi, Salvia, Thymi, ana M.S.

Decoquantur in aqua ad tertias, adde huius iuris lib. 3. iij. oxy-

mellitis.

Rz. Rad. quinquefolij 3. ij. Hedera 3.ij.

Rad. Cyperi 3.j. Pyrethri 3.S.

Dolorem dentium mitigat: ut {
 Caryophyllorum, compesij ana 3.ij.

Piperis longi 3.j.

Decoquantur ex uino astringente & aqua, aut aceto & aqua, &c.

Clypeo

^{o. 34}
 Dilata: quæ fiunt ex simplicibus ac cōpositis medicamentis purgantib. Medicamenta cathartica simplicia & secca minuta incisa, uel paulum cōtusa, cujus ijs quæ malitiam eorum corrigit, in conuenienti aliquo humore, horis 24. aut minimu 12. macerantur, dein de manu exprimuntur, coloq; traiicuntur. Cōposita uero medicamenta & liquida in humor tantu diluantur. His diutius syrpus aliquis humor quem educere uolumus, idoneus, unciæ instar, & aromatis cuiusdam drachma admiscetur. Ceterum dilutorum alia purgant

Organismata nunc apophlegmatimi loco adhibentur, puitæ è crebro elicenda gratia: nunc siue scib. affectis peculiariter dicitur sunt, materiam eò descendens uel reprimendo, uel disciendo: interdu ulceris etiā ori sanando. Constant autē decoctis & aridis medicamentis in puluerē redactis. Horum autem drachmas duas aut tres, illorū selenibrām prefcribere sene, mel abunde est. Pierunq; uero ipis additum mel rotaceum, uel syrupi ex stœchado 3.j. Cum oritur curando adhibentur, succiāt diamoron, rob de ribes uel berberis, & similes conuenient, &c. Ceterum gargarizatum aliud

LIBRI I PARS III.

<i>Clyster</i> , Latinis lauamē seu ablūtio dicitur. Horūaria sunt genera, ad quorum compositionem quatuor rebus opus est. Primū aliquo liquore, ut decocto puli, capi, gallinæ, cicerum, aut alio decocto, iuxta morbi naturā: cuius dosis est $\frac{1}{2}$ j. aut plus minusve pro diuersa corporis cōstitutione. Secundū medicamenta purgantia, quæ duplo pondera dantur, ad ea quæ deuorantur. Tertiō, sunt olea diuersa, pro morbi diuersitate, quoru dosis $\frac{1}{2}$ ij. Quartō salis genera, ut facultatem excretoriā excitent: dosis $\frac{1}{2}$ ij. Ceterū clysteriorum alij	<i>Prima. Sic eorum alij</i> <i>Secunda. Sic eorum alij</i> <i>Purgat: & uel</i> <i>Aquoſor humores in</i>	<i>Alterā: atq; uel qualita-te</i> <i>Emollient: ut</i> <i>Ad intestinorū roſionem conueniunt: ut</i> <i>Flatus discutiunt: ut</i> <i>Dolerem colicum mitigant: ut</i> <i>Bilem</i> <i>Pituitam: ut</i> <i>Aſcite: ut</i> <i>Diffarca: ut</i>	<i>Refrigerante: ut</i> <i>Calefaciente: ut</i> <i>Ad intestinorū roſionem conueniunt: ut</i> <i>Flatus discutiunt: ut</i> <i>Dolerem colicum mitigant: ut</i> <i>Flavam: ut</i> <i>Aſram: ut</i> <i>Pituitam: ut</i> <i>Aſcite: ut</i> <i>Diffarca: ut</i>
			<i>R. Malae, uiolarum, lactucæ, ana M. j. Sem, quatuor frig. maiorum, ana $\frac{1}{2}$. S. Prunorum Damal. n. xx.</i> <i>Florum uiolarum, buglossæ, ana P. j. decoquantur in aqua ad lib. j. in hac Sacchari rubri $\frac{1}{2}$ j. diluitur. Olei uiolacci $\frac{1}{2}$ ij. Misce.</i> <i>R. Decocli origani, pulegij, galangæ, sem. anisi, carui, cucusi, foeniculi, rutæ, baccarum lauri, &c. $\frac{1}{2}$. vj. Vini albi ueteris $\frac{1}{2}$ ij. Olei nucum & rutacei, ana $\frac{1}{2}$ ij. S. Mellis scillitici, $\frac{1}{2}$ ij. Misce.</i> <i>R. Parietariae, atriplicis, mercurialis, ana M. j. Rad. Liliorum alborum, ebuli, ana $\frac{1}{2}$ j. Sem. Lini, foenigraci, ana $\frac{1}{2}$. S. anisi. $\frac{1}{2}$ ij. Ficuum pinguum, numero iiiij.</i> <i>Prunorum, n. v. Florum uiolarum, chamæeli ana P. j. decoquantur usque ad libram j. cui adde Caffia, diaprunu folicis, ana $\frac{1}{2}$ j. mellis uiolacci $\frac{1}{2}$ ij. olei uiolacci, $\frac{1}{2}$ ij. & fiat clyſter.</i> <i>R. Cremeris hordei, $\frac{1}{2}$ j. Olei chamomelini $\frac{1}{2}$ ij. Viñorum oui, cum albamine, n. j. Misce, &c.</i> <i>R. Mercurialis, origani, calamintæ, altheæ, pulegij, ana M. S. rad. galangæ $\frac{1}{2}$ j. liliorum alborum $\frac{1}{2}$ j. s. sem. anisi, carui, cumini, foeniculi, ana $\frac{1}{2}$ j. S. baccarum lauri $\frac{1}{2}$ ij. sem. rutæ $\frac{1}{2}$ ij. decoquantur in aqua ad tertias. Huius iuri librae uni poteris addere elect. Diapheniconis $\frac{1}{2}$ S. &c.</i> <i>R. Jam dicti decocti, $\frac{1}{2}$ vj. Vini albi ueteris $\frac{1}{2}$ ij. Olei nucum, rutacei, ana $\frac{1}{2}$ ij. S. Mellis scillitici $\frac{1}{2}$ ij. Misce.</i> <i>R. Malae, altheæ, parietariae, uiolarum, lactucæ, cichorii, portulæ, ana M. S. Rad. altheæ, liliorum alborum, ana $\frac{1}{2}$ j. Prunorum Damal. n. xx. Vuvarum passarum $\frac{1}{2}$ j. S. Hordei integræ M. j. omnia simil ex aqua sextario ad tertias decoquantur in iuris colati libra. adde cassis, aut Diacathol. Sacchari communis, ana $\frac{1}{2}$ j. uitell. ouorum n. j. olei uiolaci $\frac{1}{2}$ ij. salis $\frac{1}{2}$ j. Misce.</i> <i>R. Mercurialis, parietariae, maluæ, altheæ, ana M. j. thymi, peithymi, scopolendrij, betæ, ana P. S. Quinque rad. aperientium, ana $\frac{1}{2}$ ij. Polypodij quercini $\frac{1}{2}$ j. Florum borraginis, fumiteræ, meliloti, anethi, chamæeli ana P. j. Sem. cnici, anisi, foeniculi, ana $\frac{1}{2}$ j. decoquantur omnia, ut decet, cui adde Confect. Hanech $\frac{1}{2}$ j. Sacchari rubri, uel mellis uiolacci $\frac{1}{2}$ j. Olei anethini $\frac{1}{2}$ ij. Misce.</i> <i>R. Quatuor herbarum mollientium ana M. j. Calaminthæ, acori, chamæpitis, saluiae, rorifmarini, maioranæ, agrimonij, abrotani, melissæ, polij montani, ana $\frac{1}{2}$ j. S. Rad. enulae, asparagi, rufci, acori, ana $\frac{1}{2}$ j. S. Polypodij $\frac{1}{2}$ j. Sem. anisi, carui, cumini, amenos, fefeleos, ana $\frac{1}{2}$ j. S. Carthami $\frac{1}{2}$ j. Foenigraci, rutæ, baccarum lauri, ana $\frac{1}{2}$ ij. fiat decoctum, de quo accipe $\frac{1}{2}$ j. eui adde Diapheniconis, Benedictæ, ana $\frac{1}{2}$ j. Sacchari rubri, melis anthosat, ana, $\frac{1}{2}$ ij. Olei anethini $\frac{1}{2}$ ij. Misce.</i> <i>R. Radicum apij, petroselinii, graminis, asparagi, rubiæ, quinquefolij, ana $\frac{1}{2}$ ij. Iridis, enula, ana $\frac{1}{2}$ j. Fol. brasica marinae, thymelæ, chamælæ, mercurialis, rutæ, ana M. j. Florum genistæ, P. j. decoquantur in aqua, quousque fatis est. Huius decocti libra adde urina pueri $\frac{1}{2}$ vj. Benedictæ $\frac{1}{2}$ j. Salis parum. Mixta inferius indantur.</i> <i>R. Pulegij, hyſſopi, origani, ana M. j. Anisi, foeniculi ana j. $\frac{1}{2}$. S. Agarici trochiscati $\frac{1}{2}$ ij. Florum anthos, stachados, centaurij minoris, ana P. j. omnia decoquantur. In decocti iuris libra diluantur mellis scillitici $\frac{1}{2}$ ij. Benedictæ $\frac{1}{2}$ j. Misce, & fiat clyſter.</i>

* Erbina

<i>Bilem</i>	<i>Fluum: ut</i>	<i>Rz. Succi rosarum 5. S. D'agridij 3. j. Mellis parum. Farine lupinorum, aut hordei, momentum. Formetur errhinon, &c.</i>
	<i>Aram: ut</i>	<i>Rz. Pyrethri 5. S. Palegij Calaminthae Polypodij Thymi Epithymis Sena Veratri</i> <i>ana P. S.</i>
		<i>Decoquantur in aqua scilibrā, adde mellis ros. scillitici, ana 3. ij. ex iure decocti diluantur, formeturq; errhinum.</i>
	<i>Vnum: ut</i>	<i>Rz. Pyrethri, iridis, ana 5. S. Palegij, calaminthae, origani, ana M. j. Agarici trochiflati 5. j. S.</i> <i>Florum rorismarini, stochedos, ana P. S.</i> <i>Decoquantur in scilibrā aquā, mellis rorismarini floribus imbuti, & scillitici, ana 3. ij, ex iure decocti diluantur, & formetur errhinon.</i>
	<i>Alterum: ut</i>	<i>Rz. Succi radicis betonicae, maioranæ, ana 5. S. Mellis despumati stillatij 5. j. Vini albi 5. S.</i>
	<i>Pilitum: cuiusmodi est</i>	<i>Nigelle tritæ, nucis moschatæ, ana 3. j. Mixtis tepidis ante cibum utitor.</i>
	<i>Tertium: ut</i>	<i>Rz. Succi betæ, uel iridis, uel helenij, succi maioranæ, ana 5. j. S. Vini albi 5. j. Zingiberis Pyrethri</i> <i>ana P. j.</i>
		<i>Misceantur diligenter.</i>
	<i>Quartum, solidum: ut</i>	<i>Rz. Nigelle, piperis, contuforum, ana S. j. Castorei 3. S.</i> <i>Excipiantur succo betæ, rediganturq; in formam penicilli, & naribus indantur.</i>
	<i>Sanguinem reprimunt: ut</i>	<i>Rz. Thuri 3. ij. Aloes 3. j. Contrita in puluerem, ex albumine ovi subigantur, & molissimis pilis leporinis adiectis, in penicilli formulam redigantur, quod naribus indatur.</i>
<i>Dolorem capitis & lippitudine auferunt: cuiusmodi est</i>	<i>Vnum: ut</i>	<i>Rz. Nigelle, 3. ij. S. Salis ammoniaci 3. j. Elaterij 3. iiiij. Trita excipiuntur oleo irino, ut cerati spissitudinem habeat. Hoc nares subungentem attrahere surum iubeto.</i>
	<i>Alterum: ut</i>	<i>Rz. Iuris decocti maioranæ 3. j. S. Manna granulosa 3. vij. Mixta ante cibum per nares attrahantur.</i>
	<i>Tertium: ut</i>	<i>Rz. Succi maioranæ 3. j. S. Nigelle torrefactæ 3. j. His tepefactis ante cibum manè utendum est.</i>
	<i>Primum: ut</i>	<i>Rz. Myrti, lentisci, ana M. j. Mala punica immatura duo. Decoquantur ex aqua & uno. Contusa diligenter exprimantur: iuri colato mellis rosati trientem addito.</i>
<i>Vlera in naribus purgant: cuiusmodi est</i>	<i>Alterum: ut</i>	<i>Rz. Succi plantaginis, solani, rosarum, ana 3. iiiij. Vino albo, aut malorum punicorum succo & mellis 3. j. S. Diluantur.</i>
	<i>Carnem excrescentem auferunt, & polypum & putredinem curant: ut</i>	<i>Rz. Omphacij in aeneo vase parati, quantum morbi magnitudo, & partis affectæ sensus postulat, humoribus iam dictis dilutatur, &c. Idem præstat aqua fortis.</i>

LIBRI I PARS III.

<i>Digerunt & resoluunt</i>	<i>Oculorum suffusionem: ut</i>	<i>R. Foenigraci 3.ij. Florum chamomilla P. S. Semi rutæ 3 iiij. Decoquantur ex aqua, &c.</i>
	<i>Pleuriticum dolorem: ut</i>	<i>R. Malus Salvia Abfynthij Abortani Scabiosa In sextario aqua ad tertias decoquato. Spongia ex iure decocti expressa, partem affectam foueto.</i>
<i>Flatus: ut</i>	<i>R. Malus M.i. Florum chamomilla, meliloti, ana P.j. Sennis lini 3. j. Anisi 3.S. Ficus xxxx. Decoquantur in aqua ad tertias. Vesicam iure hoc calente repletam, lateri affecto, semel atq; iterum admoueto,</i>	
	<i>Dolorem cuiuslibet mēbri auferunt: ut</i>	<i>R. Fol. maluæ, altheæ, uiolarum, ana M.S. Decoquantur in aqua, olei chamomelini, aut anethini, aut cyprini 3 ij. addatur iuri colato. Ex hoc spongiam expressam parti affectæ applicato.</i>
<i>Stomachò conueniunt</i>	<i>R. Chamomilla 3.ij. Majesta Nardi Gallica Abfynthij, Anethi Coquantur in quinq; uncis uini, olei omphacini uncis quatuor.</i>	
	<i>Frigido: ut Calido, præsertim in febrib. ardentibus: ut</i>	<i>R. Succi lactucæ Vne acerba Portulace Solani Umbelici ueneris Hoc refrigerato, stomachum, aut aliam partem inflamatam, linamentis tinctis foueantur.</i>
<i>Alii fluxiones biliosas fistunt: ut</i>	<i>R. Galle Atalicorij Quinquefolij Rad. baccarū cupressi In olei communis libra coquantur ad tertias. Spongia ex iure decocti madida ano admoueatur.</i>	
	<i>Inflammato: ut Indurato: ut</i>	<i>R. Thymi, origani, ana M.S. Decoquantur ex oleo nardino, & uino, aut ex rofaceo cum uino, & aceto, aut austero uino, aut dulci, &c. & cum spongia expressa ei admoueatur.</i> <i>R. Rad. althæ, liliorum alborum, ana 1b.j. Malus M.j. Ficuum num.xx. Sem. lini, foenigraci, ana 3.ij. Flor. chamomilla, rosmarinini, sambuci, uiolæ, rum, ana 3.S. Sem. uiticis, uiolarum, ana 3.S. (tur.) Decoquatur ex aceto, atq; ex iure lien foueatur.</i>
<i>Menses obstructos referant: ut</i>	<i>R. Rad. rubiz maioris, eryngij, foeniculi, apij, petroselinii, graminis, ana 3. S. Rad. liliorum, althæ, ana 3.ij. Pulegij, parthemij, ana M. j. Sem. apij Petroselinii Seselcos Foenigraci Altheæ Florum chamomillæ, uiolarum lutearum, purpurearum, ana P.j. Decoctio horum uterus foueatur.</i>	
	<i>Arida, quæ constant ex sale uel milio torrefactis, uel eruo, uel panico, uel auena, uel hordeo, uel cumino, interdum ex arena: quodlibet etiam calefacto, & in linteum uel sacculos lineos coniecto. Hæc tenues & a quoque humores dissipat, euacuatq; Verū de his inferius, ubi de sacculis mentionē faciemus, agemus, &c!</i>	

Ementa, à fouendo dicta sunt, quodd scilicet suo calore partes corporis, quibus applicantur, foueant. Graziæ, uocant. Sunt autem uel

Humida, quæ in utere, uifica, uel uascolo gredo, aut testaceo, uel spongia admouentur. Hæc inflamationibus, quæ ex bilioso ribus succis contractæ sunt, cōuenient. Siquidé dolorem sedant, humorum crudum concoquent, emolliunt, discutantq;. Horum alia

Omnibus corporis partibus in febribus: ut { Rz. *Succi lactucæ, uvae immaturæ, portulacæ, solani, umbilici Veneris, ana 3. iiiij.*
His spongia aut linteum imbutum, partibus, quæ febris uoluti fomites sunt,
imponi debent.

Febric continua: ut { Rz. *Aquarum ros. cichorii, buglossi, ana 3. ij. S. Intybi 3. j. S.*
Pul. diamargariton frigidi 3. S.
Diagemme, fantal citrini, coralli, rubri, ana 3. j.
Scoris eboris 3. S. Margaritarum g. xij.
Croci g. ij. Vini & aceti ros. ana 3. j. S.
Linteum uel spongia his omnibus imbuta, hora una, uel sequi-
hora ante cibum cordis regioni applicetur, per astatem, frigidum
sæpiusq; mutetur.

Cordis in Ardentibus febribus: ut { Rz. *Aquarum buglossæ, rosarum, ana 3. iiiij.*
Violarum 3. vij. Spec. diamarg frig. 3. j.
Chrysalidi 3. j. S. Succi citri 3. S.
Misceantur.

Virium imbecillitate, ex spiritibus resolutis & extinctis: ut { Rz. *Aquarum buglossi, melissæ, flor. arantiorum, ana 3. iiiij.*
Ex floribus myrti, uel rosarum 3. ij.
Vini Cretici 3. j. Spec. diagemme 3. j.
Trochiscorum caphura 3. j.
Mixta cordi applicentur.

Iecoris Supercalidatio: ut { Rz. *Aquarum rosarum, intybi, cichorii, solari, ana 3. iiiij.*
Aceti rosati 3. j.
Spec. diatrrion fantaloni 3. ij.
Spodij 3. j. S.
Mixta omnia regioni iecoris admoueantur.

Obstrucio: ut { Rz. *Cichorii cum rad. Intybi recentis, eupatorij, ana M. j.*
Absynthij M. S. Florum cichorij P. j.
Sem. quatuor frig. maiorum & minorum, ana 3. j. S.
Cyperi 3. ij. Lupinorum 3. iiiij.
Santalorum omnium, ana 3. j. Iunci odorati 3. S.
Hæc omnia in sacculo coniecta ex octo aquæ uncij, uini & aceti ana 3. ij in uase fistili cooperio simul ad ignem inferuantur,
& epithematis modo applicentur.

Dibili: ut { Rz. *Rosarum rub. P. ij. Plantaginis M. j.*
Absynthij M. S. Omnitum fantalorum, ana 3. ij.
Coralli rubri 3. iiiij.
Omnia facculo imposita ex aqua cum momento aceti & uini coquantur: linteum duplicatum hoc iure calido imbutum uenitculo admoueatur.

Aliquibus, uidelicet Biliose: ut { Rz. *Aceto se, intybi, ana M. j.*
Albæ cum rad. M. S. Absynthij siccii P. j. S.
Ros. rubr. P. j. Coriandri preparati 3. S.
Santalorum omnium, ana 3. j. S. Berberorum 3. ij.
Decoquantur ex aqua 10. ij. in sacculo ad tertias, cui addantur
succi cotoneorum 3. iiiij.

Vetriculo Pituitoso: ut { Rz. *Meliloti, chamæmeli, maluæ, altheæ, menthae, absynthij, ana M. j.*
Nardi M. j.
Omnia ex aqua in sacculo coquantur: iuri addatur olei rosa-
cei, absynthij, malichini, ana 3. S. adipis anserini 3. ij. Ventri cu
spongia applicentur.

Dolenti: ex cau- sa { *Calida: ut* { Decoquantur herbæ frigidæ superius nominatae in aqua
ad dimidijs, spongiae aut linteæ iure ito madida &
expresæ uentriculo imponantur: deinde unguenta o-
dora illinantur,
Rz. Menthae, pulegij, calamintæ, anethi, ana M. j.
Flor. chamæmeli, meliloti, ana P. S. Ros. rub. P. j.
Nardi, iunci odorati, ana 3. ij.
Sem. anisi, carui, dauci, anechi, foeniculi, ana 3. j.
Sem. lini 3. iiiij. Galanga, zedoaria, ana 3. j.
Caryophyllorum, nucis moschatae, ligni aloes, ana 3. j.
In aquæ & uini æquis partibus decoquantur.

Testiculis in febribus ardentes: ut { Rz. *Aquarum ros. 3. viij. Aceto se, nymphæ, buglossi, ana 3. iiiij.*
Santalorum omnium, corallij utriusq;, ana 3. j. S. Croci 3. S.
Aceti 3. S. Caphura g. iiij. Misce.

Arteriæ, iuxta manum: ut { Rz. *Caryophyllorum, nucis moschatae, ligni aloes, cinnamomi, ana 3. j.*
Aquarum rosarum, buglossæ, borraginis, ana 3. j.
Aceti rosacei 3. ij.
His cōmixtis, linteum aut pannum sericum duplex imbutum, obducitur.

Capiti dolenti ex calida causa: ut { Rz. *Aquarum rosarum, lactucæ, ana 3. iiiij.*
Albuminum ouorum, numero. j.
Olei rosacei 3. S. uel. 3. j. Aceti ros. 3. S. Misce.

Epithemata uteribus magistrata uocabantur, diversa quæ olim ratione è fellatitudine liquorib. adiectis specieb. aliquot, componuntur. Ea autem magna ex parte sic miscent, ut ib. uni liquorū 3. j. S. aut duæ specierū repondent. Horū alia conferunt

LIBRI I. PARS III.

Infeccio, est dimidium solium, cui ægri ad uentriculum usq; tantummodo insident, crnibus & brachijs exemptis. Horū usus ob balneorum deficitum, aut ægri imbecillitatem existit. Vtumur aut̄ his potissimum in renum, uerifica, coli, ani & uteri malis. Variantur aurem pro morborum diuersitate: ita ut eorum alii conferant ad

Medicamenta, quæ figuram pingue habent, sunt olea, parata aut modo

<i>Dolorem</i>	<p><i>Colicum</i>: ut <i>Rt. Altheæ, ruta, maioranæ, arthemisia, ana M. ij.</i> <i>Fel. lauri</i> <i>ij. S.</i> <i>Sem. apii, anisi, cumini, ana</i> <i>ij.</i> <i>In aqua decoquantur, quanta solium dimidium repleat.</i></p> <p><i>Nephriticum, & colicu-</i> <i>cum, cum flatum co-</i> <i>pia: ut</i> <i>Rt. Anelli, origani, calaminthæ, chamomilla, lauri, ana M. iiiij.</i> <i>Sem. carui, cumini, anisi, foeniculi, foenigræci, ana</i> <i>ij.</i> <i>Baccarum lauri</i> <i>ij. S.</i> <i>Malæ, altheæ, parietariae, uiolarum, ana M. j.</i> <i>Coquantur in aqua, &c.</i></p>
<i>Anum prolapsum: ut</i>	<p><i>Rt. Plantaginis. M. j.</i> <i>Rosarum rubr. M. S.</i> <i>In aqua decoquantur, cui antea chalybs fuerit extincta.</i></p>
<i>Pieri fluorem nimium, & haemor-</i> <i>rhoidas ani: ut</i>	<p><i>Rt. Plantaginis, polygonij, equiseti, rubi foliorum, ana M. j.</i> <i>Ros. P. iiiij. Malicorij</i> <i>ij.</i> <i>Rad. symphyti</i> <i>ij. S. Calicum glandium</i> <i>ij.</i> <i>Decoquantur in aqua pluviali, cui chalybs fuerit extincta.</i></p>
<i>Renes inflammatos: ut</i>	<p><i>Rt. Malæ, altheæ, ana M. iiiij.</i> <i>Sem. lini, foenigræci, ana</i> <i>ij.</i> <i>Coquantur in aqua, &c.</i></p>
<i>Calculos: ut</i>	<p><i>Rt. Raparum pastinacæ, siferis, chamomilla, florum Verbasci, Betonica, Brunella, Aquilegia,</i> <i>ruta muraria, arthemisia, ana M. j. Coquantur in aqua celesti, &c.</i> <i>Vel</i> <i>Rt. Malæ, altheæ, chamomilla, melioti, parietaria, ana M. j.</i> <i>Rad. Malæ</i> <i>ib. S. Rad. foeniculi</i> <i>ij. Sem. lini</i> <i>ij.</i> <i>Foenigræci</i> <i>ij. Rubiæ tintæ</i> <i>ij.</i> <i>In aqua coquantur.</i></p>
<i>Menstrua prouocanda: ut</i>	<p><i>Rt. Arthemisia, rotundifolii, marrubij, thymi, calaminthæ, ana M. ij.</i> <i>Sabinae M. j. Fol. lauri P. ijj. Flor. rotundifolii, ana P. ij. Rad. cyperi</i> <i>ij.</i> <i>Valeriana, apij, petroselinii, foeniculi, ana</i> <i>ij.</i> <i>Gran. juniperi</i> <i>ij. S.</i> <i>Omnia incisa, fæcculo q; condita, coquantur ex aqua fluviali, &c.</i></p>
<i>Hæmorrhoides: ut</i>	<p><i>Rt. Verbas, plantaginis, ana M. j.</i> <i>Florum Verbasci P. j. Sem. lini</i> <i>ij.</i> <i>Cort. mal. punicorum, balaustiorum, rhus obsoniorum, baccarum myrti, ana</i> <i>ij. S.</i> <i>In aqua & uino austero decoquantur ad in se sum.</i></p>
<i>Pieri inflammationes: ut</i>	<p><i>Rt. Rute, pulegij, nepite, marrubij, thymi, arthemisia, altheæ, ana q. f.</i> <i>Ad in se sum decoquantur. Post huius usum, uterus oleo laurino vel nar-</i> <i>dino inungatur.</i></p>
<i>Tenebrum: ut</i>	<p><i>Rt. Malæ, altheæ, uiolaria, verbasci, ana M. j.</i> <i>Hornos verbasci P. j. Sem. lini ib. S.</i> <i>In horum decocto ex aqua, æger ad umbilicum usque infideat.</i></p>
<i>Vulnera.</i> Aquæ & oleo, æquis partibus solio indutis, ægri ad umbilicum usq; infideant.	<p><i>Rt. Lixiny ex fagi cineribus parati, & quater colati, uini, ana partes æquales.</i></p>
<i>Pedogram, &c. ut</i>	<p><i>Alumini</i> <i>ij.</i> <i>Omnia in fæctili uitreato calefiant ad ignem, sed ita ut non feruescant, deinde transfundantur in uas, in quo pedes confitentes poterunt, ut aqua supra talos excedat, fiatq; pedum lotio, &c.</i></p>
<i>Craffo: hoc</i> <i>est per im-</i> <i>presionem.</i> <i>Horum alia</i>	<p><i>Capiti, sunt omnia ferè.</i></p> <p><i>Thoraci, ut</i> <i>Amygdalorum dulcium.</i> <i>Sesamum, Irinum.</i> <i>Leucoton, &c.</i></p> <p><i>Ventriculo: ut oleum</i> <i>Abfintib.</i> <i>Menthe, Masticis.</i> <i>Nardinum, &c.</i></p> <p><i>Hepati: sunt eadem, quæ uentriculo cōpetunt.</i></p> <p><i>Lieni: ut</i> <i>De capparibus, Spicæ.</i> <i>Irinum, Nardinum.</i> <i>Amygd. amararum, Behen, &c.</i></p> <p><i>Vires: ut</i> <i>Irinum, Nardinum.</i> <i>Cicinum, Leucoion.</i> <i>Anethinum, Spicæ, &c.</i></p> <p><i>Articulus: ut</i> <i>Rute, Spicæ.</i> <i>Nucum, Laurinum.</i> <i>Vulpinum, Costinum, &c.</i></p> <p><i>Capiti: ut oleum</i> <i>Violarum, Rosarum.</i> <i>De papauere.</i> <i>Nymphæ, &c.</i></p> <p><i>Thoraci: ut</i> <i>Violarum.</i> <i>Nymphæ, &c.</i></p> <p><i>Frigida: at-</i> <i>que uel ac-</i> <i>cōmodata</i></p> <p><i>Ventriculo: ut</i> <i>Rosarum.</i> <i>Citoniorum.</i> <i>Myrrinum, &c.</i></p> <p><i>Hepati: ut</i> <i>Rosarum, Citoniorum.</i> <i>Myrrinum.</i> <i>Omphacinum, &c.</i></p> <p><i>Vires: ut</i> <i>Violarum.</i> <i>Rosarum, &c.</i></p>
<i>Subtili, seu Chymico. Vide in sequentibus signum a 2.</i>	

a a, Oles

Herbis, earumq; floribus, ex quibus parum olei elicetur. Primum herbae uel flores earum inciduntur, contundunturq; deinde induntur uitro, misceturq; postea, si secæ ualde sint, aqua fontana perfunduntur: si humidæ & aquolæ fuerint, per se uase occluso, in sole alio loco calido macerantur, quo ad oleum in superficie appareat, quod inuerso uitro, & cæra perforata relictis fæcibus seiusgurit. Hoc deinde cum aqua effluente simili ampulla imponitur, & ex ferueiente euocatur ruris. Aliæ herbae & flores ita macerati ex balneo pariter destillantur, postea oleum separatur.

Easdem, quas herbae unde sunt, uires obtinent, sed multò efficiiores.

Seminibus: quæ contusa conquaflataq; in fimo equino macerantur dum putrefact: deinde uinum stillacium, uel aqua superfunditur, & ex arena, uel in balneo aereo ficco destillantur. Ex seminibus autem est oleum.

<i>Aesisi</i>	<i>Vertigini</i> <i>Angustia pectoris</i> <i>Preficationi, Vomitioni</i> <i>Cruditatibus stomachi</i> <i>Stomacho, Intestinis</i> <i>Vesice, Vtero</i> <i>Omnib. membris nruofis</i> <i>Vteri fluorem album exiccat.</i> <i>Oris halitusq; foetorem emendat.</i>	<i>Opitulatur.</i>
---------------	--	--------------------

<i>Feniculi</i>	<i>Capitis affectibus confert.</i> <i>Visione acuit.</i> <i>Pectoris angustiæ</i> <i>Difficultati spirandi</i> } Succurrit. <i>Stomachum & concoctionem iuuat.</i> <i>Flatus dissipat.</i> <i>Calculos arenosos communivit.</i> <i>Vrimam & menstrua promovet.</i>
-----------------	---

<i>Cumini, &c.</i>	<i>Stomacho difficulter concoquenti prodefit.</i> <i>Flatus discutit, & tufsi medetur.</i> <i>Abstinentia conductit.</i> <i>Expectorationem iuuat.</i> <i>Colicus doloribus subuenit.</i> <i>Vrime stillicidium & ardorem impedit.</i> <i>Liem uulnerato salubre.</i>
------------------------	---

Fruitibus & radicibus, cum scilicet tunduntur: deinde uasi imponuntur, & tot aque fontanæ mensarum affusis, quot illarum sunt librae: macerantur per dies tres aut quatuor: postea uelutæ aereæ, quali in stillando uino uulgò uti consueuerunt, induntur, & commissuris luto obductis, per aquam frigidam extillantur: primo igne exiguo, postea auctiore, tamdiu, dum nihil amplius olei emanarit. Vbi itaq; tantum liquoris, quantum impositum est, fluxisse apparuerit, tunc igne remoto, uas, quod excipit, simili auferri debet, ne adiunctionem resipiat: atque id quod collectum est, separare conuenit, & confequeris oleum præstantissimum.

a.a.
Oleæ, chymico modo parata, per distillationem fiunt. Horum alia distillantur ex

<i>Cinnamomi</i>	<i>Vires mirificè reficit.</i> <i>Stoma hi uitiosos humores discutit.</i> <i>Obstructiones uenarum aperit.</i> <i>Omnibus morbis frigidis conuenit.</i> <i>Omnem putredinem impedit.</i> <i>Vulnera & ulceræ curat illitum.</i> <i>Partus accelerat.</i> <i>Senes debiles reficit.</i> <i>Animi deliquio parturientis præsentissimum est remedium, una aut altera gutta per se ori indita.</i> <i>Concoctionem iuuat, &c.</i> <i>Idem præstat aqua cinnamomi.</i>
------------------	---

<i>Maci</i>	<i>Calide est facultatis.</i> <i>Colica frigidæ prodefit.</i>
-------------	--

<i>Cor</i>	<i>Ventriculum</i> } Roborat, tres aut quatuor gutte in Iuris cochleari primo, aut uini potu sumptæ.
------------	--

<i>Caryophyllorum</i>	<i>Ventriculo</i> <i>Iecori</i> <i>Cordi</i> <i>Vnueras facultates habet, quas balsamum natuum.</i> <i>Vulnera omnia recentia & puncturas sanat.</i> <i>Artuum sanie & uulnerum sanguinem profluentem reprimit.</i> <i>Ventriculum & iecur firmat.</i> <i>Cor & caput corrobocat.</i> <i>Sanguinem melanoicum purgat.</i> <i>Vertiginem discutit.</i> <i>Visione acuit, &c.</i>
-----------------------	---

<i>Piperis</i>	<i>Multo efficaciores facultates habet quam ipsum piper.</i> <i>Penetrat & flatus discutit.</i> <i>Pittitam absumit, duabus aut tribus guttis sumptæ.</i> <i>Horrem atq; tremorem febris tertianæ impedit, tres guttæ cum cotoneo-rum mihi sumptæ.</i>
----------------	---

<i>Nucis moschatae</i>	<i>Ventriculum frigidum calefacit ac roboret.</i> <i>Superficies uentriculi humores consumit.</i> <i>Inflationem tumoremq; uentriculi prohibet.</i> <i>Flatus discutit, & colicos dolores sedat.</i> <i>Oris halitus commendat.</i> <i>Vesice affectibus succurrat, trium aut quatuor guttarum instar ex primo cochleari iuscui, aut uino cretico assumptum, &c.</i>
------------------------	---

*Ligni. Vide in sequentibus signum **.*

LIBRI I PARS III.

<i>Ligni</i>	<i>guiaci</i> : Ulceribus & doloribus ex lue gallica ortis prodest. Membris ex frigore debilitatis competit. Renes & uterum roborat.		
<i>Iuniperi</i>	Conceptionem iuuat. Ulceris maligna & uulnera sanac. Dolores mitigat.		
<i>Hebeni</i>	Ulceribus ex morbo gallico ortis mirificè conuenit. Dolores gallicos lenit, &c.		
<i>Fraxini</i>	Aribeticam frigidam curat. Excorationes cicatrizat. Morpheam albam soluit, & ipsam denigrat. Paralyticos & lienicos curat.		
<i>Terebinthinae</i> : quod ex ampulla erecta, non alta nimis uel potius ex incurvata optimè destillatur in arena. Alij lib. tribus terebinthine addunt manipulum salis, & uini stillatit in modicum, prius macerant, deinde distillant. Alij uni libra terebinthinae addunt uncias tres cineris. Alij addunt a renam lotam, & destillant, &c.	Frigidis neruorum affectibus conuenit. In asthmate & anhelitus difficultate mirificè est, si duæ drachmæ singulo mane sumantur. Empyema curat. Colicos dolores sedat. Cicatrices decorat ac corrigit. Rumas uberum in mulieribus curat. Vulnera citissimè consolidat. Spasmodum tollit. Sardinitis succurrat, &c.		
<i>Succini</i> . Succinum modice teritur, & resortae, luto probè obductæ imponitur, silicibus paruulis interim cōmixtis: hæc deinde in fornace locatur deorum uergens, & igne medio cri extracto, elicitur:	Capitis affectibus Neruorum resolutioni Morbo attonito,	Succurrat, gutta aliqua cum aqua tiliz sumpca.	
<i>Resinis</i> , liquorib. concretis, & gumi, &c. ut est oleum	Comittali Ab omni ueneno & aeri pestilenti præseruat, naribus inunctum. Renum & uescicæ morbis conuenit. Calculos educit. Vrinam mouet, ex uino potum. Colico morbo medetur. Vliers strangulati prodest, naturalibus illatum, Foetum euocat. Partum facilem reddit, figura ex aqua uerbenæ parturienti propinquit. Omnes facultates corporis roborat & reficit. Cerebrum confirmat. Humores consumit, &c.	Nobile est oleum propter uim penetrandi: qua omnia membra reficit. Stomachum corroborat. Ventrisci cōcoctionē adiuuat. Viscerum inflammationib. conuenit. Abscessu lenit. Dolores sedat. Nervos omnes confirmat.	
<i>Mastichinum</i> . Mastix primum in uino coquitur, deinde reponitur, maceraturq; ex eodem per dies aliquot: postea ampulla erecta luto diligenter oblitæ, inditur, oleumq; & aqua per operculum ex nudo igne prolicituntur. Hæc denud cucurbitæ uitriæ imponuntur, & in balneo Mariae destillantur, dum aqua ab oleo seiuungatur. hoc deinde per cineres calidos à crassiore materia separatur, & effuet tenue, blauum & subtile: tandem quod crassius est, à fæcibus suis in arena euocatur, & in solis calore corrigitur:	Thuris. Libra semis thuris in puluerem redacti ampullæ orificio magno præditæ inditur: deinde uitri calicis modo formatum, quali in potu quotidiano uti consuimus, imponitur: ut in medio ampliae consistat, idemq; aqua calida impletur: postea operculum in uertice perforatum applicatur: cuius foraminis infundibulum coaptatur, & oleum commissuris oblitis euocatur. Inter destillandum uero aqua calida per illud in uitrum, quod dixi, guttam it illatur: ita tamen, ne hoc replete, illa effluat, atq; sic cum aqua uapore oleum simul ascendit suauissimum.	Virtutes habet balsami. Consernat ac tuetur omnia à putrefactione. Faciem pulcherrimam conseruet atq; iuuenientem conciliat, si eo invngatur. Vulnera citissimè consolidat. Furium furditatem tollit, &c.	
<i>Caphura</i> , &c. Caphura in aqua ualida dissoluitur, & postea supernatant, seiuungitur: hoc uero imponitur, uintoq; stillatitio perfidum in balneo digeritur: tandem igne destillatur:	<i>Ceræ</i> , &c. Cera in sartagine liquata permiscetur arenæ lotæ, quod satis est: ubi refrixerit, ampulla erecta imponitur, & igne primum lento, postea auctore urgetur, dum nihil effluat, &c.	Felribus Continuis Pestilentialib. Laterum inflammationibus conuenit. Ulceris maligna curat.	Ardentibus Continuis re idoneo sumptum.
<i>Belzpinum</i> . Huius pulueris libra ex humore aliquo in cineribus calidis maceratur, deinde aqua igne lenito destillatur: postea auctore urgetur, dum oleum effluat: hoc tandem aut in solis, aut balnei calore corrigitur. Similiter ex styrace utraq; etiam elicetur. Valer ad faciendam aquam odoriferam, &c.	<i>Metallus</i> . Vide in sequentibus signum B B.	Dolores podagricos mirificè sedat.	
<i>Gemmis & lapidibus</i> . Vide in sequentibus signum C C.	Vulnere	Vulnere	
		Curat, &c.	

BB, Oleo

Auro. ex quo liquor, seu oleum, seu potius rubedo in hunc modum extrahitur. Auri per regale cementum, siue stibium purgati lamella, ex viridi salis liquore in puluerem resoluuntur: is deinde aqua pluviali stillatitia tandi ablutur, donec nulla amplius sal sedo subesse percipiatur. Aut si celerius idem expedire cupias, auri lamine cum plumbo in lamellas redacto, obteguntur, & per horas uiginti quatuor cementantur, leviganturq; dum calx auri subtilissima sat. Postea tantum spiritus uini super elotum puluerem funditur, quantum sex digitos transuersos supereminat: ac iuncturis uasis probé oblitis, mactantur in aqua temperate calida, siue balneo Matiae, diebus uiginti, aut triginta. Tum licet citrinus, relicto in fundo uasis puluere candido, effunditur, & spiritus uini ex ampulla uitrea per operculum à flavo auri liquore, modice ex balneo separatur. Postremo idem liquor auri extractus, ad summum gradum usq; eleuari, hoc est, quinque per amplam incuruatam urgeri debet: atq; tunc quinta essentia auri absolute parata dicitur, summum chymicorum mysterium, &c.

Corpus humanum integrum
tinetur.
Vitiatum corpus pristinæ
sanitatis restituitur.
Spirillum quasi emortuum,
reficit.
Humidum radicale auger.
Corpus ipsum roboret.
Obstructiones apert.
Vulneris corporis partes
penetrat.
Sanguinem uitiosum emen-
dat.
Superficium absimilit.
Omnes corporis facultates
confirmat.
Vulneris tū interiores, tū
exterioris corporis mor-
bos radicibus euellit, &c.

Argento. Unde fit liquor argenti, hoc modo. Salis nitri librae duas: terza lutea librae quatuor miscentur, destillanturq; ut oleum salis nitrile, igne primū modico, deinde paulatim adauerto, donec spiritus promanare desierint, huius liquoris unicæ sex, super argenti purissimi in lamellas redacti uncias duas funduntur, & uero occluso, in cinerem modice calidum, uel solem ponuntur, dum illæ exfoliantur: postea quod solutum est, fixibus relictis, in aliud uas percolando effunditur, & cum aqua pluviali stillatitia abluitur tandi, quoad nulla amplius salis acremonia percipiatur: hinc spiritu uini diluitur, rurisque sciungitur & exiccatur. Tandem aqua uita correcta perfunditur, & uasculo bene obturato, in loco calido per dies quatuordecim digeritur, paraturq; liquor ea ratione, qua ex auro:

Omnibus morbis ex cerebri imbe-
cillitate & inflammatione oris, conuenit.
Nervorum convulsioni
Morbo attonito
Malaria
Infaustæ
Lienis } Obstructionibus
Iectoris }

Ferro. Fit oleum ferri, si in resinam, siue oleum rubicundissimum per aquam alumini redigatur: uel si chalybs per acetum stillatitum lauigetur in puluerem croco similem: atq; hinc sal armoniacus osties, aut nouies eleuetur: postea in oleum resoluator, idemq; aqua stillatitia diligenter lauetur, dum dulcescat;

Profluvio alii prodest triu aut quinque guttaru instar cum oleo nucis mosch. scrupulo dimidio ex uino rub. bibitum, &c.
Maiores in chymia usum quam in medicina habet,

Aere. Fit oleum seu balsamum aeris, quando illud in chalcanthum redigitur, resoluitur, & ex terra, oleum rubicundum paratur:

Cannum—
Phagedenas
Fistulas
Gangrenas
Vlera maligna } Curat,

Stannio. Fit oleum stanni externa hoc modo. Stannu in calcem siue cinere redigatur, perfunditurq; aqua ualida, & dum lapilli crystallini profiliat, in ampulla finitur: deinde humor omnis per arenæ modicè extillatur: postea acetum distillatum affunditur, & in balneo macerantur omnia, donec soluantur, horisq; decem aut duo decim coquuntur, & ubi refrixerint, quod clarum est, eximitur, destillaturq; materia exccata, aliud acetum admiscetur, coquiturq; ut ante, donec omnis eliquescat: atq; tunc acetum stillare finitur: idq; iteratur usq; dum illa olei modo in fundo subsistat: quod dum adhuc calet, eximi debet, ne mellis inflatur spissum:

Vlera
Vulnera
recentia } Intrahoras
uigintiqua
uor curat.

Plumbo. Fit oleum plumbi, dum hoc in calcem, uel cinerem aduritur, & super hunc aceti optimi stillatij, quantum satis est funditur, maceraturq; per biduum in cineribus calidis: deinde hoc relictis fixibus effunditur, & recens admiscetur, finiturq; & eximitur ut ante: idq; toties repetitur, donec omnis dulcedo extracta fuerit: postea acetum quod collectum est, ampullæ induitur, & ex balneo destillatur, usq; dum in fundo materia, siue sal plumbi album remaneat, quod in oleum tandem deducitur, &c.

Vulnera
Vlera } Deplorata intra paucos dies sanat.
Membris } Convolvuli
Resolutis } Cū oleo terebinthinae p mixtu & unctu, medetur.
Tumores cum oleo chamomelino, dilicutur.
Inflammationes } Reslinguit,
Ambusta }
Colicam curat, &c.

Tumores,

Inflammationes,

Exulcerationes,

Ambusta,

Dolores ex calore, &c.

Lithargyrio. hunc in modum. Lithargyrij libra conteratur optimè, imponiturq; si tili, quod super ignem ad latus collo cetur, & rudicula agitando bene incalscere sinatur: deinde in acetum ebulliens, quod sartagini ex aurichalco inditum fuerit, effundatur: atq; tunc oleum à lithargyrio sciungitur: postea acetum excoletur, & in sartagine coquatur, donec ad melis liquidioris spissitudinem peruererit. Alias lithargyrium acetum stillatitio perfundunt, & in loco calido macerant: deinde effundunt: aliudq; admiscetur, digeriq; finunt ut prius: & eundem labore reiterant toties, quod ad acetum non amplius colore tur: postremo hoc ampulla induit, & in balneo extillare permittunt, donec oleum in fundo remaneat, &c. Valet ad

Hydargyro. Vide in sequentibus signum 235

Hydrargyre, fit oleum ad externa uitia hoc modo. *Hydrargyri* in altum eleua ti scilicet salis armeniaci albissimi per fæculas uini preparati felibra, ampullæ perlutatae induntur, eleuanturq; toties, donec in fundo remaneant, & ceræ instar liquecant: deinde refrigerata cōteruntur, & cū aqua salis armeniaci per se, aut ex ouorum aqua soluta humectantur, rursusq; exiccatur nouies, uel decies: tandem supra marmor in loco humido, finuntur, dum in aquam resoluantur. Postea huius felibra, foliorum auri, & argenti, utriusq; drachmæ duas ampullæ imponuntur, maceranturq; horis uigintiquatuor: deinde liquor per balneum ebulliens, uel cineres calidos scingitur, & uitro probè recōditus, in loco calido ad usum reseruatur, &c.

<i>Cancerum</i>	Curat sine dolore.
<i>Fistulas</i>	
<i>Serpiginem</i>	
<i>Vlera serpentia</i>	
<i>Tuberculæ squamosa tollit.</i>	

Durities emollit.

Scabiem, aliaq; cutis uitia, ex morbo Gallico, sanat.

Craftum extenuat cura nacelle illitum.

Elephantiasim abigit, terebinthina exceptum.

Ani ulceribus, & ijs qua cicatricem agrè ducit, prodest.

Purgat.

Extrahit.

Siccat.

Suppurationes discutit.

Excrecentias reprimit.

Pilos euellit.

Ulceribus narium, orisq; conductit.

Ulceras serpentia, &c. curat.

Auripigmento seu arsenico, hoc modo. Auripigmentum cum duplo salis nitri pondere cōteritur: deinde carbonibus sub dio accensis, catinus imponitur, finiturque dum excandescat: huic postea chymicus assidens, auripigmentum immittit, quod lento igne liqueficeret, donec non amplius ebulliat: mox rursum tantum iniecit, idemq; ut prius exurere permittit: hoc tamdiu agit, usq; dum satis iniectum fuerit: atq; tunc consumpto iam sale nitri, igne uehementiore per horas quatuor, aut quinq; urget, quoad auripigmentum in fundo buryri instar liquefactum refidat, refrigeratumq; aereo nitore inalbescat, post cōteritur, imponiturq; marmori, & in loco humidiori ad liquorem resoluitur: qui tandem artificio ex ampulla distillatur:

Talco, hoc modo. Talcii libra catillo imponitur, & in igne luculento horis quatuor excandescere finitur: deinde ubi refrixerit, fornaci, in quo panis iam coctus est, immittitur, & refrigerescere modicè permittitur: postea eximitur, humectaturq; oleo oliuarum, & fistili inditur, atq; per descensum óleum extillatur. Valst ad ulcera putrida, soridaq; curanda, eorumq; tumores discutiendos, & dolores leniendos, &c.

Sulphure, fit oleum ad externa hoc modo. Sulphuris detriti unciae duæ: fœclarum uini in puluerem contusarum uncia: calcis uiuæ, contusæq; unciae octo, miscentur simul, & in ampulla incurvata urgentur. Alias sulphuris scilicet salis armeniaci unciae quatuor, calcis non extinctæ libra, miscentur, & aqua, in qua salis modicè solutum sit, perfunduntur, oleumq; ex retorta distillatur, quod à phlegmate sciunctum, uitro probè reconditur. Efficiacissimum quoq; oleum ex sulphure prouenit, quando totius essentia per acetum stillatium, & fœclarum uini in calcem redactarum salem, ita extrahitur, ut postea balsami instar ex operculo distillet: quod non solum externis corporis uicijs, uerùm etiam ad interna potu assumptum, saluberrimum existit.

Stibio, hoc modo. Stibij puluis subtilissimus ampullæ uitreæ imponitur, perfunditurq; aceti spiritu, & in balneo maceratur, donec illud rubescat: deinde hoc ipso effuso, recens admiscetur, finiturq; rehidere, ut antea: idq; repetitur, usq; dum idem non amplius colore turritatq; tunc, quod collectum est, ex ampulla stillatur, quo ad in fundo extra stibij liquor, inspissetur: tandem hic in simo equino per mensem digeritur, dum fiat oleum. Ad ulcera maligna ualeat, &c.

Cryſtallo, hoc modo. Cryſtalli subtilissime conteruntur, & uel æquali nitri, uel duplo sulphuris pondere commixti in calcem aduruntur: hæc deinde ex aqua pluiali stillatitia lauatur aliquoties, rursusq; fœccatur: postea spiritu uini perfunditur, maceraturq; tum extillatur rursus, & quod in fundo remanet, iterum calcinatur, lauatur, distillaturq; toties, donec in uino eliquescat niuis instar, tandem incoquendo sal prouenit, quod in loco humido resoluitur in liquorem:

Calculos renum & uesice comminuit, ac expellit, dimidia drachma potui assumpta.

Vitium prouocat.

Sale, fit in hunc modū. Salis cōmunis libræ tres: terræ luteæ libra sex: salis nitri purgati 3. j. S. simul miscetur optimè, & ampullæ collo obligiore prædictæ, argillaq; probe oblite, induntur: deinde hac in fornace ad latus locatur, & uafe, qd liquore excipiat satis amplio opposito, cōmisuratisq; diligenter cōglutinatis ignis per initia exiguis extruitur, donec, qd aquosum inest stillare, & spiritu colorati apparet corpori: postea calore uehemetissimo, replete nimis rurum fornace carbonibus, in modū aque ualida, qd reliquæ est, expellitur. Tandem ualis refrigeratis, oīs eximitur liquor, qd infusus cucurbitæ uitreæ, ex calidis cineribus distillatur, qd phlegma ab oleo siue spiritib. separetur:

Dolores podagricos egregiè sedat, topbosq; discutit, cum oleo uerbasci commixtum.

Hominem renouat.

Aquas intercutem consumit.

Morbum comitiale discutit.

Febris abigit.

Arguantum sanat, trium guttarum instar ex aqua uitæ sumptuum, &c.

Sale. Vide in sequentibus signum.

Olea

Sale armeniaco, hoc modo. Sal Armeniacus cū aequali squamarū ferri pondere cōteritur, inditurq; nasi, & igne primū exiguo, postea ad auctiore urgetur, donec excedat, in eoq; caloris gradu seruatur horis duo decim: deinde refrigeratis omnibus, eximitur, id quod eleutum est, & cum pari salis p̄parati pondere, rursus in altissimā pellitur, ut antea: idq; roties reiteratur, donec sal nūis instar albescat: quod in oleum soluitur.

*Lachrymæ oculorū cohībet.
Visum acuit.
Cor
Pulmones } Reficit.
Iecur
Stūcīdīo urinæ subuenit,
Vesicam purgat, &c.*

Sale nitri, eodem modo fit, ut oleum salis uiride

*Ventriculi humores incidit & dissipat tres guttae cum uino sumptæ.
Vesicam à superfuis liberat.
Sanitatem conseruat.
Lingua nigra calidæq; medetur.
Putreaginem oris auferit.
Vlceribus canis conuenit, &c.*

Olea chymi
eo modo
parata, de-
stillantur
etia ex me-
tallis: uide
licet

Chalcando, in hūc modū. Calchanti libræ duos decim uasi uitreo luto obducto induntur, & ex igne phlegma extillatur: deinde illud eximitur, contunditurq; ex phlegmate rursus perfunditur, idemq; euocatur, ut antea, usq; dum nihil amplius emanet, & spiritus profiliat: postea ab igne remouetur, & calx rubicunda, in puluerē redacta, uel per se sola, uel laterū frustulis adiectis, ampulla incurvata, sive erectæ potius imponitur, & uase ampio, quod excipit adaptato, cōmissurisq; diligentissimè luto obstratis, noctu dieq; luculentissimo igne urgēdo olei destillatur. Vbi oīa refrixerint, totus liquor eximitur, infunditurq; ampulla uitreg, & ex arena calida primū aqua insipida, deinde acida, acrisq; quam oleum appellant, separatur, purgaturq; à sedimento. Valet ad

*Apoplexiā.
Epilepsiam.
Paralyſim.
Febris ardentes.
Pestem.
Sutum.
Stomachum biliosum.
Morbos uterinos.
Alios morbos innumeros, ex humore idoneo guttarū instar potionē assūptum.*

Tartaro, hoc modo. Tartari albi libræ quatuor in puluerē rediguntur: deinde ampulla incurvata, argilaq; obducta induntur: hec in fornacē locatur, & uase, quod excipit ampio apposito, iuncture luto occluduntur diligenter: postea igne per initia exiguo, tandem auctiore uretur, donec nulli amplius spiritus appareat: tunc refrigeratis uasis liquor eximitur, infunditurq; ampulla uitrea erecta, & in balneo calente corrigitur, separaturq; aqua ab oleo: id ex cineribus uel arena iterū euocatur à sedimento crassilo, & olei aurei coloris prouenit:

*Vlceris maligna, præser-
tim ex morbo gallico
orta, curat.
Calculos renū & vesice
conterit, atq; expellit,
ex uino haustum.
Vrinam mouet.
Vlceris purgat.*

Margaritæ, seu unionibus, in hūc modū. Primum in puluerem rediguntur, & vitro oris angusti induntur, perfundunturq; aceto distillato optimo, ita ut hoc ad duos digitos superemineat: deinde in cincos calidos ponuntur, donec soluantur: postea, quod solutum est, in balneo extillatur ad siccitudinem usq; & super calcem hāc unionum aqua pluialis stillatitia funditur, rursusq; destillatur, dum omnis humor emanabit: tunc iterum affunditur recens aqua stillatitia, rursusq; detrahitur, ut antea: atq; is labor ter quater ue repetitur, quo ad nihil aceti subelle percipiatur. Tandem puluis, sive calx unionis, aut in loco humidō supra marmor dissoluitur, aut ex spiritu uini maceratur, distillaturq; dum in liquorē olei instar redigatur:

*Ad { Resolutionem neruorum
Convolvionem
Starcorem senilem
Phrenitidem } Dantur grana sena ex
humore aliquo.

Corpus sanum conseruat.
Lesum corpus pristinæ sanitati restituunt.
Lac muliebre emendat.
Naturalium partium uitia auget.
Semea corrigit.
Abscessibus
Vlceribus
Cancro
Hemorrhidiis } Medetur, &c.*

C.C.
Olea chymi
eo modo
parata, de-
stillatur
etia ex gem
mis, lapidi
bus, &c. ui
delicet

Corallū, hūt eodem modo, quo margarita. Alij corallia minūtim contusa, in aqua ardenti, sive viridi liquore soluitur prius in calcem: deinde hanc abluunt stillando, donec nulla amplius salredo percipiatur: postea puluerē uini spiritu excipiunt, & per balneum sexies, aut septies refundendo abstractiunt. Alij corallia in calcem subigunt: hanc refoluunt, & ex uini spiritu nouis extillare finunt, dum salis instar dissoluantur. quicquid autem in fundo remanet, id recenti uini spiritu perfundunt, & priore modo euocant, usq; dum tintura coralliorum proueniat:

*Morbos internos omnes radicitus euellit.
Corpus coelesti quadā ui intemperatū habitū restituunt.
Morbum comitiale in quinque septimanis prorsus subtrahit.
Omne alui profluuiū, à quacunq; causa ortū, cohībet.
Sanguinem, à quacunq; parte manantem, coercet.
Viterinos flores omnes fistit.
Spiritus animi recreant, &c.*

Granatis, eodem modo fit ut oleum crystallorum. Valet ad

*Tremorem cordis.
Sputum sanguinis.*

Saphyro, eodem quoq; modo, ut oleum crystallorum fit. Valet ad

*Infaniam.
Pestilentiam.
Carbunculum.
Cordis palpitationem, &c.,*

Sarda & haematite, eodem modo ut crystalli. Valet ad sanguinis profluvia, &c.,

LIBRI I. PARS III.

Σ. Medicamen- ta, figuram habentia nō fluidam, ha- bent aut	Dissipa- tam: ut puluo- res	Alterante: seu species aromaticæ, ex quibus sunt Trageæ additis rebus alijs odoratis, & saccharo, ita ut ad singulas drachmas specierū, facchari po- natur communiter $\frac{3}{4}$. j. &c. Cæterum con- fectionum seu specie- rum, aliae	Calificati- onem seu confor- tant	Caput	Diambra. Diamarg. cal. Elecl. plirisarcoticon. Dianthos. Diamoschu.
				Peclis	Diapenidion, Diacalamentum, Traganthum cal.
Cor			Frifefaciunt	Dianbos, Diambra. Diamoschu dul. Diamarg. cal. Elecl. de gemmis. Elecl. lætitia Gal. Rosata nouella.	Aromaticum ros. & Caryoph. Diagalanga, Diacyminum.
				Ventriculum	Dianisum, Diacinnamomum, Diazilodae, Diatiron peper. Diagingiber.
Hepar			Matricem	Diacinnamomum.	Diacalamentum, Diaostum.
				Splenem	Dialacca, Diacurcumæ.
Splenem			Diacappari.	Diacappari.	Diacalamentum.
				Matricem	Diambra, Diacalamentum.
Matricem			Diacostum.	Elecl. de gemmis.	Elecl. Ducis. Elecl. dulce.
				Caput	Diarhoden Abb.
Peclis			Diacoralli, Diacodion.	Diapenidion.	Diaporauer.
				Cor	Diapragacant. frig. Diasantalæ.
Cor			Diasantalæ.	Ventriculum	Manus Christi.
				Hepar, splenem & matricem	Diarhod. Abb.
Ventriculum			Triaſantalæ.	Purganter. Vide in sequentibus signum r.	Triaſantalæ.

Coſtiam, Vide in sequentibus signum r.

Puluis Hieræ pieræ Galeni.	R. Flor. uiolarum $\frac{3}{4}$.vj. Turbit gummosi $\frac{3}{4}$.S.	Pueris Grauidis Imbecillis	Conuenit.		
Puluis trochiscorum de uiolis Mesuæ	R. Suæ liquiritiae, Mannæ granatae, ana $\frac{3}{4}$.ij. Diagridy $\frac{3}{4}$.ij. Misce, & fiat puluis.				
Bilem: cuius- modi eit	quod in hunc modum se habet: ut	Puluis uiolarum Andernaci,	Leniter purgans: ut pulueris uiolarum purpurearum drachma, ex iure piforum rubrorum modice coctorum sumpta		
Puluis passauant cum rha- barbaro: quod sic se habet	R. Pul. uiolarum purpurearum. Sene puluerizatae, ana $\frac{3}{4}$.S. Glycyrrhiza rafæ, Zingiberis, ana $\frac{3}{4}$.j. Tartari $\frac{3}{4}$.S. Miſce.	Valentior: ut	R. Flor. uiolarum, borraginis, ana $\frac{3}{4}$.ij. Zingiberis, spicæ nardi, ana $\frac{3}{4}$.j. Liquiritiae, anisi, ana $\frac{3}{4}$.ij. Diagridy $\frac{3}{4}$.iiij. Rhabarbari $\frac{3}{4}$.vj. Turbit $\frac{3}{4}$.j. Sene $\frac{3}{4}$.ij. Miſce, & fiat puluis.		
Pulueres pur- gantes: pur- gant aut	Pulitum: ut puluis	Medicaminis turbit Auicennæ. Ex Turpeto. Benedicte laxatiæ. Indi minoris Mesuæ. Hieræ pieræ Galeni. Hieræ colocynthidos.	R. Turpeti $\frac{3}{4}$.j. Zingiberi, Cinnamomi, Masticis, Caryophyllorum, Galanga, Cardamomi, seminis Anisi, Hermodaillorum, Diagridij, Sene $\frac{3}{4}$.ij. Sacchari albi $\frac{3}{4}$.iiij. Miſce, & fiat puluis.		
Pituitam: ut puluis	Artificioſus, Andernaci: ut	Palus senæ preparata Montagnanæ. Palus senæ, Braſſauolæ, &c.	ana $\frac{3}{4}$.S.		
Afram bilem: ut	Lunbricos: ut	R. Seminiſ fantonici $\frac{3}{4}$.j. Lupinorum $\frac{3}{4}$.S. Abſynthij $\frac{3}{4}$.ij. Cornu ceruini usti $\frac{3}{4}$.j.S. Miſce, & fiat puluis, ex uino exhibendus, &c.	Medicamenta		

Medicamenta

<i>Medicamenta figuram habentia coactam aut ha- bent</i> <i>Elecluaria ca- thartica, foliu- tua, & laxati- ua purgantur</i>	Humidam <i>Albu: ut</i> <i>Eleclu- ria: quo rum alia</i> <i>Secunda.</i> <i>Sic eo- rum alia</i> <i>Venerem excitant: ut</i> <i>Aclu: ut</i> <i>Humidam</i>	<i>Calida: ut</i> <i>Prima. Sic ho- rum alia</i> <i>Frigida: ut</i> <i>Alterant uel quali- tate</i> <i>Astringunt: ut</i> <i>Eleclu- ria: quo rum alia</i> <i>Actuarij.</i> <i>Mithletia Nicolai.</i> <i>Philonium Perficum.</i> <i>Tryphera minor Phoenonis.</i> <i>Diaolubana, &c.</i> <i>Somnum inducent: ut Philonium Mesuæ.</i> <i>Tuſſim sedant: ut Diaireos Nicolai.</i> <i>Dolores mitigant: ut Philonium maius Nicolai.</i> <i>Diatsyrium Mesuæ.</i> <i>Nicolai.</i> <i>Diacorum Mesuæ.</i> <i>Theriaca</i> <i>Andromachi.</i> <i>Diatefferon Mes.</i> <i>Mithridatium</i> <i>Damocratis.</i> <i>Galeni.</i> <i>Andromachi.</i> <i>Eſdra antidotus.</i> <i>Purgant. Vide in sequentibus signum 1.</i> <i>Conferue. Vide in sequentibus signum 2.</i> <i>Ecligmata. Vide in sequentibus signum 3.</i> <i>Condita. Vide in sequentibus signum 4.</i> <i>Potentia. Vide in sequentibus signum 5.</i> <i>Sicciam. Vide in sequentibus signum 6.</i>
	Flavam <i>Flauam</i> <i>Valenter: ut</i> <i>Bilem</i>	<i>Clementer: ut</i> <i>Diaprunis lenitiva</i> <i>Diacatholicon</i> <i>Dosis 3.j.</i> <i>Elecluarium de succo rosarum</i> <i>Elecluarium roſatum Mesuæ</i> <i>Elecluarium de Psyllio</i> <i>Diaprunis ſolut.</i> <i>Cataracticum imperiale</i> <i>Debiliter: ut</i> <i>Diaphena lenitiva</i> <i>Diacatholicon</i> <i>Dosis 3.j.</i> <i>Vehementer: ut</i> <i>Confelio Hamech</i> <i>Minor</i> <i>Maior</i> <i>Dosis 3.iiiij. uel ſex, plus, minus ue, &c.</i> <i>Elecluarium de epithymo, &c.</i>
	<i>Pituitam</i>	<i>Clementer: ut</i> <i>Hiera piera Galeri</i> <i>Diaphanicon</i> <i>Elecluarium Eleſcopi</i> <i>Elecluarium Indum</i> <i>Benedicta laxatiua</i> <i>Discordianus</i> <i>Diaturpem, &c.</i> <i>Valenter: ut</i> <i>Dosis 3.vj. aut plus, minus ue.</i>
		<i>z. Conſrac</i>

LIBRI I. PARS III.

2. Conserue	Calefacientes siue roborantes	<p><i>Caput: ut</i> { <i>Rorismarini seu anthos.</i> <i>Betonice, Lauendulae.</i> <i>Salvia, Peoniae.</i> <i>Matorane, &c.</i> <i>Capillorum Veneris.</i> <i>Hysopi.</i> <i>Enule, &c.</i></p> <p><i>Cor: ut</i> { <i>Melisse.</i> <i>Borragini.</i> <i>Buglossae, &c.</i> <i>Menthe.</i> <i>Stomachum: ut</i> { <i>Saliae.</i> <i>Acori, &c.</i></p>
	Frigescentes	<p><i>Caput: ut</i> { <i>Rosarum.</i> <i>Violarum.</i> <i>Nenupharis florum, &c.</i></p> <p><i>Peclus: ut</i> <i>Violarum.</i></p> <p><i>Cor: ut</i> { <i>Rosarum.</i> <i>Acetosae.</i> <i>Borragini.</i> <i>Buglossae, &c.</i></p> <p><i>Ventriculum: ut</i> { <i>Rosarum.</i> <i>Violarum.</i> <i>Acetosae.</i> <i>Florum nenupharis.</i></p> <p><i>Hepar: ut</i> { <i>Rosarum.</i> <i>Violarum.</i> <i>Cichoriij, &c.</i></p>
3. Elegmata, sunt aut	Calida	<p><i>Mitiora: ut</i> <i>Loch de</i> { <i>Pino</i> ————— } <i>Tusci diurnae, & asthmatis medetur.</i> <i>Pulmone uulpis</i></p>
	Vehementiora: ut <i>Loch</i>	<p>{ <i>Ad asthma</i> <i>Sanu & expertu</i> } <i>Asthmati antiquè à crasis & uiscidis humoribus auxiliantur.</i> <i>De Scilla</i></p>
4. Condita, sunt aut	Frigida: ut <i>Loch de papauere.</i>	<i>Tusci à caliditate & siccitate succurrit.</i>
	Calida: ut conditum	<p><i>Acori</i> { <i>Cerebri</i> ————— } <i>Affectionibus pituitosis confort.</i> <i>Nervosarum partium</i> <i>Stomachum corroborat, aliaq; nutritoria membra.</i></p> <p><i>Helenij rad.</i> { <i>Valet contra pituitam, &c.</i> <i>Stomachum corroborat.</i></p> <p><i>Galange</i> { <i>Concoctionem iuuat.</i> <i>Flatus discutit.</i> <i>Venerem mouet, &c.</i></p> <p><i>Mali Citri</i> { <i>Ventriculum roborat.</i> <i>Cor confirmat.</i> <i>Venenis reficit.</i> <i>Intemperie uentriculi frigidam & humidam sanat.</i> <i>Concoctionem iuuat.</i> <i>Uiscera infirma roborat.</i> <i>Flatus discutit.</i> <i>Alimenti distributionem accelerat.</i> <i>Hyeme senibus & natura, uel ex morbo frigidis salubris.</i> <i>Coctionem iuuant.</i></p> <p><i>Zingiberis</i> { <i>Ventriculum firmant & reliqua uiscera,</i> <i>Venerem excitant, &c.</i></p> <p><i>Eryngij</i> { <i>Temperate calefacit.</i> <i>Vrinis mouet.</i> <i>Calculos expellit, &c.</i></p>
Frigida: ut conditum	Myrobalanorum	<p><i>Stomachum</i> <i>Ventriculum</i> } <i>Firmant.</i> <i>Iecur</i></p> <p>{ <i>Appetientiam excitant.</i> <i>Cerebri actiones promouent.</i> <i>Visionem clarificant.</i> <i>Corporis habitum tuentur.</i> <i>Obstructiones discutunt.</i></p>
	Cotoneorum	<p><i>Embllicorum</i> { <i>Cerebrum</i> <i>Cor</i> <i>Iecur</i> <i>Ventriculum</i> } <i>Confirmant.</i></p> <p>{ <i>Ventriculum roborat.</i> <i>Appetitum excitat.</i> <i>Vomitum compescit.</i> <i>Alum astringit.</i></p>
	Pericorum, Prunorum, Sorborum, Pirorum	<p>{ <i>Ventriculum roborat.</i> <i>Suum extinguit.</i></p>
	Myrobalanorum citrinorum	<p>{ <i>Alum filit, &c.</i></p>
	Radic. Cichorij	<p>{ <i>Iecoris intemperie calidam corrigit.</i> <i>Obstructiones hepatis auferit.</i></p>
		<p>5 Medicamenta</p>

Cerata, quæ à cera nomen habent, & unguentis solidiora sunt. Fūt à cera, resinis, oleis & speciebus. Damus pro qualibet olei uncia, pulueris 3. j. uel ad summum 3. ij. cum resina, quantum satis erit. Horum alia

Calida: ut Cerotum stomachale, &c.
Frigida: ut Cerotum infrigidans Galeni. Santalinum, &c.

Emplastræ, quæ fūnt ex herbis, floribus, radicibus, cera, resina, oleis, metallicis, &c. crassè contusis. Pro cui libet manipulo, oleorum aut alterius liquoris 3. j. aut 3. ij. S. ponitur, &c. Horum alia

Calida, siue digerentia: ut emplastrum

Diachylon { Simplex.
Compositum.
De meliloto.
Oxycroceum.
Apostolicum.
De baccis lauri.

Frigida, repellentia: ut emplastrum { Album.
De cœstra panis, &c.

5. Medicamenta humida potētia, medio calore sunt: ut ea, que ex pinguis, constat, ex quo- rum genere sunt

Vnguentæ, quæ componuntur ex speciebus, iuxta morbi naturam, oleis & cera uel gummi. Pro qualibet olei uncia damus 3. j. pulueris siue specierum, aut ad summum 3. ij. cum paucō cerae. Horum autem alia sunt uel

Calida, rarefacentia, siue di- gerentia: ut unguentum
Frigida, repellentia: ut

Arogen.
Agrippa.
Dialtheæ.
Alabastinum.
De meliloto.
Martiatum, &c.

Cometisse.
De bolo.
Infrigidans Galeni.
Populeon.
Santalimum.
Rofatum.

Linimenta. Hæc ex ijsdem ferè rebus fūnt, quibus unguenta, dempta sola cera, consistentiam paulo molliorem & liquidiorē accipere debent.

Cataplasma. Hæc ab emplastris differunt, quæ fūnt tantum è plantis viridibus contusis, uel ijsdem ad molitudinem usque in aqua decoctis, absque aliquo liquore pingui, hypochondrijs adhiberi solant, alijsq; partibus, quæ suspecta semper sunt, nisi prius corpore vacuato.

Dropax seu picatio, à pice vocata est, qua membra externa omnia, extenuata, resoluta, frigida & humida oblini- sent. Est autem duplex dropax, simplex & compositus. Simplex sola pice modico oleo liquata conatur. Calefacit, humectat, sanguinemq; ad partes membrorum emaciatas, attrahit, resicitq;. Compositus præter picem oleo liquata recipit etiam piper, pyrethrum, semen rorismarini, bitumen: & si opus sit siccari, sulphur uitium, salem cinereum fermentorum: si uellicare adarcem, aut ephorbium. atq; hæc trita liquefactis adjiciuntur, ut maiorem calorem excitent. Cæterum dropax uterque calidus adhuc cuti illinetur, & prerasis membris adglutinabitur. Priusquam autem perfrigescat, auelletur, rursusq; calefactus, ad ignem admouebitur, idē antea quam refrigescat, auelli debet, idq; sivepius, &c.

Sinapisma, qui nihil aliud est, quam cataplasma, aut emplastrum ex sinapi confectum, qualia sunt, quæ hodie uocantur uulgè rubificantia. Imponitur autem, ubi ex alto ad superficiem extrahere volumus, idq; alicui parti admotus, non amouetur, dum cutem exulcerat, aut cruento colore suffundat. Vitis sinapisma indiuturnis potissimum passionibus, ubi reliqua præsidia non sufficerint. Maximè prodest capitis dolori hemicraniae, morbo co-mitiali, uertigini, infaniae, capiti admotus. Thoraci autem in asthmate, orthopœcia, tussi diuturna, &c.

Confectiones. Vide in sequentibus signum 7.

Trochysci. Vide in sequentibus signum 8.

Catapota. Vide in sequentibus signum 9.

Glandes. Vide in sequentibus signum 10.

6. **Pefsi**. Vide in sequentibus signum 11.

Meditamenta, q
figum habet:
coadiuvant
aut

Apophlegmatomi. Vide in sequentibus signum 12.

Dentifricia. Vide in sequentibus signum 13.

Odoramenta. Vide in sequentibus signum 14.

Sacculi. Vide in sequentibus signum 15.

Splimenti. Vide in sequentibus signum 16.

Collyri. Vide in sequentibus signum 17.

Confectiones solidæ, quarum aliæ sunt rotundæ, & uocantur orbiculi, uel rotulae: aliæ sunt frusta aut quadrata, aut oblonga, quadrata tabulae, oblonga, morselli, seu morsuli & lozana appellantur. Fiunt hoc modo. Coquitur saccharum ad perfectionem exactam, deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agitatur, & species injiciuntur, ac probè miscentur. Mixtis simul cunctis, in tabulam farina uel puluere aliquo stratum, uel superficie humectatam, uel (ut in rotulis) spatu la assidue saccharum pari & aequali quantitate extrahatur: uel (ut in tabellis) saccharum secundum longitudinem effundatur, postea præciduntur morsuli, &c. Ceterum in rotulis accipiuntur uncia quatuor sacchari ad drachmas duas specierum. In tabulatis nerò eadem seruatur quantitas, uel paulo plus specierum additur. In morsellis quoq; aliquāto plus specierum sumitur. Sunt autem, tabule, uel orbiculi, aut

Alterantes, hoc est,

<i>Calefacientes: seu conformatantes</i>	<i>Caput: ut</i>	<i>Diambra.</i> <i>Dianthus.</i> <i>Diamarg. calidi.</i> <i>Diamochi.</i> <i>Elecl. plirisarcotion.</i>
	<i>Pellus: ut</i>	<i>Diatreos.</i> <i>Diapenidion.</i> <i>Diaprasy.</i> <i>Diatrag. calidi.</i> <i>Diacalamenhi.</i>
	<i>Cor: ut</i>	<i>Diambra.</i> <i>Diamochi dulcis.</i> <i>Dianthus.</i> <i>Diamarg. calidi.</i> <i>Elecl. de gemmis.</i> <i>Elecl. letitia Galeni.</i>
	<i>Ventriculum: ut</i>	<i>Aromatic rosati</i> <i>Aromat. cariophillati.</i> <i>Diagalang.</i> <i>Diacymin.</i> <i>Diatifi.</i> <i>Diacinnamomi.</i> <i>Diaxylocloris, &c.</i>
<i>Refrigerantes</i>	<i>Hepat: ut</i>	<i>Diacinnamomi.</i> <i>Diacalamenhi.</i> <i>Diacoſti.</i> <i>Dialace.</i> <i>Diacurcum.</i>
	<i>Ziemem: ut</i>	<i>Diacappar.</i> <i>Diacalamenhi.</i> <i>Diacoſti.</i>
	<i>Matricem: ut</i>	<i>Diambra.</i> <i>Elecl. uary de gemmis.</i> <i>Elecl. ducis.</i> <i>Diacalamenhi.</i> <i>Elecl. dulcis.</i>
	<i>Caput: ut</i>	<i>Saccharum ros.tabulatum.</i> <i>Diarrhod Abb.</i> <i>Diatorally.</i> <i>Diacion.</i> <i>Manus Christi.</i>
	<i>Pellus: ut</i>	<i>Saccharum uiolatum tabulatum.</i> <i>Diatrag. frigid.</i> <i>Diapaperis.</i>
	<i>Cor: ut</i>	<i>Diamarg. frigid.</i> <i>Diatorally.</i> <i>Manus Christi.</i> <i>Saccharum ros.tabulatum.</i>
	<i>Ventriculum: ut</i>	<i>Diarrhod. Abb.</i> <i>Saccharum ros.tabulatum.</i> <i>Trifantali.</i>
	<i>Hepat, splenem & matricem: ut</i>	<i>Diarrhod. Abbatis.</i> <i>Trifantali.</i>
	<i>Vnus. Vide in sequentibus signum 28.</i>	
<i>Purgantes, aut purgant humores</i>	<i>Vna: ut</i>	<i>R. Pulseris electuarij diaeniu 3.5.</i> <i>Ditturpeti cum rhabarbaro 3.vj.</i> <i>Sacchari 3. iii.S.</i> <i>Rediganius in placentalas pendentes 3.ii.</i>
	<i>Duo: ut delicitabilem & pituitam: cuiusmo di est tabularū forma</i>	<i>R. Carnis cotoneorum 3.j.</i> <i>Diatrag. frig. 3.S.</i> <i>Zingiberis 3.ij.</i> <i>Medulle sem. cnici 3.iv.</i> <i>Diageridi 3.iiij.</i> <i>Turpeti 3.vj.</i> <i>Manne, Mellis rosana, 3.2.</i> <i>Sacchari optimi 3.x.</i> <i>Fiant tabulae, tendentes semuntiam singulae.</i>
	<i>Alter: ut</i>	<i>28. Tabule</i>

Elixirio de succo rosarum Nicolai.

<i>Flauam: utta bulæ ex</i>	<i>Succo rosarum</i>	<i>R. Manna electa ʒ. iv.</i>
		<i>Succo rosarum ʒ. iij.</i>
<i>Bilem</i>	<i>Prime: ut</i>	<i>Conserue, buglossi, Borraginis, ana ʒ. ij.</i>
	<i>Altera: ut</i>	<i>Diagrydi ʒ. vi.</i>
<i>Atrac: ut</i>	<i>R. Succi ros. rub. ʒ. j. S.</i>	
	<i>Manna electa ʒ. iiij.</i>	
<i>Pituitam: ut tabulae</i>	<i>Santalorum ornatum, Galliæ moschatæ, Trochisorum de ber-</i>	
	<i>beris, ana ʒ. iiij.</i>	
<i>Rariores:</i>	<i>Conserue cichorij, Buglossæ, ana ʒ. ij.</i>	
	<i>Diagrydi ʒ. j.</i>	
<i>Prima. Sic eorum alij</i>	<i>Caryophyllorum, Zingiberis, Cinnamomi, ana ʒ. i.</i>	
	<i>Epithym. Senæ, ana ʒ. S.</i>	
<i>Secunda. Sic eorum alij</i>	<i>Veratrin. nigri ʒ. vij.</i>	
	<i>Ex saccharo fingantur tabellæ, drachmas duas aut tres</i>	
<i>Frigesciunt, seu constringunt: ut Trochisci de</i>	<i>Dianthus.</i>	
	<i>Diaphanicon.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Diatupete.</i>	
	<i>R. Diatragacanthi frigidi ʒ. S.</i>	
<i>Bilem: ut Trochisci de</i>	<i>Carnis coroneorum ʒ. i.</i>	
	<i>Zingiberis ʒ. ij.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Medulla seminis enici ʒ. iv.</i>	
	<i>Turpeti ʒ. ij. Mellis rotati ʒ. j.</i>	
<i>Secunda. Sic eorum alij</i>	<i>Manna ʒ. j. Sacchari optimi ʒ. x.</i>	
	<i>Fiant tabulæ, pendentes ʒ. S. singulæ.</i>	
<i>Frigeresciunt, seu constringunt: ut Trochisci de</i>	<i>Absynthio.</i>	
	<i>Eupatoria.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Rhabarbaro.</i>	
	<i>Myrra.</i>	
<i>Secunda. Sic eorum alij</i>	<i>Lacus.</i>	
	<i>Capparis.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Alipta muschata.</i>	
	<i>Carabe.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Spodio.</i>	
	<i>Vesicaria.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Terra lemnia.</i>	
	<i>Caphura.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Berberis.</i>	
	<i>Diarrhodon.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Ramich.</i>	
	<i>Terra sigillata, &c.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Rhabarbaro.</i>	
	<i>Violis, cum diagrydio, &c.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Bilem: ut Trochisci de</i>	
	<i>Diagrydis, quæ sunt huiusmodi: ut</i>	
<i>Purgant</i>	<i>R. Mastix, Nuci pineæ, Vuarum paclarum, ana g. v.</i>	
	<i>Cumini g. vij.</i>	
<i>Purgant</i>	<i>Diagrydi ʒ. i.</i>	
	<i>Ex melle fiant pastilli, qui una uice sumi posint.</i>	
<i>Tufum sedant: ut Trochisci Bechij albi & nigri,</i>	<i>Y 2</i>	
	<i>9. Cataplatia</i>	

*Tabulae purgan-
tes, aut purgat-
humorem u-
num: uidelicet*

*Trochisci, rotunda quædam
compositio est, depressa ad
formam seu similitudinem ma-
gai lupini. Dosis corusa est à
3. j. S. usq; ad ʒ. ij. Exhiben-
tur triti, ex aqua, aut uino,
aut alio quoque liquore. Nō
nunquam antidotis, saccha-
ro, pilulis, clysteribus, unguē-
tis, alijsq; huiuscemodi comi-
stentur. Horum alij alterant
qualitate*

LIBRI I. PARS III.

Bilem à	Capite	Clementiores { Communes siue pestilentiales. Sine quibus, &c.
	Valentiores	Arabica, Aurea, Affaieret.
Purgant à	Hepate. De Rhabarbaro.	
	Toto. Aggregatiuæ.	
Pituitam à	Capite	Clementiores { Affaieret. De hiera S. Sine quibus, &c.
	Valentiores	Cochia, Fœtidæ, De opopanaco, Arabica.
Purgant à	Oculis. Pilulae lucis.	
	Pectore	{ De hiera cum agarico. De agarico.
Atramentum à	Stomacho	Debiliores { Stomachica. Vehement, Mastichina { Mesne, Conciliatoris.
	Iuncluris. Arthriticæ.	
Atramentum à	Toto. Aggregatiuæ.	
	Atramentum à	Debiliores { Inde- De fumo terræ } Ab hepate & liene. Vehementiores { De lapide lazuli De lapide armeno }
Stringunt fluxiones ad asperam arteriæ de-	Hypoglottides: ut	R. Acatia 3. S. Hypocistidæ, boli armeni, terræ sigillatae, ana 3. iij.
	scendentes: cu- iusti di sunt	Rosæ, spô gig, spinæ albæ radicis, bistortæ, ana 3. iij. Amyli 3. iiiij. Ex syrupo ros. ficcarum, aut myrtorum pilulae fermentur.
Aperiunt obstruc-	Ex cynoglossa: ut	R. Cynoglossæ, opij, sem. alterci, ana 3. S. Myrræ 3. vij. Thuriæ 3. v.
	tiones	Cannanomi, caryophillorum, stiracis calamita, ana 3. iij. Excipiantur aqua rofacea, fiantq; pilulae.
Vrinam & men- strua puocant: & quidem	Iecoris: ut	R. Trochiforum de absynthio 3. j. Sucç apij quantum sufficit. Fiant catapotio, num. x.
	Lienis	Debiliores: ut { R. Trochiforum de capparibus 3. i. Cum syrupo acetoso fermentur pilulae decem aut plures.
Calculos expellunt: ut	Fortiores: ut	R. Myrræ, alari, sem. capparis, aristolochiae utriusque, ana 3. j. Nardi iunci odorati, ana 3. S. Apij, petroselini, agni casti, ana 3. iij. Cum syrupo acetato fermentur pilulae exiguae.
	Vehementiores: ut	R. Succinæ 3. j. Gummi, cerasorum, alari, secaleos, ana 3. j. Sem. apij, petroselini, nardi celticae, ana 3. S. Cum succo apij fiant pilulae, &c.
Vicera curant	Pulmonum: ut	R. Pil. iam dictarum 3. S. Sem. paliuri 3. iij. Cineris scorponium 3. j. Cum oxymelle fingantur pilulae.
	Vesice & renū:	R. Tragacanthi, gummi arabici, leuiter assitorum, corallij rubri, boli præparati, sang. draconis, ana 3. S. Mastitis, lapidis Iudaici, ana 3. j. Sem. uiscariae, melonum, ana 3. iij. Cum succo equifeti fiant pilulae.
Dolorem sedant	Proprie-	R. Tragacanthi, gummi Arabici, ana 3. j. Amyli 3. S. Thuriæ, stiracis, ana 3. j. Mirrae, succi glycyrrhizæ, ana 3. iij. Opij 3. j. Cum sapa fiant pilulae decem pro drachma, ex quibus sumantur duæ uel tres, longæ à cibo.
	Colicum:	R. Opij, croci, castorei, ana 3. S. Vini, quantum sufficit. Formantur pilulae.
Tutum sedant: ut	Neploriticum: ut	R. Opij 3. j. Syraxis, myrræ, croci, castorei, ana 3. S. Cum uino fingantur pilulae.
	Colicum:	R. Cnici, anisi, castorei, ana 3. i. Petroselini, piperic longi & rotundi, ana 3. i. S. Opij, iunci odorati, myrræ, nardi, ana 3. i. Cum melle fiant pilulae.
Rauicitati & asperitati gutturis conueniunt: ut	R. Succi glycyrrhizæ, sacchari albissimi, ana 3. x.	R. Glycerilæ mundæ, contusæ q; 3. j.
	Amyli, tragacanthi, amygdal. dulicum, pini nucleorum, ana 3. j.	Vulturum passarum 3. iij. Ordei integræ P. j.
Satum sedant: ut	Cum lento decocti semenis cotoneorum fiant pilulae.	Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato iuri adde,
	R. Cucumeri sativi 3. S. Sem. portulacæ 3. iv.	Tragacanthi 3. S. Penidiorum 3. iiiij. Sacchari candi 3. j.
Rauicitati & asperitati gutturis conueniunt: ut	Fiant pilulae, quæ sub lingua teneantur.	Modico amylo fingantur pilulae, quæ sub lingua teneantur.
		10. Gloriæ

Farina hordei uel tritici ex aqua in massam reducta, & modico sale condita, atque instar annularis digitii longa formata.

Sapone albo.

Pinguine suilla salsa.

Lenes: quae fiunt aut ex {
Beta
Brassicae
Mercurialis} *Oleo intincta & modico sale respersa.*
Vitello oui & sale.

Mediores, quae componuntur aut ex melle {
Adiecle uel {
Salis momento.
Pulvere {
Aloes.
Fieris picrae.
Agarico, &c.

Acer, ex melle quidem fiunt, sed ualidis medicamentis ad purgandum efficacibus additis: ut {
Rz. Mellis ad spissitudinem cocti 3.s.
Veratri, scammonij, salis, ana 3.j. Vel,
Mellis concreti 3.j.

Cucurbite sylvestris, aut succi cyclamini, aut scamonij, aut grani cnidij grana quinque, in glandem in dicitis instar longam digesta, oleo qd; seu bintyro inuncta.

Vnguento è pompholyge imbutus, atque uulue inditus,
Vnguento rosaceo imbutus, atq; naturalibus inditus,

Vices fiscat: ut est pessus paratus atque uel {
Medulla ceruinæ } *ana 3.s.*
Adipis anserini
Ex {
Luteis ouorum duobus,
Terebinthina 3.j.
Croci 3.j.
Subactis imbutus, atque inditus,

Rz. Castorei 3.j.

Myrra 3.s.

Salvia 3. ij.

Sem. nigella 3b.j.

Ex succo mercurialis, & pauca terebinthina, uel melle cocto formetur pessarium: aut puluis fuscum ex serico tenui, & raro cum modico gossipio, ad maioris digitii formam indatur, subijciatur, que locis naturalibus.

Rz. Sanguinis draconis 3.j.

Boli armeni 3.ij.

Stercoris porcini 3.j.

Cum succo plantaginis fiat pessus. Idem quoque ulceratæ uulue utilis est, cerussa uel pompholyge adiecta.

Rz. Pulveris benedictæ 3.ij.

Pituitam educit: ut {
Agarici trochiscati 3.ij.

Fiat pessus, &c.

10.
*Glandes penicilla sunt, quæ anno subiectiuntur, unde Barbatis suppositoria dicuntur,
 Harum aliæ*

11.
Pessi sunt rotundi, & lõgiores & crassiores quam glandes: nempe digitos octo, ut facilius in uteri os inseri possunt. Constant rebus mollisculis & teneris, cera, candela, uel melle cocto, tanquam basi, panno, & molli lana, uel linamento circumdata. Medicamenta uero composita, uel etiam simplicia, quæ morbo conueniunt, hisce rebus excipiuntur, condunturque; naturalibus, filo appenso, ut cum res postulant, extrahantur. Hormæ alias

LIBRI I. PARS III.

^{12.}
Apophlegmatismi sunt medicamenta, quae retenta in ore, & commandata, per emissaria palati puitam & humores, qui in capite concreuerunt, noxios elicunt, ad capitis, dentium, & asperae arteriae affectus accomodata, Barbari masticatoria uocant. Funt ex finapi, hyssopo, origano, pulegio, thymo, uua palla, zingibere, pyrethro, pipere, &c. Sunt autem apophlegmatismi aut

Pulueris. Horū alia dentes

^{13.}
Dentifrica uariè parantur: aut enim in forma

Solidæ: & sunt dno,

Linimenta: ut

Aqua: ut

<i>Simplices</i>	<i>Mitiores, qui funt ex</i>	<i>Elysope, Pulegio, Origano, Thymo, Sisapi, &c.</i>	<i>Quæ per se tantum linteo panno raro in soluta manducantur.</i>
	<i>Valentiores: funt ex</i>	<i>Pyrethro, Pipere, Zingibere, Radice acori, &c.</i>	
<i>Compositi: quorum medicamenta aut arida in puluerem redacta sive excipiuntur, & rediguntur in pastillos, auellanas, vel lupinos magnitudine referentes: aut cera alba excipiuntur, qua manu mandi debet: aut humida ex decoctorum medicamentorum iure componuntur, & in ore continentur ad horam circiter dimidiam. Ceterum eorum alij conferunt ad</i>	<i>Dentium, ex materia influxu: ut</i>	<i>Masticis 5. j. Pyrethri, piperis, ana 3. j. S. Mixta ad horæ dimidium mandantur ante cibum.</i>	
	<i>Dolorem</i>	<i>Bile: ut</i>	<i>R. Masticis contrita 3. S. Ex melle redigatur in pastilos, instar lupinorum.</i>
<i>Pulueris. Horū alia dentes</i>	<i>Capitis, ex</i>	<i>Pituita: ut</i>	<i>R. Pipere albi, zingiberis, pirethri, ana 3. j. Excipiantur melle, singaturque pastilli mansiles.</i>
	<i>Destillationem capitum: ut</i>	<i>R. Masticis 5. j. Cera capparis 3. ij. Pyrethri 3. iiij. Pipere nigri 3. j. S. Vnus pastillarum 5. S. Mixta, panno 6. linteo raro in soluta ad horæ dimidium ante cibum mandantur.</i>	
<i>Dentifrica</i> uariè parantur: aut enim in forma	<i>Morbum comitiale: ut</i>	<i>R. Pyrethri, masticis, ana 3. j. Ex cera in pastillos auellanae magnitudinis formatur, &c.</i>	
	<i>Primum: ut</i>	<i>R. Origani, menthae flos, felsicos, hyssopi, ana 3. j. Caryophyllorum 3. ij. Cassanomii 3. iij. Irco, cornu ceruini, aluminis nisti, osis, sapiz, pumicis, ana 3. j. Misceantur, & fiat puluis, seu dentifricium.</i>	
<i>Sordidos abstergent: & sunt duo</i>	<i>Alterum: ut</i>	<i>R. Salis communis 3. ij. Panis hordacei 3. ij. Cornu ceruini 3. ij. Caryophyllorum, cinnamomi, ana 3. ij. Mesci parum. Omnia combusta, exceptis aromatibus, uino & aqua rosacea restinguantur, ac fiat puluis asper.</i>	
	<i>Nigris dealbant, firmant ac conseruant: ut</i>	<i>R. Summatum myrti, lentisci, olacastri, salviae, rosmarini, ana M. j. Cerale rubri, eboris, dentium equorum, ana 3. iv. Salis communis P. j. In uafe fistuli simul urantur, donec dealbentur: deinde in puluerem redigantur, adiicianturq; caryophyllorum, rosum, cinnamomi, ana 3. ij. Mixtis, dentes confitentur.</i>	
<i>Solidæ: & sunt dno,</i>	<i>Primum: ut</i>	<i>R. Rosmarini, menthae, pulegij, ana 3. S. Rad, ircos, iunci odorati, ana 3. j. Nardi, piperis, ana 3. S. Pumicis, talis tosti, cornu ceruini, ana 3. ij. Excipiantur tragacantho in aqua rostari macerato, & fiat ueluti penicilla. Ex lentisco bacilli concinetur, dentib. expurgandis, & roborandis apti.</i>	
	<i>Alterum: ut</i>	<i>R. Coralli rubri 3. j. Terre matoriae 3. S. Osis sapiz, pumicis, ana 3. ij. Caryophyllorum, cinnamomi, masticis, ana 3. j. Margaritarum 3. j. Sanguinis draconis 3. ij. Mojibi g. j. In puluerem redacta, extragantho aqua rosacea macerato, in masticis redigantur, fiantq; dentifrica seu penicilla.</i>	
<i>Linimenta: ut</i>	<i>R. Rosmarini 3. j. Myrra, masticis, boli armeni, sang. draconis, aluminis scissi, tosti, ana 3. S. Cinnamomi 3. i. S. Aceti, aquæ lentisci, ana 3. ij. Aquæ fluorialis 1b. S. Mellis 3. iii. Coquuntur lento igne, donec spumare desinant: deinde addatur Belzoi 3. j. & fiat unguentum, in uafe fistuli feruandum. Os purgat, dentes mobiles confirmat, gingivias reficit, oris odorem commendat: si mane ante cibum paululum in ore contineatur.</i>		
	<i>Aqua: ut</i>	<i>R. Aque rosmarini, maioram, salviae, menthae, ana 3. ij. Osis sapiz, pumicis, ana 3. ij. Salis ammoniaci chrysocolla, ana 3. ij. Misceantur, & destillantur in Balneo Mariæ, & aqua inde facta, os colluatur sapius, &c.</i>	14. Oderamenta

14. Odoramenta sunt, quae citra ignis accensione suo odore cerebrum alterare, aut grauem odorem, aut pestilente rem auram depellere possunt. Finnt autem ex moscho, ambaro, nigella, maiorana, ca ryophyllis, styrace, la dano, ligno aloes, la tundula, rosis, &c. at que uel informa	Pomi: & sunt uaria, quorum alia	Cerebrum alte rant atq; con fortant: ut	R. Pulueris uiolacei 3.j. S. Rosarum Maiorana, Styracis calamitae, Ladanii, Caryophyllorum 3.j. Bellegint, nucis moschatae, ana 3.j. Ambari 3. S.	Massa fiat ex aqua rosarum, in qua maduerit tragacanthum, & gum mi arabicum t haec momento olei caryophyllorum, uel nucis mo schatae imbuatur.	
	Pestilentem ac rem fugant: ut	Confortant cere brum: ut	R. Ladanii, styracis calamitae, ana 3.j. Caryophyllorum 3.j. S. Caphrae, Nardi Nucis moschatae,	Omnia in puluerem tenuem contusa, commixtaq; ex aqua rosatum, in qua tragacanthum & gummi arabicum maduerit, redigantur in orbiculos.	
	Sacculi: horum alij	Vestibus gratum odo rem conciliant: ut	R. Nigella tosta 3.j. S. Maceri 3. ij. Cubebarium 3. S. Caryophyllorum 3. j.	Contusa & trita diligentur sacculo serico ad odorandum.	
	Linimenta: quorum alia	Confortant cerebrum: ut	R. Violarum, rosarum, ana 3.S. Maiorane siccæ 3.j. Rad. Iridis 1/2 j. Calami aromat. 3. vij. Caryophyllorum 3. iiiij. Moschi 3. j.	Misceanter, & sacculis diligentur.	
	Oderem gratum reddunt: ut	Frigido: ut	R. Olei nucis moschatae 3. j. Zibeti 3. j. Moschi g. vij. Oleis pice, lauendule, ana g. iiij. Misceanter, fiatque linimentum, quo nares, frons, &c. illinantur.	Ex oleo amygdalino dulci, fiat linimentum; quo supercilia, nares, barba, &c. illinantur.	
15. Sacculi sunt fomenta arida. Componuntur, ex herbis, floribus, se minibus, radicibus, & id genus alijs. Adhi bentur autem uel	Cordi, uidelicet debili, seu palpanti: ut	Ventricula	R. Florum buglossæ, borraginis, rosarum, melissæ, ana M. j. Cinnamomi, caryophyllorum, macis, ana 3. S. Ligni aloes 3. j. Corticium mali citri, spec. diambræ, ana 3. j. Offic de corde cerui 3. S. Croti 3. j.	Contritis omnibus, fiat è serico sacculus cordi admouendus;	
	Frigido: ut		R. Galange, Cyperi, Caryophyllorum, Menthe, absynthij, ana 3. iij.	Contusa in linteolum demittantur: fiat sacculus, stomacho admouendus, oleo mastichino prius inuncto.	
	Flatuoso: ut		R. Galange, Macis, Cinnamomi, Nuci moschatae, Calami odorati, Nardi Cumini, Carvi, Apy, Petroselini, Sem. ruta 3. j.	Trita in sacculum demittantur, &c. qui scuti formam referat.	

LIB. I. PARS III.

Sacculi, qui ex herbis, floribus, &c. sunt compositi: adhibentur capiti, atque hi oblongi, aut tiarae formam obtinere debet. Horum itaque alij conferunt capiti

16.
Suffimenta, quæ Græcis θυμάτια dicuntur, sunt medicamenta quæ incenduntur, aut ignitis carbonibus iniiciuntur. Horum alia conferunt ad

<i>Dolenti ex</i>	<i>Calore</i> : ut	<i>Minus uehementi</i> : ut	<i>R. Rosarum, coriandri, ana 3. S.</i> <i>Nucis mosch., macis, caryophillorum, santalorum omnium, granorum rubia tintororum, ana 3. ij.</i> <i>Contusa in sericum demittantur, formeturque sacculus tiarae formam exprimens.</i>
	<i>Uehementiore in</i>	<i>Pleuride</i> : ut	<i>R. Coriandri 3. ij. Florum nimpheæ 3. iii.</i> <i>Violarum, rosarum ana 3. ij.</i> <i>Sem. lactucæ & papaveris, ana 3. j.</i> <i>Cerallæ rubri 3. j. S.</i> <i>Santalæ rubri 3. iii. S.</i> <i>Contusa in sericum sacculum demittantur, & anteriori capitisi parti applicetur.</i>
	<i>Frigore</i> : ut	<i>Phrenide</i> : ut	<i>R. Violarum, nimpheæ, ana 3. j.</i> <i>Rosarum 3. S.</i> <i>Chamomilla 3. j.</i> <i>Capitum papaveris, corticis mandragoræ, ana 3. ii.</i> <i>Sem. papaveris albi 3. ij.</i> <i>Anethi, anisi, rnb. tint. ana 3. j.</i> <i>In puluerem redacta, in sacculum ponantur.</i>
	<i>Vulnera</i> : ut	<i>R. Myrræ 3. S.</i> <i>Sem. rubiae, cyperi, iridis, farco colle ana 3. ii.</i> <i>Redigantur in puluerem, &c.</i>	<i>R. Nucis moschatæ, macis, galangæ, ana 3. ij.</i> <i>Seminis rubiae tint.</i> <i>Cinnamomi, ana 3. i.</i> <i>Flor. stoechados, rorismarini, Chamæmeli, ana 3. j.</i> <i>Cort. titri fisci 3. j.</i> <i>Calami odorati, spicas celticæ, ana 3. S.</i> <i>Trita in sericum demittantur, &c.</i>
	<i>Animi defectionem</i> : ut	<i>R. Thuriæ, masticis, ana 3. j.</i> <i>Corticis citri 3. S.</i> <i>Ligni aloes.</i> <i>Styracis calamitæ,</i> <i>Calaminthæ,</i> <i>Caryophyllorum,</i>	<i>Ex his in puluerem redactis, fiat suffit.</i>
<i>Animales & uitales uires roborandas</i> : ut	<i>Distillationes ficcandas</i> : ut	<i>R. Rosarum, coriandri, gummi hederæ torridi, ana 3. j.</i> <i>Nigella torrefactæ in aceto 3. j. S.</i> <i>Masticæ, thuriæ, corticis thuriæ, gummi iuniperi, ana 3. iii.</i> <i>Redigantur in puluerem crassiorem, quo carbonibus imposito, capitis tegmina suffiantur.</i>	<i>R. Rosarum, florum stoechados, rorismarini, ana 3. j.</i> <i>Thuriæ 3. ij. Caryophyllorum, macis, xyloaloës, ana 3. j. S.</i> <i>Ex his tritis fiat suffitum.</i>
	<i>Vlera pulmonis</i> : ut	<i>R. Gummihederæ torridæ.</i> <i>Coriandri, rosarum, santalorum, masticis, myrræ, thuriæ, corticis thuriæ, ana 3. iiij.</i> <i>Betzoani, styracis, ladani, hypocistidos, ana 3. ij.</i> <i>Arripigmenti rubri 3. j.</i> <i>Excepta terebinthina formentur formulæ lupinares, ex quibus uelamina capitum, ad ulcera aurium, pulmonis & uteri suffienda.</i>	
	<i>Tubum</i> : ut	<i>R. Thuriæ, masticis, ana 3. iii.</i> <i>Styracis calamitæ, ladani, rosarum rubrum, ana 3. ij.</i> <i>His detritis, operimenta capitum mane & uesperi suffiantur.</i>	
	<i>Vlerum calefaciendum</i> : ut	<i>R. Aliptæ moschatæ, galliæ moschatæ, ana 3. S.</i> <i>Betzoani, calami aromatici, ana 3. ij.</i> <i>Cremore tragacanthi formentur pastilli: fumus per infundibulum excipiatur.</i>	
	<i>Conceptionem</i> : ut	<i>R. Ladani, masticis, galliæ mosch. caryophillor. macis, calami arom. galangæ, ana 3. iiiij.</i> <i>Cyperi, rosarum, ana 3. S.</i> <i>Hypocistidos, castorei, ana 3. ij.</i> <i>Ex tremore tragacanthi formentur pastilli, quibus mulieres utantur post menstruum purgationem, ante concubitum, ut suprà.</i>	
<i>Menses prouocandos</i> : ut	<i>R. Myrræ, bædelliæ, styracis, ana 3. S.</i> <i>Indiæ, asari, cumini, ana 3. iiiij.</i> <i>Opopanax 3. ij. Pulegi fisci 3. j.</i> <i>Excipientur terebinthina & butyro, fiatq; suffitum per infundibulum, quo tempore menses erupturi sunt.</i>		
	<i>Vlerum prolapsum</i> : ut	<i>R. Bituminæ, gagatis, ana 3. ij.</i> <i>Castorei, cyperi, bistortæ, corticum glandium balaustiorum, ana 3. iiij.</i> <i>Excipientur cera, fiantq; formule orbiculares.</i>	
	<i>Articularum dolores</i> : ut	<i>R. Folior. absynthij, florum rorismarini, stoechados, chamæmeli, ana 3. S.</i> <i>Myrræ, styracis, betzoini, ana 3. iiiij.</i> <i>Excipientur terebinthina, & formentur orbiculi. His suffiatur lana, uel gossipium: dñinde parti applicetur.</i>	

17. Collyria

Arida, quæ à Barbaris Sifffuo cantur: horum alia conferunt ad oculorum	Dolorem: ut collyrium	<i>Luteum Mesuæ, Viride. Album. Cygnes Galeni. Diarrhodæ Galenil. Ex rosis Mesuæ.</i>
	Lippitudinem: ut collyrium	<i>Album. Rubrum Galeni.</i>
	Defluxiones: ut collyrium	<i>Tryphera Galenii. Ex thure Mesuæ. Nardum.</i>
	Claritatem: ut collyrium	Diacenu.
	Vlera: ut collyrium	<i>Ex plumbo Mesuæ. Diammatites. Ex myrra. Ex cornu cerui. Libianum.</i>
	Suffusiones: ut collyrium	rubrum Mesuæ.
	Mitigandum: ut	<i>Rz. Aquarum plantaginis, uiolarum, portulacæ, ana 3. ij. Albuminis ouorum 3. ij. His arida diluantur ad collyrij formam,</i>
	Dolorem	<i>Rz. Aquarum uiolarum, plantaginis, ana 3. ij. Trochis corum rasis cum opio 3. ij.</i>
	Leniendum: ut	<i>Albuminis oui, —————— Fenigræci in aqua rosacea loti, } ana 3. j. Miscentur.</i>
	Inflammationem: ut	<i>Rz. Aque myrti, } ana 3. iv. Caprifoli, } Albuminis ouorum agitati 3. j. Mixta penicillo applicantur.</i>
Liquida: quorū alia conferunt ad oculorum	Fervorem: ut	<i>Aqua foeniculi 3. S. Tragacanthi, } ana 3. S. Cerussa lotæ,</i>
	Ruborem: ut	<i>Misceantur, penicillo que oculi illinantur.</i>
		<i>Rz. Fenniculi, rutæ, Eupatorij, millefolij, Apij, serpilli, Euphragie, chelidonij, Pulegij, temperuiui, Anagallidæ, plantaginis, Thymulaginis, hederæ terrestris, Tormentilla, polygoni, Solanæ, betonicae, Lilij sylvestris, intybi, Verbene, ab synthiij,</i>
		<i>ana M. j.</i>
		<i>Omnibus in mortario contusis, uintum album uetus, mel selectum, urina pueri, ana partes æquales superfunduntur, atque sic relinquuntur per octo dies, deinde destillentur.</i>
	Cicatrices & albugines: ut	<i>Rz. Omphacij præparati in vase æneo 3. j. Cremoris fenigræci cum aqua rosacea extracti 3. S. Miscentur, & penicillo applicentur intra paupibras,</i>

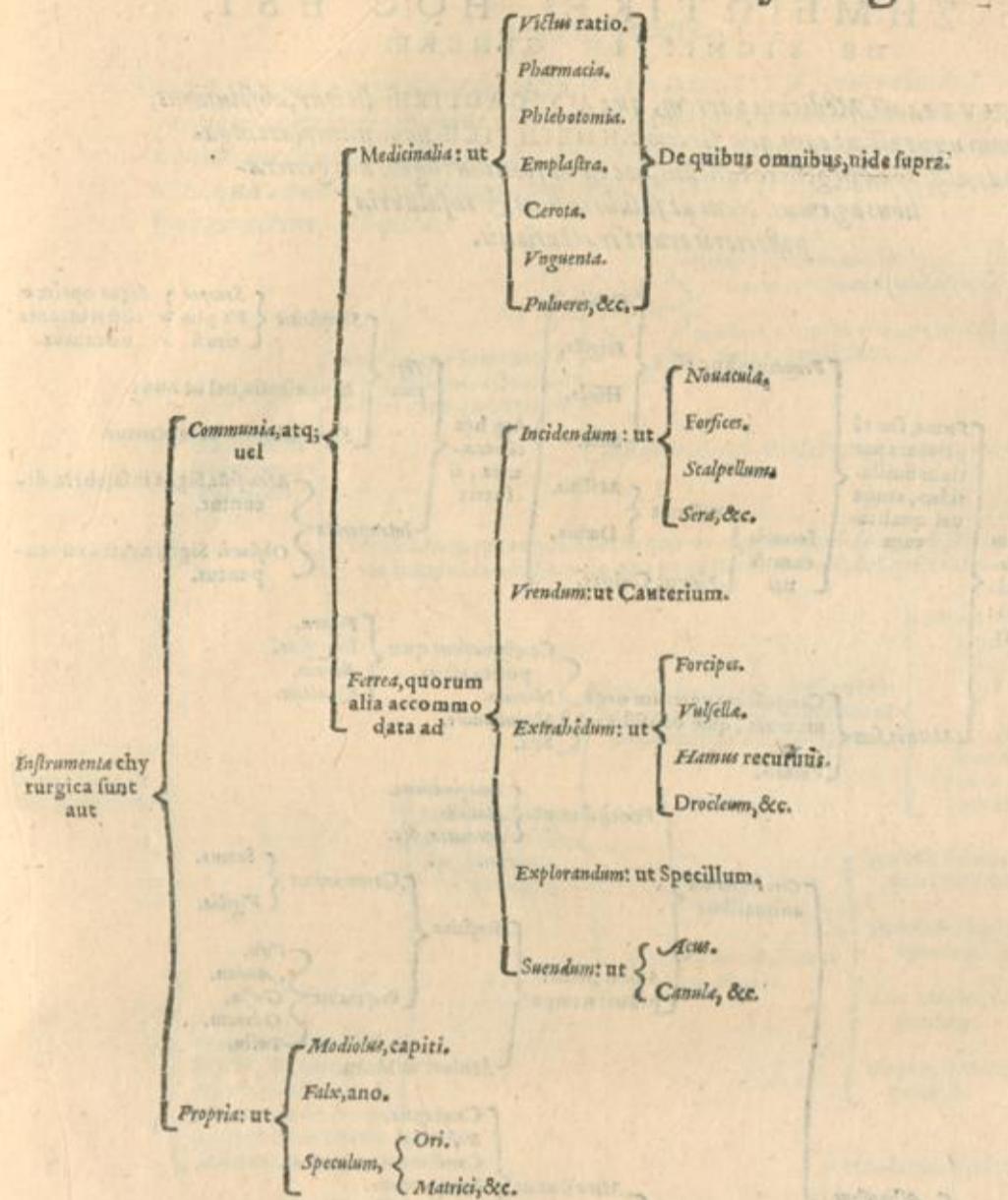
D.D. De

LIB. I. PARS III.
DD. De Medicamentis cosmeticis.

<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Caput, seu par tes eius: uideli cet</i>	<i>Flavos: ut</i> <i>Florae verbasci, Stachados, rad, Chelidonij, ana. P.j.</i> <i>Coquantur simul, fiat q; lixiuum, quo caput lauetur.</i>
	<i>Capillos: quo reddunt aut</i>	<i>Candidos: ut</i> <i>Florum Verbasci, cineris fermentorum, cineris ligni Hederæ, ana P.j.</i> <i>Fangratis 3.ij. Aqua fontana 1b.x.</i> <i>Coquantur simul usque ad consumptionem medietatis, fiat colatura, eui additum megmatis communis 1b.iiij. Pone ad solem per uigintiquatu or dies, agitando quotidie, fiat q; linimentum quo (toto prius capite li xiuet ligni hederæ loto) fricentur capilli, qui tensim in sole siccantur.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Crispos: ut</i>	<i>Crispos: ut</i> <i>Rafra buxi, ana quantum sufficit.</i> <i>Coquantur in lixiuio fermentorum.</i>
	<i>Longos: præsertim ipius barbare: ut</i>	<i>Longos: præsertim ipius barbare: ut</i> <i>Cort. rad. arundinum ustorum, capil. Ven. Pollitrici usci, ana 3.ij.</i> <i>Capitum muscarum ustorum, apum contritarum, ana 3.ij.</i> <i>Ladanum 3.ij. Mellis 3.ij.</i> <i>Ex quibus contuus ac mixtis, fiat linimentum.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Deciduos: ut</i>	<i>Deciduos: ut</i> <i>R. Auripigmenti, ouorum formicarum, gummi Arabici, ana 3.S.</i> <i>Gummis hederæ 3.ij.</i> <i>Cum succo hyosciami fiat unguentum: applicetur, prius abrasis capil lis, & cadent.</i>
	<i>Firmiores, si cadunt: ut</i>	<i>Firmiores, si cadunt: ut</i> <i>R. Olei iuniperini, nucum, ana 3.ij.</i> <i>Mellis, succi lapathi, ana 3.ij.</i> <i>Pulser. sem. apij, afari, ana 3.ij.</i> <i>Incorporentur simul, & inungatur locus.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Faciem reddunt splendidam: ut</i>	<i>Faciem reddunt splendidam: ut</i> <i>R. Furfuri cibrati, quantum satis est.</i> <i>Cum aceto forti misce ad pastæ formam, quibus addo duo decim oua recentia conquaflata, & destilla per alembicum.</i>
	<i>Maculas faciei dealbant: ut</i>	<i>Maculas faciei dealbant: ut</i> <i>R. Aqua uitæ ter destillata, part. iiij.</i> <i>Floræ anthos, part. ij.</i> <i>Relinquantur simul per noctem, deinde destillentur.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Oleum myrræ,</i> <i>Cicatrices dealbant: ut</i>	<i>Oleum myrræ,</i> <i>R. Lichargyrjus auræ 3.ij.</i> <i>Cerasæ talus, ana 3.ij.</i> <i>Aceti, aquæ plantag. ros. ana 3.ij.</i> <i>Caphra 3. S.</i> <i>Misce, & fiat collyrium.</i>
	<i>Vestigia uariolarum delent: ut</i>	<i>Vestigia uariolarum delent: ut</i> <i>R. Agne rad. serpentaria, florum fabarum, aquæ ros.</i> <i>ana quantum sufficit.</i> <i>Misce.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Maculas faciei delent: ut</i>	<i>Maculas faciei delent: ut</i> <i>R. Lupinorum, quantum sufficit.</i> <i>Decoquantur in aqua foncana ad crassitatem, quo inungatur facies, &c.</i>
	<i>Verrucas faciei tollunt: ut</i>	<i>Verrucas faciei tollunt: ut</i> <i>R. Sals ammoniaci, nitroli, uiridis æris, ana 3.ij.</i> <i>Aluminiæ, calcis u. u. ana 3. S.</i> <i>Delillentur: prima aqua reiiciatur, altera seruetur, ad usum.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Ad solis ustionem conferunt: ut</i>	<i>Ad solis ustionem conferunt: ut</i> <i>R. Lunatum cuni testis, num. xx.</i> <i>Cerasæ, ad pondus eorum.</i> <i>Cera 3.ij. Cornu cervi 3.ij.</i> <i>Contundantur, fiat q; linimentum.</i>
	<i>Rugas faciei auferunt: ut</i>	<i>Rugas faciei auferunt: ut</i> <i>R. Decollionis dryonia, decoctionis sicuum, ana partes æquales, quibus abluitur facies.</i> <i>Valeat etiam oleum myrræ.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Ad rubicundam faciem conferunt: ut</i>	<i>Ad rubicundam faciem conferunt: ut</i> <i>R. Amygdalarum dulc. 3. ij.</i> <i>Sem. cucurb. mund. 3. ij.</i> <i>Pistillentur simul: misce succi limonum 3.ij. S.</i> <i>Boracij 3. j.</i> <i>Caphra 3. j.</i> <i>Cerasæ 3. S.</i> <i>Misce.</i>
	<i>Manus</i>	<i>Gratiam uultui conciliant, &c. ut</i> <i>R. Lithargyrum argentei 3. iv.</i> <i>Acti opt. libri.</i> <i>Coquantur usq; ad consumptionem tertiae partis, co letur, & seruetur. Aqua serpentaria idem præstat.</i>
<i>Medicamenta, qua conferunt ad ornatum uaria sunt. Quae dam enim or nant</i>	<i>Nigras, seu liuidas: ut</i>	<i>Nigras, seu liuidas: ut</i> <i>Onze, cicerum rubr. ana 3. iiij.</i> <i>Saponis liquidi 3. j. S.</i> <i>Mellis despumati, quantum sufficit.</i> <i>Fiat pasta, qua manus lauentur.</i>
	<i>Zumidos ex frigore: ut</i>	<i>Zumidos ex frigore: ut</i> <i>R. Oenpi, adipis anserini, anatis, ana 3.ij.</i> <i>Mucilaginis sem. citoniorum 3. j.</i> <i>Amyli 3. vi.</i> <i>Terebinthine 3. j. S.</i> <i>Olei rosacei, olei de uittellis ouorum, ana 3.ij.</i> <i>Cera parum.</i> <i>Fiat linimentum.</i>

De Instru-

De Instrumentis chyrurgicis.

FINIS TERTIAE PARTIS.

LIBRI